

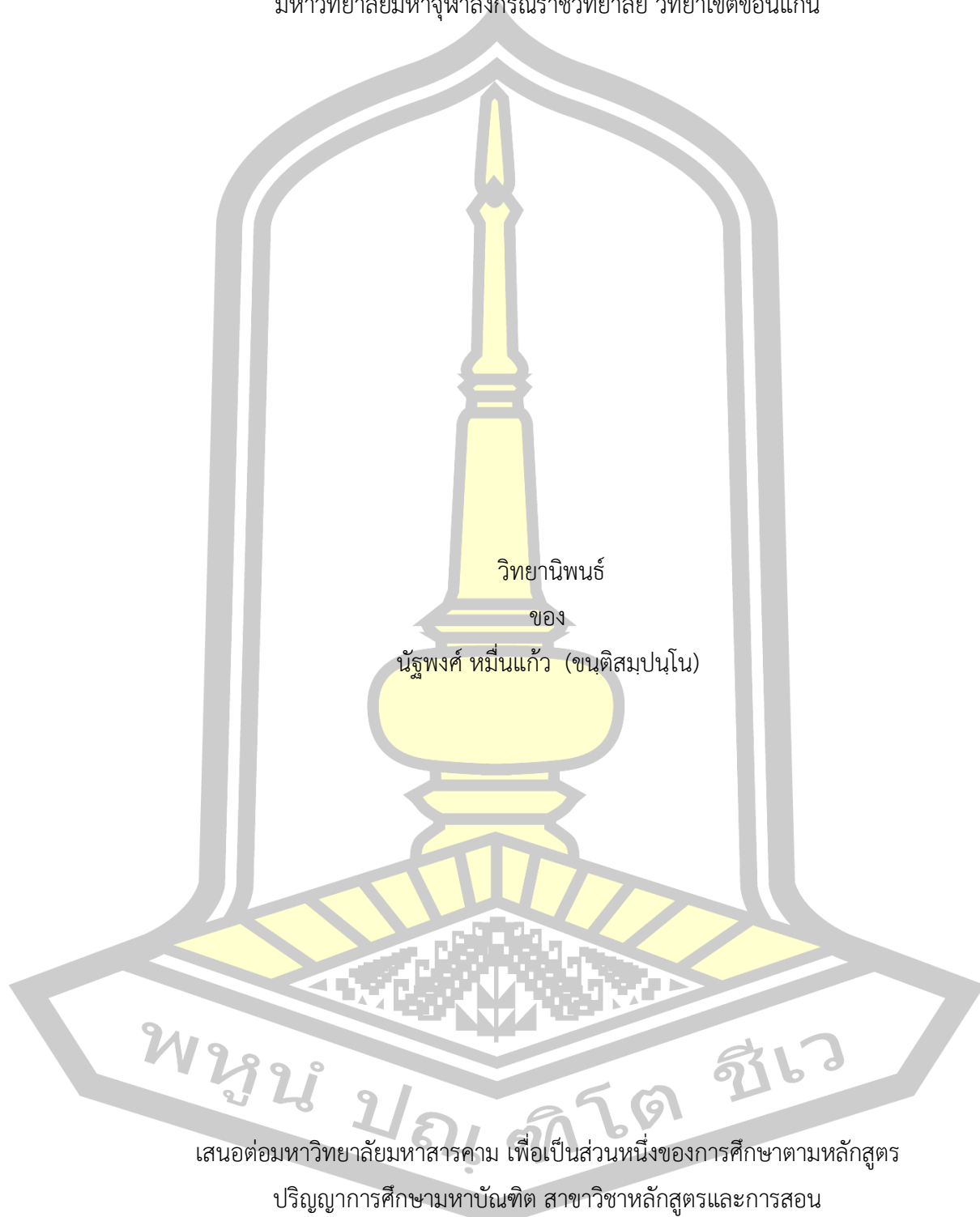
การประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

วิทยานิพนธ์
ของ
นัฐพงศ์ หมั่นแก้ว (ขณฺติสมฺปนฺโน)

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
กันยายน 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

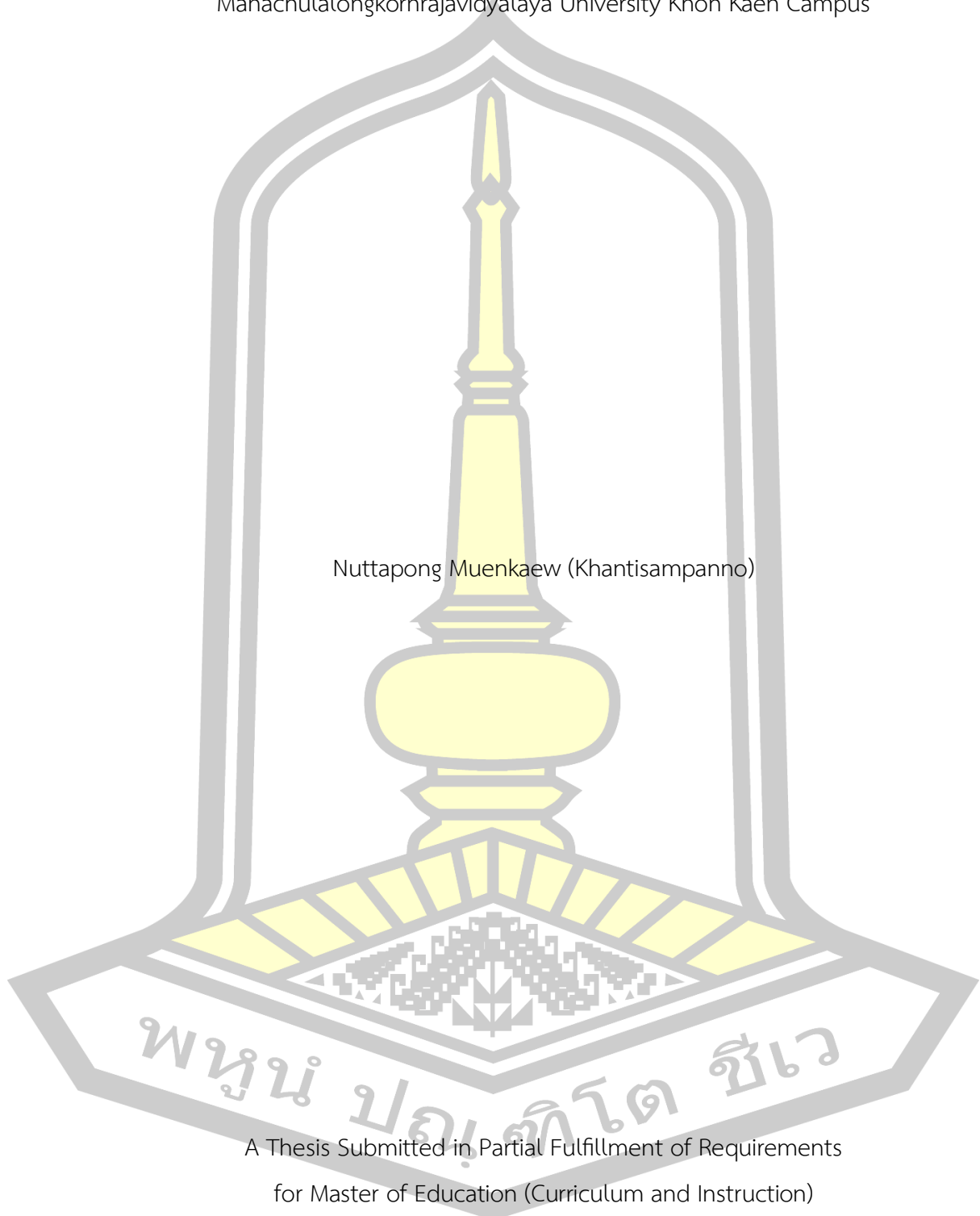
การประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
กันยายน 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

An Evaluation the Bachelor of Arts Program in Teaching Thai Language,
Mahachulalongkornrajavidyalaya University Khon Kaen Campus

Nuttapong Muenkaew (Khantisampanno)

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Curriculum and Instruction)

September 2023

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของพระปลัดนัฐพงศ์ หมั่นแก้ว (ขนดิสมนุโน) แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผศ. ดร. วิทยา วรพันธุ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รศ. ดร. ญาณภัทร สีหะมงคล)

.....กรรมการ

(ผศ. ดร. มานิตย์ อาชานอก)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. ไพศาล วรคำ)

มหาวิทยาลัยขอนแก่นให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. ขวลิต ชูกำแพง)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

.....
(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

พูน บัณฑิต วิชา

ชื่อเรื่อง	การประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น		
ผู้วิจัย	นัฐพงศ์ หมั่นแก้ว (ขนตีสมนปโน)		
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. ญาณภัทร สีหะมงคล		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2566

บทคัดย่อ

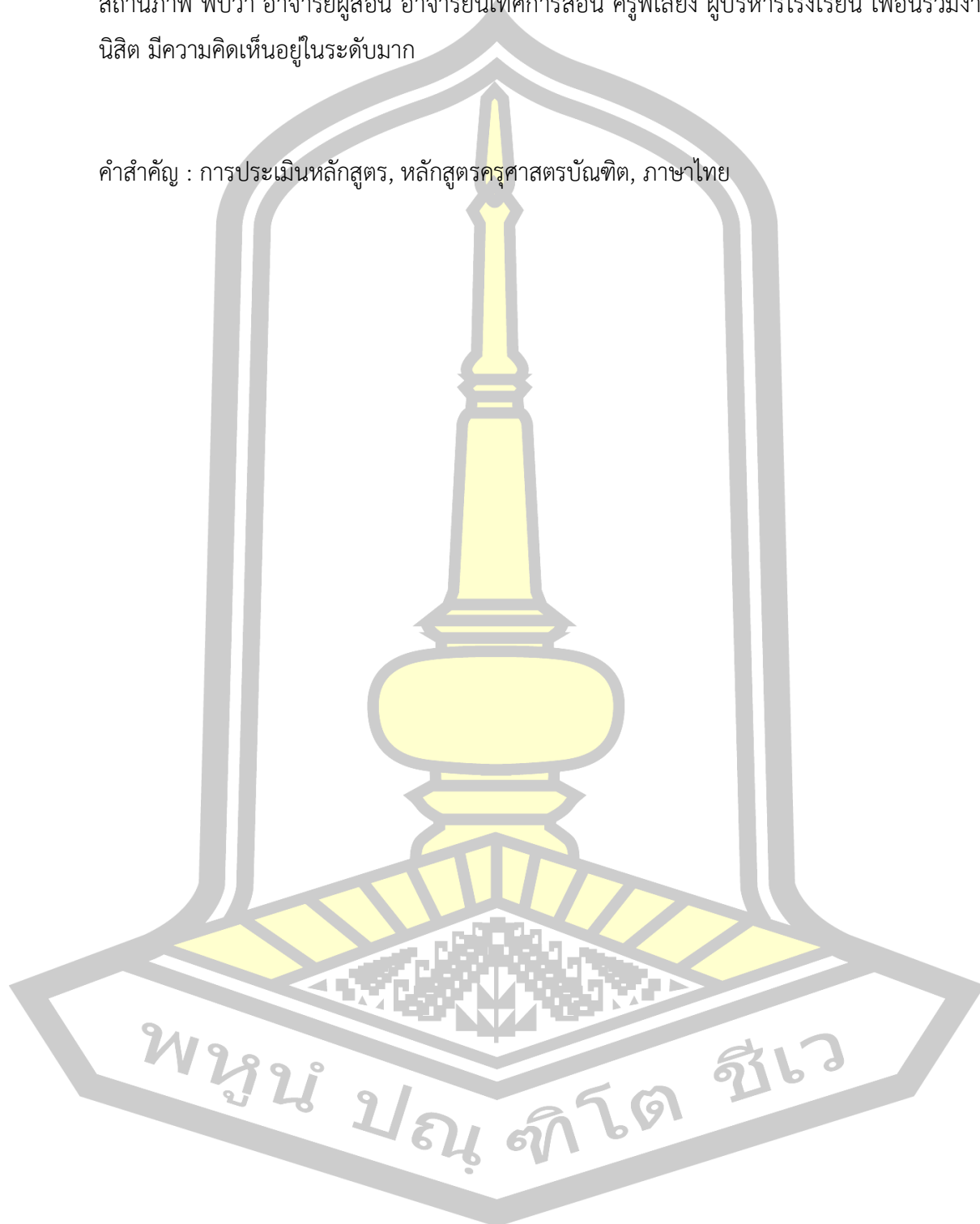
การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2562 โดยใช้วิธีการประเมินในรูปแบบ CIPP Model มีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยป้อน ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน จำนวน 5 คน อาจารย์นิเทศการสอน จำนวน 5 คน นิสิต จำนวน 60 คน ครูพี่เลี้ยง จำนวน 15 คน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 5 คน และเพื่อนร่วมงาน นิสิต จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า การประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2562 การประเมินทุกด้านมีผลประเมินเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

1. ด้านบริบท โดยรวมเห็นว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า อาจารย์ผู้สอนและนิสิต มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
2. ด้านปัจจัยป้อน โดยรวมเห็นว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า อาจารย์ผู้สอนและนิสิต มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
3. ด้านกระบวนการ โดยรวมเห็นว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า นิสิตมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ด้านผลผลิต โดยรวมเห็นว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า อาจารย์ผู้สอน อาจารย์นิเทศการสอน ครูพี่เลี้ยง ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อนร่วมงาน นิสิต มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การประเมินหลักสูตร, หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต, ภาษาไทย

TITLE	An Evaluation the Bachelor of Arts Program in Teaching Thai Language, Mahachulalongkornrajavidyalaya University Khon Kaen Campus		
AUTHOR	Nuttapong Muenkaew (Khantisampanno)		
ADVISORS	Associate Professor Yannapat Seehamongkon , Ed.D.		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Curriculum and Instruction
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2023

ABSTRACT

The purpose of this research was to evaluate the Bachelor of Education (Teaching Thai) program at Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus, the updated curriculum in 2022. The evaluation was conducted using the CIPP Model, which consists of four components: context, input, process, and product. Data was collected through questionnaires from 5 lecturers, 5 teaching supervisors, 60 students, 15 mentors, 5 school administrators, and 15 student colleagues. The research instruments were questionnaires and interviews. The statistical analysis used was percentage, mean, and standard deviation.

The research results found that the research results found that the evaluation of the Bachelor of Education (Teaching Thai) program at Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus, the updated curriculum in 2022, had an average evaluation of high.

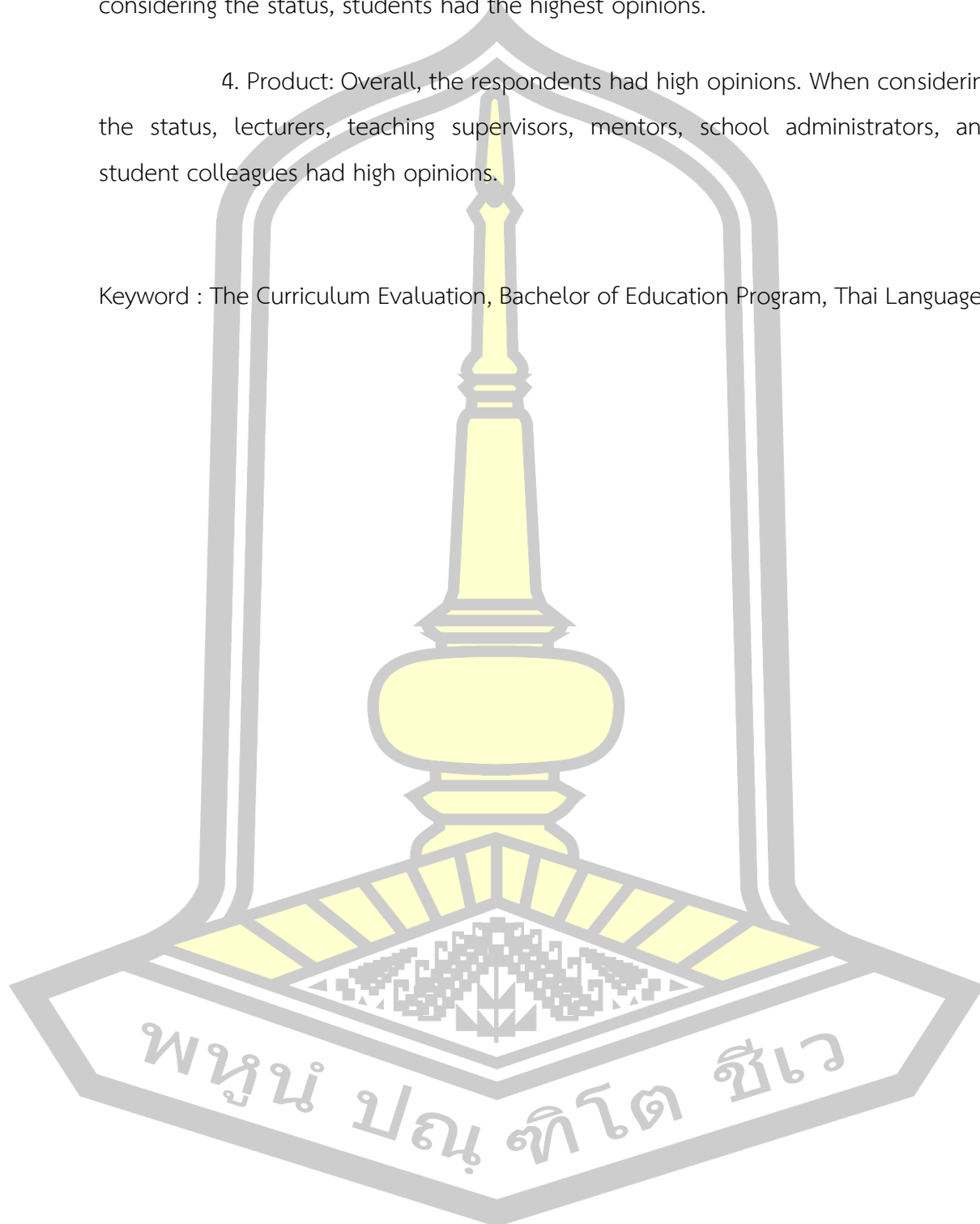
1. Context: Overall, the respondents had high opinions. When considering the status, both lecturers and students had high opinions.

2. Input: Overall, the respondents had high opinions. When considering the status, both lecturers and students had high opinions.

3. Process: Overall, the respondents had the highest opinions. When considering the status, students had the highest opinions.

4. Product: Overall, the respondents had high opinions. When considering the status, lecturers, teaching supervisors, mentors, school administrators, and student colleagues had high opinions.

Keyword : The Curriculum Evaluation, Bachelor of Education Program, Thai Language

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างดีจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทยา วรพันธุ์ ประธานกรรมการสอบ รองศาสตราจารย์ ดร.ญาณภัทร สีหะมงคล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานิตย์ อาษานอก กรรมการควบคุม วิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่ได้กรุณาให้ คำแนะนำ เสนอแนะ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงตามความมุ่งหมาย ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาหลักสูตรและการสอน ตลอดจนคณาจารย์ทุกท่าน ในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ เรือนนระการ รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี วงษ์สะพาน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระพร ชะโน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พระครูคัมภีร์ธรรมานุวัตร, ดร. และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พชรภักต ศิริบุญเรือง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ช่วยตรวจ แก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และให้คำแนะนำอย่างดียิ่งแก่ผู้วิจัย ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณ พระเดชพระคุณพระราชพัฒนวัชรบัณฑิต รองอธิการบดีวิทยาเขตขอนแก่น ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ นิสิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ประโยชน์และคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาพระคุณ นายวิวัฒน์-นางไพรวัลย์ หมื่นแก้ว ผู้เป็นบิดา-มารดา บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่มีส่วนทำให้ผู้วิจัย ประสบความสำเร็จในการศึกษา

นัฐพงศ์ หมื่นแก้ว (ชนติสมปโน)

พญูน์ ปณฺ ทิโต ชีเว

สารบัญ

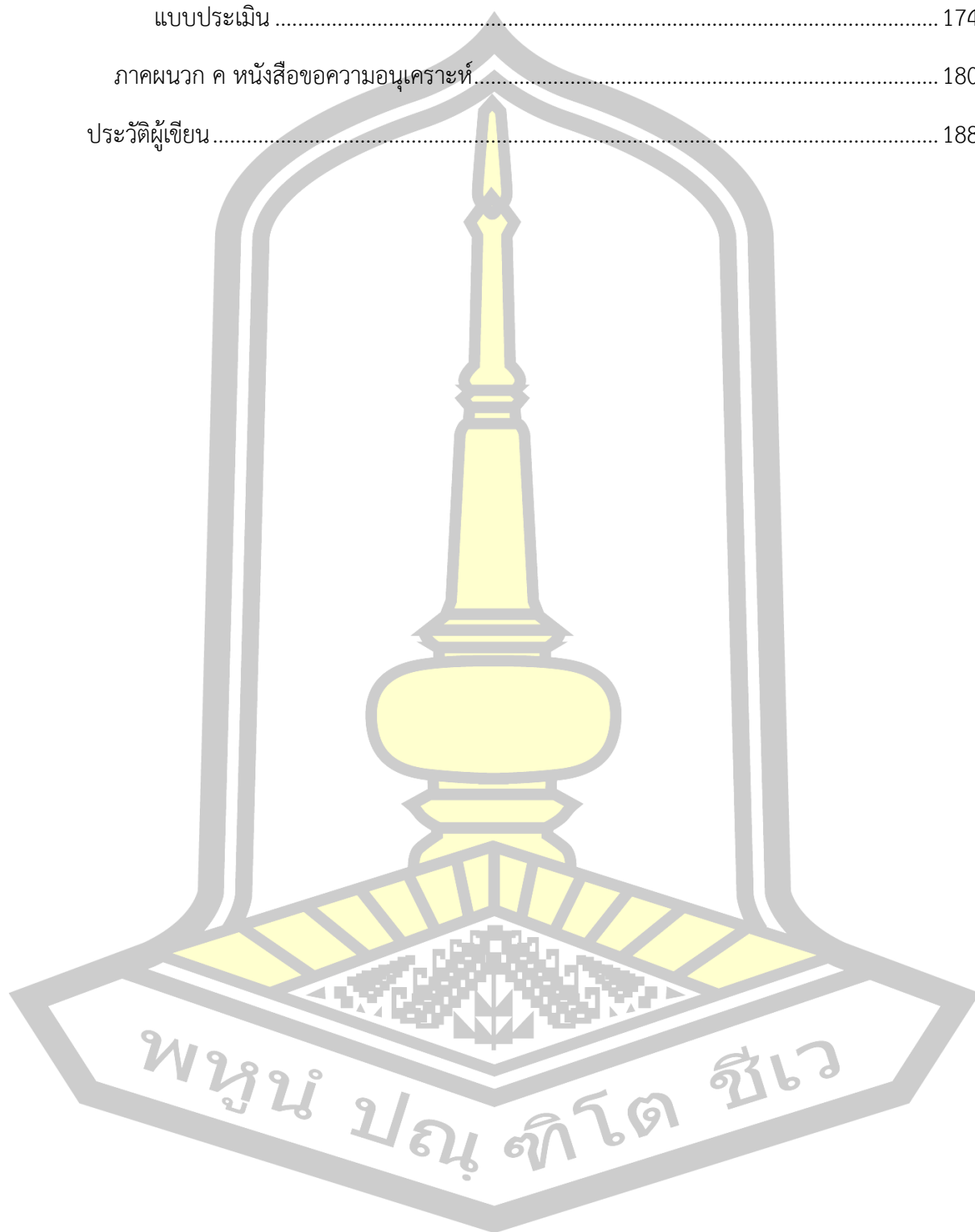
	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ณ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพประกอบ.....	ด
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
หลักสูตร.....	10
การประเมินหลักสูตร.....	29
รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model.....	36
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.....	41
หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2562.....	45
กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education, TQF : HEd).....	52
มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561.....	60

มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565	61
แนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21.....	63
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	76
งานวิจัยในประเทศ.....	76
งานวิจัยต่างประเทศ.....	86
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	90
กลุ่มเป้าหมาย.....	90
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	90
วิธีการสร้างเครื่องมือ.....	91
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	93
การจัดการกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	98
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	98
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	98
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	99
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	127
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	127
สรุปผล.....	127
อภิปรายผล.....	130
ข้อเสนอแนะ.....	133
บรรณานุกรม.....	134
ภาคผนวก.....	142
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	143

ภาคผนวก ข ค่าดัชนีความสอดคล้อง ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถาม และค่าความเชื่อมั่นของ
 แบบประเมิน 174

ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์..... 180

ประวัติผู้เขียน..... 188

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 การประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ประยุกต์ใช้การประเมินรูปแบบ CIPP Model ตามแนวคิดของ Stufflebeam	41
ตาราง 2 เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น	94
ตาราง 3 เกณฑ์แปลผลความเชื่อมั่นของเครื่องมือ	96
ตาราง 4 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล	99
ตาราง 5 ผลการประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น	100
ตาราง 6 การประเมินความคิดเห็นหรือความเห็นสมควรของอาจารย์ผู้สอน และนิสิต หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ด้านบริบท ประเด็นวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	103
ตาราง 7 การประเมินความคิดเห็นหรือความเห็นสมควรของอาจารย์ผู้สอน และนิสิต หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ด้านบริบท ประเด็นโครงสร้างหลักสูตร	104
ตาราง 8 การประเมินความคิดเห็นหรือความเห็นสมควรของอาจารย์ผู้สอน และนิสิต หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ด้านบริบท ประเด็นเนื้อหาวิชาของหลักสูตร	105
ตาราง 9 การประเมินความคิดเห็นหรือความเห็นสมควรของอาจารย์ผู้สอน และนิสิต หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ด้านปัจจัยป้อน ประเด็นเอกสารตำราเรียน	106
ตาราง 10 การประเมินความคิดเห็นหรือความเห็นสมควรของอาจารย์ผู้สอน และนิสิต หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ด้านปัจจัยป้อน ประเด็นอุปกรณ์การเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา	107

ตาราง 11 การประเมินความคิดเห็นหรือความเห็นสมควรของอาจารย์ผู้สอน และนิสิต หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ด้านปัจจัยป้อน ประเด็นอื่น ๆ เช่น การให้บริการนิสิต การจัดอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นต้น	108
ตาราง 12 การประเมินความคิดเห็นหรือความเห็นสมควรของอาจารย์ผู้สอน และนิสิต หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ด้านกระบวนการ ประเด็นสภาพการเรียนการสอน	108
ตาราง 13 การประเมินความคิดเห็นหรือความเห็นสมควรของอาจารย์ผู้สอน และนิสิต หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ด้านกระบวนการ ประเด็นการวัดผลประเมินผล	109
ตาราง 14 การประเมินความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน อาจารย์นิเทศการสอน ครูพี่เลี้ยง ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อนร่วมงานนิสิต ของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ด้านผลผลิต ประเด็นความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน	111
ตาราง 15 การประเมินความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน อาจารย์นิเทศการสอน ครูพี่เลี้ยง ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อนร่วมงานนิสิต ของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ด้านผลผลิต ประเด็นภาวะผู้นำ	113
ตาราง 16 การประเมินความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน อาจารย์นิเทศการสอน ครูพี่เลี้ยง ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อนร่วมงานนิสิต ของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ด้านผลผลิต ประเด็นความสามารถในการเฝ้าหาความรู้อย่างต่อเนื่อง	115
ตาราง 17 การประเมินความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน อาจารย์นิเทศการสอน ครูพี่เลี้ยง ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อนร่วมงานนิสิต ของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ด้านผลผลิต ประเด็นความสามารถในการปรับตัว	117
ตาราง 18 การประเมินความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน อาจารย์นิเทศการสอน ครูพี่เลี้ยง ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อนร่วมงานนิสิต ของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ด้านผลผลิต ประเด็นการยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล	119

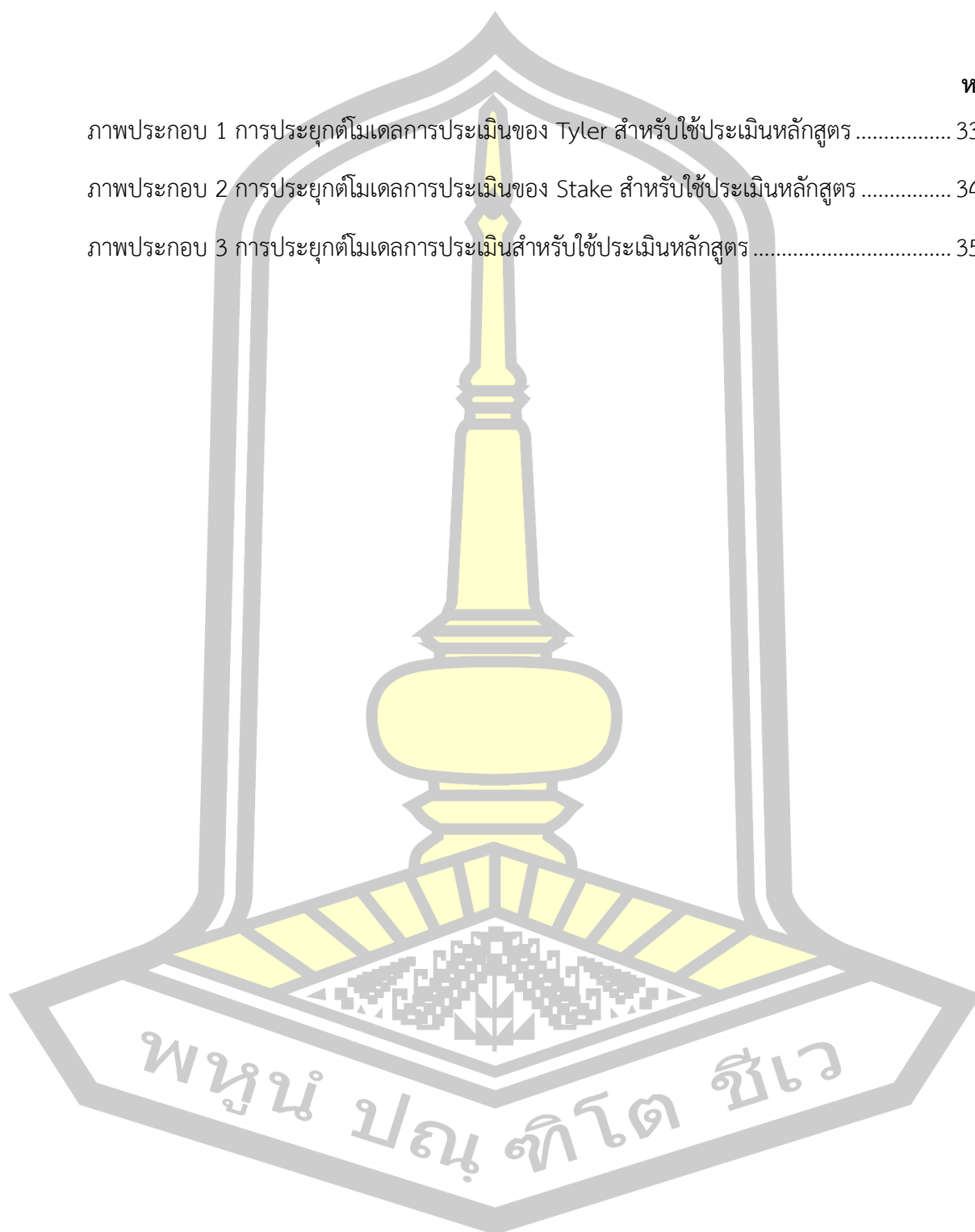
ตาราง 19 การประเมินความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน อาจารย์นิเทศการสอน ครูพี่เลี้ยง ผู้บริหาร โรงเรียน เพื่อนร่วมงานนิสิต ของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ด้านผลผลิต ประเด็นความรู้ความสามารถพิเศษ121	
ตาราง 20 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดเด่น จุดด้อย ของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอน ภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น	123
ตาราง 21 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา การสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น	124
ตาราง 22 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหมวดวิชาบังคับในหลักสูตร หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการ สอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น	124
ตาราง 23 ความคิดเห็นเกี่ยวกับห้องสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ ห้องศึกษาค้นคว้า และการบริการ ข้อมูลข่าวสารทางด้านวิชาการต่าง ๆ ของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น	125
ตาราง 24 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไป ของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอน ภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น	126
ตาราง 25 สรุปผลความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแบบสอบถามการประเมินหลักสูตรการประเมิน หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2562	175

สารบัญภาพประกอบ

หน้า

ภาพประกอบ 1 การประยุกต์โมเดลการประเมินของ Tyler สำหรับใช้ประเมินหลักสูตร	33
ภาพประกอบ 2 การประยุกต์โมเดลการประเมินของ Stake สำหรับใช้ประเมินหลักสูตร	34
ภาพประกอบ 3 การประยุกต์โมเดลการประเมินสำหรับใช้ประเมินหลักสูตร	35

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศ เพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลก ภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561)

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการทางวัฒนธรรมในสังคม เนื้อหา และรายวิชาต่าง ๆ ในการจัดการศึกษามีส่วนในการพัฒนาผู้เรียนและเพื่อในผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการศึกษาให้มีคุณภาพ หลักสูตรการศึกษาจึงมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับการจัดการศึกษา เนื่องจากหลักสูตรการศึกษาเป็นการวางแผนหรือแนวทางในการจัดการศึกษา อีกทั้งเป็นเครื่องมือในการควบคุมมาตรฐานการศึกษา ตลอดจนความมุ่งหมาย ขอบข่ายของเนื้อหา แนวทางสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ แหล่งการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนการสอนในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาให้บรรลุตามความมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ จึงกล่าวเปรียบเทียบได้ว่า หลักสูตรเป็นอีกหนึ่งเครื่องมือบ่งชี้ทิศทางการพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพ (บรรพต สุวรรณประเสริฐ, 2544) ซึ่งการพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพจำเป็นต้องอาศัยหลักสูตรที่มีคุณภาพ คือ เป็นหลักสูตรที่มีความชัดเจน เหมาะสม และมีความสอดคล้องกับบริบทของการนำหลักสูตรไปใช้กระบวนการหนึ่งที่จะให้ได้มาซึ่งหลักสูตรที่มีคุณภาพนั้นก็คือ การประเมินหลักสูตร เพราะการประเมินเป็นกระบวนการรวบรวมสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร หรือตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร เพื่อนำมาพิจารณาตัดสินใจ ปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ (วสันต์ ทองไทย, 2549) เพราะหลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาการศึกษา การจัดการเรียนการสอนทุกระดับต้องยึดหลักสูตรและวัตถุประสงค์เฉพาะของแต่ละหลักสูตร สาขาวิชาชีพนั้น ๆ การสร้างและพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้ต้องมีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เป็นอยู่ เริ่มด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดเนื้อหา การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินผล

หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร ดังนั้นผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบการบริหารทางวิชาการควรจะต้องมีการตรวจสอบหลักสูตร เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรจะทำให้ได้ดียิ่งขึ้นเมื่อเมื่อการประเมินผลอยู่ตลอดเวลา จึงจะช่วยให้การแก้ไขและปรับปรุงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (จุฬาลักษณ์ บุปผาวาส, มนตรี วงษ์สะพาน และกนกพร ทองสอดแสง, 2558)

การประเมินหลักสูตรเป็นวิธีการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาหลักสูตร เพราะการประเมินหลักสูตรจะทำให้ทราบถึงข้อบกพร่องและข้อดีของหลักสูตรว่า มีการวางแผนงานและการดำเนินงานได้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ ควรจะปรับปรุงในด้านใด เพื่อให้ได้หลักสูตรที่สมบูรณ์ที่สุด และได้ผลผลิตตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ อีกทั้งการประเมินหลักสูตรเป็นการพิจารณาเปรียบเทียบและตัดสินเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ในระบบหลักสูตรว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร มีความสอดคล้องระหว่างมาตรฐาน ความมุ่งหวัง และการปฏิบัติจริงเพียงใด หลักสูตรนั้น มีประสิทธิภาพเพียงใด มีผลกระทบอย่างไร (บุญชม ศรีสะอาด, 2546 และชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2557) จึงถือได้ว่า การประเมินหลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร เป็นหัวใจของการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน เพราะหลักสูตรได้กำหนดเป้าหมายของการศึกษา เนื้อหาสาระ แนวการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผล การบริหารจัดการ การประกันคุณภาพที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่เพื่อให้หลักสูตรบรรลุเป้าประสงค์

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น มีปรัชญาของหลักสูตรว่า เป็นหลักสูตรที่ผลิตบัณฑิตสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ให้เป็นผู้มีความรู้และใฝ่รู้ด้านวิชาการ มีจิตวิทยาของความเป็นครู และจิตสำนึกในการบริการ และช่วยเหลือบุคคลตามจรรยาบรรณวิชาชีพ บนพื้นฐานของคุณธรรม ศีลธรรม มนุษยธรรม และเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม มีวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อผลิตบัณฑิตสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้ 1. มีความรู้ ความเข้าใจ ในภาษาไทย 2. มีทักษะด้านการสอน ด้านการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข และการสื่อสารเทคโนโลยี 3. สามารถพัฒนารูปแบบการสอน และจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยอย่างต่อเนื่อง 4. สามารถนำความรู้ทางภาษาไทยไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 5. เป็นผู้นำด้านการสอนภาษาไทยที่มีคุณธรรม ศีลธรรม และมนุษยธรรม 6. มีจิตอาสา ในการให้บริการช่วยเหลือบุคคลตามจรรยาบรรณวิชาชีพ 7. มีความรับผิดชอบและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ดังนั้นเมื่อจบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการสอนภาษาไทย สามารถประกอบวิชาชีพครู และสามารถทำงานราชการในตำแหน่ง ก.พ. กำหนดว่าเป็นผู้สำเร็จการศึกษาครุศาสตรบัณฑิต หรือทำงานอื่นได้ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยสามารถเข้าทำงานในหน้าที่ต่าง ๆ ได้ เช่น ครูสอนภาษาไทยและวิชาที่เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กัน ทั้งในหน่วยงานราชการและเอกชน ครูสอนภาษาไทย

สำหรับชาวต่างชาติ ประกอบอาชีพอิสระที่เกี่ยวกับภาษาไทย เป็นบุคลากรทางการศึกษา การผลิตบัณฑิตสาขาวิชาการสอนภาษาไทยให้มีจำนวนที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ ด้านคุณภาพของบัณฑิตเป็นผู้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีกิจกรรมฝึกประสบการณ์ตามความสนใจของนิสิตโดยนิสิตสามารถนำความรู้มาบูรณาการได้อย่างมีเหตุผล มีความสามารถทางวิชาการ การวิเคราะห์และแก้ปัญหา และการใช้ภาษาไทยในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การยกระดับเรื่องคุณภาพของบัณฑิตไทยในการประกอบอาชีพที่ต้องใช้ความรู้ด้านภาษาไทย ด้านความรู้ ยังขาดการคำนึงถึงกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติให้นิสิตเกิดการคิดวิเคราะห์ การจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการจดจำจากการลงมือทำ ซึ่งจะทำให้เป็นสิ่งสำคัญ หลักสูตรจึงสำคัญและไม่ว่าจะเป็นการศึกษาระดับใดก็ตามจำเป็นอย่างยิ่งที่จะได้รับการประเมินหลักสูตรเพื่อพัฒนาต่อไป (วิทยาลัยสงฆ์ขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2562) ดังนั้นการประเมินหลักสูตร เป็นการการศึกษารวบรวมข้อมูลของหลักสูตรทั้งหมดเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำ การดำเนินการใช้และผลของการใช้หลักสูตร ตลอดจนการตัดสินใจคุณค่าและคุณภาพของหลักสูตร แล้วนำมาวิเคราะห์เทียบกับเกณฑ์เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจให้คุณค่าแก่หลักสูตร ว่าหลักสูตรมีข้อดี ข้อเสียในเรื่องใด รวมทั้งผลการใช้หลักสูตรและตัดสินใจว่าหลักสูตรมีคุณค่าตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลหลักสูตรเป็นขั้นตอนสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร เพราะจะทำให้ทราบว่าหลักสูตรประสบผลสำเร็จเพียงใด มีอะไรที่จะต้องปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือจะตัดสินใจอย่างไรต่อไป การประเมินหลักสูตรมี 3 ระยะเวลาหลัก ๆ คือ การประเมินหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินระหว่างการใช้หลักสูตร และการประเมินหลังการใช้หลักสูตร ถ้าต้องการได้ข้อมูลที่เป็นภาพรวมของการพัฒนาหลักสูตรทั้งหมดเมื่อใช้หลักสูตรครบรอบแล้วก็ควรประเมินทั้งระบบหลักสูตร (วาริรัตน์ แก้วอุไร, 2564)

การประเมินหลักสูตรครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกการประเมินแบบ CIPP (CIPP Model) ของ Stufflebeam เป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง มีจุดเน้นที่สำคัญ คือ ใช้ควบคู่กับการบริหารโครงการ เพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา วัตถุประสงค์การประเมิน คือ การให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ เน้นการแบ่งแยกบทบาทของการทำงานระหว่างฝ่ายประเมินกับฝ่ายบริหารออกกันอย่างเด่นชัด กล่าวคือ ฝ่ายประเมินมีหน้าที่ระบุ จัดทำ และนำเสนอสารสนเทศให้กับฝ่ายบริหาร ส่วนฝ่ายบริหารมีหน้าที่เรียกหาข้อมูลและนำผลการประเมินที่ได้ไปใช้ประกอบการตัดสินใจ เพื่อดำเนินกิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี ทั้งนี้เพื่อป้องกันการมีอคติในการประเมิน และได้แบ่งประเด็นการประเมินออกเป็น 4 ประเภท คือ การประเมินด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context evaluation : C) การประเมินปัจจัยเบื้องต้นหรือปัจจัยป้อน (Input evaluation: I) การประเมินกระบวนการ (Process evaluation : P) การประเมินผลผลิต (Product evaluation : P) ซึ่งรูปแบบการประเมินนี้เป็นรูปแบบที่มีความทันสมัยสามารถนำไปสู่การตัดสินใจ

เกี่ยวกับหลักสูตรได้และเป็นรูปแบบการประเมินที่ประเมินองค์ประกอบครบทุกด้าน ทำให้ได้สารสนเทศเพื่อการวางแผนหลักสูตร เพื่อการนำหลักสูตรไปปฏิบัติ เพื่อปรับปรุงหลักสูตรทันที่ และเป็นรูปแบบการประเมินที่ช่วยในการพัฒนาและการบริหารหลักสูตร ตลอดจนการกำหนดอนาคตของหลักสูตร จึงกล่าวได้ว่า รูปแบบการประเมินแบบ CIPPI Model เป็นรูปแบบการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรและประกันประสิทธิผลของหลักสูตรได้เป็นอย่างดี (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2541) โดยการประเมินสภาพข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านบริบท (Context: C) ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหารายวิชาของหลักสูตร ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input: I) ประกอบด้วย นิสิตอาจารย์ผู้สอน วัสดุการศึกษา สื่อ ตารางเรียน และสถานที่เรียน ด้านกระบวนการ (Process: P) ประกอบด้วย การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการบริหารหลักสูตร ด้านผลผลิต (Product: P) ประกอบด้วย ประสิทธิภาพของบัณฑิตในด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านผลกระทบ (Impact: I) ประกอบด้วย การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน สามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดและขยายผลให้ผู้อื่น การมีภาวะผู้นำทางวิชาชีพ ความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความภาคภูมิใจในสาขาวิชา (มาเรียม นิลพันธุ์, 2554)

การวิจัยครั้งนี้ ผลของการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจหาทางเลือกที่ดีกว่าทั้งด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาหลักสูตร ความพร้อมและศักยภาพของผู้สอน พื้นฐานของผู้เรียน วัสดุอุปกรณ์ การจัดสภาพแวดล้อม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การบริหารหลักสูตร การวัดและประเมินผล เพื่อเป็นสารสนเทศให้ผู้บริหารหลักสูตรใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและประเทศชาติยิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2562 ในด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

ความสำคัญของการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะของการประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย จะมีประโยชน์สำหรับผู้บริหารของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ
2. เป็นแนวทางในการบริหารจัดการหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยและการประเมินหลักสูตรในสาขาวิชาอื่น ๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 105 คน จำแนกได้ ดังนี้

1. อาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น จำนวน 5 คน
2. อาจารย์นิเทศการสอน จำนวน 5 คน
3. นิสิต ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น จำนวน 60 คน
4. ครูพี่เลี้ยง จำนวน 15 คน
5. ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 5 คน
6. เพื่อนร่วมงานนิสิต จำนวน 15 คน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2562 ผู้วิจัยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP (CIPP Model) เป็นกรอบในการประเมิน ซึ่งประเมินด้านต่าง ๆ 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านบริบท (Context)
2. ด้านปัจจัยป้อน (Input)
3. ด้านกระบวนการ (Process)
4. ด้านผลผลิต (Product)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการในการหาข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล และการใช้ข้อมูล เพื่อที่จะนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจในเรื่องของหลักสูตร การตัดสินใจทางเลือกที่ดีกว่าเดิม ในการวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP (CIPP Model) เป็นกรอบในการประเมิน ดังนี้

1.1 ด้านบริบท (Context) หมายถึง ข้อมูลที่เป็นพื้นฐานของหลักสูตร ประกอบด้วย

1.1.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร หมายถึง กรอบการดำเนินงานหลักที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรที่เปิดสอนระดับครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

1.1.2 โครงสร้างของหลักสูตร หมายถึง โครงสร้างของหมวดวิชา กลุ่มวิชาและรายวิชาของหลักสูตรที่เปิดสอนระดับครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

1.1.3 เนื้อหาสาระของหลักสูตร หมายถึง เนื้อหาวิชาตามโครงสร้างของหลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

1.2 ด้านปัจจัยป้อน (Input) หมายถึง ตัวป้อนหรือทรัพยากรที่จะนำไปใช้ในการจัดการและนำหลักสูตรไปปฏิบัติ ประกอบด้วย

1.2.1 คุณลักษณะของผู้เรียน หมายถึง คุณสมบัติของผู้ที่เข้าศึกษาหลักสูตรที่เปิดสอนระดับครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

1.2.2 คุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน หมายถึง ความรู้ความสามารถทางวิชาการ คุณวุฒิและความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของอาจารย์ผู้สอนประจำหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

1.2.3 วัสดุการศึกษาและสถานที่เรียน หมายถึง สื่อ ตำราหรือหนังสือเรียน และห้องเรียนที่เป็นองค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

1.3 ด้านกระบวนการ (Process) หมายถึง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติการเมื่อนำหลักสูตรไปใช้ ประกอบด้วย

1.3.1 กระบวนการจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการดำเนินการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

1.3.2 การวัดและประเมินผล หมายถึง วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนตามรายวิชาของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

1.3.3 การบริหารจัดการหลักสูตร หมายถึง การจัดการเกี่ยวกับการศึกษาในด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

1.4 ด้านผลผลิต (Product) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ประกอบด้วย

1.4.1 ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน หมายถึง ความรู้และความสามารถในการจัดการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ และการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

1.4.2 ภาวะความเป็นผู้นำ หมายถึง บุคลิกภาพที่แสดงถึงภาวะความเป็นผู้นำในการแสดงออกถึงความรู้ด้านบริหารการศึกษาและการวิจัยในการทำงานของบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

1.4.3 ความสามารถในการเฝ้าหาความรู้อย่างต่อเนื่อง หมายถึง การนำความรู้แนวคิด ทฤษฎี เทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานและพัฒนาองค์กรก้าวหน้าของบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

1.4.4 ความสามารถในการปรับตัว หมายถึง ความสามารถในการร่วมงานกับผู้อื่นและความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานของบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

1.4.5 การยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล หมายถึง คุณลักษณะของบัณฑิตที่ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงความเป็นธรรม ความสุจริต ความมีประสิทธิภาพและความมีประสิทธิผล สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

1.4.6 ความรู้ความสามารถพิเศษ หมายถึง ความสามารถที่ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่หรือเกิดนวัตกรรมด้านบริหารการศึกษา และด้านการวิจัย ในการทำงานของบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

2. อาจารย์ผู้สอน หมายถึง บุคลากรที่ทำการสอนในรายวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ในปีการศึกษา 2562 ถึงปีการศึกษา 2566 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

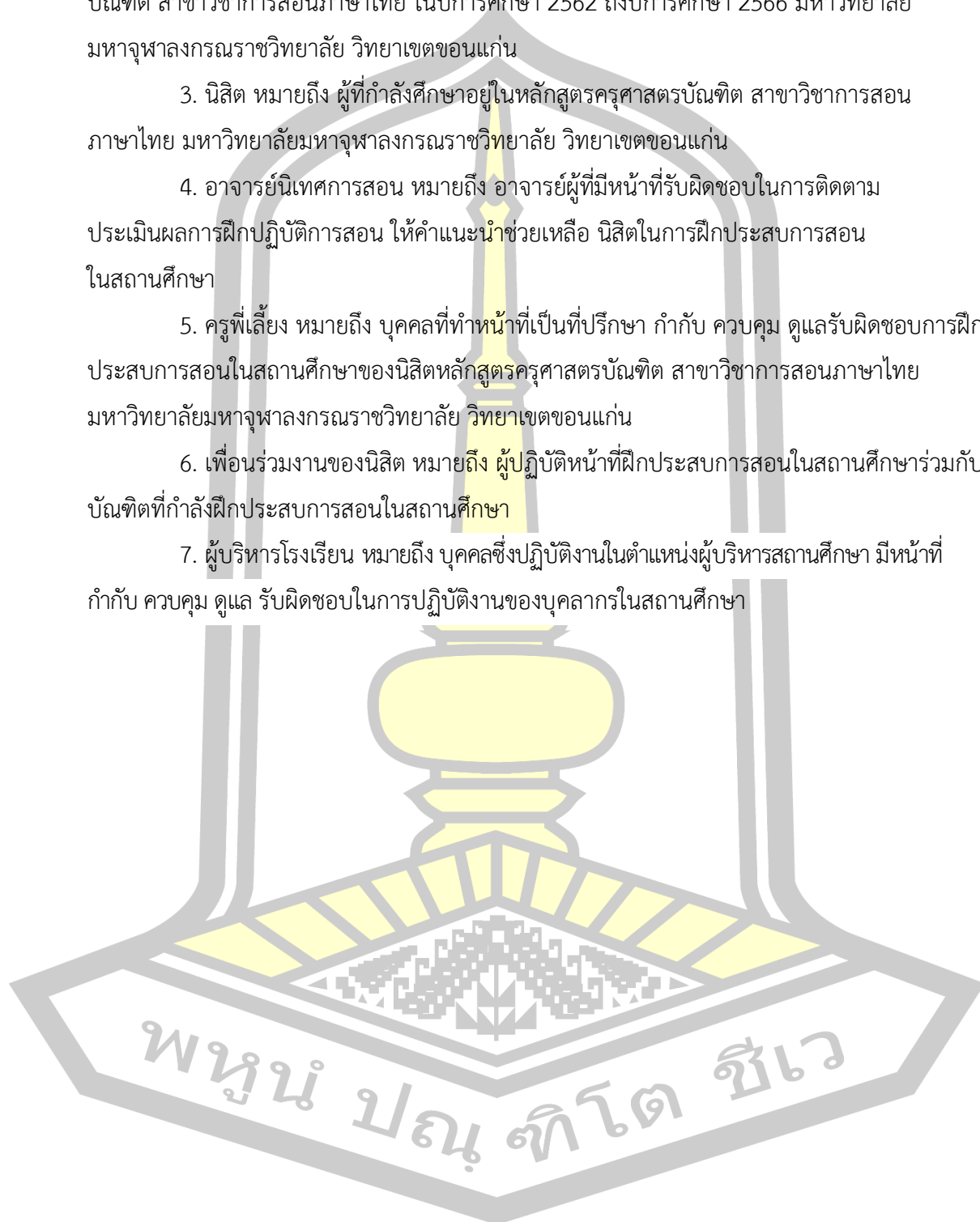
3. นิสิต หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

4. อาจารย์นิเทศการสอน หมายถึง อาจารย์ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการติดตามประเมินผลการฝึกปฏิบัติการสอน ให้คำแนะนำช่วยเหลือ นิสิตในการฝึกประสบการณ์การสอนในสถานศึกษา

5. ครูพี่เลี้ยง หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา กำกับ ควบคุม ดูแลรับผิดชอบการฝึกประสบการณ์การสอนในสถานศึกษาของนิสิตหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

6. เพื่อนร่วมงานของนิสิต หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่ฝึกประสบการณ์การสอนในสถานศึกษาร่วมกับบัณฑิตที่กำลังฝึกประสบการณ์การสอนในสถานศึกษา

7. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา มีหน้าที่กำกับ ควบคุม ดูแล รับผิดชอบในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร
ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย เพื่อนำมาประกอบการศึกษาข้อมูลในการทำวิจัย
ต่อไปนี้

1. หลักสูตร

- 1.1 ความหมายของหลักสูตร
- 1.2 ความสำคัญของหลักสูตร
- 1.3 องค์ประกอบของหลักสูตร
- 1.4 การพัฒนาหลักสูตร
- 1.5 แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร
- 1.6 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร
- 1.7 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร
- 1.8 การนำหลักสูตรไปใช้

2. การประเมินหลักสูตร

- 2.1 ความหมายของการประเมินหลักสูตร
- 2.2 จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร
- 2.3 ความสำคัญและประโยชน์ของการประเมินหลักสูตร
- 2.4 รูปแบบการประเมิน

3. รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model

4. มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุฒวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

5. หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2562

6. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

7. มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561

8. มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565

9. แนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตร

หลักสูตรมีความสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษาทุกระดับ เพราะเป็นโครงสร้างกำหนดกรอบแนวทางการปฏิบัติที่จะนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต รวมทั้งเป็นแนวทางในการให้การศึกษา ให้ความรู้ การถ่ายทอดวัฒนธรรม การปลูกฝังเจตคติและค่านิยม การสร้างความเจริญเติบโต ความสมบูรณ์ทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา อีกทั้งยังช่วยการพัฒนาผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปในทิศทางที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนด

1. ความหมายของหลักสูตร

ชวลิต ชูกำแพง (2559) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ทั้งที่มีส่วนเป็นเอกสาร หลักฐาน กระบวนการ ที่ใช้ในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม สื่อ วัสดุต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนา

สังัด อุทรานันท์ (2538) ได้ให้ความหมายว่า หลักสูตร หมายถึง สิ่งที่สร้างขึ้นในลักษณะของรายวิชา ซึ่งประกอบไปด้วยเนื้อสาระที่จัดเรียงลำดับความยากง่ายหรือเป็นขั้นตอนอย่างดีแล้ว รวมไปถึงการวางแผนล่วงหน้าเพื่อมุ่งหวังจะให้เด็กได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ต้องการ เป็นสิ่งที่สังคมสร้างขึ้นสำหรับให้ประสบการณ์ทางการศึกษาสำหรับนักเรียน นักศึกษา และมวลประสบการณ์ทั้งหมดของผู้เรียน ซึ่งเขาได้ทำไว้รับรู้ และได้ตอบสนองต่อการแนะนำของโรงเรียน

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ให้ความหมายหลักสูตรว่า คือ SOPEA

S (Subject matter) หมายถึง เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอน

O (Object) หมายถึง วัตถุประสงค์

P (plans) หมายถึง แผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้หรือประสบการณ์แก่นักเรียนที่คาดหวัง

E (learner's experience) หมายถึง ประสบการณ์ทั้งปวงของผู้เรียนมาจัดโดยโรงเรียน

A (education activities) หมายถึง กิจกรรมทางการศึกษาที่จัดให้กับผู้เรียน

ชมพันธ์ุ กุญชร ณ อยุธยา (2540) ได้อธิบายความหมายของ “หลักสูตร” ว่า มีความแตกต่างกันไปตั้งแต่ความหมายที่แคบสุดจนถึงกว้างสุด แต่จำแนกความคิดเห็นของนักศึกษาที่ได้ให้นิยามความหมายของหลักสูตรออกเป็น 2 ใหญ่ ๆ คือ 1) หลักสูตร แผนประสบการณ์การเรียนนั้นมองหลักสูตรในลักษณะที่เป็นเอกสาร หรือโครงการการศึกษาที่สถาบันการศึกษาได้วางแผนไว้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาตามแผนหรือโครงการที่กำหนดไว้ 2) หลักสูตร หมายถึง

ประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่สถาบันการศึกษาจัดให้ ซึ่งหมายรวมถึงประสบการณ์การเรียนรู้ และการนำหลักสูตรไปใช้ด้วย

ธำรง บัวศรี (2542) ได้ให้ความหมายว่า หลักสูตร หมายถึง แผนซึ่งได้ออกแบบ จัดทำขึ้นเพื่อแสดงจุดมุ่งหมายการจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมและมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรม การศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้

มาเรียม นิลพันธุ์ (2543) ได้ให้ความหมายว่า หลักสูตร หมายถึง เอกสารข้อกำหนด เกี่ยวกับมวลประสบการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาไปในแนวทางที่ต้องการ

Good (1973) กล่าวว่า หลักสูตร เป็นเนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบให้ผู้เรียนได้ศึกษา เพื่อสำเร็จหรือรับประกาศนียบัตรในสาขาวิชาหนึ่ง หรือเค้าโครงสร้างทั่วไปของเนื้อหาหรือสิ่งเฉพาะ ที่จะต้องสอน ซึ่งโรงเรียนจัดให้แก่เด็กเพื่อให้สำเร็จการศึกษาและสามารถเข้าศึกษาต่อในทางอาชีพ ต่อไป และเป็นกลุ่มวิชาและการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้เรียนภายใต้การแนะนำของ โรงเรียนและสถานศึกษา

Oliva (1992) ได้ให้นิยามความหมายของหลักสูตรโดยแบ่งเป็นการให้นิยาม โดยยึดจุดประสงค์ บริบทหรือสภาพแวดล้อม และวิธีดำเนินการหรือยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. การให้นิยามโดยยึดจุดประสงค์ (Purpose) หลักสูตรจึงมีภาระหน้าที่ที่จะทำ ให้ผู้เรียนควรจะเป็นอย่างไร หรือมีลักษณะอย่างไร หลักสูตรในแนวคิดนี้จึงมีความหมายในลักษณะที่เป็นวิธีการที่นำไปสู่ความสำเร็จตามจุดประสงค์หรือจุดมุ่งหมายนั้น ๆ เช่น หลักสูตร คือ การถ่ายทอด มรดกทางวัฒนธรรม หลักสูตร คือ การพัฒนาทักษะการคิดผู้เรียน เป็นต้น

2. การให้นิยามโดยยึดบริบทหรือสภาพแวดล้อม (Contexts) นิยามของหลักสูตร ในลักษณะนี้จึงเป็นการอธิบายถึงลักษณะทั่วไปของหลักสูตร ซึ่งแล้วแต่ว่าเนื้อหาสาระของหลักสูตร นั้นมีลักษณะเป็นอย่างไร เช่น หลักสูตรที่ยึดเนื้อหาวิชา หรือหลักสูตรที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หรือหลักสูตรที่เน้นการปฏิรูปสังคม เป็นต้น

3. การให้นิยามโดยยึดวิธีดำเนินการหรือยุทธศาสตร์ (Strategies) เป็นการนิยามในเชิงวิธีดำเนินการที่เป็นกระบวนการ ยุทธศาสตร์หรือเทคนิควิธีการในการจัดการเรียน การสอน เช่น หลักสูตร คือ กระบวนการแก้ปัญหา หลักสูตร คือ การอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม การทำงานกลุ่ม หลักสูตร คือ การเรียนรู้เป็นรายบุคคล หลักสูตร คือ โครงการหรือแผนการจัดการ เรียนการสอน เป็นต้น

จากความหมายของหลักสูตร ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง สิ่งที่เป็นประสบการณ์ที่จัดขึ้นสำหรับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและพัฒนาให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่วางเอาไว้ ซึ่งหลักสูตรที่ตีนั้นควรต้องจัด ประสบการณ์หรือกิจกรรมให้สอดคล้องและตรงกับความต้องการของผู้เรียนด้วย

2. ความสำคัญของหลักสูตร

สันต์ ธรรมบำรุง (2527) ได้สรุปความสำคัญของหลักสูตรไว้ 9 ประการ ดังนี้

1. หลักสูตร เป็นแผนปฏิบัติงานหรือเครื่องชี้แนวทางปฏิบัติงานของครู เพราะหลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลไว้เป็นแนวทาง
 2. หลักสูตรเป็นข้อกำหนดแผนการเรียนการสอน อันเป็นส่วนรวมของประเทศ เพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาชาติ
 3. หลักสูตรเป็นเอกสารของทางราชการ เป็นบัญญัติของรัฐบาล หรือเป็นธรรมเนียมในการจัดการศึกษา เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฏิบัติตาม
 4. หลักสูตรเป็นเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เพื่อควบคุมการเรียนการสอน ในสถานศึกษาระดับต่าง ๆ และยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานอย่างหนึ่งในการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร อาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ ของการศึกษาของรัฐแก่สถานศึกษาอีกด้วย
 5. หลักสูตรเป็นแผนการดำเนินงานของผู้บริหารการศึกษาที่จะอำนวยความสะดวกและควบคุม ดูแลติดตามให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาลด้วย
 6. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนา การของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา
 7. หลักสูตรจะกำหนดและลักษณะรูปร่างของสังคมในอนาคตได้ว่าจะไปใน รูปใด
 8. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางให้ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความประพฤติที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม อันเป็นการพัฒนากำลังซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ได้ผล
 9. หลักสูตรจะเป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงความเจริญของประเทศ เพราะการศึกษา เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ประเทศใดจัดการศึกษาโดยมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัย มีประสิทธิภาพ ทันท่วงทีต่อการเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงย่อมได้กำลังที่มีประสิทธิภาพสูง
- จากความสำคัญของหลักสูตรที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า หลักสูตร มีความสำคัญ คือ เป็นแผนด้านการศึกษาที่ครอบคลุมทั้งเรื่องการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม อีกทั้งยังสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ที่สำคัญคือความต้องการของการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข และเป็นประโยชน์ในการพัฒนาตนเองและ ประเทศชาติ

3. องค์ประกอบของหลักสูตร

สันต์ ธรรมบำรุง (2527) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรเป็นส่วนสำคัญที่จะทำ
ให้ความหมายของหลักสูตรสมบูรณ์และสามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน
การประเมินผล และการปรับปรุงการเรียนการสอนหรือการพัฒนาหลักสูตรได้ องค์ประกอบของ
หลักสูตรโดยทั่วไปมี 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความมุ่งหมาย (Objectives) เป็นเสมือนการกำหนดทิศทางของการจัดการ
การศึกษา การจัดการเรียนการสอน เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปในลักษณะต่าง ๆ ที่พึงประสงค์
อันก่อให้เกิดประโยชน์ในสังคมนั้น การกำหนดความมุ่งหมายของหลักสูตรต้องคำนึงถึงข้อมูลพื้นฐาน
ของสังคม เพื่อประโยชน์ในการแก้ปัญหา และสนองความต้องการของสังคมและผู้เรียน และ
ต้องสอดคล้องสัมพันธ์กับนโยบายการจัดการศึกษาของชาติด้วย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
กำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรส่วนนี้ เป็น 2 ลักษณะ คือ “หลักการของหลักสูตร” หมายถึง
แนวทางหรือทิศทางในการจัดการศึกษาซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการจัดการศึกษาระดับนั้น ๆ
จะได้ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ “จุดหมายของหลักสูตร” หมายถึง พฤติกรรมต่าง ๆ หรือคุณสมบัติต่าง ๆ
ที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน เมื่อผ่านกระบวนการต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรนั้นแล้ว

2. เนื้อหาวิชา (Content) เป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้ในหลักสูตรให้ชัดเจน
โดยมุ่งให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาไปสู่ความมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระ
ที่ได้กำหนดไว้ต้องสมบูรณ์ ต้องผนวกความรู้ ประสบการณ์ ค่านิยม แนวคิด และทัศนคติเข้าด้วยกัน
เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทั้งในด้านความรู้ ความทัศนคติ และพฤติกรรมต่าง ๆ อันพึงประสงค์

3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum implementation) เป็นองค์ประกอบ
ที่สำคัญยิ่ง เพราะเป็นกิจกรรมที่จะแปลงหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติกิจกรรมนั้นมีหลายลักษณะ
แต่กิจกรรมที่สำคัญที่สุด คือ กิจกรรมการเรียนการสอน หรืออาจกล่าวได้ว่า “การสอนเป็นหัวใจของ
การนำหลักสูตรไปใช้” ดังนั้น ครูผู้สอนจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นผู้จัดการเรียนรู้
การกำหนดวิธีการที่จะนำผู้เรียนไปสู่ความมุ่งหมายของหลักสูตร

4. การประเมินผล (Evaluation) เป็นองค์ประกอบที่ชี้ให้เห็นว่า
การนำหลักสูตรแปลงไปสู่การปฏิบัตินั้นบรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่ หลักสูตรเกิดสัมฤทธิ์ผลมากน้อย
เพียงใด ข้อมูลจากการประเมินผลนี้จะป็นแนวทางไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรต่อไป

จ้ำรง บัวศรี (2542) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วยดังนี้

1. เป้าหมายและนโยบายการศึกษา (Education Good and Policies) คือ
สิ่งที่รัฐต้องตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องเกี่ยวกับการศึกษา

2. จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum Amis) คือ ผลส่วนรวมที่ต้องการให้
เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากเรียนจบหลักสูตรไปแล้ว

3. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (Type and Structure) คือ ลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชาหรือกลุ่มวิชา หรือกลุ่มประสบการณ์

4. จุดประสงค์ของวิชา (Subject objectives) คือ ผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นแล้ว

5. เนื้อหา (Content) คือ สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะและความสามารถที่ต้องการให้มี รวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ

Saylor, Alexander และ Lewis (1981) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นแผนการในการจัดโอกาสการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ดังนั้น หลักสูตรจึงต้องมีการกำหนดไว้อย่างเป็นระบบ ดังนี้

1. เป้าหมาย จุดมุ่งหมาย และขอบเขต (Goals, objectives and domains) การพัฒนาหลักสูตรควรกำหนดเป้าหมาย และจุดมุ่งหมายหลักสูตรเป็นสิ่งแรก เป้าหมายแต่ละประเด็นจะบ่งบอกถึงขอบเขตหนึ่ง ๆ ของหลักสูตร ซึ่งมี 4 ขอบเขตที่สำคัญ คือ พัฒนาการส่วนบุคคล (Personal development) สมรรถภาพทางสังคม (Social competence) ทักษะการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (continued learning skills) และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (specialization)

2. การออกแบบหลักสูตร (Curriculum design) เมื่อกำหนดเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้ว นักพัฒนาหลักสูตรต้องวางแผนออกแบบหลักสูตร ตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกและจัด เนื้อหาสาระ การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ

3. การใช้หลักสูตร (Curriculum implementation) หลังจากตัดสินใจเลือกรูปแบบหลักสูตรแล้วขั้นตอนต่อไป คือ การนำหลักสูตรไปใช้ โดยครูผู้สอนต้องวางแผนและจัดทำแผนการสอนตามรูปแบบต่าง ๆ ครูผู้สอนเลือกวิธีการสอน สื่อ วัสดุการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้

4. การประเมินหลักสูตร (Curriculum evaluation) การประเมินหลักสูตร นักพัฒนาหลักสูตรและครูผู้สอนต้องเลือกวิธีการประเมินเพื่อตรวจสอบความสำเร็จของหลักสูตร ซึ่งเป็นทั้งการประเมินระหว่างดำเนินการ (formative evaluation) และการประเมินผลรวม (Summary evaluation) ทั้งนี้ เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า หลักสูตรต่าง ๆ ไม่ว่าจะป็นรูปแบบใดหรือใช้กับกลุ่มเป้าหมายใดจะมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ 1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2. เนื้อหาสาระ 3. การจัดการเรียนรู้ และ 4. การวัดและประเมินผล

4. การพัฒนาหลักสูตร

ในอดีตนักพัฒนาหลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมายให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ และเนื้อหาสาระตลอดทั้งกระบวนการเรียนการสอนก็จะต้องเป็นเรื่องของครูที่จะต้องคิดมาหา

ครูมักจะหาเนื้อเรื่องและวิธีการเรียนการสอนโดยคำนึงว่าผู้เรียนคิดอย่างไร มีความรู้สึกอย่างไร และมีความต้องการอย่างไร แต่ในปัจจุบันแนวคิดนี้ได้เปลี่ยนไป จึงเป็นหน้าที่ของนักพัฒนาหลักสูตรที่จะต้องหาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความถูกต้อง ชัดเจนและเป็นประโยชน์กับผู้เรียนมากที่สุด ทั้งนี้ได้มีผู้กล่าวถึงความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

สันต์ ธรรมบำรุง (2527) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum development) จะมีความหมายครอบคลุมถึงการสร้างหลักสูตร การวางแผนหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร ซึ่งเป็นการปรับปรุงคุณภาพของหลักสูตรให้ดีขึ้นทั้งระบบ ตั้งแต่ จุดมุ่งหมาย การเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

บุญมี เณรยอด (2531) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปรับปรุงโครงการที่ประมวลความรู้และประสบการณ์ทั้งหลาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ดีขึ้นให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมและเพื่อบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

สงัด อุทรานันท์ (2532) กล่าวว่า การพัฒนา (Development) คือ การทำให้ดีขึ้นหรือทำให้สมบูรณ์ขึ้น และอีกลักษณะหนึ่ง คือ ทำให้เกิดขึ้นความหมายของการพัฒนาหลักสูตรมีความหมายได้ 2 ลักษณะ คือ การทำให้ดีขึ้น หรือทำให้สมบูรณ์ขึ้น หมายถึง การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นหรือสมบูรณ์ขึ้น และทำให้เกิดขึ้น หมายถึง เป็นการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานอยู่เลย

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อวินิจฉัยปัญหาและความต้องการ
ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจ

ขั้นที่ 2 การกำหนดเป้าประสงค์ จุดหมาย และจุดประสงค์ หลังจากได้วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานแล้ว พิจารณาและกำหนดความมุ่งหมายของการศึกษา

ขั้นที่ 3 การเลือกและการจัดเนื้อหา ต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร มีความสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน มีความยากง่ายสอดคล้องเหมาะสมกับวัย เนื้อหาต้องเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน และเนื้อหานั้นเป็นสิ่งที่สามารถจัดให้ผู้เรียนได้ในแง่ของความพร้อมด้านเวลา ผู้สอน และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ

ขั้นที่ 4 การเลือกและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ต้องสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็ว รวมไปถึงยุทธวิธีการสอน การเลือกใช้สื่อการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนต้องเอื้อต่อการเรียนรู้ และกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน

ขั้นที่ 5 การกำหนดอัตราเวลาเรียน หลักเกณฑ์ในการวัดประเมินผลการเรียน กำหนดเวลาเรียนการสอน โดยจัดเนื้อหาวิชาตามลำดับก่อนหลังให้สัมพันธ์กับจำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ ส่วนการวัดผลประเมินผลควรกำหนดวิธีการเกณฑ์การจบหลักสูตร

ขั้นที่ 6 การนำหลักสูตรไปใช้ หลังจากร่างหลักสูตรแล้วต้องมีการตรวจสอบข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม

ขั้นที่ 7 การประเมินผลหลักสูตร เมื่อใช้หลักสูตรไปได้สักระยะหนึ่งควรมีการประเมินผลหลักสูตรในด้านต่าง ๆ ว่ามีข้อบกพร่องที่ควรแก้ไขปรับปรุงหรือเพิ่มเติมอะไรบ้าง

ขั้นที่ 8 การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร หลังจากที่ทำทราบข้อบกพร่องของหลักสูตร อาจจะต้องมีการศึกษาปัญหา เพื่อปรับปรุงข้อบกพร่องให้หลักสูตรเหมาะสมยิ่งขึ้น

หัททยา เจียมศักดิ์ (2539) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาหรือคิดประสบการณ์เรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมหรือดียิ่งขึ้น

สุมิตร คุณานุกร (2536) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร มี 4 ระดับ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรระดับชาติ ควรพัฒนาหลักสูตรให้มีลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการนำไปขยายหรือปรับให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้ใช้ในระดับต่าง ๆ ที่รองลงไปนำไปขยายและปรับให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น โรงเรียนและชั้นเรียนต่อไป

2. การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น คำว่าท้องถิ่นในระดับนี้ หมายถึง เขตการศึกษา (เขตพื้นที่การศึกษา: ผู้เรียน) ซึ่งจะทำการขยายหรือปรับหลักสูตรระดับชาติให้สอดคล้องกับสภาพทางสังคม ภูมิศาสตร์และความต้องการของประชาชนในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา

3. การพัฒนาหลักสูตรในระดับโรงเรียน เป็นการพัฒนาหลักสูตรโดยทางโรงเรียน ทำหน้าที่ขยายและปรับประมวลการสอน จากการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นอีกครั้ง เพื่อให้ละเอียดยิ่งขึ้น จนกระทั่งสามารถแยกแยะรายละเอียดของเนื้อหาวิชาที่จะสอนออกมาเป็นเวลาได้

4. การพัฒนาหลักสูตรในระดับชั้นเรียน เป็นการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นการตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน โดยการปรับความมุ่งหมายในการสอน เนื้อหากิจกรรมการเรียนรู้และการสอนให้สอดคล้องกับสติปัญญาและความสนใจของผู้เรียน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรของไทยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรระดับชาติ เป็นการพัฒนาหลักสูตรที่มีหลักการจะต้องกระทำในระดับกว้าง ๆ เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถนำไปปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม

2. การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ท้องถิ่นในที่นี้ หมายถึง ระดับภาค ระดับจังหวัด และระดับกลุ่มโรงเรียน เป็นการนำหลักสูตรระดับชาติมาปรับเปลี่ยนเนื้อหาสาระให้มีความสอดคล้องกับท้องถิ่นนั้น

3. การพัฒนาหลักสูตรระดับห้องเรียน เป็นการพัฒนาหลักสูตรโดยครูผู้สอน มณฑล วิชา ชนะสิทธิ์ (2539) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรระดับชาติ เป็นการจัดทำหลักสูตรแบ่งบทยในลักษณะ กว้าง ๆ เพื่อให้หน่วยงานระดับล่างนำไปปรับใช้ได้

2. การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เป็นการพัฒนาหลักสูตรโดยเขตการศึกษา นำหลักสูตรระดับชาติมาปรับ หรือขยายให้มีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นในเขตการศึกษานั้น

3. การพัฒนาหลักสูตรระดับโรงเรียน เป็นการพัฒนาหลักสูตรโดยการนำ หลักสูตรระดับชาติระดับท้องถิ่นมาปรับหรือขยายให้มีความสอดคล้องกับสภาพการจัดการศึกษาของ โรงเรียน

4. การพัฒนาหลักสูตรระดับห้องเรียน เป็นการพัฒนาหลักสูตรโดยการนำ หลักสูตรระดับโรงเรียนมาปรับหรือขยายให้มีความละเอียด เหมาะสมกับหลักสูตรท้องถิ่น

Sowell (1996) กล่าวว่า หลักสูตรแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

1. หลักสูตรระดับสังคม (The society curriculum) เป็นหลักสูตรที่อยู่ใกล้ตัว ผู้เรียน และถูกสร้างโดยรัฐ นักการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ ผู้บริหารระดับต่าง ๆ และผู้เชี่ยวชาญ ในแต่ละสาขาวิชา

2. หลักสูตรระดับสถาบัน (The institutional curriculum) เป็นหลักสูตรที่ใช้ใน สถานศึกษาและได้รับมาจากหลักสูตรระดับสังคม ซึ่งมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมโดยนัก การศึกษาและคณะทำงานในระดับท้องถิ่น

3. หลักสูตรระดับการเรียนการสอน (The instructional curriculum) เป็นหลักสูตรที่วางแผนโดยครูและถูกกำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4. หลักสูตรระดับประสบการณ์ (The experience curriculum) เป็นหลักสูตรที่ ยอมรับและถูกจัดขึ้นโดยตัวผู้เรียนเอง ทั้งนี้เพราะว่าผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้น หลักสูตรจึงต้องสอดคล้องกับผู้เรียนแต่ละคน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร คือ กระบวนการที่มี ระบบเป็นเหตุเป็นผลในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้ดีขึ้น หรือกระบวนการในการจัดทำ หลักสูตรเพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคล และสภาพสังคม รวมทั้งมีการนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตร

5. แนวคิดการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตร มีความหมายที่กว้างขวางครอบคลุมงานหลายมิติของการพัฒนาหลักสูตรตั้งแต่ การวางแผนหลักสูตร จัดทำหลักสูตรหรือยกร่างหลักสูตร (Curriculum planning) การนำหลักสูตรไปใช้หรือการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ (Curriculum implementation) และการประเมินหลักสูตร (Curriculum evaluation) การสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพนั้นขึ้นอยู่กับว่าแต่ละมิติมีประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด การวางแผนจัดทำหรือยกร่างหลักสูตร ประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน การกำหนดจุดมุ่งหมาย การกำหนดเนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนรู้การกำหนดการวัดประเมินผล การนำหลักสูตรไปใช้ ประกอบด้วย การจัดวัสดุหลักสูตรต่าง ๆ ที่ช่วยให้ผู้ใช้หลักสูตรสามารถใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ การเตรียมบุคลากร การบริหารหลักสูตรและการดำเนินการสอนหลักสูตร การประเมินหลักสูตร ประกอบด้วย การประเมินเอกสารหลักสูตร การประเมินการใช้หลักสูตร การประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร และการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ

Tyler (1950) ได้ให้แนวคิดในการวางโครงสร้างหลักสูตรโดยใช้วิธี Means-Ends Approach เป็นหลักการและเหตุผลในการสร้างหลักสูตรที่เรียนว่า “หลักการของไทเลอร์” (Tyler’s rationale) ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการจัดหลักสูตรและการสอนที่เน้นการตอบคำถามที่เป็นพื้นฐาน 4 ประการ ดังนี้

1. มีจุดมุ่งหมายทางการศึกษาอะไรบ้างที่สถาบันการศึกษาจะต้องกำหนดให้ผู้เรียน
2. มีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่สถาบันการศึกษาควรจัดขึ้นเพื่อช่วยให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
3. จะจัดประสบการณ์ทางการศึกษาอย่างไรจึงจะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ
4. จะประเมินผลประสิทธิภาพของประสบการณ์ในการศึกษาอย่างไรจึงจะตัดสินได้ว่าบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ชมพันธ์ กุญชร ณ อยุธยา (2540) เสนอว่า แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ เป็นไปตามลำดับขั้น โดยอาศัยข้อมูลจากแหล่งกำเนิดที่จะเป็นพื้นฐานในการตัดใจ 3 แหล่งด้วยกัน คือ

1. ศึกษาจากสังคม
2. ศึกษาจากผู้เรียน
3. ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชา

Taba (1962) ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรที่เรียกว่า “Grass roots approach” หรือวิธีการจากเบื้องล่างสู่เบื้องบน ซึ่งทาบ่าเชื่อว่าผู้ที่มีหน้าที่สอนในหลักสูตรควร

ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรด้วย วิธีการพัฒนาหลักสูตรของทาบานี่มีขั้นตอนคล้ายคลึงกับ ไทเลอร์ แต่ต่างกันตรงที่วิธีการที่ไทเลอร์เสนอนั้นค่อนข้างเป็นวิธีการแบบ “Top-down” คือ การพัฒนาหลักสูตรที่มาจากข้อเสนอแนะของนักวิชาการ ให้ครูปฏิบัติและผู้บริหารสั่งการมายัง ครูผู้สอนอีกทีหนึ่ง สำหรับขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรของทาบานี่ มีดังนี้

ขั้นที่ 1 การสำรวจความต้องการ (Diagnosis of needs) ครูหรือผู้ร่างหลักสูตร เริ่มกระบวนการด้วยการสำรวจความต้องการของนักเรียนที่หลักสูตรได้วางแผนไว้

ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมาย (Formulation of objectives) หลังจากที่ครูได้ ระบุความต้องการของนักเรียนแล้ว ครูกำหนดจุดมุ่งหมายที่จะให้บรรลุผล

ขั้นที่ 3 การเลือกเนื้อหา (Selection of contents) จุดมุ่งหมายที่เลือกไว้หรือ ที่สร้างขึ้นเป็นตัวชี้แนะแนวทางในการเลือกรายวิชาหรือเนื้อหาของหลักสูตร ซึ่งควรเลือกเนื้อหาที่มีความเที่ยงตรงและสำคัญด้วย

ขั้นที่ 4 การจัดเนื้อหา (Organization of contents) เมื่อครูเลือกเนื้อหาได้แล้ว ต้องจัดเนื้อหาโดยเรียงลำดับขั้นตอนให้ถูกต้อง คำนึงถึงวุฒิภาวะของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสนใจของผู้เรียนด้วย

ขั้นที่ 5 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (Selection of learning experiences) เมื่อได้เนื้อหาแล้วครูคัดเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน

ขั้นที่ 6 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (Organization of learning experiences) กิจกรรมการเรียนการสอนควรได้รับการจัดเรียงลำดับขั้นตอนเช่นเดียวกับเนื้อหา แต่ครูต้องจัด กิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนด้วย

ขั้นที่ 7 การประเมินผลและวิธีการประเมินผล (Evaluation and means of evaluation) ผู้ที่วางแผนหลักสูตรต้องประเมินว่าจุดมุ่งหมายใดบรรลุผลสำเร็จและทั้งครูและนักเรียน ควรร่วมกันกำหนดวิธีการประเมินผล

Saylor, Alexander และ Lewis (1981) ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งเขามีแนวคิดที่หลักสูตรเป็นแผนการในการจัดโอกาสการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ดังนั้น หลักสูตรจึง ต้องมีการกำหนดไว้อย่างเป็นระบบ ดังนี้

1. เป้าหมาย จุดมุ่งหมายและขอบเขต (Goals, objectives and domains) การพัฒนาหลักสูตรควรกำหนดเป้าหมาย และจุดมุ่งหมายหลักสูตรเป็นสิ่งแรก เป้าหมายแต่ละ ประเด็น จะบ่งบอกถึงขอบเขตหนึ่ง ๆ ของหลักสูตร ซึ่งเซลเลอร์ อเล็กซานเดอร์และเลวิสได้เสนอไว้ว่ามี 4 ขอบเขตที่สำคัญ คือ พัฒนาการส่วนบุคคล (Personal development) สมรรถภาพทางสังคม (Social competence) ทักษะการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (Continued learning skills) และ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Specialization) นอกจากนี้ยังมีขอบเขตอื่น ๆ อีก ซึ่งนักพัฒนาหลักสูตร

อาจจะพิจารณาตามความเหมาะสมกับผู้เรียนและลักษณะทางสังคม เป้าหมาย จุดมุ่งหมาย และขอบเขตต่าง ๆ ของหลักสูตรจะได้รับข้อบังคับทางกฎหมายของรัฐ ข้อค้นพบจากงานวิจัยต่าง ๆ ปรัชญาของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตร เป็นต้น

2. การออกแบบหลักสูตร (Curriculum design) เมื่อกำหนดเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้ว นักพัฒนาหลักสูตรต้องวางแผนออกแบบหลักสูตรตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกและจัดเนื้อหาสาระ การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่ได้เลือกแล้ว

3. การใช้หลักสูตร (Curriculum implementation) หลังจากตัดสินใจเลือกรูปแบบหลักสูตรแล้วขั้นตอนต่อไป คือ การนำหลักสูตรไปใช้ โดยครูผู้สอนต้องวางแผนและจัดทำแผนการสอนตามรูปแบบต่าง ๆ ครูผู้สอนเลือกวิธีการสอน สื่อ วัสดุการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้

4. การประเมินหลักสูตร (Curriculum evaluation) การประเมินหลักสูตรเป็นขั้นตอนสุดท้ายของรูปแบบนี้ นักพัฒนาหลักสูตรและครูผู้สอนต้องเลือกวิธีการประเมินเพื่อตรวจสอบความสำเร็จของหลักสูตร ซึ่งเป็นทั้งการประเมินระหว่างดำเนินการ (Formative evaluation) และการประเมินผลรวม (Summary evaluation) ทั้งนี้ เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรต่อไป

Oliva (1992) ได้แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร โดยขยายความคิดของตนเองจากที่ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรไว้เมื่อปี ค.ศ. 1976 ไว้แล้ว กระบวนการพัฒนาหลักสูตรของโอลิวาได้เสนองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1. กำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษา ปรัชญาและหลักจิตวิทยาการศึกษา ซึ่งเป้าหมายนี้เป็นความเชื่อที่ได้มาจากการต้องการของสังคมและผู้เรียน
2. วิเคราะห์ความต้องการของชุมชน ผู้เรียน และเนื้อหาวิชา
3. กำหนดจุดหมายของหลักสูตร
4. กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
5. จัดโครงสร้างของหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้
6. กำหนดจุดหมายของการเรียนการสอน
7. กำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน
8. เลือกยุทธวิธีการจัดการเรียนการสอน
9. เลือกวิธีการประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน
10. นำยุทธวิธีการจัดการเรียนการสอนไปใช้
11. ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนไปใช้

12. ประเมินผลหลักสูตร

6. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรเป็นการกำหนดลักษณะ ระเบียบ วิธีการที่จะนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ในขณะนั้น โดยมีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรได้ดังนี้

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วยสามมิติ (Dimensions) คือ มิติที่หนึ่ง การวางแผนจัดทำหรือร่างหลักสูตร (Curriculum planning) มิติที่สอง การใช้หลักสูตร (Curriculum implementation) และมิติสุดท้าย เป็นการประเมินผลหลักสูตร (Curriculum evaluation) การพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพได้นั้นย่อมขึ้นอยู่กับว่าแต่ละมิติมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ยังมีผู้รู้หรือนักการศึกษาหลาย ๆ ท่านได้กล่าวถึงรูปแบบของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ต่างกัน

นิคม ชมพูลง (2545) กล่าวว่า แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นไว้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติที่มนุษย์สร้างขึ้น ทรัพยากรมนุษย์ สภาพความต้องการของท้องถิ่น สภาพจัดการศึกษา และสภาพความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชน

2. การสร้างหลักสูตรฉบับร่าง ได้แก่ คำชี้แจง เหตุผลความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรหลักของหลักสูตร โครงสร้างเนื้อหา อัตราเวลาเรียน แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดประเมินผล คำอธิบายรายวิชา ตารางวิเคราะห์หลักสูตร จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม รายละเอียดของเนื้อหาของแต่ละหน่วยโดยละเอียด พร้อมภาพประกอบทุกขั้นตอน และบรรณานุกรม ซึ่งจะต้องปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องที่จะพัฒนาอย่างจริงจัง แล้วจัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม

3. การตรวจสอบหลักสูตรฉบับร่าง เป็นการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรและวัสดุหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อนำผลมาปรับปรุงข้อบกพร่องก่อนนำหลักสูตรไปทดลองใช้ โดยจะต้องมีการกำหนดเป็นแผนอย่างมีขั้นตอนและเป็นระบบ มีการประชุมพิจารณาร่วมกันหรือให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบว่าองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร เช่น จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน คาบเวลาเรียนวิธีการวัดและประเมินผล มีความสอดคล้องกันหรือไม่ อย่างไร

4. การนำหลักสูตรไปทดลองใช้ มีการขออนุมัติหลักสูตร จัดทำตารางแผนการใช้หลักสูตรประชาสัมพันธ์หลักสูตร เตรียมความพร้อมของบุคลากร งบประมาณ วัสดุหลักสูตร โดยการใช้หลักสูตร อาจเป็นการสอนเองหรือให้คนอื่นสอนแทน และจะต้องมีการจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตร โดยระบุขั้นตอนต่าง ๆ อย่างละเอียด

5. การประเมินผลการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ มีการวางแผนการประเมิน ประเมินย่อยประเมินรวบยอด ประเมินการสอนของผู้สอน ประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

6. การปรับปรุงแก้ไข เพื่อปรับแก้หลักสูตร ได้แก่ แผนการสอน สื่อและเครื่องมือ วัตถุประสงค์ประเมินผลให้สมบูรณ์และมีคุณภาพ

Tyler (1950) ได้กำหนดปัญหาพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรและการสอน มี 4 ข้อ ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่โรงเรียนต้องการให้ผู้เรียนบรรลุมีอะไรบ้าง
2. การที่จะบรรลุตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดนั้นจะต้องมีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้าง

3. ประสบการณ์ทางการศึกษาที่กำหนดนั้น สามารถจัดให้ประสิทธิภาพได้อย่างไร

4. จะทราบได้อย่างไรว่าผู้เรียนได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษานั้น ๆ

Taba (1962) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรมีดังนี้

1. สำรวจสภาพปัญหา ความต้องการและความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม
2. กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่สังคมต้องการ
3. คัดเลือกเนื้อหาวิชาความรู้ที่ครูจะนำมาสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่ตั้งไว้

4. จัดลำดับขั้นตอนแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาสาระที่เลือกมาได้
5. คัดเลือกประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งจะนำมาเสริมเนื้อหาสาระกระบวนการเรียนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
6. จัดระเบียบ จัดลำดับขั้นตอน และแก้ไขปรับปรุงประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จะนำมาเสริมเนื้อหาสาระการเรียน

7. กำหนดเนื้อหาสาระอะไรบ้าง หรือประสบการณ์อย่างใดที่ต้องการประเมินว่า ได้มีการเรียนรู้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่เพียงใด นอกจากนี้ต้องกำหนดไว้ด้วยว่าจะมีข้อมูลอะไรบ้าง ที่จะนำมาช่วยในการกำหนดเกณฑ์การประเมินผล และจะใช้วิธีการประเมินอย่างไร

7. กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

การแสวงหารูปแบบในการพัฒนาหลักสูตรและการสอนเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น เพราะรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรนั้นเปรียบเสมือนพิมพ์เขียวที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรได้ สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น การนำรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรมาใช้จะต้องปรับให้เข้ากับสภาพความเป็นจริงของชีวิตและสังคมของผู้ใช้ แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรมีหลายแนวทาง

สงัด อุทรานันท์ (2532) กล่าวว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตร มีดังนี้

1. จัดวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนาหลักสูตร
2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย
3. การคัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระและประสบการณ์
4. การกำหนดมาตรการวัดและประเมินผล
5. การนำหลักสูตรไปใช้
6. การประเมินผลการใช้หลักสูตร
7. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2533) กล่าวว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรแบบไว้ 3 ระบบ ซึ่งแต่ละระบบมีรายละเอียดและขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ระบบการร่างหลักสูตร ประกอบด้วย การกำหนดหลักสูตร โดยดูความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา สภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง หลังจากนั้นกำหนดรูปแบบหลักสูตร ได้แก่ การกำหนดหลักการ โครงสร้าง องค์ประกอบหลักสูตร วัตถุประสงค์ เนื้อหา ประสบการณ์การเรียนรู้และการประเมินผล หลังจากนั้นดำเนินการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร โดยผ่านผู้เชี่ยวชาญ หรือการสัมมนาและมีการทดลองนำร่อง พร้อมทั้งรวบรวมผลการวิจัยและปรับแก้หลักสูตรก่อนนำไปใช้

2. ระบบการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย การขออนุมัติหลักสูตรจากหน่วยงานหรือกระทรวงดำเนินการวางแผนการใช้หลักสูตร โดยเริ่มจากการประชาสัมพันธ์หลักสูตร การเตรียมความพร้อมของบุคลากร จัดงบประมาณและวัสดุหลักสูตร บริหารสนับสนุนจัดเตรียมอาคารสถานที่ ระบบบริหารและจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และติดตามผลการใช้หลักสูตร หลังจากนั้นเข้าสู่ระบบการบริหารหลักสูตร โดยการดำเนินการตามแผน กิจกรรมการเรียนการสอนแผนการสอน คู่มือการสอน คู่มือการเรียนรู้เตรียมความพร้อมของผู้สอน ความพร้อมของผู้เรียนและการประเมินผล การเรียน

3. ระบบการประเมินผล ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนการประเมินผลการใช้หลักสูตร ทั้งการประเมินย่อย การประเมินระบบหลักสูตร ระบบการบริหารและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน หลังจากนั้นเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และรายงานข้อมูลตามลำดับ

เฉลา มิสติย์ (2540) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรที่มีการพัฒนาแตกต่างกัน เนื่องมาจากจุดเน้นที่ต่างกัน ได้แก่

1. การมุ่งเน้นการกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ตั้งแต่การศึกษากระบวนการต่าง ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานของการสร้างหลักสูตรและการพัฒนารูปแบบหลักสูตร

2. การมุ่งเน้นกระบวนการสอน เป็นการแบ่งหลักสูตรออกมาเป็นการกำหนด การสอน แผนการสอน คู่มือครู แบบเรียน วัสดุ และสื่อการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ เป็นบทบาทนักพัฒนาหลักสูตรในระดับห้องเรียน

3. การมุ่งเน้นกระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการสอนที่ต่อเนื่องกันไป เป็นภาพรวมของการพัฒนาหลักสูตรที่สามารถเรียงลำดับแนวคิดของการพัฒนาหลักสูตรและการสอน ได้ได้มีรูปแบบ

চার্জ ব্বস্করী (2542) ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ ดังนี้

- ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
- ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
- ขั้นที่ 3 การกำหนดรูปแบบและโครงสร้างของหลักสูตร
- ขั้นที่ 4 การกำหนดจุดประสงค์ของวิชา
- ขั้นที่ 5 การเลือกเนื้อหา
- ขั้นที่ 6 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้
- ขั้นที่ 7 การกำหนดประสบการณ์การเรียนรู้
- ขั้นที่ 8 การกำหนดยุทธศาสตร์การเรียนการสอน
- ขั้นที่ 9 การประเมินผลการเรียนรู้
- ขั้นที่ 10 การจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

বিষয় পরিসীর্ষভূমিকা (2542) กล่าวว่า ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรมี 7 ขั้นตอน

ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. การกำหนดเนื้อหาสาระและประสบการณ์
4. การนำหลักสูตรไปใช้
5. การประเมินหลักสูตร
6. การปรับปรุง แก้ไข และเปลี่ยนแปลงหลักสูตร
7. กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

Taba (1962) กล่าวว่า ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรมี 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวินิจฉัยความต้องการและความจำเป็นของสังคม
2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย
3. การเลือกเนื้อหาสาระ
4. การจัดเนื้อหาสาระ

5. การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้

6. การจัดประสบการณ์เรียนรู้

7. การกำหนดวิธีการประเมินผล

Saylor และ Alexander (1974) กล่าวว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรมีดังนี้

1. การศึกษาตัวแปรต่าง ๆ จากภายนอก

2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์

3. การออกแบบหลักสูตร

4. การนำหลักสูตรไปใช้

5. การประเมินผลหลักสูตร

Saylor, Alexander และ Lewis (1981) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรมีดังนี้

1. การศึกษาตัวแปรต่าง ๆ จากภายนอก ได้แก่ ภูมิหลังของนักเรียน สังคม ธรรมชาติของการเรียนรู้ แผนการศึกษาแห่งชาติ ทรัพยากร และความสะดวกสบายในการพัฒนาหลักสูตรและคำแนะนำจากผู้ประกอบอาชีพ

2. การกำหนดความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ เพื่อการออกแบบหลักสูตร โดยนักวางแผนหลักสูตร และใช้ข้อมูลทางการเมืองและสังคมเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ การออกแบบหลักสูตร

3. การนำหลักสูตรไปใช้ โดยครูเป็นพิจารณาความเหมาะสมของการสอน การวางแผนหลักสูตร รวมถึงการแนะนำแหล่งของสื่อการเรียนรู้โดยให้ความยืดหยุ่นและมีอิสระแก่ครูและนักเรียน

4. การประเมินผลหลักสูตร ทำโดยครูเป็นผู้พิจารณาขั้นตอนประเมินผล เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน โดยวางแผนหลักสูตรร่วมกันพิจารณาขั้นตอน การประเมินผลหลักสูตร ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลจะใช้เป็นพื้นฐานประกอบการตัดสินใจ เพื่อวางแผนในอนาคตต่อไป

อำนาจ จันทร์แป้น (2532) กล่าวว่า ทฤษฎีการพัฒนาสูตรที่ผสมผสาน หรือ บูรณาการองค์ประกอบที่สำคัญและสอดคล้องกัน ที่จะนำไปปฏิบัติได้จริงในสภาพแวดล้อมและ ข้อจำกัดของโรงเรียน เพื่อให้จัดการศึกษาสอดคล้องกับปัญหา และสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง ของสังคม และความเจริญก้าวหน้าของวิชาการ เทคโนโลยี ตลอดจนสอดคล้องกับความต้องการของ ชุมชนและความต้องการของผู้เรียนโดยแสดงออกมาเป็น โมเดลสพาย (SPIE Model) มีดังนี้

การวิเคราะห์สถานการณ์ (Situation) หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์สภาพ ในอดีต สภาพปัจจุบันและสภาพที่ควรเป็นอนาคต โดยวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. ปรัชญาการศึกษา นโยบาย หลักสูตร แผนการศึกษา งานวิจัย
 2. สภาพปัญหา ค่านิยม วัฒนธรรมและความต้องการชุมชน
 3. ธรรมชาติของเนื้อหาสาระ วิชาความรู้ ความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ
 4. ความรู้เกี่ยวกับผู้เรียน ในด้านความต้องการและความสนใจ
 5. ทฤษฎีการเรียนรู้ ตลอดจนแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
- วิจัย ประสิทธิ์เวชช์ (2542) กล่าวว่า การจัดเนื้อหาสาระมีหลายวิธี แต่ละวิธีควร

เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาที่แตกต่างกัน จึงต้องใช้การจัดหลายวิธีการผสมผสานกันตามธรรมชาติของวิชา ซึ่งสามารถสรุปได้ 3 ประการ ดังนี้

1. จัดลำดับเนื้อหาสาระโดยยึดหลักการทางตรรกะและจิตวิทยา
 - 1.1 เนื้อหาสาระที่จากง่ายไปหายาก (The simple-to-complex approach)
 - 1.2 ความจำเป็นที่ต้องเรียนก่อนหลัง (The pre-requisite learning approach)
 - 1.3 ลำดับกาลเวลาหรือเหตุการณ์ (The chronological approach)
 - 1.4 ตามหัวข้อหรือเป็นเรื่องอิสระ (The thematic approach)
 - 1.5 ลำดับจากส่วนย่อยไปสู่ส่วนรวม (The part-to-whole approach)
 - 1.6 ลำดับจากส่วนย่อยไปสู่ส่วนย่อย (The whole-to-part approach)
2. จัดเนื้อหาสาระให้มีความต่อเนื่อง (Continuity) เพื่อให้เอื้อต่อการสะสมความรู้ให้เกิดความมั่นคงและเพียงพอสำหรับการเรียนรู้ต่อไป
3. จัดเนื้อหาสาระให้ความสัมพันธ์กัน เพื่อให้เกิดการบูรณาการและการถ่ายโยงความรู้เป็นความสัมพันธ์ระหว่างวิชา
4. จัดเตรียมรายละเอียดของการจัดเนื้อหาสาระในแต่ละรูปแบบ
5. ระบุแนวทางในการนำเอาหลักสูตรนั้น ๆ ไปสู่การปฏิบัติ
6. กำหนดวิธีการเรียนการสอนและแหล่งวิชาการ
7. กำหนดวิธีการวัดและประเมินผล

8. การนำหลักสูตรไปใช้

ในการใช้หลักสูตร หรือการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัตินั้น จำเป็นต้องเตรียมการพัฒนาบุคลากร เอกสาร และสื่อประเภทต่าง ๆ สร้างความเข้าใจแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องในแนวทางที่กำหนดขึ้นมาใหม่ ฝึกอบรมให้เกิดทักษะในการใช้หลักสูตร หรือวิธีการใหม่ ๆ สร้างหรือเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียน เตรียมการนิเทศภายใน และปฏิบัติตามแผนที่กำหนด ในการนำหลักสูตร

ไปใช้นั้น วิจัย ประสิทธิ์เวช (2542) กล่าวว่า กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ มีขั้นตอนไปสู่การปฏิบัติ เป็นลำดับ ดังนี้

1. การขออนุมัติหลักสูตร เมื่อได้ตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรและปรับแก้หลักสูตรเรียบร้อยแล้วก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้จะต้องนำหลักสูตรเสนอหน่วยงาน เพื่อให้ความเห็นชอบหลักสูตร ได้แก่ กระทรวง หรือทบวงที่มีสถานศึกษานั้นสังกัด เมื่อได้รับอนุมัติหลักสูตรแล้วหน่วยงานนั้น ๆ จะต้องนำหลักสูตรเสนอไปยังสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เพื่อกำหนดเงินเดือน

2. การวางแผนการใช้หลักสูตร อาจดำเนินการระหว่างรอการอนุมัติ ขณะรอการอนุมัติใช้หลักสูตร ผู้รับผิดชอบหลักสูตรจะต้องดำเนินการวางแผนการใช้หลักสูตรควบคู่กันไป และเมื่อหลักสูตรได้รับการอนุมัติเรียบร้อยแล้วได้ดำเนินการใช้หลักสูตรทันที การวางแผนการใช้หลักสูตรต้องคำนึงถึงสิ่งจำเป็นดังต่อไปนี้คือ

2.1 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร

2.2 การเตรียมงบประมาณ

2.3 การเตรียมความพร้อมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร

2.4 วัสดุหลักสูตร

2.5 บริการสนับสนุนและอาคารสถานที่

2.6 ระบบบริหารของสถาบันการศึกษา

2.7 การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

2.8 การประเมินผลและติดตามการใช้หลักสูตร

3. การบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย เมื่อวางแผนการใช้หลักสูตรเรียบร้อยแล้ว การนำหลักสูตรมาใช้จริงและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรนั้น เป็นทั้งศาสตร์และศิลปะ ที่ว่าเป็นศาสตร์นั้น หมายถึง การวางแผนใช้อย่างเป็นระบบ และใช้เทคโนโลยีทางการศึกษามาช่วยเสริมส่วนที่ว่าเป็นศิลปะนั้น หมายถึง ผู้ใช้ในที่นี้รวมทั้งผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนจะมีบทบาทมากในการที่จะทำให้หลักสูตรบรรลุความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ดังมีคำกล่าวว่า หลักสูตรแม้จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอย่างไร ถ้าผู้สอนไม่สนใจไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรใหม่นั้นก็จะไม่มีความหมาย และได้ผลตามสิ่งที่หลักสูตรคาดหวัง

การดำเนินการตามแผนการใช้หลักสูตรที่จำเป็นจะต้องกระทำก่อนเป็นอันดับแรก ได้แก่ การประชาสัมพันธ์หลักสูตรในคณาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องอื่น เช่น ผู้บริหารระดับนโยบาย ผู้ปกครอง และหน่วยงานอื่น ๆ จะต้องศึกษากลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ระยะเวลาที่จะนำเสนอ ซึ่งสามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น การประชุม การสัมมนา การใช้สื่อมวลชน วิทยุ ทีวี หนังสือพิมพ์ การออกแบบเอกสาร แผ่นพิมพ์ เป็นต้น การเลือกวิธีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรจะใช้แบบใด จำนวนครั้งที่จะใช้ขึ้นอยู่กับลักษณะกลุ่มเป้าหมาย และงบประมาณที่ใช้

การเตรียมความพร้อมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นต้องโดยเฉพะอย่างยิ่งความพร้อมทางการสอนคณาจารย์ต่อหลักสูตรใหม่ จะต้องทำการสำรวจให้ชัดเจนว่าคณาจารย์มีความพร้อม ในการสอนหลักสูตรใหม่มีจำนวนมากน้อยเพียงใด ส่วนที่ไม่พร้อม จะจัดการฝึกอบรมอย่างไร การศึกษาความจำเป็นในการฝึกอบรม (Training Need) การวิเคราะห์งานอย่างเป็นระบบ เพื่อจัดการฝึกอบรมให้ตรงตามความต้องการของอาจารย์ผู้สอน การฝึกอบรมการใช้หลักสูตรให้กับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ที่ได้ผลนั้น สำหรับผู้สอนแล้วจะต้องใช้วิธีประชุมปฏิบัติการ ส่วนผู้เกี่ยวข้องอาจจะใช้วิธีการประชุม และการสัมมนาชี้แจงเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรก็เพียงพอ

งบประมาณ เป็นตัวบ่งชี้ที่จะทำให้การใช้หลักสูตรประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด เพราะงบประมาณจะช่วยสนับสนุนเกี่ยวกับการพัฒนาวัสดุหลักสูตร คู่มือ เอกสารอ่านเสริม อุปกรณ์การสอน วิทยากร ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก็คือบริการสนับสนุนที่ส่งผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้แล้ว อาคารสถานที่ที่จะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นการนำหลักสูตรไปใช้ จะต้องศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับผู้สอนในด้านความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร และความสามารถในการสอน ส่วนปัจจัยเกี่ยวกับสถาบันการศึกษา ได้แก่ ส่วนปัจจัยเกี่ยวกับหลักสูตร ได้แก่ ความซับซ้อนของหลักสูตร การช่วยเหลือสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร และประสบการณ์การฝึกอบรมปฏิบัติการของผู้สอนอย่างกว้างและลึก เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร และ การสอน ส่วนปัจจัยสุดท้ายคือ ผู้เรียน ได้แก่ จำนวนของผู้เรียน ความรู้ความสามารถ และรวมทั้งความสนใจต่อวิชาที่เรียน สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่จะส่งผลเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรให้ประสบผลสำเร็จมากหรือน้อยด้วย

การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญ สำหรับการพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรที่จัดทำไว้เปรียบเสมือนพิมพ์เขียว หรือเข็มทิศนำทางในการจัดกิจกรรม และประสบการณ์ การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน และการวางแผนการสอนของผู้สอนอย่างมีระบบและสามารถปฏิบัติได้

การจัดตารางสอน คณะกรรมการจัดตารางสอนจะต้องศึกษาองค์ประกอบในการจัดตารางสอน 5 ประการ คือ

1. รายวิชาในหลักสูตร
2. ห้องเรียน
3. เวลา
4. ผู้สอน
5. ผู้เรียน

การประเมินหลักสูตร

ความหมายของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรมีความสำคัญอย่างมากในกระบวนการจัดการศึกษา เป็นเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการควบคุมคุณภาพ การประกันคุณภาพของการศึกษาหลาย ๆ ระดับ ตั้งแต่ระดับห้องเรียน ระดับโรงเรียน ระดับเขต จนถึงระดับชาติ ผู้ที่มีบทบาทในการประเมินทั้งในระดับผู้จัดทำนโยบายการศึกษา ผู้กำกับดูแล จนถึงระดับผู้ปฏิบัติ จึงควรทำความเข้าใจกับประเด็นต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของการประเมินหลักสูตรให้ชัดเจน เพื่อจะได้กำหนดวางแผนการประเมินหลักสูตรที่สอดคล้องกับเป้าหมายของการประเมิน และสามารถนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้ได้จริง

เสนีย์ พิทักษ์อรุณภพ (2524) กล่าวว่า การประเมินผล (Evaluation) เป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูล และสารสนเทศตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการเพื่อนำมาวิเคราะห์ สรุปผล ให้ผู้บริหารหรือผู้วินิจฉัยสั่งการ การเลือกดำเนินงานให้เหมาะสมที่สุดในสถานการณ์นั้นอาจกล่าวได้ว่าการประเมินผลเป็นการวางแผน การตัดสินใจ การพัฒนาและความเหมาะสมของโครงการ หรือการประเมินผล หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าหรือความน่าพึงพอใจในลักษณะพฤติกรรม หรือการดำเนินงานต่าง ๆ

สงบ ลักษณะ (2542) กล่าวว่า สำหรับการประเมินผลหลักสูตรนั้น เป็นการประเมินผลที่ย่อยมาจากการประเมินผลการศึกษา ประเมินผลที่ตัวหลักสูตร แต่ความหมายของหลักสูตรนั้น กินความหมายที่กว้างมาก คือ โปรแกรมการศึกษาใด ๆ ที่กำหนดเค้าโครงการเรียน ซึ่งประกอบไปด้วยวิชาการต่าง ๆ พร้อมทั้งให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ การเรียนการสอนของแต่ละรายวิชานั้นด้วย

การประเมินผลหลักสูตรจะต้องประเมินทั้งหมด หรือทุกส่วนที่กล่าวมาสำหรับความหมายของการประเมินผลหลักสูตร คือ

Stufflebeam และคณะ (1971) กล่าวว่า การประเมินผลหลักสูตร คือ กระบวนการในการหาข้อมูล เก็บข้อมูล เพื่อที่จะนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจทางเลือกที่ดีกว่าของเดิม

Cronbach (1963) กล่าวว่า การประเมินผลหลักสูตร หมายถึง การรวบรวมข้อมูล และการทำข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในเรื่องของโปรแกรมหลักสูตรการศึกษา

อรสา ปราชญ์นคร (2533) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร คือ การหาคำตอบว่าหลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนดไว้ในความมุ่งหมายหรือไม่ และอะไรเป็นสาเหตุ การประเมินผลหลักสูตรเป็นงานละเอียดต้องการผู้ที่มีความรู้ทั้งในเรื่องของหลักสูตรและการประเมินผล

จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร

สุนีย์ ภูพันธ์ (2546) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรมีดังนี้

1. เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตรนั้น โดยดูว่าหลักสูตรที่จัดทำขึ้นนั้นสามารถสนองวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรนั้นต้องการหรือไม่ สนองความต้องการของผู้เรียนและสังคมอย่างไร
2. เพื่ออธิบายและพิจารณาว่าลักษณะของส่วนประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรในแง่ต่าง ๆ เช่น หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนและการวัดผลว่าสอดคล้องต้องกันหรือไม่ หรือสนองความต้องการหรือไม่
3. เพื่อตัดสินว่าหลักสูตรมีคุณภาพดีหรือไม่ เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมกับการนำไปใช้ มีข้อบกพร่องที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขอะไรบ้าง การประเมินผลในลักษณะนี้ มักจะดำเนินไปในขณะที่ขณะใช้หลักสูตร
4. เพื่อตัดสินว่า การบริหารงานด้านวิชาการและบริหารงานด้านหลักสูตร เป็นไปในทางที่ถูกต้องหรือไม่ เพื่อหาทางแก้ไขระบบการบริหารหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ให้มีประสิทธิภาพ
5. เพื่อติดตามผลผลิตจากหลักสูตร คือ ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลังจากการผ่านกระบวนการทางการศึกษามาแล้วตามหลักสูตรว่าเป็นไปตามความมุ่งหวังหรือไม่
6. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่องที่พบในองค์ประกอบต่าง ๆ ในหลักสูตร
7. เพื่อช่วยในการตัดสินว่าควรใช้หลักสูตรต่อไปหรือควรปรับปรุงพัฒนาหรือเพื่อยกเลิกการใช้หลักสูตรนั้นหมด การประเมินผลในลักษณะนี้จะดำเนินการหลังจากที่ใช้หลักสูตรไปแล้วระยะหนึ่ง แล้วจึงประเมินเพื่อสรุปผลตัดสินว่าหลักสูตรมีคุณภาพดีหรือไม่ดี บรรลุตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้มากน้อยเพียงใด สนองความต้องการของสังคมเพียงใด เหมาะสมกับการนำไปใช้ต่อไปหรือไม่

ความสำคัญและประโยชน์ของการประเมินหลักสูตร

การประเมินผลหลักสูตร เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้เราทราบถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของหลักสูตร การประเมินผลมีประโยชน์ในการจัดการศึกษา การจัดทำหรือพัฒนาหลักสูตรต้องอาศัยผลจากการประเมินผลเป็นสำคัญ ประโยชน์ของการประเมินผลหลักสูตรมีดังนี้

1. ทำให้ทราบว่าหลักสูตรที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นนั้น มีจุดดีหรือจุดเสียตรงไหน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนปรับปรุงให้ถูกจุด ส่งผลให้หลักสูตรมีคุณภาพดียิ่งขึ้น
2. สร้างความน่าเชื่อถือ ความมั่นใจ และค่านิยมที่มีต่อโรงเรียนให้เกิดในหมู่ประชาชน
3. ช่วยในการบริหารทางด้านวิชาการ ผู้บริหารจะได้รู้ว่าควรจะต้องตัดสินใจและสนับสนุน ช่วยเหลือหรือบริการทางใดบ้าง

4. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจในความสำคัญของการศึกษา
5. ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับโรงเรียนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนการสอนนักเรียนได้ผลดี ด้วยความร่วมมือกันทั้งทางโรงเรียนและที่บ้าน
6. ให้ผู้ปกครองทราบความเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขร่วมกัน ระหว่างผู้ปกครองนักเรียนกับทางโรงเรียน
7. ช่วยให้การประเมินผลเป็นระบบระเบียบ เพราะมีเครื่องมือและหลักเกณฑ์ ทำให้เป็นเหตุผลในทางวิทยาศาสตร์มากขึ้น
8. ช่วยชี้ให้เห็นคุณค่าของหลักสูตร
9. ช่วยให้สามารถวางแผนการเรียนในอนาคตได้ ข้อมูลของการประเมินผลหลักสูตร ทำให้ทราบเป้าหมายแนวทางและขอบเขตในการดำเนินการศึกษาของโรงเรียน

ขั้นตอนการประเมินหลักสูตรไว้ ดังนี้

1. ขั้นกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายในการประเมิน การกำหนดจุดมุ่งหมายในการประเมินเป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการในการดำเนินการประเมินหลักสูตร ผู้ประเมินต้องกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการประเมินให้ชัดเจนว่าจะประเมินอะไรในส่วนใด ด้วยวัตถุประสงค์อย่างไร เช่น ต้องการประเมินเอกสารหลักสูตรเพื่อดูว่าเอกสารหลักสูตรถูกต้องสมบูรณ์ สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพแค่ไหน หรือจะประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ในเรื่องอะไร แค่นั้น การกำหนดวัตถุประสงค์ในการประเมินที่ชัดเจนทำให้เราสามารถกำหนดวิธีการเครื่องมือ และขั้นตอนในการประเมินได้อย่างถูกต้องและทำให้การประเมินหลักสูตรดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลถูกต้องเป็นที่เชื่อถือได้
2. ขั้นกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่จะใช้ในการประเมินผล เกณฑ์การประเมินจะเป็นเครื่องบ่งชี้คุณภาพในส่วนของหลักสูตรที่ถูกประเมิน
3. ขั้นการสร้างเครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินหรือเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่จะมีผลทำให้การประเมินนั้นน่าเชื่อถืออย่างน้อยแค่ไหน เครื่องมือที่ใช้มีหลายอย่างซึ่งผู้ประเมินจะต้องเลือกใช้และสร้างอย่างมีประสิทธิภาพ เชื่อถือได้และมีความเที่ยงตรงสูง
4. ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล ในขั้นนี้ผู้ประเมินต้องเก็บรวบรวมข้อมูลตามขอบเขตและระยะเวลาที่กำหนดไว้
5. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล ในขั้นนี้ผู้ประเมินจะต้องกำหนดวิธีการจัดระบบข้อมูล พิจารณาเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ที่เหมาะสม แล้วจึงวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้น โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้
6. ขั้นสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผลการประเมิน

7. ขั้นนำผลที่ได้จากการประเมินไปพัฒนาหลักสูตร

รูปแบบการประเมิน

รูปแบบของการประเมินที่นิยมนำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินหลักสูตร สามารถจัดจำแนกได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

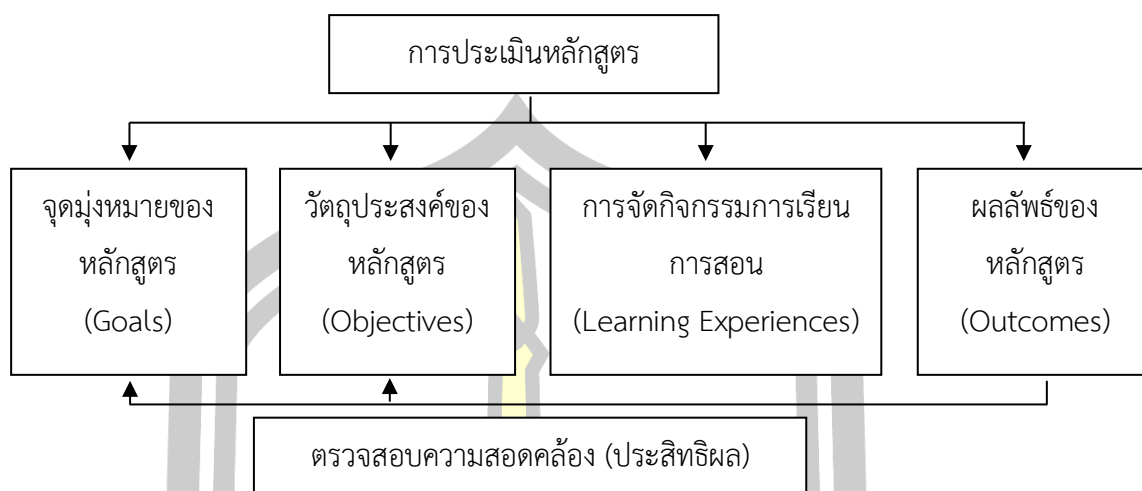
1. รูปแบบการประเมินที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal-Based Models)

รูปแบบการประเมินแนวนี้เน้นการตัดสินคุณค่าตามจุดมุ่งหมายเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนงานโครงการ หรือหลักสูตรการประเมินจึงมีลักษณะของการเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจริงกับผลที่คาดหวังไว้ ดังนั้นจุดมุ่งหมายเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ จึงถูกใช้เป็นเกณฑ์สำหรับตัดสินความสำเร็จของการดำเนินงาน ผู้นำความคิดการประเมินแนวนี้ คนสำคัญ ได้แก่ Tyler (1950) ได้เสนอแนวทางการประเมินโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Goals)
2. กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral objectives)
3. ให้ชัดเจน
4. กำหนดสถานการณ์/เนื้อหา/เทคนิควิธีการวัด
5. สร้างเครื่องมือวัด
6. เก็บรวบรวมข้อมูล
7. วิเคราะห์ผล

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ถ้าผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ถือว่าเกิดสัมฤทธิ์ผล แต่ถ้าไม่บรรลุผลตามที่กำหนดไว้จะต้องตัดสินใจปรับปรุงหลักสูตรใหม่ การประเมินหลักสูตรควรประกอบด้วย การประเมินความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การประเมินความเป็นไปได้ของแผนการเรียนรู้ที่จะส่งผลต่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ประเมินการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ประเมินผลผลิตและผลลัพธ์ของหลักสูตร ตลอดจนการติดตามประเมินหลักสูตร เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ดังในภาพประกอบ 1

พหุ ประถมศึกษา

ภาพประกอบ 1 การประยุกต์โมเดลการประเมินของ Tyler สำหรับใช้ประเมินหลักสูตร

2. รูปแบบการประเมินที่ยึดเกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นหลัก (Criterion - Based Models)

รูปแบบการประเมินแบบนี้เน้นการตัดสินคุณค่าตามเกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นหลัก ที่มาของเกณฑ์หรือมาตรฐานอาจกำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงาน หรือองค์กร วิชาชีพอันเป็นที่ยอมรับ ผู้นำแนวคิดการประเมินแนวนี้คนสำคัญ ได้แก่ Stake (1967) และ Provus (1971) ได้เสนอแนวทางการประเมินเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนแรก การบรรยายหลักสูตร (Description Matrix) ซึ่งประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์หลักสูตร
2. การบรรยายการใช้หลักสูตรด้านปัจจัย (Antecedents) การปฏิบัติ

(Transactions) และผลลัพธ์ (Outcomes)

ส่วนที่สอง การตัดสินคุณค่าของหลักสูตร (Judgment Matrix)

ซึ่งประกอบด้วย

1. การกำหนดมาตรฐานของหลักสูตร
2. การตัดสินคุณค่าของหลักสูตรด้านปัจจัยการปฏิบัติ และผลลัพธ์

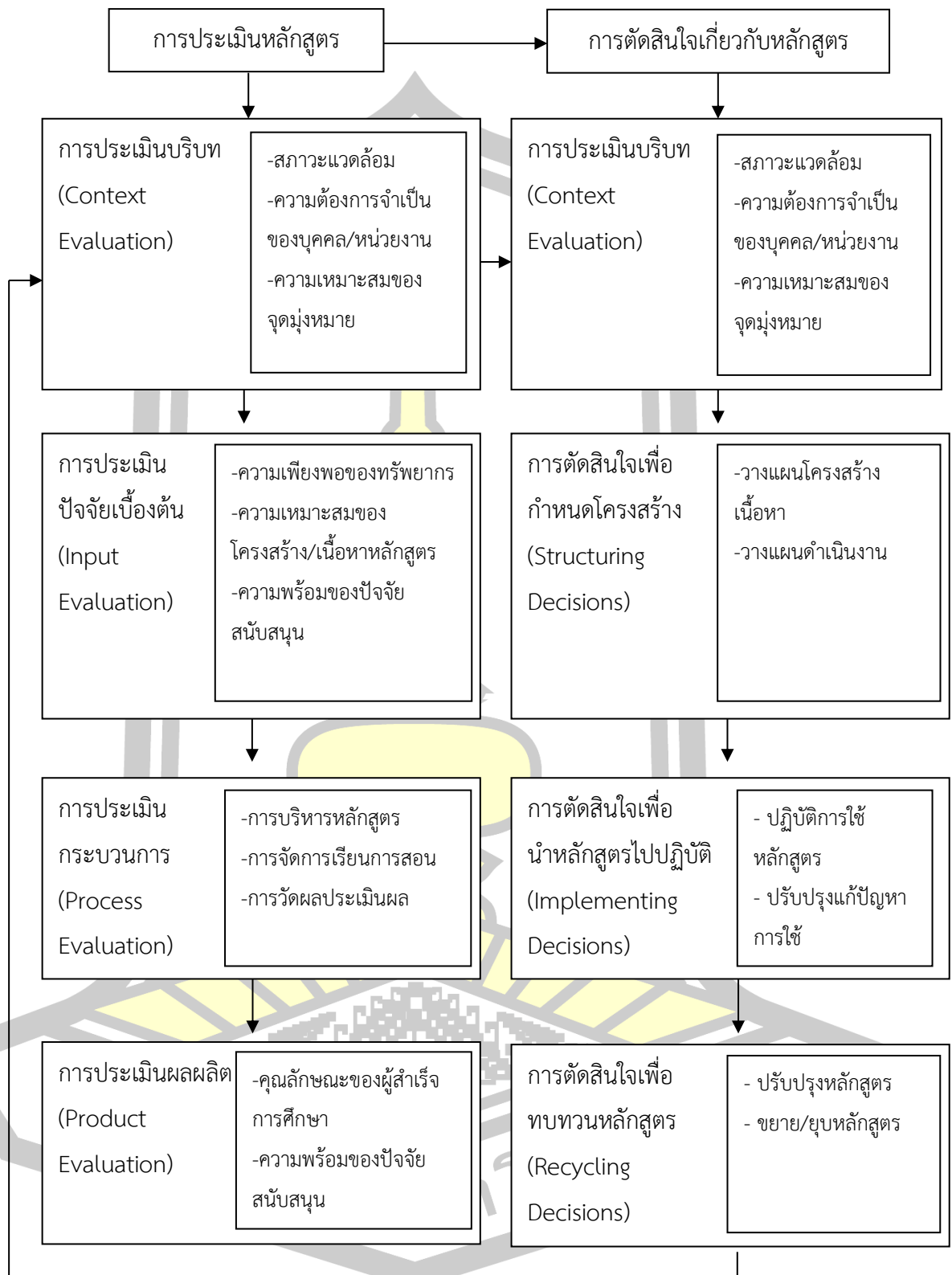
ดังในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 การประยุกต์โมเดลการประเมินของ Stake สำหรับใช้ประเมินหลักสูตร

3. รูปแบบการประเมินที่ยึดความต้องการตัดสินใจเป็นหลัก (Decision-Based Model) รูปแบบการประเมินแนวนี้ต้องการเสนอสารสนเทศเพื่อช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกทางเลือกต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม โดยเน้นความต้องการให้สารสนเทศของผู้บริหาร เป็นหลักในการประเมิน ผู้นำแนวคิดการประเมินแนวนี้คนสำคัญ ได้แก่ Cronbach (1963), Alkin (1969) และ Stufflebeam และคณะ (1971)

Stufflebeam และคณะ (1971) ได้เสนอโมเดล CIPP สำหรับการประเมินบริบท (Context) ปัจจัยป้อน (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) ของหลักสูตร เพื่อช่วยผู้บริหารหลักสูตรในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนหลักสูตร (Planning Decision) การกำหนดโครงสร้างของหลักสูตร (Structuring decisions) การนำหลักสูตรไปใช้จริง (Implementing decisions) และการตัดสินใจเกี่ยวกับการทบทวนหลักสูตร (Recycling decisions) ดังในภาพประกอบ 3

ที่มา : Stufflebeam และคณะ (1971)

ภาพประกอบ 3 การประยุกต์โมเดลการประเมินสำหรับใช้ประเมินหลักสูตร

รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ CIPP Model

ขั้นตอนสำคัญของการดำเนินโครงการคือการประเมิน (Evaluation) เพื่อตรวจสอบว่าโครงการนั้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตรงตามค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เป็นกระบวนการที่ใช้ชี้ชัดความสำเร็จของโครงการ รวมถึงการประเมินยังทำให้ผู้ดำเนินโครงการทราบจุดแข็ง จุดอ่อน ในการดำเนินการที่สามารถนำไปพัฒนาปรับปรุงในการดำเนินงานต่อไปได้

สำหรับวิธีการประเมินมีด้วยกันหลายรูปแบบ โดยรูปแบบที่เป็นที่นิยมและได้รับการยอมรับรูปแบบหนึ่งก็คือ “CIPP Model” ซึ่งพัฒนาโดย แดเนียล สตัฟเฟิลบีม (Daniel Stufflebeam) เมื่อปี 1971 โดยมีแนวทางสำคัญคือการแบ่งแยกบทบาทการทำงานระหว่างฝ่ายประเมินกับฝ่ายบริหารโครงการออกจากกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ ฝ่ายประเมินมีหน้าที่ระบุ จัดหา และนำเสนอข้อมูลให้กับฝ่ายบริหาร ขณะที่ฝ่ายบริหารมีหน้าที่เรียกหาข้อมูล และนำผลการประเมินที่ได้ไปใช้ประกอบการตัดสินใจ เพื่อดำเนินกิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง การแบ่งแยกนี้ทำขึ้นเพื่อป้องกันปัญหาอคติในการประเมิน ซึ่งผู้บริหารโครงการอาจประเมินเข้าข้างตนเอง

รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model

สตัฟเฟิลบีม ได้กำหนดประเด็นการประเมินออกเป็น 4 ประเภท ตามตัวอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของ “CIPP Model” ซึ่งมีรายละเอียด (Stufflebeam and Shinkfield, 2007) ดังนี้

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินการโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ ซึ่งนำไปสู่การออกแบบโครงการ แผนงาน โดยมีวัตถุประสงค์ของการประเมิน ดังนี้

- 1.1 เพื่อให้ค่านิยามบริบท/สภาพแวดล้อมที่มีความเกี่ยวข้อง
- 1.2 ระบุจำนวนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด และการประเมินความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย
- 1.3 จัดหาโอกาสที่จะตอบสนองความต้องการ
- 1.4 วิเคราะห์/วินิจฉัย ปัญหาที่เกิดจากพื้นฐานความต้องการ
- 1.5 ตรวจสอบเป้าหมายโครงการว่าสามารถตอบสนองความต้องการจากการประเมินได้หรือไม่ สำหรับวิธีการประเมิน สามารถการวิเคราะห์ระบบ การสำรวจตรวจสอบเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลขั้นที่ 2 การพิจารณา การตรวจสอบ การสัมภาษณ์ การทดสอบวินิจฉัยและการใช้เทคนิคเดลไฟล์ (Delphi Technique) ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.5.1 เป้าหมายเกี่ยวกับความต้องการร่วมกันและการใช้โอกาส

1.5.2 การลำดับความสำคัญก่อนหลังของการจัดสรรเวลาและทรัพยากร

1.5.3 จุดประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาเพื่อการเปลี่ยนแปลง

1.5.4 กำหนดมาตรฐานในการตัดสินใจผลลัพธ์

การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation: I)

เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาถึงความเป็นไปได้ของโครงการ ความเหมาะสมและความพอเพียงของทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินโครงการ เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ เวลา ฯลฯ รวมทั้ง เทคโนโลยีและแผนการดำเนินงาน โดยมีวัตถุประสงค์การประเมิน ดังนี้

1. เพื่อกำหนดและประเมินศักยภาพของระบบ แผนการของโครงการ การวางรูปแบบ ขั้นตอนกระบวนการ
2. เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามกลยุทธ์ งบประมาณ และกรอบระยะเวลาที่กำหนด สำหรับวิธีการประเมิน ใช้วิธีการจัดทำรายการ วิเคราะห์ทรัพยากรบุคคล สิ่งของ แผนการแก้ไขปัญหา การจัดรูปแบบกระบวนการตามหลักความสัมพันธ์การปฏิบัติใช้จริงและทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ โดยศึกษาจากงานวิจัยที่มีผู้ทำไว้แล้วหรือใช้วิธีการวิจัยนำร่องเชิงทดลอง (Pilot Trials) ซึ่งการประเมินนี้จะต้องมีการสำรวจสิ่งที่มีอยู่เดิมก่อนว่ามีอะไรบ้างและตัดสินใจจะใช้วิธีการใด แผนการดำเนินงานแบบไหน หรือต้องใช้ทรัพยากรจากภายนอกหรือไม่

การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation: P)

เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ในการดำเนินการช่วงต่อไปให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเป็นการตรวจสอบกิจกรรม เวลา ทรัพยากรที่ใช้ในโครงการ ภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการ โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน การประเมินกระบวนการนี้จะเป็นอย่างน้อยอย่างมากต่อการค้นหาจุดเด่น หรือจุดแข็งและจุดด้อยของนโยบาย/แผนงาน/โครงการซึ่งมักจะไม่สามารถศึกษาได้ภายหลังจาก สิ้นสุดโครงการแล้ว โดยมีวัตถุประสงค์การประเมิน ดังนี้

1. เพื่อระบุ ทำนายข้อบกพร่อง/ผิดพลาดในการจัดรูปแบบกระบวนการ การบรรลุเป้าหมาย

2. จัดหาข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจล่วงหน้าก่อนการปฏิบัติการ

3. เป็นการเก็บบันทึกรายงานและตัดสินใจกิจกรรมและขั้นตอนกระบวนการ

การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับวิธีการประเมิน จะติดตามควบคุมปัญหาอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นในกระบวนการปฏิบัติการและเฝ้าระวังอุปสรรคที่ไม่ได้คาดไว้ รับรู้ข้อมูลเฉพาะเพื่อการตัดสินใจของโครงการ อธิบายขั้นตอนกระบวนการที่เกิดขึ้นจริงและต่อเนื่อง ดำเนินการเรื่องการปฏิสัมพันธ์และ

สังเกตการณ์ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่โครงการและบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องของการประเมิน กระบวนการนั้น เก็บบันทึกข้อมูลของข้อมูลขั้นตอนการดำเนินการจริง และนำมาใช้แปลผลสรุปต่อไป

การประเมินผลผลิต (Product Evaluation: P)

เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับวัตถุประสงค์ของโครงการหรือ มาตรฐานที่กำหนดไว้ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ อย่างไรก็ดี การประเมินลักษณะนี้มิได้ให้ความสนใจต่อเรื่องผลกระทบ (Impact) และผลลัพธ์ (Outcomes) ของนโยบาย/แผนงาน/โครงการเท่าที่ควร โดยมีวัตถุประสงค์การประเมิน เพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากการทำโครงการกับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ เกณฑ์มาตรฐานของ โครงการที่กำหนดไว้แต่ต้น

สำหรับวิธีการประเมิน ต้องมีการกำหนดเกณฑ์ชี้วัดและวัดผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ตามวัตถุประสงค์เป้าหมาย เปรียบเทียบผลกับเกณฑ์มาตรฐาน แปรผลโดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ผลที่เกิดขึ้นกับวัตถุประสงค์ของโครงการ/ความต้องการ/เป้าหมาย โดยพิจารณาทั้งด้านปริมาณและ คุณภาพ และแปลความหมายถึงเหตุของสิ่งที่เกิดขึ้น

สต๊อฟเฟิลบีม ยังได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมิน ดังนี้

1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planning Decisions) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูล จากการประเมินสภาพแวดล้อมที่นำไปใช้ในการกำหนดจุดประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับ แผนการดำเนินงาน
2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากปัจจัยนำเข้าที่ได้นำไปใช้กำหนดโครงสร้างของแผนงาน และขั้นตอน ของการดำเนินการของโครงการ
3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementation Decisions) เป็นการ ตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการ เพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตาม แผน และปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด
4. การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decisions) เช่น การตัดสินใจ เพื่อใช้ข้อมูลจากการประเมินผลผลิต (Output) ที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาการยุติ/ล้มเลิก หรือ ขยายโครงการที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป
5. บทบาทการประเมินผลตามรูปแบบ CIPP Model ความต้องการสารสนเทศ โดยเน้นการปรับปรุงของแบบจำลอง CIPP ความสอดคล้อง ในการวางแผนและแนวทางการดำเนินงานของการพัฒนาถือเป็นรูปแบบบทบาทของบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และ

ผลผลิต เพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารนั้น เป็นตัวกำหนดบทบาทของการประเมินโดยจำแนกได้เป็น 2 บทบาท

ทั้งนี้ รูปแบบการประเมิน CIPP Model ของสตีฟเฟิลบีม ถือเป็นต้นแบบของการประเมินที่มีระบบ พิจารณาได้จากรูปแบบการประเมินที่มีความต่อเนื่องและมีการปรับปรุงการตัดสินใจทุกขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพ

อ่ารง บัวศรี (2542) กล่าวว่า การประเมินรูปแบบซีบีพี (CIPP Model) เป็นแบบอย่างในการประเมินหลักสูตรหรือโครงการนั้นได้เน้นว่า การประเมินเป็นกระบวนการต่อเนื่องในการหาข้อมูลและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโครงการ เพื่อหาแนวทางเลือกที่จะเป็นประโยชน์เพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารและได้อธิบายแนวคิดในการตัดสินใจที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงออกเป็น 4 แนวทาง ซึ่งขึ้นอยู่กับระดับข้อมูลที่จะนำมาใช้ประกอบ อันได้แก่

1. การตัดสินใจเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างสิ้นเชิงหรือเปลี่ยนแปลงทั้งหมด (Metamorphism) ซึ่งอาจจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งโครงสร้าง รูปแบบ ระบบ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ต้องมีข้อมูลมากเพียงพอในการพิจารณาเพื่อจะได้กระทำด้วยความมั่นใจ โอกาสที่ตัดสินใจแบบนี้ในทางการศึกษาแทบไม่มี

2. การตัดสินใจเพื่อการเปลี่ยนแปลงบางอย่าง แต่ยังรักษาหรือคงไว้ซึ่งสภาพการณ์ให้เป็นปกติ (Homeostasis) มาตรฐานและการควบคุมคุณภาพจะเป็นสิ่งที่สำคัญน้อย ลักษณะการตัดสินใจแนวนี้มีในชีวิตประจำวันมาก เช่น การจัดครูเข้าสอน การกำหนดตารางที่เรียนของนักเรียน ฯลฯ

3. การตัดสินใจเพื่อปรับปรุงและพัฒนา (Incrementalism) ผู้ชำนาญงานจะเป็นผู้ให้ข้อมูลความรู้และเทคนิคต่าง ๆ สำหรับการตัดสินใจ การตัดสินใจแนวนี้มุ่งหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปดีกว่าเดิม

4. การตัดสินใจเพื่อคุณผลและโอกาสของการเปลี่ยนแปลง (Neomebilism) โดยอาศัยแนวคิดใหม่ กิจกรรมใหม่ ทฤษฎีหรือข้อค้นพบใหม่สำหรับหารทดลองการตัดสินใจแนวนี้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างสูง และในวงการศึกษากำลังมีมากขึ้นการตัดสินใจทั้ง 4 แนวทางดังกล่าว สตีฟเฟิลบีมได้แยกประเภทการตัดสินใจออกเป็น 4 ประเภท คือ

4.1 การตัดสินใจเกี่ยวกับวางแผนเพื่อตั้งจุดมุ่งหมาย ซึ่งเป็นผลที่คาดหวัง

4.2 การตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้างเพื่อกำหนดวิธีการที่เหมาะสม ซึ่งเป็นวิธีการที่

คาดหวัง

4.3 การตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติเพื่อใช้ประโยชน์ควบคุมปรับปรุงวิธีการ

ซึ่งเป็นการที่เกิดขึ้นจริง

4.4 การตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานเมื่อสิ้นสุดการใช้หลักสูตร มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความสำเร็จของหลักสูตรว่าควรปรับปรุงแก้ไข หรือปรับให้เข้าหรือสอดคล้องกับหลักสูตรว่าควรปรับปรุงแก้ไข ปรับให้เข้าหรือสอดคล้องกับหลักสูตรอื่น หรือล้มเลิกหลักสูตร ซึ่งเป็นผลที่เกิดขึ้นจริง

กล่าวโดยสรุปว่า การประเมินตามรูปแบบซีพีพี (CIPP Model) เป็นการประเมินหาข้อเท็จจริง เพื่อหาทางเลือกประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร ที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจุดเน้นของการประเมิน แยกเป็น 4 ประการ คือ

1. การประเมินบริบท (Context evaluation) เป็นการประเมินสิ่งที่เป็นพื้นฐานของหลักสูตร จุดมุ่งหมาย เพื่อหาหลักการและเหตุผลสำหรับใช้ในการตั้งจุดมุ่งหมาย หลักสูตร การประเมินส่วนนี้จะอธิบายและขยายให้ชัดเจนถึงสภาพที่พึงปรารถนาและสถานภาพที่เกิดขึ้นจริงในเรื่องที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม บ่งชี้ถึงช่องว่างที่ไม่สามารถสนองความต้องการและโอกาสที่ยังไม่สามารถใช้ และวินิจฉัยปัญหาที่ขัดขวางหรืออุปสรรคที่ทำให้ไม่สามารถไปถึงความต้องการและได้โอกาสเท่าที่ควร

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อทราบข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำมากำหนดวิธีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสัมฤทธิ์ผลสิ่งที่ควรประเมิน

3. การประเมินกระบวนการ (Process evaluation) เมื่อหลักสูตรได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการได้ตามแบบที่วางไว้ การประเมินการกระบวนการก็ต้องดำเนินการเพื่อส่งข้อมูลย้อนกลับให้แก่ผู้รับผิดชอบโครงการเป็นระยะ ๆ การประเมินกระบวนการมีวัตถุประสงค์สำคัญ ๆ 3 ประการ คือ

3.1 เพื่อค้นหาข้อบกพร่องของวิธีการดำเนินงานของหลักสูตร

3.2 เพื่อหาข้อสนเทศต่างๆ สำหรับการตัดสินใจเกี่ยวข้องกับหลักสูตร

3.3 เพื่อเก็บรักษาข้อมูลที่ได้มาจากการดำเนินงานหลักสูตร

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) มีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดและตีความหมายของผลที่เกิดขึ้น เมื่อการใช้หลักสูตรจบสิ้นลง การประเมินผลผลิตเป็นการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศสำหรับการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรว่าจะดำเนินการต่อไป ล้มเลิกแก้ไขปรับปรุงกิจกรรมหรือเชื่อมโยงกิจกรรมเข้ากับกิจกรรมของหลักสูตรอื่นๆ อย่างไรหรือไม่

ตาราง 1 การประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ประยุกต์ใช้การประเมินรูปแบบ CIPP Model ตามแนวคิดของ Stufflebeam

	บริบท	ปัจจัยเบื้องต้น	กระบวนการ	ผลผลิต
CIPP Model Stufflebeam	วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	สื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้	การจัดการเรียนการสอน	ประสิทธิภาพของบัณฑิตด้านวิชาการ ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหารายวิชา
	โครงสร้างหลักสูตร	อาจารย์	การบริหารหลักสูตร	ประสิทธิภาพ ด้านวิชาชีพ ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร การออกแบบ การสอน และการนิเทศการสอน
	เนื้อหาของวิชาของหลักสูตร	วัสดุอุปกรณ์ การศึกษา สื่อ หนังสือ ตำรา สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก	การวัดและประเมินผล	ประสิทธิภาพของบัณฑิตด้านทักษะ การสอน วิชาชีพครู มีคุณธรรมจริยธรรม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์แห่งคณะสงฆ์ไทย ที่สมเด็จพระมหิตลาธิเบศรราชสมภารเจ้า พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้ทรงสถาปนาขึ้น ณ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นสถาบันการศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูง สำหรับพระภิกษุสามเณร และคฤหัสถ์ เมื่อปีพุทธศักราช 2530 เป็นต้นมา

ต่อมา ในปี พ.ศ. 2540 รัฐสภาได้ตราพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยให้สถาบันการศึกษาแห่งนี้ มีสถานะเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและเป็นนิติบุคคล มหาวิทยาลัยได้ดำเนินงานตามพันธกิจ ดังนี้

ด้านการผลิตบัณฑิต ได้ขยายส่วนงานจัดการศึกษาให้ครอบคลุมทั่วประเทศ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ตลอดจนสถาบันสมทบ

ในส่วนกลาง 8 แห่ง คือ 1) บัณฑิตวิทยาลัย 2) คณะพุทธศาสตร์ 3) คณะครุศาสตร์ 4) คณะมนุษยศาสตร์ 5) คณะสังคมศาสตร์ 6) วิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ 7) วิทยาลัยพระธรรมทูต และ 8) มหาวิทยาลัยราชภัฏบวชวิทยาลัย

ในส่วนภูมิภาคมีส่วนงานจัดการศึกษาประกอบด้วยวิทยาเขต 11 แห่ง คือ 1) วิทยาเขตหนองคาย 2) วิทยาเขตนครศรีธรรมราช 3) วิทยาเขตเชียงใหม่ 4) วิทยาเขตขอนแก่น 5) วิทยาเขตนครราชสีมา 6) วิทยาเขตอุบลราชธานี 7) วิทยาเขตแพร่ 8) วิทยาเขตสุรินทร์ 9) วิทยาเขตพะเยา 10) วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม และ 11) วิทยาเขตนครสวรรค์

มีวิทยาลัยสงฆ์ 26 แห่ง คือ 1) วิทยาลัยสงฆ์เลย 2) วิทยาลัยสงฆ์นครพนม 3) วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน 4) วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช 5) วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ 6) วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี 7) วิทยาลัยสงฆ์นครน่านเฉลิมพระเกียรติฯ 8) วิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร 9) วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย 10) วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง 11) วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ 12) วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี 13) วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด 14) วิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมืองเพชรบูรณ์ 15) วิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี 16) วิทยาลัยสงฆ์พิจิตร 17) วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ 18) วิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานี 19) วิทยาลัยสงฆ์มหาสารคาม 20) วิทยาลัยสงฆ์ระยอง 21) วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี 22) วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี 23) วิทยาลัยสงฆ์ชลบุรี 24) วิทยาลัยสงฆ์กาญจนบุรี ศรีไพลูลย์ 25) วิทยาลัยสงฆ์จันทบุรี วิทยาลัยสงฆ์กำแพงเพชร และ 26) วิทยาลัยสงฆ์ตาก

มีหน่วยวิทยบริการ 3 แห่ง คือ 1) หน่วยวิทยบริการ คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดหงษ์ประดิษฐาราม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 2) หน่วยวิทยบริการ วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดหมอนไม้ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 3) หน่วยวิทยบริการจังหวัดกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

มีสถาบันสมทบในต่างประเทศ 5 แห่ง คือ 1) วิทยาลัยพระพุทธศาสนาตองกุกซอน บอบ ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี 2) มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาซินจู๋ ไต้หวัน 3) วิทยาลัยพระพุทธศาสนานานาชาติ ศรีลังกา 4) วิทยาลัยพุทธศาสตร์สิงคโปร์ ประเทศสิงคโปร์ และ 5) วิทยาลัยพระพุทธศาสนาธรรมเกทประเทศยังกาารี

มีสถาบันสมทบในประเทศ 1 แห่ง คือ มหาปัญญาวิทยาลัย ของคณะสงฆ์อนัมนิกาย
จังหวัดสงขลา

มีโรงเรียนในสังกัด 2 แห่ง คือ 1) โรงเรียนบาลีเตรียมอุดมศึกษา และ 2) โรงเรียน
บาลีสาธิตศึกษา

ด้านบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยมีส่วนงานรับผิดชอบงานบริการวิชาการ
ประกอบด้วยสำนักส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการสังคม สถาบันภาษา สถาบันวิปัสสนาธุระ
สถาบันพระไตรปิฎก สำนักงานพระสอนศีลธรรม กองกิจการนิสิต ดำเนินงานบริการวิชาการแก่สังคม
เช่น โครงการบรรพชาและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน โครงการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน โครงการ
ค่ายพุทธบุตรค่ายคุณธรรม โครงการพระบัณฑิตอาสาพัฒนาชาวเขา โครงการอบรมพระธรรมทูต
สายต่างประเทศ ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของเจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า ส่งพระธรรม
ทูตไปประจำอยู่ในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก จัดรายการเสียงธรรมจากมหาจุฬาลงกรณออนไลน์
บรรยายธรรมและปฏิบัติกรรมฐานทั้งภาษาไทยและอังกฤษแก่พุทธศาสนิกชนทั่วโลก

ด้านการวิจัย มหาวิทยาลัยมีสถาบันมีสถานวิจัยพุทธศาสตร์เป็นส่วนงานหลักร่วมกับ
คณะ วิทยาเขต และวิทยาลัยสงฆ์ ทำการวิจัยคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนาบูรณาการกับศาสตร์
สมัยใหม่ เพื่อนำองค์ความรู้ไปแก้ปัญหาและพัฒนาสังคมสร้างพุทธนวัตกรรมเพื่อพัฒนาจิตใจและ
สังคมอย่างต่อเนื่อง

ด้านทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยดำเนินงานทะนุบำรุง
ศิลปวัฒนธรรม เช่น กิจกรรมเทศน์มหาชาติในวันสำคัญ กิจกรรมบุญประเพณีท้องถิ่น โครงการ
ปริวรรตคัมภีร์อักษรท้องถิ่นเป็นอักษรไทย ปัจจุบันมีหอพุทธศิลป์ในหลายวิทยาเขต ได้ทำการวิจัย
องค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เปิดสอนสาขาวิชาพุทธศิลปกรรมถึงระดับปริญญาเอก (มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2558)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ในปี พ.ศ. 2528 พระราชสารเวที (เหล่ว สมโน ป.ธ.5) (สมณศักดิ์สุดท้าย พระธรรม
วิสุทธาจารย์) เจ้าอาวาสวัดธาตุ พระอารามหลวง และรองเจ้าคณะภาค 9 (ในขณะนั้น) มีความดำริให้
จัดตั้งมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ วิทยาเขตขอนแก่น เพื่อเป็นสถานศึกษา
ในระดับอุดมศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณรในจังหวัดขอนแก่น ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9 และ
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยความสนับสนุนของเจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธาจารย์ (อจ อสภ
มหาเถร) นายกสภามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และพระเถรานุเถระทุกระดับในเขตปกครอง
คณะสงฆ์จังหวัดขอนแก่น จึงเสนอเรื่องขออนุมัติ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้อนุมัติ
ให้จัดตั้งวิทยาเขตขอนแก่น เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2528 ตามหนังสือที่ 714/2528 ลงวันที่ 12 ธันวาคม
2528 ซึ่งลงนามโดยพระมหานคร เขมปาลี ต่อมาได้รับสมณศักดิ์เป็นพระราชรัตนโมลี เลขานุการ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ตำแหน่งในขณะนั้น) โดยใช้ชื่อเป็นทางการว่า “มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ วิทยาเขตขอนแก่น” มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีคำสั่งที่ 8 ลงวันที่ 27 มีนาคม 2529 แต่งตั้งให้ พระราชสารเวที เป็นผู้รักษาการตำแหน่งรองอธิการบดี และแต่งตั้งให้ พระมหาโสวิทย์ โกวิโก เป็นผู้รักษาการตำแหน่งคณบดีคณะพุทธศาสตร์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ วิทยาเขตขอนแก่น ได้เปิดภาคการศึกษาครั้งแรก วันที่ 16 พฤษภาคม 2529 ในคณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาเอกศาสนา มีนิสิตจำนวน 21 รูป (พระโสภณพัฒนบัณฑิต, 2559)

ปี พ.ศ. 2550 เนื่องจากมีนิสิตเพิ่มจำนวนมากขึ้น ทำให้อาคารเรียนที่มีอยู่เดิมที่วัดธาตุ (พระอารามหลวง) ไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน จึงย้ายที่ทำการไปที่ดินโคกสร้างหล่ม วัดป่าศรีเจริญธรรม เป็นที่ตั้งวิทยาเขตแห่งใหม่ ณ เลขที่ 30 หมู่ที่ 1 บ้านโคกสี ตำบลโคกสี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น และเมื่อวันที่ 17 ธันวาคม พ.ศ.2550 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเปิดป้ายมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ด้านจัดการเรียนการสอน ได้ขออนุมัติหลักสูตรเพิ่มเติมอีกหลายสาขาวิชา และกำหนดวิสัยทัศน์ให้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ให้เป็นมหาวิทยาลัยแห่ง “การจัดการศึกษาและเผยแผ่พระพุทธศาสนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภูมิภาคอินโดจีน (Education Arrangement and Buddhism Propagation in the Northeast of Thailand and indo-China Region)” บนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้านพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจ และสังคม นอกจากนี้ ยังมีการจัดตั้งสถานีวิทยุเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในพื้นที่รวมถึงการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย

ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้จัดการศึกษาทั้งในหลักสูตรระดับประกาศนียบัตร ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ดังนี้

ระดับประกาศนียบัตร (หลักสูตรเทียบเท่ามัธยมศึกษาปีที่ 6) จำนวน 5 หลักสูตร

คือ

1. หลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.)
2. หลักสูตรประกาศนียบัตรการสอนศีลธรรมในโรงเรียน (ป.สศ.)
3. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิปัสสนาภาวนา (ป.วน.)
4. หลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารท้องถิ่น (ป.บท.)
5. หลักสูตรประกาศนียบัตรสมาธิภาวนาทางพระพุทธศาสนาเพื่อการบำบัดโรค

(ป.สบ.)

ระดับปริญญาตรี จำนวน 8 หลักสูตร คือ

1. หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ.) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
2. หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ.) สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา
3. หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาสังคมศึกษา
4. หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
5. หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาภาษาอังกฤษ
6. หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต (ร.บ.) สาขาวิชารัฐศาสตร์
7. หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (รป.บ.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
8. หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต (น.บ.) สาขาวิชานิติศาสตร์

ระดับปริญญาโท จำนวน 6 หลักสูตร คือ

1. หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พธ.ม.) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
2. หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พธ.ม.) สาขาวิชาปรัชญา
3. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา
4. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา
5. หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.) สาขาวิชารัฐศาสตร์
6. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

ระดับปริญญาเอก จำนวน 5 หลักสูตร คือ

1. หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พธ.ด.) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
2. หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พธ.ด.) สาขาวิชาปรัชญา
3. หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ค.ด.) สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา
4. หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ค.ด.) สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา
5. หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ค.ด.) สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

**หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตขอนแก่น หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2562**

การบริหารจัดการเรื่องหลักสูตรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต
ขอนแก่นนั้น จัดให้มีการเรียนการสอน หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
โดยการนำหลักสูตรที่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ซึ่งได้จัดทำหลักสูตรและใช้เป็นหลักสูตรในการจัดการเรียนการสอน โดยได้มีการปรับปรุง
แก้ไขมาจนถึงปัจจุบัน เป็นหลักสูตรที่มุ่งสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักภาษาและทักษะในการใช้

ภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาราชการของประเทศ โดยจัดการเรียนการสอนทั้งทฤษฎีและปฏิบัติและวิชาชีพ เพื่อการสื่อสารทำงานร่วมกับคนอื่นและถ่ายทอดวิชาชีพอ่างมีประสิทธิภาพ โดยมีรายละเอียดข้อมูล หลักสูตรหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2562 (วิทยาลัยสงฆ์ขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2562) ดังนี้

รหัสและชื่อหลักสูตร

รหัสหลักสูตร : 25611584000174

ภาษาไทย : หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย (4 ปี)

ภาษาอังกฤษ : Bachelor of Education Program in Teaching Thai Language

ชื่อปริญญาและสาขาวิชา

ชื่อเต็มภาษาไทย : ครุศาสตรบัณฑิต (การสอนภาษาไทย)

ชื่อย่อภาษาไทย : ค.บ. (การสอนภาษาไทย)

ชื่อเต็มภาษาอังกฤษ : Bachelor of Education (Teaching Thai Language)

ชื่อย่อภาษาอังกฤษ : B.Ed. (Teaching Thai Language)

ปรัชญาของหลักสูตร

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นหลักสูตรที่ผลิตบัณฑิตสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ให้เป็นผู้มีความรู้และใฝ่รู้ด้านวิชาการ มีจิตวิทยาของความเป็นครู และจิตสำนึกในการบริการ และช่วยเหลือบุคคลตามจรรยาบรรณวิชาชีพบนพื้นฐานของคุณธรรม ศีลธรรม มนุษยธรรม และเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เพื่อผลิตบัณฑิตสาขาวิชาการสอนภาษาไทยให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

1. มีความรู้ ความเข้าใจ ในภาษาไทย
2. มีทักษะด้านการสอน ด้านการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข และการสื่อสาร
3. สามารถพัฒนารูปแบบการสอน และจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยอย่างต่อเนื่อง
4. สามารถนำความรู้ทางภาษาไทยไปประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. เป็นผู้นำด้านการสอนภาษาไทยที่มีคุณธรรม ศีลธรรม และมนุษยธรรม
6. มีจิตอาสาในการให้บริการช่วยเหลือบุคคลตามจรรยาบรรณวิชาชีพ
7. มีความรับผิดชอบและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน

เทคโนโลยี

ระบบการจัดการศึกษา

ระบบการศึกษาใช้ระบบการศึกษาแบบทวิภาค โดย 1 ปีการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษาหนึ่งภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ การศึกษาภาคฤดูร้อนกำหนดให้มีระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิตเทียบเคียงกันได้กับการศึกษาภาคปกติ ทั้งนี้ข้อกำหนดต่าง ๆ ให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2561 การจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน มีการจัดการเรียนการสอนภาคฤดูร้อน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพิจารณาของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

การดำเนินการหลักสูตร

วัน-เวลาในการดำเนินการเรียนการสอน

- ภาคต้น เดือนมิถุนายน – ตุลาคม
- ภาคปลาย เดือนพฤศจิกายน – มีนาคม

การเปิดโอกาสให้ผู้เข้าศึกษา

- เฉพาะแบบศึกษาเต็มเวลา

โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตร แบ่งเป็นหมวดวิชาที่สอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ พ.ศ. 2562 และประกาศครุสภา เรื่อง การรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการศึกษาเพื่อการประกอบวิชาชีพ พ.ศ. 2557 ดังนี้

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	จำนวน 30 หน่วยกิต
1.1 วิชาบังคับ	18 หน่วยกิต
1.2 วิชาเลือก	12 หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะด้าน	จำนวน 120 หน่วยกิต
2.1 วิชาแกนพระพุทธศาสนา	จำนวน 24 หน่วยกิต
2.1.1 กลุ่มวิชาภาษาบาลีและพระพุทธศาสนา	8 หน่วยกิต
2.1.2 กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนาทั่วไป	12 หน่วยกิต
2.1.3 กลุ่มวิชาวิปัสสนาธุระ	4 หน่วยกิต
2.2 วิชาชีพครู	จำนวน 36 หน่วยกิต
2.2.1 วิชาบังคับ	24 หน่วยกิต
2.2.2 วิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา	12 หน่วยกิต
2.3 วิชาเฉพาะสาขา	จำนวน 60 หน่วยกิต

2.3.1 วิชาเอก 60 หน่วยกิต

1) วิชาบังคับ 40 หน่วยกิต

2) วิชาเลือกเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะและศักยภาพ 20 หน่วยกิต

ความลุ่มลึกในวิชาเอก

3. หมวดวิชาเลือกเสรี จำนวน 6 หน่วยกิต

รวมตลอดหลักสูตร จำนวน 156 หน่วยกิต

รายวิชาในหลักสูตร

1) หมวดศึกษาทั่วไป

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ปรับปรุงจากโครงสร้างตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรี พ.ศ. 2548 จาก 4 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ให้รวมเป็นวิชาบังคับ 18 หน่วยกิต ซึ่งนิสิตทุกคนจะต้องศึกษาให้ครบทุกรายวิชาและวิชาเลือกอีก 12 หน่วยกิต รวมเป็น 30 หน่วยกิต

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต

นิสิตทุกคนต้องศึกษาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 30 หน่วยกิต ได้แก่

1.1 วิชาบังคับ จำนวน 18 หน่วยกิต

000 101 มนุษย์กับสังคม	2(2-0-4)
000 102 กฎหมายทั่วไป	2(2-0-4)
000 107 เทคนิคการศึกษาระดับอุดมศึกษา	(2)(2-0-4)
000 108 ปรัชญาเบื้องต้น	2(2-0-4)
000 109 ศาสนาทั่วไป	2(2-0-4)
000 114 ภาษากับการสื่อสาร	2(2-0-4)
000 115 ภาษาศาสตร์เบื้องต้น	2(2-0-4)
000 139 คณิตศาสตร์เบื้องต้น	2(2-0-4)
000 210 ตรรกศาสตร์เบื้องต้น	2(2-0-4)
000 238 สถิติเบื้องต้นและการวิจัย	2(2-0-4)

1.2 วิชาเลือก จำนวน 12 หน่วยกิต

000 103 การเมืองกับการปกครองของไทย	2(2-0-4)
000 104 เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน	2(2-0-4)
000 105 มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	2(2-0-4)
000 106 เหตุการณ์โลกปัจจุบัน	2(2-0-4)
000 116 ภาษาอังกฤษเบื้องต้น	2(2-0-4)

000 117	ภาษาอังกฤษชั้นสูง	2(2-0-4)
000 118	ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น	2(2-0-4)
000 119	ภาษาสันสกฤตชั้นสูง	2(2-0-4)
000 120	ภาษาไทยเบื้องต้น	2(2-0-4)
000 121	ภาษาไทยชั้นสูง	2(2-0-4)
000 128	ภาษาจีนเบื้องต้น	2(2-0-4)
000 129	ภาษาจีนชั้นสูง	2(2-0-4)
000 130	ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น	2(2-0-4)
000 131	ภาษาญี่ปุ่นชั้นสูง	2(2-0-4)
000 135	ภาษาฮินดีเบื้องต้น	2(2-0-4)
000 136	ภาษาฮินดีชั้นสูง	2(2-0-4)
000 211	วัฒนธรรมไทย	2(2-0-4)
000 212	มนุษย์กับอารยธรรม	2(2-0-4)
000 213	ชีวิตกับจิตวิทยา	2(2-0-4)
000 241	วิทยาศาสตร์กายภาพและประยุกต์วิทยา	2(2-0-4)
000 242	พื้นฐานคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ	2(2-0-4)
000 264	สันติศึกษา	2(2-0-4)
000 265	ภาวะผู้นำ	2(2-0-4)
000 266	หลักธรรมาภิบาล	2(2-0-4)

2. หมวดวิชาเฉพาะด้าน 120 หน่วยกิต

2.1 วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา จำนวน 24 หน่วยกิต

นิตินิสิตหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ต้องศึกษาวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา จำนวนไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต ประกอบด้วย กลุ่มวิชาบาลีและพระพุทธศาสนา 8 หน่วยกิต กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนาทั่วไป 12 หน่วยกิต และกลุ่มวิชาวิปัสสนาธุระ 4 หน่วยกิต

ก. กลุ่มวิชาบาลีและพระพุทธศาสนา 8 หน่วยกิต

000 147	พระไตรปิฎกศึกษา	2(2-0-4)
000 148	พระวินัยปิฎก	2(2-0-4)
000 149	พระสุตตันตปิฎก	2(2-0-4)
000 150	พระอภิธรรมปิฎก	2(2-0-4)

ข. กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนาทั่วไป 12 หน่วยกิต

000 158	ประวัติพระพุทธศาสนา	2(2-0-4)
000 259	เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา	2(2-0-4)
000 260	การปกครองคณะสงฆ์ไทย	2(2-0-4)
000 261	ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ	2(2-0-4)
000 262	ธรรมนิเทศ	2(2-0-4)
000 263	งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา	2(2-0-4)

ค. กลุ่มวิชาวิปัสสนาธุระ 4 หน่วยกิต

000 151	ธรรมะภาคปฏิบัติ 1	(2)(1-2-4)
000 152	ธรรมะภาคปฏิบัติ 2	1(1-2-4)
000 253	ธรรมะภาคปฏิบัติ 3	(2) (1-2-4)
000 254	ธรรมะภาคปฏิบัติ 4	1(1-2-4)
000 355	ธรรมะภาคปฏิบัติ 5	(2)(1-2-4)
000 356	ธรรมะภาคปฏิบัติ 6	1(1-2-4)
000 457	ธรรมะภาคปฏิบัติ 7	1(1-2-4)

2.2 วิชาชีพครู 36 หน่วยกิต

2.2.1 วิชาบังคับ 24 หน่วยกิต

200 101	ความเป็นครูวิชาชีพ	3(3-0-6)
200 102	ภาษาและวัฒนธรรม	3(2-2-5)
200 103	จิตวิทยาสำหรับครู	3(2-2-5)
200 204	ปรัชญาการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตร	3(2-2-5)
200 205	การออกแบบการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน	3(2-2-5)
200 306	นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	3(2-2-5)
200 307	การวัดประเมินการเรียนรู้และคุณภาพของผู้เรียน	3(2-2-5)
200 308	การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	3(2-2-5)

2.2.2 วิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 12 หน่วยกิต

200 109	ปฏิบัติวิชาชีพในสถานศึกษา 1	2(1-2-3)
200 210	ปฏิบัติวิชาชีพในสถานศึกษา 2	2(1-2-3)
200 311	ปฏิบัติวิชาชีพในสถานศึกษา 3	2(0-4-2)
200 412	ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา	6(0-18-0)

2.3 วิชาเฉพาะสาขา 60 หน่วยกิต

2.3.1 วิชาเอก 60 หน่วยกิต

1) วิชาบังคับ 40 หน่วยกิต

204 201	ภาษาศาสตร์ภาษาไทย	3(3-0-6)
204 202	วรรณคดีไทยปริทัศน์	3(3-0-6)
204 203	การพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน	3(2-2-5)
204 204	หลักภาษาไทย	3(3-0-6)
204 305	วิวัฒนาการของภาษาไทย	2(2-0-4)
204 306	ร้อยกรองไทย	3(3-0-6)
204 307	คติชนวิทยา	3(3-0-6)
204 308	วิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย	3(2-2-5)
204 309	การใช้ภาษาไทย	3(2-2-5)
204 310	การวิจัยและนวัตกรรมทางการสอนภาษาไทย	3(2-2-5)
204 311	วรรณกรรมเปรียบเทียบ	3(3-0-6)
204 312	ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย	3(3-0-6)
204 313	การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ	2(2-0-4)
204 414	ศึกษาอิสระทางการสอนภาษาไทย	3(0-6-6)

2) วิชาเลือก 20 หน่วยกิต

204 215	วิเคราะห์แบบเรียนภาษาไทย	2(2-0-4)
204 316	วรรณคดีวิจารณ์	3(3-0-6)
204 317	ภาษาไทยถิ่น	2(2-0-4)
204 418	ภาษาบาลีและสันสกฤตในภาษาไทย	3(3-0-6)
204 419	ทักษะภาษาเพื่อการสร้างสรรค์สำหรับ รายการวิทยุและโทรทัศน์	3(3-0-6)
204 420	สำนวนไทย	2(2-0-4)
204 421	สัมมนาการสอนภาษาและวรรณคดีไทย	3(3-0-6)
204 422	วรรณกรรมกับทัศนศิลป์	2(2-0-4)
204 423	การสร้างหนังสือภาษาไทยสำหรับเด็ก	3(3-0-6)
204 424	วรรณกรรมสมัยใหม่	2(2-0-4)
204 425	การเขียนเชิงสร้างสรรค์	2(2-0-4)

204 426 การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาไทย	
ในศตวรรษที่ 21	2(2-0-4)
204 427 ภาษาไทยเชิงสังคมวิทยา	2(2-0-4)
204 428 ภาษาเขมรในภาษาไทย	2(2-0-4)
204 429 การใช้เทคโนโลยีช่วยสอนภาษาไทย	2(1-2-3)

3. หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

นิสิตสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ต้องเลือกศึกษาในรายวิชาเอกหรือวิชาเลือกหรือรายวิชาอื่นๆ ที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวนไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

อาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา

ผู้ที่จบปริญญาตรีสาขาวิชาการสอนภาษาไทย สามารถประกอบวิชาชีพครู และสามารถสอบทำงานราชการในตำแหน่ง ก.พ. กำหนดว่าเป็นผู้สำเร็จการศึกษาศรีศาสตรบัณฑิต หรือทำงานอื่นได้ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยสามารถเข้าทำงานในหน้าที่ต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ครูสอนภาษาไทย และวิชาที่เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กัน
2. ครูสอนภาษาไทยทั้งในหน่วยงานราชการและเอกชน
3. ครูสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ
4. ประกอบอาชีพอิสระที่เกี่ยวกับภาษาไทย
5. เป็นบุคลากรทางการศึกษา

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education, TQF : HEd)

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Frameworks for Higher Education : TQF : HEd) หมายถึง กรอบที่แสดงระบบคุณวุฒิการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศ ซึ่งประกอบด้วย ระดับคุณวุฒิ การแบ่งสายวิชา ความเชื่อมโยงต่อเนื่องจากคุณวุฒิระดับหนึ่งไปสู่ระดับที่สูงขึ้น มาตรฐานผลการเรียนรู้ของแต่ละระดับคุณวุฒิซึ่งเพิ่มสูงขึ้นตามระดับของคุณวุฒิ ลักษณะของหลักสูตรในแต่ละระดับคุณวุฒิ ปริมาณการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเวลาที่ต้องใช้ การเปิดโอกาสให้เทียบโอนผลการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งระบบและกลไกที่ให้ความมั่นใจในประสิทธิภาพการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสถาบันอุดมศึกษาว่า สามารถผลิตบัณฑิตให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิถือได้ว่าเป็นเครื่องมือของการประกันคุณภาพ เป็นการสื่อสารถึง

กันในหมู่ผู้ให้การศึกษาและผู้ใช้การศึกษาเองและจะเป็นหลักประกันว่าผู้สำเร็จการศึกษาในระดับนั้น มีคุณสมบัติตรงตามที่เข้าใจกันหรือไม่ นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องในการเทียบเคียงคุณภาพระหว่างประเทศอีกด้วย (ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน และคณะ, 2557)

หลักการสำคัญของกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ กรอบคุณวุฒิแห่งชาติพัฒนาขึ้นภายใต้หลักการสำคัญ ดังนี้

1. สร้างความเชื่อมโยงผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษากับสมรรถนะในการปฏิบัติงานตามความต้องการของภาคการผลิตและบริการ ซึ่งกรอบคุณวุฒิแห่งชาติกำหนดสมรรถนะแกนกลางและสมรรถนะอาชีพ และใช้สมรรถนะที่ได้รับการยอมรับร่วมกันดังกล่าวมาพัฒนาและกำหนดหลักสูตร รวมทั้งออกแบบระบบการเรียนการสอนพัฒนาผู้บริหาร คณาจารย์ ครู ผู้ควบคุมการฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการ (ภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม ธุรกิจและบริการ) และบุคลากรทางการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร เพื่อเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาและสถานประกอบการในการจัดการเรียนการสอนที่สนองตอบความต้องการของภาคการผลิตและบริการ
2. พัฒนาระบบการทดสอบ วัดและประเมินความรู้ ทักษะและเทียบโอนประสบการณ์ที่เปิดกว้าง ยืดหยุ่น หลากหลาย เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ง่าย สะดวก และตลอดเวลา เป็นการยกระดับความรู้ความสามารถและคุณวุฒิทางการศึกษาของผู้ที่อยู่ในตลาดแรงงาน
3. เพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของสถาบันการศึกษาในการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อสนองตอบความต้องการของภาคการผลิตและบริการ ซึ่งจำเป็นต้องบริหารและจัดการโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3 ฝ่าย ทั้งฝ่ายสถาบันการศึกษาในฐานะผู้ผลิตกำลังคน ฝ่ายผู้ผลิตสินค้าและบริการในฐานะผู้ใช้ประโยชน์ และฝ่ายกำลังแรงงานที่เป็นผลผลิตจากหน่วยงานทางการศึกษา
4. พัฒนาศักยภาพของผู้บริหาร คณาจารย์ ครูและบุคลากรทางการศึกษา และผู้ควบคุมการฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถจัดการเรียนการสอนรูปแบบที่หลากหลาย โดยเน้นสมรรถนะอาชีพ และทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา
5. สร้างความเข้มแข็งให้แก่สถานประกอบการในแต่ละกลุ่มสาขาวิชา/วิชาชีพ รวมทั้งสถาบัน/องค์กรวิชาชีพในการให้การรับรองสมรรถนะแกนกลางและสมรรถนะอาชีพ อันเป็นกลไกสำคัญในการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการพัฒนากระบวนการศึกษาตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติผ่านการกำหนดค่าตอบแทนที่สะท้อนศักยภาพ ความสามารถและสมรรถนะในการปฏิบัติงานในแต่ละระดับคุณวุฒิภายใต้กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (National Qualifications Framework: NQF) จึงเป็นกรอบแนวทางการเชื่อมโยงระบบคุณวุฒิของประเทศทุกระดับและประเภท ให้ยึดโยงกับระดับ

ความสามารถของบุคคลที่เป็นผลลัพธ์ของการเรียนรู้ การศึกษา การฝึกอบรม และประสบการณ์ จากกรอบคุณวุฒิทางการศึกษาซึ่งเป็นความรับผิดชอบของหน่วยงานทางการศึกษา และ กรอบมาตรฐานอาชีพ ซึ่งเป็นความรับผิดชอบของหน่วยงานด้านมาตรฐานอาชีพ/ฝีมือแรงงาน/ วิชาชีพ และองค์กรต่าง ๆ ซึ่งต้องใช้กลไกของกรอบคุณวุฒิแห่งชาติในการเชื่อมโยง เพื่อให้เกิดระบบ การพัฒนากำลังคนระดับชาติที่เป็นเอกภาพ

คุณวุฒิการศึกษา (Educational Qualifications) หมายถึง แนวทางการจัดและแบ่งระดับ คุณวุฒิการศึกษา ตามระดับและประเภทการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา

มาตรฐานอาชีพ (Occupational Standard) หมายถึง แนวทางการกำหนดระดับ ความสามารถในการปฏิบัติงาน หรือระดับสมรรถนะในการปฏิบัติที่มีความยุ่งยากซับซ้อนต่างกัน ประกอบด้วย มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ มาตรฐานฝีมือแรงงาน และมาตรฐานอาชีพในระดับ สากล

ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) หมายถึง เกณฑ์บ่งชี้คุณลักษณะการเรียนรู้และ ผลของการเรียนรู้ทั้งที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ ในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา และ/หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากฝึกปฏิบัติและ/หรือ จากการทำงาน ประกอบด้วย 3 มิติ ได้แก่

1. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง หลักการ ทฤษฎี และ แนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียน/ทำงาน โดยเน้นความรู้เชิงทฤษฎีและ/หรือ ข้อเท็จจริงเป็นหลัก(Theoretical and/or factual)
2. ทักษะ (Skills) หมายถึง ความสามารถปฏิบัติงานซึ่งบุคคลนั้นควรทำได้เมื่อได้รับ มอบหมาย โดยสามารถเลือกใช้วิธีการจัดการและแก้ปัญหาการทำงาน ด้วยทักษะด้านกระบวนการ คิด (Cognitive Skills) ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ตรรกะ ทักษะการหยั่งรู้และความคิดสร้างสรรค์ (Logical, Intuitive, and Creative Thinking) หรือทักษะการปฏิบัติ/วิธีปฏิบัติที่มีความคล่องแคล่ว และความชำนาญในการปฏิบัติตามกรอบคุณวุฒิแต่ละระดับ
3. ความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ (Application and Responsibility) หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ การใช้ความรู้ ทักษะทางสังคม ในการทำงาน/ศึกษาอบรม เพื่อการพัฒนาวิชาชีพของบุคคล ซึ่งประกอบไปด้วย ความสามารถในการสื่อสาร ภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบ (Responsibility) และความเป็นอิสระ (Autonomy) ในการดำเนินการต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง เช่น ความสามารถในการตัดสินใจและ ความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น

สมรรถนะ (Competency) หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานที่เกิดจาก การประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1. สมรรถนะแกนกลาง (Core Competency) หมายถึง ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะทั่วไปที่ใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น การสื่อสาร การคำนวณ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการทำงานเป็นทีม เป็นต้น

2. สมรรถนะอาชีพ (Occupational Competency) หมายถึง ความรู้ ความสามารถ และทักษะเฉพาะในการปฏิบัติงานในแต่ละสาขางานหรือสาขาวิชาชีพ (Functional Competency)

วัตถุประสงค์ของกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

1. เพื่อเป็นกลไกการปฏิรูปการศึกษา ด้วยการเชื่อมโยงความต้องการกำลังคนเชิงคุณภาพของภาคการผลิตและบริการกับระบบคุณวุฒิทางการศึกษา ให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกอาชีพ โดยใช้ระบบการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา อันจะเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้มีความเป็นสากล โปร่งใส และเทียบเคียงได้กับนานาชาติ

2. เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) และการเพิ่มโอกาสการศึกษา (Widening Education Participation) ที่จำเป็นต่อการสร้างศักยภาพกำลังคนในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

3. เพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับกรอบคุณวุฒิของต่างประเทศอันจะเป็นกลไกสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันด้านกำลังคนของประเทศ เสริมสร้างความคล่องตัว และความมีประสิทธิภาพในการเคลื่อนย้ายกำลังคนและนักเรียนนักศึกษาในภูมิภาค (Mobility of Manpower and Student)

4. เพื่อยกระดับคุณค่าของผู้มีความสามารถหรือสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่ต้องการเพิ่มพูนคุณวุฒิการศึกษาด้วยระบบการเทียบโอนประสบการณ์และความรู้ที่มีอยู่ก่อน (Recognition of Prior Learning: RPL) รวมทั้งการเชื่อมโยงเส้นทางการเรียนรู้และความก้าวหน้าในอาชีพที่หลากหลายของบุคคล

โครงสร้างกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (NQF) ได้กำหนดองค์ประกอบของคุณวุฒิ (Descriptors) ที่เป็นแกนกลางในการอ้างอิงไว้ 8 ระดับ บนฐานของผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ (Application and Responsibility) ดังนี้

1. ระดับคุณวุฒิ (Levels) กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ได้กำหนดระดับความสามารถหรือความสามารถในการปฏิบัติงานตามขอบเขตความรู้ ทักษะ และความสามารถในการประยุกต์ใช้ และความรับผิดชอบซึ่งเชื่อมโยงกับผลลัพธ์การเรียนรู้ ที่มีข้อกำหนดขอบเขตที่แตกต่างกันตั้งแต่ระดับง่ายไปยากจากระดับ 1 – 8 โดยมีลักษณะเป็นแกนกลางที่สามารถประยุกต์ใช้ได้กับกำลังคนในแต่ละกลุ่มสาขาอาชีพ/วิชาชีพ

2. ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning outcomes) ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ (1) ความรู้ (Knowledge) ครอบคลุมในเรื่องความรู้เชิงวิชาการ แนวคิด ทฤษฎี ข้อเท็จจริงต่าง ๆ (2) ทักษะ (Skills) ครอบคลุมทักษะด้านการคิดอย่างมีเหตุผล การหยั่งรู้ การคิดสร้างสรรค์ และการปฏิบัติ และ (3) ความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ (Application and Responsibility) ผลลัพธ์การเรียนรู้ทั้ง 3 ด้านนี้ มีความแตกต่างกันไปในแต่ละระดับ ทั้งในด้านความซับซ้อนและความลึกของความรู้ความเข้าใจด้านวิชาการ และทักษะความสามารถที่ควรมีในแต่ละระดับการศึกษา เช่น ความสามารถในการบูรณาการความรู้ ความเป็นอิสระ และความคิดสร้างสรรค์ทักษะในการประยุกต์ใช้ความรู้และการปฏิบัติงาน โดยคุณวุฒิในแต่ละระดับมีองค์ประกอบที่ใช้อธิบายคุณวุฒิ (Descriptors) ตามมิติแต่ละด้าน

วัตถุประสงค์ของการดำเนินการ TQF

1. เพื่อเป็นการประกันคุณภาพขั้นต่ำของบัณฑิตในแต่ละสาขา/สาขาวิชา หรือแต่ละคุณวุฒิ
2. เพื่อให้แต่ละสาขา/สาขาวิชามีการกำกับดูแลคุณภาพการผลิตบัณฑิตกันเอง โดยบัณฑิตในสาขาสาขาวิชาเดียวกันของแต่ละสถาบันฯ มีคุณภาพไม่ต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิระดับการศึกษาของสาขา/สาขาวิชานั้น ๆ
3. เพื่อนำไปสู่การลดขั้นตอน/ระเบียบ (deregulations) ในการดำเนินการให้กับสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเข้มแข็งและความพร้อมในการจัดการศึกษา

โครงสร้างและองค์ประกอบของ TQF

1. ระดับคุณวุฒิ (Levels of Qualifications)
 - ระดับที่ 1 อนุปริญญา (3 ปี)
 - ระดับที่ 2 ปริญญาตรี
 - ระดับที่ 3 ประกาศนียบัตรบัณฑิต
 - ระดับที่ 4 ปริญญาโท
 - ระดับที่ 5 ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง
 - ระดับที่ 6 ปริญญาเอก
2. มาตรฐานผลการเรียนรู้ (Domains of Learning) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่นักศึกษาพัฒนาขึ้นในตนเองจากประสบการณ์ที่ได้รับระหว่างการศึกษ TQF กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้บัณฑิตมีอย่างน้อย 5 ด้าน ดังนี้
 - 2.1 ด้านคุณธรรมจริยธรรม (Ethics and Moral) หมายถึง การพัฒนานิสัยในการประพฤติอย่างมีคุณธรรมจริยธรรม ด้วยความรับผิดชอบต่อทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม ความสามารถ

ในการปรับวิถีชีวิตในความขัดแย้งทางค่านิยม การพัฒนานิสัยและการปฏิบัติตนตามศีลธรรม ทั้งในเรื่องส่วนตัวและสังคม

2.2 ด้านความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจการนึกคิดและการนำเสนอข้อมูลการวิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริงในหลักการทฤษฎี ตลอดจนกระบวนการต่าง ๆ และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้

2.3 ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์และใช้ความรู้ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ ทฤษฎีและกระบวนการต่าง ๆ ในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน

2.4 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal skills and responsibility) หมายถึง ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม การแสดงถึงภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ความสามารถในการวางแผนและรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.5 ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis Skills, Communication and Information Technology Skills) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข ความสามารถในการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติความสามารถในการสื่อสารทั้งการพูด การเขียน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

หลักการสำคัญของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

1. ยึดหลักความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตลอดจนมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการอุดมศึกษา โดยมุ่งให้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการนำแนวนโยบายในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม เพราะกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษามีแนวทางที่ชัดเจนในการพัฒนาหลักสูตร การปรับเปลี่ยนกลวิธีการสอนของอาจารย์การเรียนรู้ของนักศึกษา ตลอดจนการวัดและประเมินผล การเรียนรู้เพื่อให้มั่นใจว่า บัณฑิตจะบรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่มุ่งหวังได้จริง

2. มุ่งเน้นที่มาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิต (Learning Outcomes) ซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต่ำเชิงคุณภาพ เพื่อประกันคุณภาพบัณฑิตและสื่อสารให้หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจและมั่นใจถึงกระบวนการผลิตบัณฑิต โดยเริ่มที่ผลผลิตและผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา คือกำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตที่คาดหวังไว้ก่อน หลังจากนั้นจึงพิจารณาถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่จะส่งเสริมให้บัณฑิตบรรลุถึงมาตรฐานผลการเรียนรู้นั้นอย่างสอดคล้องและส่งเสริมกันอย่างเป็นระบบ

3. มุ่งที่จะประมวลกฎเกณฑ์และประกาศต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการไว้แล้วเข้าด้วยกันและเชื่อมโยงเป็นเรื่องเดียวกัน ซึ่งจะสามารถอธิบายให้ผู้เกี่ยวข้องได้เข้าใจอย่างชัดเจนเกี่ยวกับความหมายและความมีมาตรฐานในการจัดการศึกษาของคุณวุฒิหรือปริญญาในระดับต่าง ๆ

4. มุ่งให้คุณวุฒิหรือปริญญาของสถาบันอุดมศึกษาใด ๆ ของประเทศไทยเป็นที่ยอมรับและเทียบเคียงกันได้ดีกับสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในและต่างประเทศ เนื่องจากกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาจะช่วยกำหนดความมีมาตรฐานในการจัดการศึกษาในทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบ โดยเปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดหลักสูตร ตลอดจนกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย โดยมั่นใจถึงผลผลิตสุดท้ายของการจัดการศึกษา คือ คุณภาพของบัณฑิตซึ่งจะมีมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่มุ่งหวัง สามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุขและภาคภูมิใจเป็นที่พึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต และเป็นคนดีของสังคม ช่วยเพิ่มความเข้มแข็งและขีดความสามารถในการพัฒนาประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

1. เพื่อเป็นกลไกหรือเครื่องมือในการนำแนวนโยบายการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ด้วยการนำไปเป็นหลักในการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษา

2. เพื่อกำหนดเป้าหมายในการผลิตบัณฑิตให้ชัดเจนโดยกำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตที่คาดหวังในแต่ละคุณวุฒิ/ปริญญาของสาขา/สาขาวิชาต่าง ๆ และเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญในสาขา/สาขาวิชาได้ใช้เป็นหลัก และเป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการจัดการศึกษา เช่น การพัฒนาหลักสูตร การปรับเปลี่ยนกลวิธีการสอนวิธีการเรียนรู้ ตลอดจนกระบวนการวัดและการประเมินผลนักศึกษา

3. เพื่อเชื่อมโยงระดับต่าง ๆ ของคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษาให้เป็นระบบ เพื่อบุคคลจะได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ได้อย่างต่อเนื่องและหลากหลายตามหลักการศึกษาตลอดชีวิต มีความชัดเจนและโปร่งใส สามารถเทียบเคียงกับมาตรฐานคุณวุฒิในระดับต่าง ๆ กับนานาชาติได้

4. เพื่อช่วยให้เกิดวัฒนธรรมคุณภาพในสถาบันอุดมศึกษาและเป็นกลไกในการประกันคุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง และใช้เป็นกรอบอ้างอิงสำหรับผู้ประเมินของการประกันคุณภาพภายนอกเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิต และการจัดการเรียนการสอน

มาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในระดับปริญญาตรี

1. ด้านคุณธรรมจริยธรรม สามารถจัดการปัญหาทางคุณธรรมจริยธรรมและวิชาชีพ โดยใช้ดุลยพินิจทางค่านิยมความรู้สึกของผู้อื่น ค่านิยมพื้นฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพแสดงออกซึ่ง

พฤติกรรมทางด้านคุณธรรมจริยธรรม อาทิ มีวินัย มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ เป็นแบบอย่างที่ดี เข้าใจผู้อื่นและเข้าใจโลกเป็นต้น

2. ด้านความรู้มีองค์ความรู้ในสาขาวิชาอย่างกว้างขวางและเป็นระบบตระหนักรู้หลักการและทฤษฎีในองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องสำหรับหลักสูตรวิชาชีพ มีความเข้าใจเกี่ยวกับความก้าวหน้าของความรู้เฉพาะด้านในสาขาวิชา และตระหนักถึงงานวิจัยในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาและการต่อยอด องค์ความรู้ส่วนหลักสูตรวิชาชีพที่เน้นการปฏิบัติจะต้องตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติกฎระเบียบข้อบังคับที่เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์

3. ด้านทักษะทางปัญญา สามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจและสามารถประเมินข้อมูลแนวคิดและหลักฐานใหม่ ๆ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และใช้ข้อมูลที่ได้ในการแก้ไขปัญหาและงานอื่น ๆ ด้วยตนเอง สามารถศึกษาปัญหาที่ค่อนข้างซับซ้อนและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขได้อย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงความรู้ทางภาคทฤษฎี ประสบการณ์ทางภาคปฏิบัติและผลกระทบจากการตัดสินใจ สามารถใช้ทักษะและความเข้าใจอันถ่องแท้ในเนื้อหาสาระทางวิชาการและวิชาชีพสำหรับหลักสูตรวิชาชีพ นักศึกษาสามารถใช้วิธีการปฏิบัติงานประจำและหาแนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม

4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีส่วนช่วยและเอื้อต่อการแก้ปัญหาในกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็นผู้นำหรือสมาชิกของกลุ่ม สามารถแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจนและต้องใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มในการวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างเหมาะสม บนพื้นฐานของตนเองและของกลุ่ม รับผิดชอบในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนาตนเองและอาชีพ

5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถศึกษาและทำความเข้าใจในประเด็นปัญหาสามารถเลือกและประยุกต์ใช้เทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสม ในการศึกษาค้นคว้าและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผล แปลความหมายและนำเสนอข้อมูลสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในการพูด การเขียน สามารถเลือกใช้รูปแบบของ การนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มบุคคลที่แตกต่างกัน

มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2562) การจัดการศึกษาของชาติจะต้องทำให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นคุณลักษณะของผู้เรียน อันเป็นผลที่เกิดจากการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับการศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา จนถึงการอุดมศึกษา ทั้งนี้ สถานศึกษามีอิสระในการกำหนดแนวคิด ปรัชญาและวิสัยทัศน์ของการจัดการศึกษาให้เป็นอัตลักษณ์และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและตามความถนัดของผู้เรียน

ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education : DOE Thailand) หมายถึง คุณลักษณะของคนไทย 4.0 ที่ตอบสนองวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยคนไทย 4.0 จะต้องธำรงความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก นั่นคือเป็นคนดี มีคุณธรรม ยึดค่านิยมร่วมของสังคมเป็นฐานในการพัฒนาตนให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะ 3 ด้าน โดยเป็นคุณลักษณะขั้นต่ำดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนรู้ เป็นผู้มีความเพียร ใฝ่เรียนรู้ และมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อก้าวทันโลกยุคดิจิทัลและโลกในอนาคต และมีสมรรถนะ (competency) ที่เกิดจากความรู้ ความรอบรู้ด้านต่าง ๆ มีสุนทรียะ รักษ์และประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทย มีทักษะชีวิตเพื่อสร้างงานหรือสัมมาอาชีพ บนพื้นฐานของความพอเพียงความมั่นคงในชีวิต และคุณภาพชีวิตที่ดี ต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม
2. ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมเป็นผู้มีทักษะทางปัญญา ทักษะศตวรรษที่ 21 ความฉลาดดิจิทัล (digital intelligence) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ทักษะข้ามวัฒนธรรม สมรรถนะการบูรณาการข้ามศาสตร์และมีคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการ เพื่อร่วมสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีหรือสังคม เพิ่มโอกาสและมูลค่าให้กับตนเอง และสังคม
3. พลเมืองที่เข้มแข็ง เป็นผู้มีความรักชาติ รักท้องถิ่น รู้ถูกผิด มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทยและพลโลก มีจิตอาสา มีอุดมการณ์และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชาติ บนหลักการประชาธิปไตย ความยุติธรรม ความเท่าเทียม เสมอภาค เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติโดยผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ 3 ด้าน ที่เหมาะสมตามช่วงวัย ที่มีความต่อเนื่อง เชื่อมโยงและสะสมตั้งแต่ระดับการศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐานการอาชีวศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้ การนำกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จะเป็นหน่วยประสานงานในการดำเนินงานของหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแปลงกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาสู่การจัดทำ กำกับ ติดตาม และประเมินมาตรฐานการศึกษาขั้นต่ำที่จำเป็นสำหรับแต่ละระดับและประเภทการศึกษา เพื่อให้เกิดการเชื่อมต่อของผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของแต่ละระดับและประเภทการศึกษา กระบวนการดำเนินงานดังกล่าว ควรใช้การทำงานแบบมีส่วนร่วมจาก

ทุกภาคส่วนและใช้การวิจัยเป็นฐานและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน และการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและประชาคมโลกอย่างสันติ

คุณธรรม ความรู้ ทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน

1. คุณธรรม คือ ลักษณะนิสัยที่ดีและคุณลักษณะที่ดีด้านคุณธรรมพื้นฐาน การรู้ถูกผิด ความดีงาม จริยธรรม จรรยาบรรณในการเป็นสมาชิกของสังคม เช่น ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์ เป็นต้น
2. ทักษะการเรียนรู้และชีวิต คือ ทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้เพื่อโลกดิจิทัลและโลกในอนาคต เช่น การรู้วิธีเรียน ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทักษะชีวิตและทักษะการจัดการ ความสามารถในการปรับตัว ยืดหยุ่น พร้อมเผชิญความเปลี่ยนแปลง
3. ความรู้และความรอบรู้ คือ ชุดความรู้ที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ตนเองรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงได้ ได้แก่
 - 3.1 ความรู้พื้นฐาน (ภาษา การคำนวณ การใช้เหตุผล) และความรู้ตามหลักสูตร
 - 3.2 การรู้จักตนเอง
 - 3.3 ความรู้เรื่องภูมิปัญญาไทย ท้องถิ่น ชุมชน สภามุมีสังคม ภูมิอากาศ ประเทศชาติ ประชาคมโลก
 - 3.4 ความรอบรู้ด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความรอบรู้ด้านสุขภาพ การเงิน สารสนเทศ และ
 - 3.5 ความรู้เรื่องการทำงานอาชีพ
4. ทักษะทางปัญญา คือ ทักษะที่จำเป็นในการสร้างนวัตกรรมทางเทคโนโลยีหรือทางสังคม เช่น ภูมิปัญญาไทยและศาสตร์พระราชา ทักษะศตวรรษที่ 21 ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะพหุปัญญา ทักษะข้ามวัฒนธรรม ความสามารถในการบูรณาการข้ามศาสตร์ สร้างสรรค์นวัตกรรม และมีคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกยุคดิจิทัล

มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565

ประกาศราชกิจจานุเบกษา (2565) “ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565” มีสาระสำคัญว่าให้ใช้ประกาศนี้สำหรับ หลักสูตรระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชา โดยใช้สำหรับหลักสูตรที่จะเปิดใหม่และหลักสูตรปรับปรุงของ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน โดยมุ่งให้การผลิตบัณฑิตมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับ แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำกับส่งเสริมกระบวนการผลิต บัณฑิตที่เน้นการพัฒนาผู้เรียน ให้มีลักษณะของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สามารถดำรงตนอยู่ใน

สังคมพหุวัฒนธรรมภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการสื่อสารแบบไร้พรมแดน มีศักยภาพในการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสามารถในการปฏิบัติงานได้ตามกรอบมาตรฐานและจรรยาบรรณที่กำหนด สามารถสร้างสรรค์งานที่เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมทั้งในระดับท้องถิ่นและสากล โดยแบ่งหลักสูตรเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ แบ่งเป็น 2 แบบ ได้แก่

1.1 หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ ที่มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยอาจมีการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ เน้นความรู้และทักษะด้านวิชาการ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างสร้างสรรค์

1.2 หลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทางวิชาการ ซึ่งเป็นหลักสูตรปริญญาตรีสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถระดับสูง โดยใช้หลักสูตรปกติที่เปิดสอนอยู่แล้ว แต่ให้เสริมศักยภาพของผู้เรียน โดยกำหนดให้ผู้เรียนได้ศึกษาบางรายวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาที่เปิดสอนอยู่แล้ว และสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ทำวิจัยทางวิชาการที่กลุ่มลึก หลักสูตรก้าวหน้าแบบวิชาการต้องมีการเรียนรายวิชาระดับบัณฑิตศึกษาไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

2. หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ แบ่งเป็น 2 แบบ ได้แก่

2.1 หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการที่มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เน้นความรู้ สมรรถนะและทักษะด้านวิชาการและวิชาชีพหรือมีสมรรถนะและทักษะด้านการปฏิบัติเชิงเทคนิคในศาสตร์สาขาวิชานั้น ๆ โดยผ่านการปฏิบัติงานในสถานประกอบการหลักสูตรแบบนี้เท่านั้นที่จัดหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ได้ โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรปริญญาตรีและจะต้องสะท้อนปรัชญาและเนื้อหาสาระของหลักสูตรปริญญาตรีนั้น ๆ โดยครบถ้วน และให้ระบุคำว่า “ต่อเนื่อง” ในวงเล็บต่อท้ายชื่อหลักสูตรสถาบันอุดมศึกษาที่ต้องการผลิตบุคลากรในระดับปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) จะต้องมิวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีทักษะการปฏิบัติการหรือทักษะวิชาชีพอยู่แล้วให้มีความรู้ด้านวิชาการมากยิ่งขึ้น รวมทั้งได้รับการฝึกปฏิบัติขั้นสูงเพิ่มเติม เพื่อให้บัณฑิตจบไปเป็นนักปฏิบัติเชิงวิชาการ โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมระหว่างสถานประกอบการกับสถาบันอุดมศึกษา และการบริหารจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการภาคทฤษฎีและปฏิบัติในบริบทของการทำงานตามสภาพจริง เพื่อให้นักศึกษาบรรลุผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการนักปฏิบัติขั้นสูง ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรในด้านอาจารย์ผู้สอนจำนวนหนึ่งต้องเป็นผู้มีประสบการณ์ด้านปฏิบัติการมาแล้ว และหากเป็นผู้สอนจากสถานประกอบการต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

2.2 หลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ซึ่งเป็นหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ สมรรถนะทางวิชาชีพหรือ

ปฏิบัติการขั้นสูง โดยใช้หลักสูตรปกติที่เปิดสอนอยู่แล้วให้รองรับศักยภาพของผู้เรียน โดยกำหนดให้ผู้เรียนได้ศึกษาบางรายวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาที่เปิดสอนอยู่แล้ว และทำวิจัยที่ลุ่มลึกหรือได้รับการฝึกปฏิบัติขั้นสูงในองค์กรหรือสถานประกอบการ หลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการต้องมีการเรียนรายวิชาระดับบัณฑิตศึกษาไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

แนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

แนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ สิ่งประดิษฐ์ใหม่ โดยการใช้กระบวนการทางปัญญา (กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถและความถนัด เน้นการบูรณาการความรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ใช้หลากหลายวิธีการสอน หลากหลายแหล่งความรู้ สามารถพัฒนาปัญญาอย่างหลากหลาย คือ พหุปัญญา รวมทั้งเน้นการวัดผลอย่างหลากหลายวิธี (เพชรา บุคสีทา, 2560)

Alfredo (2011) กล่าวถึงการสอนและการเรียนรู้ในห้องเรียนศตวรรษที่ 21 ว่า การศึกษากำลังมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จากโรงเรียนที่มีห้องเรียนหรือการสอนแบบดั้งเดิมเป็นแบบใหม่ที่มีพลวัตมากขึ้น มีปฏิสัมพันธ์มากขึ้น และมีการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีมากขึ้น เด็กในวัยปัจจุบันจะต้องมีศักยภาพเชิงแข่งขันสูงในตลาดโลก การแพร่กระจายอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศสร้างความเป็นไปได้ที่จะก่อให้เกิดบางสิ่งขึ้นมาอย่างที่ไม่อาจคาดถึงกันได้ในอดีต ในอนาคตแม้ห้องเรียนในศตวรรษที่ 21 จะมีการใช้เทคโนโลยีมากขึ้น แต่ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนก็ยังเป็นเสาหลักของการจัดการศึกษา การให้ความเอาใจใส่ดูแลเป็นรายบุคคล หรือการเป็นพี่เลี้ยง ในฐานะการเป็นครูที่ดีก็ยังเป็นทรัพยากรที่ล้ำค่า (Invaluable Resource) ที่เทคโนโลยีไม่สามารถจะทำหน้าที่ได้เทียบเท่าหรือมาแทนที่ได้ชุมชน (Community)

Gorman (2012) กล่าวถึงการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นลักษณะชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Communities) ที่พัฒนาต่อเนื่องมาจากศตวรรษที่ 20 แต่มีลักษณะแตกต่างกัน โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับศตวรรษที่ 21 นั้นมีส่วนที่เป็นดิจิทัลหรือเทคโนโลยีดิจิทัลเพิ่มเติมเข้าไป จากการเกิดขึ้นของอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีสมัยใหม่ เป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เป็นสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ (New Learning Environment) ที่ครูและนักเรียนได้ขยายเครือข่ายเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีการขยายกว้างออกจากห้องเรียนและโรงเรียน

วิจารณ์ พานิชย์ (2555) ได้กล่าวถึงทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ว่า สารวิชา มีความสำคัญแต่ไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้เพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันการเรียนรู้ สารวิชา (content หรือ subject matter) ควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าเองของนักเรียน โดยครู ช่วยแนะนำ และช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของ การเรียนรู้ของตนเองได้ สารวิชาหลัก (Core Subjects) ประกอบด้วย ภาษาแม่ และภาษาสำคัญของ โลก ศิลปะคณิตศาสตร์ การปกครองและหน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์โดยวิชาแกนหลักนี้จะนำมาสู่การกำหนดเป็นกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์สำคัญ ต่อการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) หรือหัวข้อสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยการส่งเสริมความเข้าใจ ในเนื้อหา วิชาแกนหลัก และสอดแทรกทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เข้าไปใน ทุกวิชาแกนหลัก ดังนี้

1. ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม จะเป็นตัวกำหนดความพร้อมของนักเรียนเข้าสู่ โลกการทำงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้นในปัจจุบัน ได้แก่ ความริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม การคิด อย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา และการสื่อสารและการร่วมมือ
2. ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี เนื่องด้วยในปัจจุบันมีการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารผ่านทางสื่อและเทคโนโลยีมากมาย ผู้เรียนจึงต้องมีความสามารถในการแสดงทักษะการคิด อย่างมีวิจารณญาณและปฏิบัติงานได้หลากหลาย โดยอาศัยความรู้ในหลายด้าน ได้แก่ ความรู้ด้าน สารสนเทศ ความรู้เกี่ยวกับสื่อและความรู้ด้านเทคโนโลยี
3. ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ในการดำรงชีวิตและทำงานในยุคปัจจุบันให้ประสบ ความสำเร็จนักเรียนจะต้องพัฒนาทักษะชีวิตที่สำคัญ ได้แก่ ความยืดหยุ่นและการปรับตัว การริเริ่ม สร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต (Productivity) และความรับผิดชอบเชื่อถือได้ (Accountability) และภาวะผู้นำและ ความรับผิดชอบ (Responsibility)

แนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะทางสาขาวิชาชีพ

การจัดทำแนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะทางสาขาวิชาชีพ เพื่อพัฒนาทักษะแห่งอนาคตในศตวรรษที่ 21 ยึดกรอบของระบบสนับสนุนการเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ 21 ดังนี้

1. ระบบมาตรฐานการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Standards)
 - 1.1 การใช้ข้อมูลความจริงจากกระบวนการสังเกต ตั้งประเด็นคำถามจากแหล่ง เรียนรู้ชุมชนเชื่อมโยงไปสู่สาระการเรียนรู้รายวิชา
 - 1.2 การบูรณาการความรู้ และความซับซ้อนของเนื้อหาสาระ
 - 1.3 การสร้างทักษะการสืบค้น รวบรวมความรู้

- 1.4 การสร้างความรู้ ความเข้าใจเชิงลึกมากกว่าแบบผิวเผิน
- 1.5 การสร้างความรู้ความเชี่ยวชาญตามความถนัดและสนใจให้เกิดกับผู้เรียน
- 1.6 การใช้หลักการวัดประเมินผลที่มีคุณภาพระดับสูง
2. ระบบการประเมินทักษะในศตวรรษที่ 21 (Assessment of 21st Century Skills)
 - 2.1 สร้างความสมดุลในการประเมินผลเชิงคุณภาพ (ความรู้ ความถนัด สาขาอาชีพ ทักษะคิดต่อการทำงานและอาชีพ)
 - 2.2 นำประโยชน์ของผลสะท้อนจากการปฏิบัติของผู้เรียนมาปรับปรุงการแก้ไขงาน (เครื่องมือวัดผลตามสภาพจริงการปฏิบัติ ทักษะคิด และความรู้)
 - 2.3 ใช้เทคโนโลยีเพื่อยกระดับการทดสอบวัดและประเมินผลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (คลังข้อสอบระบุตัวชี้วัดมาตรฐานรายวิชา ระบุระดับชั้นพฤติกรรม)
 - 2.4 สร้างและพัฒนาระบบแฟ้มสะสมงาน (Portfolios) และเส้นทางการศึกษาต่อสู่การประกอบอาชีพ (Career Path) ของผู้เรียนให้เป็นมาตรฐานและมีคุณภาพ
3. ระบบหลักสูตรและการสอนในศตวรรษที่ 21 (21st Century Curriculum & Instruction)
 - 3.1 สอนให้เกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary: ความรู้ที่ได้จากหลายสาขาวิชาประกอบกัน) ของวิชาแกนหลัก
 - 3.2 สร้างโอกาสที่จะประยุกต์ทักษะเชิงบูรณาการข้ามสาระเนื้อหา และสร้างระบบการเรียนรู้ที่เน้นสมรรถนะเป็นฐาน (Competency-based)
 - 3.3 สร้างนวัตกรรมและวิธีการเรียนรู้ในเชิงบูรณาการที่มีเทคโนโลยีเป็นตัวเกื้อหนุนการเรียนรู้แบบสืบค้นและวิธีการเรียนจากการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based)
 - 3.4 บูรณาการแหล่งเรียนรู้ (Learning Resources) จากชุมชนเข้ามาใช้ในโรงเรียนตามกระบวนการเรียนรู้แบบ Project-Based Learning: PBL
4. ระบบการพัฒนาทางวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 (21st Century Professional Development)
 - 4.1 ฝึกฝนทักษะความรู้ความสามารถในเชิงบูรณาการ
 - 4.2 ใช้มิติของการสอนด้วยเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย
 - 4.3 ฝึกฝนทักษะความรู้ความสามารถในเชิงลึกเกี่ยวกับการแก้ปัญหา การคิดแบบวิจารณ์ญาณ
 - 4.4 สามารถวิเคราะห์ผู้เรียนได้ทั้งรูปแบบการเรียนรู้ สติปัญญา จุดอ่อน จุดแข็งในตัวผู้เรียนและสามารถวิจัยเชิงคุณภาพที่มุ่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

4.5 พัฒนาความสามารถให้สูงขึ้น นำไปใช้สำหรับการกำหนดกลยุทธ์และ
จัดประสบการณ์ทางการเรียนได้เหมาะสมกับบริบททางการเรียนรู้

4.6 ประเมินผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างทักษะและเกิดการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้

4.7 แบ่งปันความรู้ระหว่างชุมชนทางการเรียนรู้ โดยใช้ช่องทางหลากหลาย
ในการสื่อสารให้เกิดขึ้น

5. ระบบสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Learning
Environment)

5.1 สร้างสรรค์แนวปฏิบัติทางการเรียน การรับการสนับสนุนจากบุคลากรและ
สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกื้อหนุน เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุผล

5.2 สนับสนุนทางวิชาชีพแก่ชุมชนทั้งในด้านการให้การศึกษา การมีส่วนร่วม
การแบ่งปันสิ่งปฏิบัติที่เป็นเลิศระหว่างกันรวมทั้งการบูรณาการหลอมรวมทักษะหลากหลาย
สู่การปฏิบัติในชั้นเรียน

5.3 สร้างผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากสิ่งที่ปฏิบัติจริงตามบริบท โดยเฉพาะการเรียน
แบบโครงการ

5.4 สร้างโอกาสในการเข้าถึงสื่อเทคโนโลยีเครื่องมือหรือแหล่งการเรียนรู้ที่มี
คุณภาพ

คุณลักษณะจำเป็น 8 ประการสำหรับผู้เรียนยุค Gen Net/Tweenies

1. ความรับผิดชอบและพึ่งพาตนเองในการเรียนรู้ (Autonomous Learning)
หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการวางแผนการเรียนรู้ของตนเอง ตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง
รู้จักวิธีการในการไปถึงเป้าหมายนั้น ๆ อย่างยืดหยุ่น ตลอดจนการมีวินัยในการเรียนรู้ของตนเอง
โดยที่ไม่ต้องให้มีผู้ใดมาบังคับ รวมทั้งการมีความเป็นผู้ใหญ่ภายในตนเอง ทักษะประการแรกนี้ถือว่ามี
ความสำคัญมากเป็นอันดับแรกและเป็นทักษะที่ต้องการ การปลูกฝังไม่เพียงแต่จากครูผู้สอนจาก
ระบบการศึกษา หรือจากสังคมเท่านั้น หากยังต้องอาศัยสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปลูกฝัง
จากครอบครัวเป็นสำคัญ

2. ทักษะด้านการคิด (Thinking Skills) หมายถึง การที่ผู้เรียนสามารถพัฒนาหรือ
ได้รับการฝึกฝนทักษะการคิดอย่างมีระบบ ส่งผลให้สามารถคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ การฝึกฝน
ทักษะด้านการคิดนั้นประกอบไปด้วยการคิดในหลายลักษณะ แต่ที่สำคัญมากสำหรับผู้เรียนยุค
Gen Net/Tweenies ได้แก่ การพัฒนาทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์ (Creative Learners)
การคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinkers) การคิดไตร่ตรอง (Reflective Thinking) รวมทั้ง
ทักษะในการคิดแก้ปัญหา (Problem Solvers)

3. ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Collaborators)

หมายถึง การที่ผู้เรียนมีความสามารถในการประสานงานกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี มีทักษะของการเป็นผู้นำ รวมทั้งการเป็นผู้ตามที่ดี สามารถสื่อสารกับผู้อื่นในการดำเนินงานต่าง ๆ เช่น การมอบหมายงาน การถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ เป้าหมายร่วมกันให้กับผู้ร่วมงานอื่น ๆ ได้ รวมทั้งการเป็นผู้ฟังและผู้ร่วมปฏิบัติงานที่ดี โดยผู้เรียน Gen Net/Tweenies ควรได้รับการฝึกให้มีทักษะในการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Collaborative Learning) โดยทักษะที่ต้องมุ่งเน้น ได้แก่ ทักษะพื้นฐานด้านการสื่อสาร (Communication Skill) อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ทักษะในการสืบเสาะค้นหา (Enquirers) หมายถึง การที่ผู้เรียนมีคุณลักษณะของ

การเป็นนักสำรวจที่ชื่นชอบที่จะศึกษาค้นคว้าสิ่งต่าง ๆ เพื่อพิสูจน์สมมติฐานของตน โดยสังเกต เปรียบเทียบความเหมือนความแตกต่าง รวมทั้งสืบค้นเพื่อการศึกษา ค้นคว้า ความรู้ ข้อมูล สารสนเทศ ที่มีอยู่อย่างมหาศาลทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ทักษะสำหรับการสืบเสาะค้นหานี้ ครอบคลุมการที่ผู้เรียนจะต้องมีทักษะในการเลือกสรร/คัดกรองสารสนเทศที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถค้นหาสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างเที่ยงตรง รวดเร็ว อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ความกระตือรือร้น (Active Learners) หมายถึง การที่ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้เรียน

ในลักษณะเชิงรุก กล่าวคือไม่เป็นเพียงผู้ฟัง (นั่ง ๆ) ที่ดีในชั้นเรียนหรือในการเรียนออนไลน์ผู้เรียนเชิงรุก หมายถึง การที่ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ร่วมมือที่ดีของผู้เชี่ยวชาญในการเรียนรู้ด้วยตนเอง สำหรับการเรียนจากผู้เชี่ยวชาญนั้น ผู้เรียนควรให้ความสนใจในการเรียนรู้ (Attentive) ศึกษาเนื้อหา รู้จักถาม/ตอบคำถามในบริบทที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ที่มีความหมายให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้ง การฝึกฝน ทักษะในด้านการแสดงออกหรือแสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสมและถูกกาลเทศะ

6. ทักษะพื้นฐานด้านไอซีที (ICT Skills) ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงเฉพาะถึงการที่ผู้เรียน

มีทักษะพื้นฐานในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ปฏิบัติการ หรือโปรแกรมสำนักงานเท่านั้น หากหมายรวมถึงการที่ผู้เรียนสามารถดูแลรักษาเครื่องมือ และ/หรือระบบต่าง ๆ ได้ในระดับพื้นฐาน นอกจากนี้ยังหมายถึงความสามารถของผู้เรียนในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และสื่อสารโทรคมนาคมในการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมทักษะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทักษะในการสืบค้น (Search Skills) ทักษะในด้านการใช้เครื่องมือติดต่อสื่อสารผ่าน ICT และ/หรือ ทักษะในการเลือกใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสม เป็นต้น

7. ทักษะในด้านการใช้ภาษาสากล (Second Language Skills) หมายถึง

การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะความรู้และความสามารถในการใช้ภาษาที่สอง เป็นภาษาที่ไม่ใช่ภาษาแม่ หรือภาษาหลักของสังคมที่ตนอาศัยอยู่ในระดับที่สามารถติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ภาษาสากลสำหรับสังคมไทยที่ถือได้ว่าสำคัญมากที่สุด คือ ภาษาอังกฤษ เพราะถือเป็นภาษาสากล

ที่ได้รับการนำไปใช้อย่างแพร่หลายมากที่สุดในโลกอินเทอร์เน็ต ดังนั้น ในการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนสำหรับการเรียนรู้ในยุคสมัยหน้านั้น ควรมีการเตรียมพร้อมผู้เรียนในด้านภาษาอังกฤษ

8. ความสนใจในวัฒนธรรม (Engaged with Cultures) และความตระหนักถึงความเป็นไปในโลก (World Awareness) หมายถึง การปลูกฝังให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่ใส่ใจและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมของตนเอง อย่างน้อยในระดับที่เพียงพอที่จะทำให้รู้จักตนเอง รู้จัก “ราก” หรือประวัติศาสตร์ของตนเองและสังคมที่อาศัยอยู่ (Self-Identity) เพื่อจะได้สามารถเปรียบเทียบความเหมือน หรือแตกต่างกับสังคม/โลกรอบตนเองได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคแห่งโลกาภิวัตน์ (Globalization) ซึ่งการเชื่อมต่อกันบนโลกสามารถเกิดขึ้นได้ภายในพริบตา ความแตกต่างทางวัฒนธรรมนับวันจะน้อยลงทุกที การที่พลเมืองในสังคมใดสามารถจะคงไว้ในวัฒนธรรมที่ดีของตนเองไว้ได้ ในขณะที่เดียวกันก็สามารถเปิดรับวัฒนธรรมและความเป็นไปในทางที่ดีของโลกภายนอกได้ก็จะทำให้สังคมนั้นมีความได้เปรียบเหนือสังคมที่ไม่รู้จัก เห็นคุณค่าในวัฒนธรรมของตนเอง และคอยที่จะรับเอาวัฒนธรรมของคนอื่น ๆ เข้ามาเพียงทางเดียว

คุณลักษณะจำเป็น 8 ประการ ของผู้เรียนในอนาคต หรือ Gen Net/Tweenies เป็นคุณลักษณะที่สำคัญต่อการเรียนรู้ในสิ่งแวดล้อมของศตวรรษที่ 21 อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งนอกจากตัวผู้เรียนเองแล้วนั้น ผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเรียนรู้ครอบครัว และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรหันมาให้ความสำคัญกับคุณลักษณะดังกล่าว เพื่อร่วมกันเตรียมความพร้อมสำหรับผู้เรียนต่อไป

คุณลักษณะของผู้สอนในศตวรรษที่ 21 (21st Century Teachers) เมื่อผู้เรียนยุค Gen Net/Tweenies ต้องการคุณลักษณะที่จำเป็น 8 ประการ เพื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพในสิ่งแวดล้อมของศตวรรษที่ 21 ผู้สอนก็จำเป็นต้องมีทักษะ 8 ประการด้วยกัน เพื่อที่จะสร้าง/ส่งมอบ/ถ่ายทอดความรู้และทักษะให้แก่ผู้เรียนได้ เรียกว่าเป็น ผู้สอนพันธุ์ C (C-Teachers)

C-Teachers ในที่นี้ไม่ได้หมายถึง ผู้สอนระดับซีแต่อย่างใด หากหมายถึงผู้สอนที่มีทักษะต่าง ๆ ซึ่งมีความจำเป็นต่อการเรียนการสอนในอนาคตนั่นเอง C-Teachers1 ประกอบไปด้วยทักษะที่จำเป็น 8 ประการได้แก่

1. C-Content หมายถึง การที่ผู้สอนต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาที่ตนรับผิดชอบในการสอน C-Content ถือเป็นลักษณะที่จำเป็นอย่างที่สุดและขาดไม่ได้สำหรับผู้สอน เพราะถึงแม้ผู้สอนจะมีทักษะ C อื่นที่เหลือทั้งหมด แต่หากขาดซึ่งความเชี่ยวชาญในเนื้อหาการสอนของตนแล้ว เป็นไปไม่ได้เลยที่ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้จากกิจกรรมที่เกิดขึ้นจากผู้สอนที่ไม่แม่นในเนื้อหา หรือไม่เข้าใจในสิ่งที่ตนพยายามถ่ายทอด/ส่งผ่านให้แก่ผู้เรียน

2. C-Computer (ICT) Integration หมายถึง การที่ผู้สอนมีทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ในการบูรณาการกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน เหตุผลสำคัญที่ผู้สอนจำเป็นต้องมี

ทักษะด้านการประยุกต์คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือหนึ่งในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ นอกจากนี้จะเป็นการติดต่อทางด้านทักษะในการใช้ ICT โดยทางอ้อมให้แก่ผู้เรียนแล้ว หากมีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพก็ยังสามารถส่งเสริมทักษะกระบวนการคิดของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

3. C-Constructionist หมายถึง การที่ผู้สอนเป็นผู้สร้างสรรค์มีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด Constructionism ซึ่งมุ่งเน้นว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้นั้นเป็นเรื่องภายในของตัวบุคคลจากการที่ได้ลงมือทำกิจกรรมใด ๆ ให้เกิดการสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์หรือความรู้เดิมที่อยู่ในตัวบุคคลนั้นมาก่อน ผู้สอนที่เป็นผู้สร้างสรรค์ไม่เพียงแต่ใช้ทักษะนี้ในการพัฒนาในด้านของเนื้อหาความรู้ใหม่สำหรับผู้เรียน หากยังสามารถนำไปใช้ในการสร้างแผนการเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งครอบคลุมกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ขึ้นในตนเอง ผ่านการลงมือผลิตชิ้นงานต่าง ๆ เช่น งานศิลปะ การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ฯลฯ

4. C-Connectivity หมายถึง การที่ผู้สอนมีทักษะในการจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงระหว่างผู้เรียนด้วยกัน เพื่อนอาจารย์ทั้งในสถานศึกษาเดียวกันและต่างสถานศึกษา หรือเชื่อมโยงสถานศึกษา บ้าน และ/หรือชุมชนเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ของผู้เรียน เนื่องจากแนวคิดที่ว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้อย่างดี เมื่อสิ่งที่เรียนรู้มีความสัมพันธ์โดยตรง หรือเกี่ยวข้องกับ ความสนใจ ประสบการณ์ ความเชื่อ สังคม และวัฒนธรรมของผู้เรียน การที่ผู้สอนสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้ในชั้นเรียนกับเพื่อน อาจารย์ในสถานศึกษา บ้านและสังคมแวดล้อมที่ผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งได้มากเท่าใดก็ย่อมทำให้ผู้เรียนเกิดการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่เรียนรู้กับประสบการณ์ตรงได้มากเท่านั้น

5. C-Collaboration หมายถึง การที่ผู้สอนมีความสามารถในการเรียนรู้แบบร่วมมือกันกับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ผู้สอนจะต้องมีทักษะในบทบาทของการเป็นโค้ช หรือที่ปรึกษาที่ดีในการเรียนรู้ (ส่วนใหญ่จะอยู่ในลักษณะของการเรียนรู้ด้วยตนเอง) ของผู้เรียน รวมทั้งการเป็นผู้เรียนเองในบางครั้ง ทักษะสำคัญของการเป็นโค้ชหรือที่ปรึกษาที่ดีนั้น ได้แก่ การสร้างฐานการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเป็นระยะ อย่างเหมาะสม อำนาจให้ผู้เรียนเกิดฐานการเรียนรู้ที่จะต่อยอดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมขึ้นได้ ทั้งนี้การเรียนรู้จะเกิดขึ้นในผู้เรียนได้อย่างจำกัด หากปราศจากซึ่งฐานการเรียนรู้ที่เหมาะสมจากผู้สอน

6. C-Communication หมายถึง การที่ผู้สอนมีทักษะในการสื่อสารกับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีใช่เฉพาะการพัฒนาให้เกิดทักษะของเทคนิคการสื่อสารที่ดี เช่น การอธิบายด้วยคำพูด ข้อความ ยกตัวอย่าง ฯลฯ เท่านั้น หากยังหมายรวมถึงการเลือกใช้สื่อ (Media) ที่หลากหลายที่ช่วยให้ผู้สอนสามารถส่งผ่านเนื้อหาสาระที่ต้องการจะนำเสนอ หรือสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม

7. C-Creativity หมายถึง การที่ผู้สอนเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ เพราะบทบาทของผู้สอนในยุคสมัยหน้านั้นไม่ได้มุ่งเน้นการเป็นผู้สอน/ส่งผ่านความรู้ให้กับผู้เรียนโดยตรง หากมุ่งไปสู่บทบาทของการสร้างสรรค์ ออกแบบสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน ผู้สอนจะได้รับการคาดหวังให้สามารถที่จะรังสรรค์กิจกรรมใหม่ ๆ ต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

8. C-Caring หมายถึง การที่ผู้สอนจะต้องมีความมูทิตา ความรัก ความปรารถนา และความห่วงใยอย่างจริงใจแก่ผู้เรียน ในทักษะทั้งหมดที่ได้กล่าวมานั้น ทักษะ Caring นับว่าเป็นทักษะที่สำคัญที่สุด ทั้งนี้เพราะความมูทิตา รัก ปรารถนาดี และห่วงใยกับผู้เรียนของผู้สอนนั้น จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อใจต่อผู้สอน ส่งผลให้เกิดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ในลักษณะการตื่นตัวอย่างผ่อนคลาย แทนความรู้สึกรัดกักรังวลในสิ่งที่จะเรียนรู้ ซึ่งการตื่นตัวอย่างผ่อนคลาย ถือว่าเป็นสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมที่สุดที่จะทำให้สมองเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพอันที่จริง การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีลักษณะดังนี้

1. ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้บทบาทของผู้สอน คือ ผู้สนับสนุน (Supporter) และเป็นแหล่งความรู้ (Resource Person) ของผู้เรียน ผู้เรียนจะรับผิดชอบตั้งแต่เลือกและวางแผนสิ่งที่ตนจะเรียนหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือกและจะเริ่มต้นการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยการศึกษาค้นคว้ารับผิดชอบการเรียน ตลอดจนประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง
2. เนื้อหาวิชามีความสำคัญและมีความหมายต่อการเรียนรู้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ปัจจัยสำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบด้วย ได้แก่ เนื้อหาวิชา ประสบการณ์เดิมและความต้องการของผู้เรียน การเรียนรู้ที่สำคัญและมีความหมายจึงขึ้นอยู่กับสิ่งที่สอน (เนื้อหา) และวิธีที่ใช้สอน (เทคนิคการสอน)
3. การเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จหากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนจะได้รับความสนุกสนานจากการเรียน หากได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ได้ทำงานร่วมกันกับเพื่อน ๆ ได้ค้นพบข้อคำถามและคำตอบใหม่ ๆ สิ่งใหม่ ๆ ประเด็นที่ท้าทาย และความสามารถในเรื่องใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งการบรรลุผลสำเร็จของงานที่พวกเขาเริ่มด้วยตนเอง
4. สัมพันธภาพระหว่างผู้เรียน การมีสัมพันธภาพในกลุ่มจะช่วยส่งเสริมความเจริญงอกงาม การพัฒนาความเป็นผู้ใหญ่ การปรับปรุงการทำงานและการจัดการกับชีวิตของแต่ละบุคคล สัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในกลุ่มจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันของผู้เรียน

5. ผู้สอนคือผู้อำนวยความสะดวกและเป็นแหล่งความรู้ในการจัดการเรียนการสอน แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้สอนจะต้องมีความสามารถที่จะค้นพบความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน เป็นแหล่งความรู้ที่ทรงคุณค่าของผู้เรียนและสามารถค้นคว้าหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ความเต็มใจของผู้สอนที่จะช่วยเหลือโดยไม่มีเงื่อนไข ผู้สอนจะให้ทุกอย่างแก่ ผู้เรียน ไม่ว่าจะด้วยความเชี่ยวชาญ ความรู้เจตคติและการฝึกฝน โดยผู้เรียนมีอิสระที่จะรับหรือไม่รับ การให้นั้นก็ได

6. ผู้เรียนมีโอกาสเห็นตนเองในแงุ่มที่แตกต่างจากเดิม การจัดการเรียนการสอนที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมุ่งให้ผู้เรียนมองเห็นตนเองในแงุ่มที่แตกต่างออกไป ผู้เรียนจะมีความมั่นใจใน ตนเอง และควบคุมตนเองได้มากขึ้นสามารถเป็นในสิ่งที่อยากเป็น มีวุฒิภาวะสูงมากขึ้น ปรับเปลี่ยน พฤติกรรมตนให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วมับเหตุการณ์ต่าง ๆ มากขึ้น

7. การศึกษา คือการพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนหลาย ๆ ด้าน พร้อมกันไป การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นจุดเริ่มของการพัฒนาผู้เรียนหลาย ๆ ด้าน เช่น คุณลักษณะด้านความรู้ความคิด ด้านการปฏิบัติและด้านอารมณ์ความรู้สึก จะได้รับการพัฒนา ไปพร้อม ๆ กัน

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา (2557) ได้นำเสนอแนวทางการเรียนรู้ 4 แบบ โดยคณะกรรมการนานาชาติว่าด้วยการศึกษาในศตวรรษที่ 21 แห่งยูเนสโก เป็นการเรียนรู้เพื่อชีวิต มุ่งจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ ดังนี้

1. การเรียนเพื่อรู้ หมายถึง การศึกษาที่มุ่งพัฒนากระบวนการคิด กระบวนการ เรียนรู้ การแสวงหาความรู้และวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ตลอดชีวิต กระบวนการเรียนรู้เน้นการฝึกสติ สมาธิ ความจำ ความคิด ผสมผสานกับสภาพจริงและ ประสบการณ์ในการปฏิบัติ

2. การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้จริง หมายถึง การศึกษาที่มุ่งพัฒนาความสามารถและ ความชำนาญ รวมทั้งสมรรถนะทางด้านวิชาชีพ สามารถปฏิบัติงานเป็นหมู่คณะ ปรับประยุกต์ องค์ความรู้ไปสู่การปฏิบัติงานและอาชีพได้อย่างเหมาะสม กระบวนการเรียนการสอนบูรณาการ ระหว่างความรู้ภาคทฤษฎี และการฝึกปฏิบัติงานที่เน้นประสบการณ์ต่าง ๆ ทางสังคม

3. การเรียนรู้เพื่อที่จะอยู่ร่วมกัน และการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น หมายถึง การศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุข มีความตระหนักในการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การแก้ปัญหาการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธี มีความเคารพสิทธิ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และเข้าใจความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อของแต่ละบุคคลในสังคม

4. การเรียนรู้เพื่อชีวิต หมายถึง การศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกด้านทั้งจิตใจและร่างกาย สติปัญญา ให้ความสำคัญกับจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ภาษา และวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม ศิลธรรม สามารถปรับตัวและปรับปรุงบุคลิกภาพของตน เข้าใจตนเองและผู้อื่น

กรอบแนวคิดของภาคีเครือข่ายเพื่อทักษะศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st century skills, 2011) พัฒนารอบงานเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Framework for 21st century learning) บุคคลที่มีคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

1. มีความรอบรู้ (Mastery) ในวิชาแกนต่อไปนี้

- 1.1 ภาษาอังกฤษ, การอ่านศิลปะภาษา (English, Reading or Language Art)
- 1.2 ภาษาของโลก (World Language)
- 1.3 ศิลปะ (Arts)
- 1.4 คณิตศาสตร์ (Mathematics)
- 1.5 เศรษฐศาสตร์ (Economics)
- 1.6 วิทยาศาสตร์ (Science)
- 1.7 ภูมิศาสตร์ (Geography)
- 1.8 ประวัติศาสตร์ (History)

1.9 การปกครองและความเป็นพลเมือง (Government and Civics)

2. มีความรู้ในขอบข่ายของศตวรรษที่ 21 (Themes of 21st Century) ต่อไปนี้

- 2.1 ความตระหนักเรื่องโลก (Global Awareness)
- 2.2 พื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการเงิน เศรษฐกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ (Financial, Economic, Business and Entrepreneurial Literacy)
- 2.3 พื้นฐานด้านการเป็นพลเมือง (Civic Literacy)
- 2.4 พื้นฐานด้านสุขภาพ (Health Literacy)
- 2.5 พื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Literacy)

3. มีทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation) ประกอบด้วย

- 3.1 ทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation)
- 3.2 ทักษะความคิดเชิง วิพากษ์และการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving)
- 3.3 การสื่อสารและความรวมกลุ่ม (Communication and Collection)
- 3.4 ความร่วมมือ (Collaboration)

4. มีทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (Information Media and Technology Skills) ต่อไปนี้

4.1 พื้นฐานเกี่ยวกับสารสนเทศ (Information Technology)

4.2 พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อ (Media Literacy)

4.3 พื้นฐานเกี่ยวกับ ICT (ICT Literacy)

5. มีทักษะชีวิตและอาชีพ (Life and Career Skill) ประกอบด้วย

5.1 ความยืดหยุ่นและการปรับตัว (Flexibility and Adaptability)

5.2 ริเริ่มและชี้นำตนเอง (Initiative and Self-direction)

5.3 ทักษะทางสังคมและข้ามวัฒนธรรม (Social and Cross-cultural Skills)

5.4 ความสามารถในการผลิตและพันธะรับผิดชอบ (Productivity and Accountability)

5.5 ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Leadership and Responsibility)

วิจารณ์ พานิช (2556) ได้เสนอแนวคิดเรื่อง Learning Skills การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 กล่าวว่า “การเรียนรู้ให้ได้ทักษะเพื่อนำไปใช้โดยเฉพาะทักษะในการสร้างแรงบันดาลใจ และทักษะในการเรียนรู้ อ่านออกเขียนได้ไม่เพียงพอต้องกลมกลืนฝึกฝนสำนึกความเป็นคนดี เป็นมนุษย์ที่แท้จริง” ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 3Rs ประกอบด้วย 1) Reading การอ่าน 2) (W) Riting 3) Rithmetics กล่าวคือ อ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น ยังไม่เพียงพอ การเรียนรู้ในปัจจุบันการอ่านออกเท่านั้น ไม่เพียงพอ ต้องให้เกิดนิสัยรักการอ่าน อ่านแล้วเกิดสุนทรียะ เกิดความสุข จับใจความเป็น การเขียนต้องเขียนสื่อความได้ ย่อความเป็น รู้วิธีเขียนหลาย ๆ แบบ ตามวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ส่วนคิดเลขเป็นหรือวิชาคณิตศาสตร์นั้นไม่ใช่แค่คิดเลข แต่ต้องเรียนรู้ให้ได้ทักษะการคิดแบบนามธรรม

ส่วนที่ 2 8Cs ประกอบด้วย

Critical Thinking & Problem Solving (ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา)

Creativity & Innovation (ทักษะการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม)

Collaboration Teamwork and Leadership (ทักษะด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ)

Cross-Cultural Understanding (ทักษะความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์)

Communication Information & Media Literacy (ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ)

Computer & ICT Literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร)

Career & Learning Skill (ทักษะชีวิตและอาชีพ และทักษะการเรียนรู้)

Change ทักษะการเรียนรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง และเป็นผู้สร้าง การเปลี่ยนแปลงได้ด้วย

ส่วนที่ 3 2Ls ประกอบด้วย

Learning (ทักษะการเรียนรู้)

Leadership (ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ)

ศูนย์ ชัยสุขสังข์ (2557) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ดังนี้

1. ความสามารถในการใช้เครื่องมืออย่างมีประสิทธิภาพ ใช้ภาษาสัญลักษณ์ และ เนื้อหาข้อความอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้ความรู้และข้อมูลข่าวสารอย่างมีประสิทธิภาพ ระบุอ้างอิงแหล่งที่มา และบริหารจัดการข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ และใช้เทคโนโลยีในการเข้าถึงข้อมูลและเหมาะสมกับ กาลเทศะ

2. ความสามารถด้านปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มที่หลากหลาย โดยมีความสัมพันธ์อันดีกับ ผู้อื่น ด้วยการเห็นประโยชน์ส่วนรวม เอื้อเฟื้อต่อตนเอง ผู้อื่น ให้ความร่วมมือและทำงานเป็นทีม มีส่วนร่วม กล้าแสดงความคิดเห็น รู้จักเสียสละเพื่อทีม จัดการและแก้ไขความขัดแย้ง

3. ความสามารถในการโต้ตอบโดยอิสระ โดยคำนึงถึงภาพรวม วางแผนชีวิตและ ดำเนินตามโครงการส่วนตัวที่วางไว้ ปกป้องและยืนยันสิทธิ ผลประโยชน์ ข้อจำกัด และความต้องการ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546) ได้กล่าวถึงทักษะความสามารถของคนไทยในมุมมอง เรื่อง “ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่ประสงค์” ซึ่งประกอบด้วยทักษะ ดังนี้

1. ทักษะด้านการคิด หมายถึง ความสามารถในการคิดเป็น 10 คุณลักษณะ ได้แก่ คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดวิพากษ์ คิดประยุกต์ คิดเปรียบเทียบ คิดบูรณาการ คิดเชิงมนทัศน์ คิดเชิงกลยุทธ์ คิดเชิงอนาคต และคิดสร้างสรรค์

2. ทักษะด้านการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถในการจับประเด็นใจความหลัก จากสิ่งที่ฟังได้อย่างถูกต้อง และครบถ้วน รวมถึงการมีมารยาทการฟังในโอกาสต่าง ๆ ได้ถูกต้องตาม มารยาทของสังคม ให้ความสำคัญในการรับฟังผู้อื่น และมีใจกว้างพอในการฟังผู้อื่นด้วย

3. ทักษะการพูด หมายถึง ความสามารถในการสื่อสารด้วยการพูดที่มีความชัดเจน สั้นกระชับ ตรงประเด็น ครบถ้วน มีความน่าดึงดูดหรือน่าสนใจ พูดด้วยถ้อยคำสุภาพ ใช้คำพูดได้ เหมาะสมกับกาลเทศะ รวมถึงการมีบุคลิกภาพในการพูดที่ดี สามารถใช้เสียงและถ้อยคำในการพูด อย่างมั่นใจ

4. ทักษะการอ่าน หมายถึง ความสามารถในการรับสารด้วยการอ่านจากสื่อต่าง ๆ ได้โดยสามารถจับใจความได้รวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วน และสามารถเลือกอ่านข้อมูลที่มีเป็นจำนวนมากอย่างชาญฉลาด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการอ่านได้

5. ทักษะการเขียน หมายถึง ความสามารถในการสื่อสารด้วยวิธีการเขียนได้อย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ มีสำนวนภาษาถูกต้อง มีเหตุผล และลำดับขั้นตอนในการนำเสนอที่สามารถสร้างความเข้าใจแก่ผู้อ่านได้อย่างชัดเจน

6. ทักษะภาษาต่างประเทศ หมายถึง ความสามารถในการพูด การฟัง การอ่านและการเขียนภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ และภาษาอื่น ๆ ที่จำเป็นได้อย่างคล่องแคล่ว ชัดเจน ถูกต้อง มีกาลเทศะ และความเหมาะสม

7. ทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ คือ การมีความเข้าใจ และความสามารถในการใช้เครื่องมือ และอุปกรณ์สารสนเทศที่จำเป็นในชีวิต เช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ซีดีรอม การส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ฯลฯ ในการสืบค้นข้อมูล การเรียนรู้การสื่อสาร การแก้ปัญหาการทำงาน และการประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

8. ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมหรือการเข้าสังคม ซึ่งเป็นความสามารถที่บุคคลจำเป็นต้องมีเพื่อดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคมส่วนรวมได้ โดยทักษะทางสังคมที่สำคัญในอนาคต ได้แก่ การมีมนุษยสัมพันธ์หรือปฏิสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น ทักษะการปรับตัว ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นต้น

9. ทักษะการอาชีพ หมายถึง การมีความสามารถ และความชำนาญในการประกอบอาชีพหลักที่ตนเองถนัดหรือสนใจ การมีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ และมีความสามารถในการสร้างอาชีพให้กับตนเองได้ กล่าวคือ ต้องทำงานเป็น และมีความชำนาญในสาขาวิชาของตน

10. ทักษะทางสุนทรียะ หมายถึง การมีความเข้าใจ หรือความสามารถในการแสดงออกทางด้านดนตรี การกีฬา หรือศิลปะอย่างสร้างสรรค์ ฯลฯ โดยมีความรู้สึกชื่นชม รู้จักวิเคราะห์วิพากษ์

11. ทักษะการจัดการ หมายถึง ความสามารถในการวางแผนการจัดองค์การ การจัดหาคน การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่า การสั่งงานและการควบคุม การติดตาม และประเมินผล รวมไปถึงการบริหารเวลา ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม ซึ่งจำเป็นต้องมีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะเฉพาะของตน ที่สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มาประยุกต์ใช้งานหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ได้จนบรรลุผลสำเร็จ ดังนี้

1. คนไทยฉลาดรู้ (Literate Thais)

- 1.1 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai Language for Communication)
- 1.2 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (English for Communication)
- 1.3 คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน (Mathematics in Everyday Life)
- 1.4 การสืบสอบทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ (Scientific Inquiry & Scientific Mind)
2. คนไทยอยู่ดีมีสุข (Happy Thais)
 - 2.1 ทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน (Life Skills and Personal Growth)
 - 2.2 ทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ (Career Skills and Entrepreneurship)
3. คนไทยความสามารถสูง (Smart Thais)
 - 3.1 การรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและดิจิทัล (Media Information and Digital Literacy: MIDL)
 - 3.2 ทักษะการคิดขั้นสูงและนวัตกรรม (Higher-Order Thinking Skills and Innovations)
4. พลเมืองไทย ใส่ใจสังคม (Active Thai Citizen)
 - 4.1 การทำงานแบบรวมพลังเป็นทีม และมีภาวะผู้นำ (Active Citizen with Global Mindedness)
 - 4.2 พลเมืองที่เข้มแข็ง/เรียนรู้ที่มีสำนึกสากล (Collaboration Teamwork and Leadership)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สนิท พาราษฎร์ (2559) ได้ประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มีความมุ่งหมายเพื่อประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยใช้แนวคิดการประเมินหลักสูตรตามรูปแบบ CIPP Model ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) มาประยุกต์ใช้ ซึ่งประเมินทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรจำนวน 10 คน อาจารย์ประจำหลักสูตร/อาจารย์ผู้สอน จำนวน 10 คน นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ จำนวน 40 คน นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวน 32 คน และ

เจ้าของ/ผู้บริหารสถานประกอบการ จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์มีลักษณะเป็นแบบมีโครงสร้าง และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .971 สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า (1) ผลการประเมินหลักสูตร สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม โดยภาพรวม พบว่า ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรอาจารย์ประจำหลักสูตร/อาจารย์ผู้สอน นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และเจ้าของ/ผู้บริหารสถานประกอบการ มีความคิดเห็นว่าหลักสูตรมีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (2) ผลการประเมินด้านบริบทในภาพรวม พบว่า ด้านบริบทมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร รองลงมาคือ ด้านปรัชญาของหลักสูตร ด้านรายวิชาของหลักสูตร ด้านองค์ประกอบของหลักสูตร และด้านโครงสร้างของหลักสูตร ตามลำดับ (3) ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าในภาพรวม พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้ามีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านคุณลักษณะอาจารย์ผู้สอน รองลงมาคือ ด้านสื่อและอุปกรณ์ ด้านคุณลักษณะของนักศึกษา ด้านเอกสารตำราด้านงบประมาณ และด้านอาคารสถานที่ ตามลำดับ (4) ผลการประเมินด้านกระบวนการ ในภาพรวมพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร รองลงมาคือ ด้านฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ตามลำดับ (5) ผลการประเมินด้านผลผลิต ในภาพรวมพบว่า คุณลักษณะของนักศึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านทักษะทางปัญญา ด้านความรู้ ด้านทักษะพิสัย และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ตามลำดับ

ชลธิชา หอมฟุ้ง และคณะ (2559) ได้ประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย การวิจัยนี้เป็นการวิจัยประเมินผล โดยใช้รูปแบบซีพี (CIPPI Model) ของแดเนียล แอล สดฟเฟิลบีม ประชากร คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ บัณฑิต นักศึกษาปัจจุบัน ผู้ใช้บัณฑิต ผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยแยกตามองค์ประกอบ การประเมิน ดังนี้ 1. ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) แผนการดำเนินงานของสาขาวิชาเหมาะสมทั้งด้านการพัฒนาคณาจารย์และพัฒนาสาขาวิชา สาขาวิชามีจุดแข็งเรื่องหลักสูตร ความรู้ความสามารถของคณาจารย์ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของกลุ่มวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง 2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีความ

เหมาะสมในระดับมากที่สุด ในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร คุณสมบัติของผู้เรียน/การสอบคัดเลือก และคุณสมบัติอาจารย์ที่สอน/อาจารย์ที่ปรึกษา 3. ด้านกระบวนการ (Process) มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ทั้งทางด้านพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน การทำวิทยานิพนธ์ การจัดการเรียนการสอน และการให้บริการและการสนับสนุนการเรียนการสอน 4. ด้านผลผลิต (Product) มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด 5. ด้านผลกระทบ (Impact) ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตในระดับมากที่สุด

จิรัญญา บุรีมาศ และชนาธิป สันติวงศ์ (2559) ได้ประเมินหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2553 คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2553 ของคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา การศึกษานี้เก็บข้อมูลระหว่างเดือน กุมภาพันธ์-สิงหาคม 2558 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 274 คน ประกอบด้วย ผู้สำเร็จการศึกษาอาจารย์ผู้สอน และผู้ใช้บัณฑิต วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการประเมินหลักสูตรโดยภาพรวม พบว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน โดยด้านบริบทของหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.95$) รองลงมาคือ ด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 3.92$) ด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{X} = 3.80$) และด้านผลผลิตของหลักสูตร ($\bar{X} = 3.75$) ตามลำดับ ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการจัดการศึกษา เช่น การปรับปรุงเนื้อหาสาระของรายวิชาในหลักสูตร และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

สมพร ร่วมสุข และคณะ (2559) ได้ประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย การวิจัยนี้เป็นการวิจัยประเมินผลโดยใช้รูปแบบชิปปี้ (CIPPI Model) ของแดเนี่ยล แอล สตัฟเฟิลบีม ประชากรคือ ผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ บัณฑิต นักศึกษาปัจจุบัน ผู้ใช้บัณฑิต ผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยแยกตามองค์ประกอบการประเมินดังนี้ 1. ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) แผนการดำเนินงานของสาขาวิชาเหมาะสมทั้งด้านการพัฒนาคณาจารย์และพัฒนาสาขาวิชา สาขาวิชามีจุดแข็งเรื่องหลักสูตร ความรู้ความสามารถของคณาจารย์ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของกลุ่มวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง 2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร คุณสมบัติของผู้เรียน/

การสอบคัดเลือก และคุณสมบัติอาจารย์ที่สอน/อาจารย์ที่ปรึกษา 3. ด้านกระบวนการ (Process) มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดทั้งทางด้านพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน การทำวิทยานิพนธ์ การจัดการเรียนการสอน และการให้บริการและการสนับสนุนการเรียนการสอน 4. ด้านผลผลิต (Product) มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด 5. ด้านผลกระทบ (Impact) ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตในระดับมากที่สุด

สำเร็จ อ่อนสัมพันธ์ (2560) ได้ประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เก็บข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง สองกลุ่มกลุ่มแรกเก็บข้อมูลจากประชากรโดยการสัมภาษณ์ อาจารย์ผู้สอนและกรรมการประจำหลักสูตร 5 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ 12 คน กลุ่มที่สองเป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นมหาบัณฑิตและนักศึกษา 142 คน ผู้บังคับบัญชาของมหาบัณฑิตและนักศึกษา 32 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า (1) อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ด้านบริบทและปัจจัยนำเข้า มีความสอดคล้องเหมาะสม (2) นักศึกษาและมหาบัณฑิตมีความเห็นต่อการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต ผลกระทบ และมีความพึงพอใจในหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด (3) ผู้บังคับบัญชามีความคิดเห็นต่อการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ด้านผลผลิต ผลกระทบ และมีความความพึงพอใจในคุณภาพบัณฑิตของหลักสูตรอยู่ในระดับมาก (4) แนวทางการพัฒนาหลักสูตร 4.1 พัฒนาหลักสูตรให้มีความเป็นสากลโดยการใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอน 4.2 แลกเปลี่ยนนักศึกษากับต่างประเทศ หรือทำ MOU กับบางประเทศที่จัดการศึกษาด้านการบริหารการศึกษา 4.3 สร้างมาตรฐานหลักสูตรการบริหารการศึกษาของ ASEAN ร่วมกัน 4.4 มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ควรกำหนดมาตรฐานหลักสูตรของตนเองอย่างอิสระ 4.5 กำหนดให้มีรายวิชาที่ทันสมัย 4.6 จัดกิจกรรมสัมมนาจากการศึกษาดูงานในสถานศึกษาหรือผู้ที่ประสบผลสำเร็จ 4.7 จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร 4.8 ลงทะเบียนการทำวิทยานิพนธ์เป็น 2 ครั้ง หรือ 2 รายวิชาต่อเนื่อง เพื่อสะดวกในการติดตามงาน และนักศึกษางบตามกำหนดเวลา

สมจิตรา เรืองศรี และคณะ (2560) ได้ประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประเมินและการวิจัยการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555) มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประเมินและการวิจัยการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555) มหาวิทยาลัยรามคำแหง กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย

ผู้ทรงคุณวุฒินักศึกษา อาจารย์ผู้สอน บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต รวมทั้งหมด 137 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม จำนวน 5 ฉบับ มีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .71 ถึง .83 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินหลักสูตรในภาพรวม พบว่าผ่านเกณฑ์ทุกด้าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (1) ด้านเอกสารหลักสูตร พบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ด้านความสอดคล้องของสังคมปัจจุบัน ด้านความสามารถนำไปปฏิบัติจริงและมีความเป็นเอกลักษณ์ในวิชาชีพอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โครงสร้างของหลักสูตรมีจำนวนหน่วยกิตพอดี เนื้อหารายวิชาของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สอดคล้องกับความต้องการของสังคมปัจจุบัน และมีความทันสมัยอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด (2) ด้านทรัพยากรทางการบริหารจัดการ หลักสูตร พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนอาจารย์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด (3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (4) ด้านคุณภาพของบัณฑิต พบว่าคุณภาพของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ในภาพรวมตามการประเมินของบัณฑิตอยู่ในระดับมาก ส่วนการประเมินของผู้ใช้บัณฑิตอยู่ในระดับมากที่สุด และผลงานวิจัยของบัณฑิตมีการตีพิมพ์เผยแพร่ร้อยละ 83.30 ของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา

นิธิดา อติภทรนันท์ (2560) ได้ประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรการสอน และเทคโนโลยีการเรียนรู้ แขนงวิชาการสอนภาษาอังกฤษ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรการสอน และเทคโนโลยีการเรียนรู้แขนงวิชาการสอนภาษาอังกฤษหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนา และปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรการสอน และเทคโนโลยีการเรียนรู้ แขนงวิชาการสอนภาษาอังกฤษ ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยคณาจารย์ที่สอนในสาขาวิชาจำนวน 5 คน มหาบัณฑิต และนักศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 44 คน ผู้บังคับบัญชามหาบัณฑิต จำนวน 4 คน เครื่องมือประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านบริบท ประกอบด้วย โครงสร้างหลักสูตร วัตถุประสงค์หลักสูตร และเนื้อหาหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด 2) ด้านปัจจัยเบื้องต้น ประกอบด้วยคุณลักษณะและคุณภาพผู้สอน และทรัพยากรในการดำเนินการ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดและมากตามลำดับ 3) ด้านกระบวนการ ประกอบด้วยการบริหารหลักสูตร การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด 4) ด้านผลผลิต ประกอบด้วยคุณลักษณะของบัณฑิต และคุณภาพของบัณฑิต มีความเหมาะสมในระดับมาก และมากที่สุดตามลำดับ 5) แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตร

มหบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการเรียนรู้ แขนงวิชาการสอนภาษาอังกฤษ พบว่าควรให้ความสำคัญกับด้านทรัพยากรดำเนินการ และเพิ่มกระบวนการวิชาสัมพันธ์ เพื่อติดตามและ

สมชัย วงษ์นายะ และทวนทอง เขาวงกิตพงศ์ (2560) ได้ประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชายุทธศาสตร์การบริหารและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การบริหารและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) ในด้านปัจจัยด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต เก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์ที่เกี่ยวข้อง ดุษฎีบัณฑิต นักศึกษาระดับปริญญาเอก และผู้ใช้บัณฑิต เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา การศึกษาพบว่า อาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับดุษฎีบัณฑิต และนักศึกษาระดับปริญญาเอก มีความเห็นว่า ปัจจัยเบื้องต้นในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุดได้แก่ ด้านนักศึกษา ด้านอาจารย์ ด้านผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ด้านหลักสูตร และด้านวัสดุ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่ ส่วนด้านกระบวนการโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ และด้านบริการต่าง ๆ ผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นว่าคุณภาพของดุษฎีบัณฑิต ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านคุณลักษณะที่ส่งเสริมอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย “ความรู้คู่ชุมชน” อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านทักษะการ

สิริวารธณ จรัสวีวัฒน์ และคณะ (2560) ได้ศึกษาการประเมินหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการสอนภาษาญี่ปุ่น (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการสอนภาษาญี่ปุ่น (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตามกรอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร พ.ศ. 2557 2) เพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการสอนภาษาญี่ปุ่น (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และ 3) เพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการสอนภาษาญี่ปุ่น (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตามรูปแบบชิปปี้ ผลการวิจัยพบว่า ผลประเมินหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการสอนภาษาญี่ปุ่น (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตามกรอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร พ.ศ. 2557 พบว่า (1) มีการกำกับให้เป็นไปตามมาตรฐาน จนสิ้นสุดข้อตกลงความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น ในปี 2555 ทำให้อาจารย์ประจำหลักสูตรไม่ครบ จึงมีการรับนิสิตใหม่ (2) มีผลการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (3) ใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ตามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน นิสิต ผู้บริหารสถานศึกษาและครูพี่เลี้ยง พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากในทุกด้าน และผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ประจำหลักสูตร มีความคิดเห็นต่อหลักสูตรด้านบริบทการปรับตัวอุปสงค์ของหลักสูตรและวิชาเอก ส่วนด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตโดยภาพรวมมีความเหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตร

เพ็ญพอน พ่วงแพ และคณะ (2560) ได้ประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา การวิจัยเป็นการวิจัยประเมินผลในรูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) กลุ่มเป้าหมาย ที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณาจารย์ผู้สอน สาขาวิชาสังคมศึกษา ผู้บริหาร คณะศึกษาศาสตร์ ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาสังคมศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์แบบสอบถาม และประเด็นสนทนากลุ่มที่เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับ หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) สภาวะแวดล้อมในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร แผนการดำเนินงานของภาควิชามีความเหมาะสม สาขาวิชามีจุดแข็ง คือ ประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถของคณาจารย์มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ และจุดอ่อน คือ การให้ความร่วมมือกับหน่วยงาน ทั้งภายในและภายนอกและบุคลากรสายสนับสนุนมีจำนวนน้อย 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) พบว่า ปัจจัยนำเข้าในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด ได้แก่ ด้านคุณสมบัติของผู้เรียน คุณสมบัติอาจารย์ที่สอน อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และงบประมาณในการผลิตบัณฑิต 3) ด้านกระบวนการ (Process) พบว่า กระบวนการใน ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมในระดับ มากถึงมากที่สุด ได้แก่ ด้านพฤติกรรม การจัดการเรียนการสอนของผู้สอน พฤติกรรมการเรียนรู้ของ ผู้เรียน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การจัดการเรียนการสอน และการให้บริการและสนับสนุน 4) ด้านผลผลิต (Product) พบว่า ผลผลิตในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย ข้อพบว่ามีความเหมาะสมมากถึงมากที่สุด ทั้งคุณลักษณะของนักศึกษา ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และด้านความพึงพอใจของผู้ใช้ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

นิวัฒน์ บุญสม และคณะ (2560) ได้ประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา และศึกษาแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา โดยมีผู้ให้ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้จำนวน 6 กลุ่ม ได้แก่ นักศึกษา บัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต อาจารย์ ผู้บริหาร และผู้ทรงคุณวุฒิ ตามแนวคิดของ สต๊ฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ที่เรียกว่า CIPPI Model ซึ่งแบ่งมิติการประเมินออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ บริบท (Context: C) ปัจจัยนำเข้า (Input: I) กระบวนการ (Process: P) ผลผลิต (Product: P) และผลกระทบ (Impact: I) การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการประเมินเชิงผสมผสาน (Mixed Method Evaluation) ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ การแจกแจง ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการ วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1. การประเมินด้านบริบทของหลักสูตร ข้อมูลเชิงปริมาณตามความคิดเห็นของนักศึกษา และบัณฑิต พบว่า ในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ หลักสูตรมุ่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรม และจริยธรรมในวิชาชีพ และมีความสามารถเป็นผู้นำทางการออกกำลังกายและกีฬาอย่างมี ประสิทธิภาพ หลักสูตรมุ่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพ และมีความสามารถเป็น ผู้นำทางการออกกำลังกายและกีฬาอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพตาม ความคิดเห็นของนักศึกษา ผู้ใช้บัณฑิต ผู้บริหาร อาจารย์ และผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า หลักการของ หลักสูตรมีความสมบูรณ์และเหมาะสม มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพ เป็นผู้ ปฏิบัติตามกฎระเบียบและมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ และมีความสามารถเป็นผู้นำทางการออกกำลังกายและกีฬาอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น สามารถเป็นผู้นำการฝึกโยคะ ผู้ตัดสินกีฬา ผู้ฝึกสอนกีฬา และ ผู้ฝึกสอนการออกกำลังกาย 2. การประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร ข้อมูลเชิงปริมาณตามความ คิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิต พบว่า ในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ คุณวุฒิ ความรู้ ประสบการณ์ ผลงานทางวิชาการ และผลงานวิจัย ของอาจารย์มีศักยภาพ และสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพตามความคิดเห็นของนักศึกษา ผู้ใช้บัณฑิต ผู้บริหาร อาจารย์ และผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า อาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ มีคุณวุฒิ ความรู้ ประสบการณ์ ผลงานทางวิชาการ และผลงานวิจัยของอาจารย์มีศักยภาพ อาจารย์มีความ แม่นยำในการให้ความรู้ที่ถูกต้องกับนักศึกษาได้เป็นอย่างดี อาจารย์แต่ละคนมีความเชี่ยวชาญที่ แตกต่างกันทำให้นักศึกษาได้รับความรู้ที่หลากหลาย อาจารย์มีความรู้ความสามารถสอนวิชาการ คุณธรรม จริยธรรมและสอนการใช้ชีวิตประจำวัน และสามารถให้คำแนะนำและชี้แนวทางให้นักศึกษา ได้ 3. การประเมินด้านกระบวนการของหลักสูตร ข้อมูลเชิงปริมาณตามความคิดเห็นของนักศึกษา และบัณฑิต พบว่า ในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มี

ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีความเหมาะสม และสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพตามความคิดเห็นของนักศึกษา ผู้ใช้บัณฑิต ผู้บริหาร อาจารย์ และผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพทั้งภายในและภายนอกองค์กรค่อนข้างหลากหลาย มีการเตรียมความพร้อมก่อนจะไปฝึกงานจริง ได้เรียนรู้ลำดับงานจากหน่วยงานภายใน ทำให้มีความพร้อมและสามารถไปปรับใช้ได้ และมีการไปศึกษาดูงานองค์กรต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยและนอกมหาวิทยาลัย 4. การประเมินด้านผลผลิตของหลักสูตร ข้อมูลเชิงปริมาณตามความคิดเห็นของนักศึกษา บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต พบว่า ในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพตามความคิดเห็นของนักศึกษา ผู้ใช้บัณฑิต อาจารย์ และผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า นักศึกษาเป็นผู้มีน้ำใจ รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น รักษาระเบียบวินัยของตนเองและองค์กร และปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้เป็นอย่างดี เต็มความสามารถอย่างถูกต้องและปลอดภัย 5. การประเมินด้านผลกระทบของหลักสูตร ข้อมูลเชิงปริมาณตามความคิดเห็นของนักศึกษา บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต พบว่า ในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ หน่วยงานของท่านได้รับประโยชน์จากการทำงานของบัณฑิต และสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพตามความคิดเห็นของนักศึกษา ผู้ใช้บัณฑิต ผู้บริหาร อาจารย์ และผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า นักศึกษามีความสามารถด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาเป็นอย่างมาก สามารถช่วยทีมกีฬาของหน่วยงานเพิ่มศักยภาพสูงขึ้น

วิลาสินี พรรณะ และประสาธน์ เนื่องเฉลิม (2562) ได้ประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภูมิสารสนเทศ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2556) คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วัดดูประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาภูมิสารสนเทศ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยใช้วิธีการประเมินในรูปแบบ CIPP Model มีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิต เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหลักสูตร 6 คน นิสิต 139 คน บัณฑิต 53 คน และผู้ใช้บัณฑิต 28 คน ซึ่งได้มาจากการคำนวณสัดส่วน โดยใช้สูตรของ Taro Yamane เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภูมิสารสนเทศ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีผลการประเมินในทุกด้านเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังนี้ 1. ด้านบริบท โดยรวมเห็นว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า อาจารย์ประจำหลักสูตร นิสิต และบัณฑิต มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น โดยรวมเห็นว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา

ตามสถานภาพ พบว่า อาจารย์ประจำหลักสูตร นิสิตและบัณฑิต มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
 3. ด้านกระบวนการโดยรวมเห็นว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า
 อาจารย์ ประจำหลักสูตร นิสิต และบัณฑิต มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 4. ด้านผลผลิต โดยรวม
 เห็นว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า อาจารย์ประจำหลักสูตร
 นิสิต บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

เจษฎา จันทร์เปล่ง (2562) ได้ประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา
 ภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยใช้รูปแบบซีบีไอ
 (CIPPI Model) เป็นกรอบในการประเมิน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลระเบียบวิธีเชิง
 ปริมาณ ประกอบด้วย แบบประเมิน 3 ฉบับ และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ
 ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ 3 ฉบับ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่
 ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอน จำนวน 5 คน นิสิต จำนวน 165 คน บัณฑิต 56 คน
 ผู้บังคับบัญชานิสิต จำนวน 46 คน เพื่อนร่วมงานบัณฑิต จำนวน 46 คน และ สถิติที่ใช้ในการ
 วิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า ด้านบริบท
 ด้านปัจจัยป้อน ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต มีระดับความคิดเห็นและความเห็นสมควร
 อยู่ในระดับมาก ส่วนในด้านผลกระทบมีระดับความคิดเห็นและความเห็นสมควรอยู่ในระดับมากที่สุด

เอานันท์ กรมน้อย และคณะ (2563) ได้ประเมินหลักสูตรรายวิชา อ21101
 ภาษาอังกฤษพื้นฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
 2551 โดยใช้รูปแบบ CIPP MODEL มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน
 อ22101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 โรงเรียนบ้านหนองแวงยาวใน 4 ด้านประกอบด้วย ด้านบริบทของหลักสูตร (Context) ด้านปัจจัย
 เบื้องต้น (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต (Product) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการ
 ประเมินด้านบริบทของหลักสูตร พบว่า อยู่ในระดับความคิดเห็นมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า
 ความสอดคล้องของหลักสูตรรายวิชา อ21101 ภาษาอังกฤษพื้นฐานและหลักสูตรแกนกลาง อยู่ใน
 ระดับความคิดเห็นมากและ หลักสูตรภาษาอังกฤษมีความสอดคล้องกับชุมชนอยู่ในระดับความคิดเห็น
 ปานกลาง 2) ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า อยู่ในระดับความคิดเห็นปานกลางเมื่อพิจารณา
 รายด้านพบว่าบุคลากรมีความพร้อมในการสอนภาษาอังกฤษ และมีการพัฒนาอยู่เสมอผู้สอนมีความ
 พร้อมที่จะสอนอยู่ในระดับความคิดเห็นมาก และมีสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียน เช่น ทีวี
 โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ เครื่องเสียง ในห้องเรียนอยู่ในระดับความคิดเห็นปานกลาง 3) ผลการประเมิน
 ด้านกระบวนการ พบว่า อยู่ในระดับความคิดเห็นมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าบุคลากรมีการ
 เตรียมการสอนก่อนเข้าสอนในห้องเรียนนักเรียนสามารถตรวจสอบคะแนนของตนเองได้อยู่ในระดับ
 ความคิดเห็นมากและครูมีการติดตามผู้เรียนหรือแนะนำเวลาสอนอยู่ในระดับความคิดเห็นปานกลาง

4) ผลการประเมินด้านผลผลิต พบว่า อยู่ในระดับความคิดเห็นมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักเรียนมีความสนใจที่จะเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้นอยู่ในระดับความคิดเห็นมาก และนักเรียนสามารถนำรายวิชาภาษาอังกฤษมาใช้ในชีวิตประจำวันอยู่ในระดับความคิดเห็นปานกลาง

ชัชจรีญา ไบลี และคณะ (2564) ได้ประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ 2) หาแนวทางการพัฒนาหลักสูตร ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงประเมิน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาปัจจุบันจำนวน 12 คน ดุษฎีบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา จำนวน 21 คน และอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 5 คน และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 5 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบจำเพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริบท ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านผลผลิต ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และด้านผลกระทบ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2) ผลการหาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา พบว่า มีแนวทางการพัฒนาในภาพรวม 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านนักศึกษา และด้านการทำ ดุษฎีนิพนธ์

งานวิจัยต่างประเทศ

Minggucci (2002) ได้ศึกษาการประเมินผลของการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่มีต่อการพัฒนาวิชาชีพของครูภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองระดับหลังมัธยมศึกษา จำนวน 8 คน ผู้ร่วมวิจัยที่ทำงานในโปรแกรมการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในมหาวิทยาลัย วิทยาลัยชุมชนได้อาสาดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนวิชาการเขียนภาษา เป็นเวลา 2 ภาคเรียนติดต่อกัน ผู้ศึกษาได้สำรวจว่าผู้บริหารการศึกษาสามารถส่งเสริมการสร้างชุมชนการเรียนรู้ด้านการศึกษา โดยเข้าร่วมเกี่ยวข้องกับวิจัยเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ได้อย่างไร และได้ศึกษาปัญหาที่ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการหรือการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูซึ่งเป็นนิยามง่ายกว่าเป็น “การสืบเสาะที่ครูดำเนินการเพื่อให้เข้าใจและปรับปรุงการปฏิบัติของตน” นั้นสามารถให้ประสบการณ์ในการพัฒนาวิชาชีพ ซึ่งผู้วิจัยรับรู้ว่ามีความหมายต่อการสอนของตนมากกว่าหรือไม่ การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้หลายวิธีได้แก่ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์

และจัดบันทึกภาพ รวมทั้งบันทึกเรื่องสั้น ๆ ด้วยผลการศึกษา พบว่า ครูที่ร่วมวิจัยได้ประโยชน์หลายด้านจากการปฏิบัติ ได้แก่ การมีความเชื่อในตนเองทางวิชาชีพอื่น ๆ อันเป็นผลมาจากทำโครงการวิจัยในชั้นเรียน นอกจากนี้ยังมีหลักฐานยืนยันว่าการวิจัยเชิงปฏิบัติการสามารถช่วยสร้างชุมชนการเรียนรู้ด้านการศึกษาคือ ผู้ร่วมวิจัยมีการอภิปรายร่วมกันในโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการอื่น ๆ ทำให้มีส่วนร่วมแบ่งปันในปัญหาการเรียนรู้จากเพื่อน มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในเชิงสร้างสรรค์ผลงาน

Wiboonupptum (2003) ได้ศึกษาเพื่อตรวจสอบว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นที่ยอมรับอย่างไร นำไปใช้หรือได้รับการทำลายจากผู้มีส่วนได้เสียในท้องถิ่นและจากผู้กำหนดนโยบายอย่างไรบ้าง ดำเนินการศึกษาทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ในระดับท้องถิ่นผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นผู้มีส่วนได้เสียในท้องถิ่น 34 คน ที่เกี่ยวข้องกับโครงการนำร่องการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน 3 โรงเรียน ในระดับชาติ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นผู้กำหนดนโยบาย 12 คน จาก 4 คน สำนักงานสภกตกระทรวงศึกษาธิการ และผู้กำหนดนโยบายที่ให้ข้อมูลสำคัญ 5 คน จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษาแห่งชาติ ดำเนินการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลในระดับชาติ ผลการศึกษาพบว่า ผู้มีส่วนร่วมได้เสียระดับท้องถิ่นมีแนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาว่าเป็นกระบวนการที่มีฐานกว้างซึ่งในที่สุดจะผลิตกิจกรรมการสอนที่เป็นระบบที่รวมถึงการศึกษาด้านศีลธรรมและจริยธรรมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาที่อาศัยมาตรฐานเป็นฐานนั้น ทั้งกำหนดนโยบายและผู้มีส่วนได้เสียในท้องถิ่นดูเหมือนจะเห็นด้วยว่าผู้มีส่วนได้เสียในท้องถิ่นควรจะสามารถปรับมาตรฐานของชาติตามความแตกต่างของชุมชน ทั้งผู้ปกครองและครูต้องการมาตรฐานที่สื่อสารกันให้ได้ดีขึ้น ซึ่งสามารถทำให้พวกตนปฏิบัติการงานให้มีประสิทธิผลมากขึ้น ในขณะที่ผู้กำหนดนโยบายได้เน้นย้ำความต้องการการเข้าเกี่ยวข้องของผู้ปกครองและสมาชิกชุมชน โดยผ่านคณะกรรมการโรงเรียนนั้นครูและผู้ปกครองได้มุ่งเน้นความต้องการผู้บริการโรงเรียนให้เป็นคนเปิดเผยมากขึ้นและตอบสนองได้มากขึ้น เพื่อให้การนำระบบการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การงานจำนวนมากจึงได้มุ่งเน้นประเด็นผลที่ออกมา ครูและประเด็นห้องเรียน ภาวะผู้นำและประเด็นการสนับสนุนของครู และประเด็นนโยบาย

Kittel (2004) ได้ศึกษาการสร้างเกณฑ์การประเมินและการประเมินหลักสูตร (A.C.Green) สร้างเกณฑ์การประเมินใช้ระบบการศึกษาภาคบังคับของสหพันธ์เป็นแนวทาง (ส่วนเดิมของการปรับปรุงในปี 1996) การตรวจสอบแต่ละแนวทางเพื่อระบุลักษณะเฉพาะอีก 7 แนวทาง ได้แก่ การสืบสวนลักษณะเฉพาะของพุทธิพิสัย อารมณ์ พฤติกรรม พัฒนาการและแนวทางมาตรฐานตามธรรมชาติ นี่เป็นส่วนเสริมโดยการสำรวจอ้อมหรือเจาะจง แนวที่เป็นศูนย์กลางบนความแตกต่างหรือสังคมส่วนมาก ปัจจุบันการวิจัยใช้การวิเคราะห์โดยละเอียดได้ พื้นฐานของหลักการและความสำคัญของแต่ละทาง สิ่งสำคัญของการศึกษา คือ สถานที่ที่สำรวจ ในภาคเรียนที่สำรวจใช้ทั้ง

2 แนวทางของสหพันธ์ อันดับแรก เมื่อการอภิปรายภาคบังคับสำหรับโรงเรียนเด็กทั้งหมด และ อันดับ 2 เมื่อการอภิปรายลักษณะของเพศของมนุษย์ในสภาพแวดล้อม ความเชื่อถือกันและกัน การแต่งงานแบบผัวเดียวเมียเดียว โดยสรุป เสนอจุดที่เป็นประเด็นสำคัญระบบได้ 37 ลักษณะ การศึกษานั้นบางส่วนของหนังสือการศึกษาภาคบังคับจะใช้ในแผนงานสำรวจกองทุนสหพันธ์ การศึกษาภาคบังคับ แผนงาน A.C.Green Game โครงการภาคบังคับประเมินหลักสูตรโดยใช้ทั้ง 2 วิธี (ใช้เกณฑ์การประเมินและลักษณะเฉพาะ ใช้จุดที่เป็นประเด็นสำคัญ) โดยทั่วไปการประเมิน อ้างอิงจาก 369 ที่มาจากแผนงาน จัดหมวดหมู่ตามความสัมพันธ์อย่างหนึ่งที่สำคัญของสหพันธ์ และ ลำดับใช้การแบ่งคะแนนแบบสามแถว(Tree-tier) สรุปประเด็นสำคัญแต่ละจุดต่างจากรูปแบบของ คำถาม ดังนั้น ในคำตอบสำหรับหน้า 37 คำถาม สิ่งที่ย่อขยายโดยละเอียดสนับสนุนโดยเกณฑ์ที่เหมาะสมจากแผนงานที่เตรียมไว้ ความหมายของการศึกษานี้เมื่อมีความเหมาะสม ข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงทั้งหมดจะเข้าสู่ขั้นของการประเมิน

Doris Lorraine และ Cox-Peterson (2004) ได้ประเมินหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยเพอร์ดู (Purdue University) ตามรูปแบบการประเมิน CIPP Model ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) โดยศึกษาความคาดหวังของนักศึกษาหลักสูตรการเรียน ทางไกล วิธีการติดต่อสื่อสาร เส้นทางสู่ความสำเร็จหลักสูตรและความช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า การใช้วิธีพี่เลี้ยง (mentor) การใช้เว็บไซต์เพื่อการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างครูที่ปรึกษาและนักศึกษา การใช้กรณีศึกษาเพื่อการเรียนรู้และการประยุกต์ เข้ากับสถานการณ์ของสถานศึกษาในปัจจุบัน วิชาเรียนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและช่วยเหลือให้นักศึกษา สามารถเตรียมหัวข้อวิจัย 3 บท การเรียนทางไกลที่ทำให้ให้นักศึกษาตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีบัณฑิตกับมหาวิทยาลัยเพอร์ดู

UNC Ferda (2010) ได้ประเมินโปรแกรมการสอนภาษาอังกฤษของ มหาวิทยาลัยเอที เอఫ์บลีค โดยใช้รูปแบบ CIPP ในการประเมิน มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินประสิทธิผลของโปรแกรม ในมุมมองของอาจารย์และนักศึกษา ทำการศึกษาจากนักศึกษา ปีการศึกษา 2008-2009 ที่ศึกษา โปรแกรมนี้ จำนวน 406 คน อาจารย์ที่สอนในโปรแกรมนี้ จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้เป็น แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมานและสถิติบรรยาย วิเคราะห์ข้อมูล คุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์หาความแปรปรวนหลายตัวแปร เพื่อศึกษาความแตกต่าง ระหว่างตัวแปรผลการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า โปรแกรมโรงเรียนเตรียมความพร้อมของ มหาวิทยาลัยบางส่วน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และยังพบว่า ปัจจัยด้านกายภาพ เนื้อหา วัสดุและการประเมินผลของ โปรแกรมควรปรับปรุงเพื่อให้โปรแกรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พอสรุปได้ว่า ส่วนใหญ่เลือกใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model (CIPP Evaluation Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) และผลการวิจัยมีส่วนที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน มีทั้งส่วนดีและส่วนบกพร่องที่ต้องปรับปรุงแก้ไข และหลักสูตรแต่ละหลักสูตรมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตามผลของการประเมินหลักสูตรจะทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรนั้น ๆ ว่ามีข้อดีหรือข้อบกพร่องด้านใด ซึ่งจะได้นำผลการประเมินไปพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันต่อไป

แนวคิดจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ประมวลมาเพื่อเป็นแนวทางในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 ผู้วิจัยได้เลือกใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการประเมินในประเด็นต่อไปนี้

1. ด้านบริบท (Context) ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาสาระของหลักสูตร
2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ประกอบด้วย คุณลักษณะผู้เรียน คุณลักษณะของคณาจารย์ วัสดุการศึกษา สื่อ ตำราเรียน และสถานที่เรียน
3. ด้านกระบวนการ (Process) ประกอบด้วย กระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล การบริหารจัดการหลักสูตร
4. ด้านผลผลิต (Product) ประกอบด้วย คุณภาพการปฏิบัติงานทั่วไป ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพครู คุณภาพการปฏิบัติงาน

พหุ ประถมศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2562 ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยป้อน (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

กลุ่มเป้าหมาย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย จำนวน 105 คน ดังนี้

1. อาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น จำนวน 5 คน
2. นิสิตผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น จำนวน 60 คน
3. อาจารย์นิเทศการสอน จำนวน 5 คน
4. ครูพี่เลี้ยง จำนวน 15 คน
5. ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 5 คน
6. เพื่อนร่วมงานนิสิต จำนวน 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้มี 2 ชนิด คือ

1. แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยเพื่อประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น จำนวน 5 ฉบับ สำหรับอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์นิเทศการสอน นิสิต ครูพี่เลี้ยง ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อนร่วมงานนิสิต เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แต่ละฉบับมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

- ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ด้านบริบท

ด้านปัจจัยป้อน ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา จุดเด่น จุดด้อยและความต้องการความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร การให้บริการด้านต่าง ๆ ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั่ว ๆ ไปไม่มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended)

2. แบบสัมภาษณ์การประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview) จำนวน 2 ฉบับ สำหรับสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนและอาจารย์นิเทศการสอน นิสิตครูพี่เลี้ยง ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อร่วมงานนิสิต เกี่ยวกับหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

วิธีการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตร เอกสาร ตำราเรียน ที่เกี่ยวกับหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
2. ศึกษาเอกสารการประเมินหลักสูตร และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการประเมินตามรูปแบบของ CIPP Model เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ
3. นำจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น มาวิเคราะห์เป็นรายชื่อเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกับความมุ่งหมายของการวิจัย
4. พิจารณาความมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรแต่ละข้อ เพื่อนำมากำหนดแหล่งข้อมูลผู้ให้ข้อมูล และกำหนดชนิดของเครื่องมือที่เก็บรวบรวม
5. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้ง 2 ชนิด ประกอบด้วย
 - 5.1 ชนิดที่ 1 แบบสอบถาม จำนวน 5 ฉบับ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ให้เลือกตอบเพียงระดับเดียว โดยแต่ละฉบับจะถามครอบคลุมถึงสิ่งที่จะศึกษาตามโครงสร้างของสิ่งที่จะศึกษาในแบบสอบถามแต่ละฉบับ จะมีทั้งแบบให้ตอบตามรายการจากหลายคำตอบ (Checklist) ให้แสดงความคิดเห็นเป็นแบบปลายเปิด
 - 5.2 ชนิดที่ 2 แบบสัมภาษณ์ จำนวน 5 ฉบับ ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview) นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องครอบคลุมของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะและจุดมุ่งหมายในการวิจัยและความเป็นปรนัย (Objective) ของข้อคำถาม

6. ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

6.1 สร้างแบบสอบถามจำนวน 5 ฉบับ สำหรับสอบถาม สำหรับอาจารย์ผู้สอนและ อาจารย์นิเทศการสอน นิสิต ครูพี่เลี้ยง ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อนร่วมงานนิสิต โดยดำเนินการ ดังนี้

6.1.1 สร้างข้อความของแบบสอบถามทั้ง 5 ฉบับ ให้ครอบคลุมและเหมาะสม กับจุดมุ่งหมายของการวิจัย

6.1.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของ ข้อความ หาความเที่ยงตรง (Validity) จำนวน 5 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1) รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ เรือนนระการ ภาควิชาวิจัยและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2) รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี วงษ์สะพาน ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระพร ชะโน ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

4) พระครูคัมภีร์ธรรมานุกูฎ, ดร. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

5) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พชรกฤต ศรีบุญเรือง หลักสูตรครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต ขอนแก่น

6.1.3 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ

6.1.4 หาคุณภาพของแบบสอบถามเป็นรายข้อ

6.2 แบบสัมภาษณ์ ชนิดมีโครงสร้าง จำนวน 5 ฉบับ สำหรับอาจารย์ผู้สอนและ อาจารย์นิเทศการสอน นิสิต ครูพี่เลี้ยง ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อนร่วมงานนิสิต

6.2.1 ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย

6.2.2 นำแบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนและอาจารย์นิเทศการสอน นิสิต ครูพี่เลี้ยง ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อนร่วมงานนิสิต ไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความครอบคลุมกับ จุดมุ่งหมายของการวิจัย

6.2.3 นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

7. พิมพ์แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอรับหนังสือขออนุญาต ทดลองใช้และเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการทำวิทยานิพนธ์ จากจัดเก็บข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงรองอธิการบดีมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น เพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือจัดเก็บ ข้อมูลกับอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์นิเทศการสอน นิสิต ครูพี่เลี้ยง ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อนร่วมงาน นิสิตในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. เตรียมเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ให้เพียงพอกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
3. นำแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ พร้อมหนังสือแนะนำตัวจากฝ่ายวิชาการและ บัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ไปดำเนินการแจกอาจารย์ผู้สอนและ อาจารย์นิเทศการสอน นิสิต ครูพี่เลี้ยง ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อนร่วมงานนิสิต

การจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. ข้อมูลจากการประเมินฉบับที่ 1-5 ตอนที่ 2 ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดำเนินการดังนี้
 - 2.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด ตรวจสอบความสมบูรณ์
 - 2.2 นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์แต่ละฉบับมาตรวจให้คะแนนเป็นรายข้อตาม เกณฑ์การให้คะแนนแล้วบันทึกคะแนนลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป โดยมีเกณฑ์ การให้คะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2546)

ระดับความคิดเห็นหรือความเหมาะสม	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

2.3 นำคะแนนที่ได้ไปดำเนินการวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตร โดยใช้ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย เกณฑ์คะแนน การประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น มี 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

ตาราง 2 เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ระดับคะแนน	การแปลผล
4.51 - 5.00	มากที่สุด
3.51 - 4.50	มาก
2.51 - 3.50	ปานกลาง
1.51 - 2.50	น้อย
1.00 - 1.50	น้อยที่สุด

3. ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และรูปแบบของการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ในการแจกแจงความถี่ (Frequency), ร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) ในการอธิบายข้อมูลของแบบประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย วิเคราะห์ข้อมูลในกรณีข้อมูลแจกแจงแบบปกติ และใช้ค่ามัธยฐาน (Median), ค่าต่ำสุด (Minimum), ค่าสูงสุด (Maximum) วิเคราะห์ข้อมูลในกรณีข้อมูลแจกแจงแบบไม่ปกติ

1. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อความถามกับนิยามศัพท์ของหลักสูตรที่พิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความถามกับนิยามศัพท์

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 ค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามเป็นรายข้อโดยใช้สัมประสิทธิ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) (ญาณภัทร สีหะมงคล, 2565) ดังนี้

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X กับ Y

$\sum X$ แทน ผลรวมของค่าตัวแปร X

$\sum Y$ แทน ผลรวมของค่าตัวแปร Y

$\sum XY$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างค่าตัวแปร X และ Y

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของค่าตัวแปร X

$\sum Y^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของค่าตัวแปร Y

N แทน จำนวนคู่ของค่าตัวแปรหรือจำนวนสมาชิกในกลุ่ม

พหุ ประ โท ชี เว

1.3 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) (ญาณภัทร สีหะมงคล, 2565) ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ
S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficient; α) ซึ่งการประเมินความเชื่อมั่นสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้มีการพิจารณาจากเกณฑ์การประเมินความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค ดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544)

ตาราง 3 เกณฑ์แปลผลความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α)	การแปลความหมายระดับความเชื่อมั่น
มากกว่า .9	ดีมาก
มากกว่า .8	ดี
มากกว่า .7	พอใช้
มากกว่า .6	ค่อนข้างพอใช้
มากกว่า .5	ต่ำ
น้อยกว่า หรือ เท่ากับ .5	ไม่สามารถรับได้

2. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล (ญาณภัทร สีหะมงคล, 2565) ได้แก่

2.1 ร้อยละ (Percentage)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ
 f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
 N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 n แทน จำนวนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum x^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของคะแนน
 $(\sum x)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- N แทน จำนวนผู้ให้ข้อมูล
 \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
2. ผลการประเมินหลักสูตรของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประเมินหลักสูตรโดยพิจารณา

ในด้านต่าง ๆ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นหรือความเห็นสมควรที่มีต่อหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตร

3. ผลการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน อาจารย์นิเทศการสอน นิสิต ครูพี่เลี้ยง ผู้บริหารโรงเรียน และเพื่อนร่วมงานนิสิต

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

จำนวนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ตอบแบบสอบถามที่ได้รับคืน

จำนวนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ตอบแบบสอบถามที่ได้รับคืน จำนวนกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

แสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	กลุ่มผู้ให้ข้อมูล		
	กลุ่มเป้าหมาย	จำนวน	ร้อยละ
อาจารย์ผู้สอน	5	5	100
อาจารย์นิเทศการสอน	5	5	100
นิสิต	60	57	95
ครูพี่เลี้ยง	15	12	80
ผู้บริหารโรงเรียน	5	4	80
เพื่อนร่วมงานนิสิต	15	14	93.3
รวม	105	97	91.4

จากตาราง 4 พบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมี จำนวน 97 คน ประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอน จำนวน 5 คน อาจารย์นิเทศการสอน จำนวน 5 คน นิสิต จำนวน 57 คน ครูพี่เลี้ยง จำนวน 12 คน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 4 คน และเพื่อนร่วมงานนิสิต จำนวน 14 คน

2. ผลการประเมินหลักสูตร

ผลการประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น จากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 6 กลุ่ม ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน อาจารย์นิเทศการสอน นิสิต ผู้บริหารโรงเรียน ครูพี่เลี้ยง และเพื่อนร่วมงานนิสิต

ตาราง 5 ผลการประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

รายการประเมิน	อาจารย์ผู้สอน			นิสิต			รวม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านบริบท									
1.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.17	0.68	มาก	4.18	0.72	มาก	4.18	0.70	มาก
1.2 โครงสร้างของหลักสูตร	4.21	0.61	มาก	4.20	0.64	มาก	4.21	0.63	มาก
1.3 เนื้อหาวิชาของหลักสูตร	4.09	0.71	มาก	3.93	0.72	มาก	4.01	0.71	มาก
รวม	4.16	0.67	มาก	4.10	0.69	มาก	4.13	0.68	มาก
2. ด้านปัจจัยป้อน									
2.1 เอกสารตำราเรียน	3.40	0.88	ปานกลาง	3.35	0.78	ปานกลาง	3.37	0.83	ปานกลาง
2.2 อุปกรณ์การเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.31	0.73	มาก	4.23	0.76	มาก	4.27	0.70	มาก
2.3 อื่น ๆ	-	-		4.56	0.68	มากที่สุด	4.56	0.68	มากที่สุด
รวม	3.86	0.81	มาก	4.05	0.74	มาก	4.07	0.74	มาก
3. ด้านกระบวนการ									
3.1 สภาพการเรียนการสอน	-	-	-	4.72	0.50	มากที่สุด	4.72	0.50	มากที่สุด
3.2 การวัดผลประเมินผล	-	-	-	4.54	0.61	มากที่สุด	4.54	0.61	มากที่สุด
รวม	-	-	-	4.63	0.56	มากที่สุด	4.63	0.56	มากที่สุด

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ตาราง 5 (ต่อ)

รายการประเมิน	อาจารย์ผู้สอน		อาจารย์ในเทศการสอน		ครูพี่เลี้ยง		ผู้บริหารโรงเรียน		เพื่อนร่วมงานนิสิต		รวม	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
4. ด้านผลผลิต												
4.1 ความรู้ ความสามารถใน การปฏิบัติงาน	4.19	0.66	4.32	0.64	4.42	0.66	4.49	0.55	4.17	0.79	4.43	0.66
4.2 ภาวะผู้นำ	4.30	0.49	4.50	0.50	4.65	0.46	4.25	0.66	4.38	0.58	4.42	0.54
4.3 ความสามารถ ในการแก้หาความรู้ อย่างต่อเนือง	4.40	0.65	4.63	0.63	4.50	0.46	4.52	0.53	4.50	0.59	4.51	0.57
4.4 ความสามารถ ในการปรับตัว	4.57	0.51	4.57	0.54	4.63	0.51	4.40	0.61	4.53	0.58	4.54	0.55
4.5 การยึดมั่นใน หลักธรรมภิบาล	4.52	0.59	4.61	0.60	4.51	0.57	4.57	0.58	4.50	0.64	4.54	0.60
4.6 ความรู้ ความสามารถพิเศษ	4.51	0.67	4.51	0.70	4.56	0.69	4.54	0.71	4.42	0.70	4.51	0.69
รวม	4.42	0.60	4.52	0.60	4.55	0.56	4.46	0.61	4.42	0.65	4.50	0.60

จากตาราง 5 พบว่า อาจารย์ผู้สอน และนิสิต ได้ทำการประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น โดยมีผลการประเมิน ดังนี้

2.1 ด้านบริบท (Context) พบว่า อาจารย์ผู้สอนและนิสิต มีความคิดเห็นต่อหลักสูตรมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ โครงสร้างของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร และเนื้อหาวิชาของหลักสูตร

2.2 ด้านปัจจัยป้อน (Input) พบว่า อาจารย์ผู้สอนและนิสิต มีความคิดเห็นต่อหลักสูตรมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านอื่น ๆ อุปกรณ์การเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา และเอกสารตำราเรียน

2.3 ด้านกระบวนการ (Process) พบว่า นิสิต มีความคิดเห็นต่อหลักสูตรมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สภาพการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

2.4 ด้านผลผลิต (Product) พบว่า อาจารย์ผู้สอน อาจารย์นิเทศการสอน ครูพี่เลี้ยง ผู้บริหารโรงเรียน และเพื่อนร่วมงานนิสิต มีความคิดเห็นต่อหลักสูตรมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความสามารถในการปรับตัว การยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล ความสามารถในการไฝหาคำรู้อย่างต่อเนื่อง ความรู้ความสามารถพิเศษ ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และด้านภาวะผู้นำ

เมื่อมีการพิจารณาเป็นรายประเด็นในแต่ละด้าน สามารถแสดงผลการประเมินหลักสูตร การประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้ดังนี้

1. ด้านบริบท ประเด็นวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ข้อมูลแสดงดังตาราง 6
2. ด้านบริบท ประเด็นโครงสร้างหลักสูตร ข้อมูลแสดงดังตาราง 7
3. ด้านบริบท ประเด็นเนื้อหาวิชาของหลักสูตร ข้อมูลแสดงดังตาราง 8
4. ด้านปัจจัยป้อน ประเด็นเอกสารตำราเรียน ข้อมูลแสดงดังตาราง 9
5. ด้านปัจจัยป้อน ประเด็นอุปกรณ์การเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ข้อมูลแสดงดังตาราง 10
6. ด้านปัจจัยป้อน ประเด็นอื่น ๆ ข้อมูลแสดงดังตาราง 11
7. ด้านกระบวนการ ประเด็นสภาพการเรียนการสอน ข้อมูลแสดงดังตาราง 12
8. ด้านกระบวนการ ประเด็นการวัดผลประเมินผล ข้อมูลแสดงดังตาราง 13
9. ด้านผลผลิต ประเด็นความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ข้อมูลแสดงดังตาราง 14
10. ด้านผลผลิต ประเด็นภาวะผู้นำ ข้อมูลแสดงดังตาราง 15

11. ด้านผลผลิต ประเด็นความสามารถในการเฝ้าหาความรู้อย่างต่อเนื่อง ข้อมูลแสดงดังตาราง 16
12. ด้านผลผลิต ประเด็นความสามารถในการปรับตัว ข้อมูลแสดงดังตาราง 17
13. ด้านผลผลิต ประเด็นการยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล ข้อมูลแสดงดังตาราง 18
14. ด้านผลผลิต ประเด็นความรู้ความสามารถพิเศษ ข้อมูลแสดงดังตาราง 19

ตาราง 6 การประเมินความคิดเห็นหรือความเห็นสมควรของอาจารย์ผู้สอน และนิสิต

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ด้านบริบท ประเด็นวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ข้อ	รายการประเมิน	อาจารย์ผู้สอน			นิสิต		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	มีความชัดเจนด้านภาษาและเข้าใจง่าย	4.25	0.48	มาก	4.32	0.74	มาก
2	สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน	4.14	0.81	มาก	4.19	0.69	มาก
3	ครอบคลุมเนื้อหาและโครงสร้างของหลักสูตร	4.00	0.73	มาก	4.21	0.91	มาก
4	ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวางในสาขาวิชาการสอนภาษาไทย	4.03	0.75	มาก	4.00	0.67	มาก
5	ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ	4.40	0.68	มาก	4.17	0.71	มาก
6	สอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตร	4.20	0.63	มาก	4.22	0.65	มาก
	รวม	4.17	0.68	มาก	4.18	0.72	มาก

จากตาราง 6 พบว่า อาจารย์ผู้สอน มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ด้านบริบท ประเด็นวัตถุประสงค์ของหลักสูตรระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ มีความชัดเจนด้านภาษาและเข้าใจง่าย สอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตร สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวางในสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ครอบคลุมเนื้อหาและโครงสร้างของหลักสูตร ตามลำดับ

นิสิต มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ด้านบริบท ประเด็นวัตถุประสงค์ของหลักสูตรระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีความชัดเจนด้านภาษาและเข้าใจง่าย สอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตร ครอบคลุมเนื้อหาและโครงสร้างของหลักสูตร สอดคล้องกับ

สภาพสังคมปัจจุบัน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวางในสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ตามลำดับ

ตาราง 7 การประเมินความคิดเห็นหรือความเห็นสมควรของอาจารย์ผู้สอน และนิสิต
หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ด้านบริบท ประเด็นโครงสร้างหลักสูตร

ข้อ	รายการประเมิน	อาจารย์ผู้สอน			นิสิต		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	มีความสอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.07	0.68	มาก	4.16	0.71	มาก
2	จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรมีความเหมาะสม (184 หน่วยกิต)	4.40	0.71	มาก	4.24	0.62	มาก
3	จำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาบังคับ (48 หน่วยกิต)	4.28	0.65	มาก	4.20	0.54	มาก
4	จำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเลือก (20 หน่วยกิต)	4.22	0.47	มาก	4.09	0.72	มาก
5	จำนวนหน่วยกิตวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (16 หน่วยกิต)	4.11	0.58	มาก	4.31	0.64	มาก
	รวม	4.21	0.61	มาก	4.20	0.64	มาก

จากตาราง 7 พบว่า อาจารย์ผู้สอน มีความคิดเห็นต่อหลักสูตรด้านบริบท ประเด็นโครงสร้างหลักสูตร ระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรมีความเหมาะสม (184 หน่วยกิต) จำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาบังคับ (48 หน่วยกิต) จำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเลือก (20 หน่วยกิต) จำนวนหน่วยกิตวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (16 หน่วยกิต) มีความสอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ตามลำดับ

นิสิต อาจารย์ผู้สอน มีความคิดเห็นต่อหลักสูตรด้านบริบท ประเด็นโครงสร้างหลักสูตร ระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ จำนวนหน่วยกิตวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (16 หน่วยกิต) จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรมีความเหมาะสม (184 หน่วยกิต) จำนวนหน่วยกิต

หมวดวิชาบังคับ (48 หน่วยกิต) มีความสอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
จำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเลือก (20 หน่วยกิต) ตามลำดับ

ตาราง 8 การประเมินความคิดเห็นหรือความเห็นสมควรของอาจารย์ผู้สอน และนิสิต หลักสูตรครุศาสตร
บัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตขอนแก่น ด้านบริบท ประเด็นเนื้อหาวิชาของหลักสูตร

ข้อ	รายการประเมิน	อาจารย์ผู้สอน			นิสิต		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.03	0.71	มาก	4.09	0.78	มาก
2	เนื้อหารายวิชาเอกต่าง ๆ ชัดเจนไม่ซ้ำซ้อนกัน	4.16	0.68	มาก	3.87	0.56	มาก
3	เนื้อหาวิชาอื่นที่นอกเหนือจากราย วิชาเอกชัดเจนและไม่ซ้ำซ้อนกัน	4.20	0.59	มาก	3.65	1.12	มาก
4	ช่วยให้ผู้เรียนนำไปใช้ประโยชน์ในการทำงาน ได้	4.04	0.77	มาก	3.94	0.58	มาก
5	รายวิชาในวิชาเอกเหมาะสมกับความต้องการ ของผู้เรียน	4.24	0.62	มาก	4.01	0.82	มาก
6	เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน	4.00	0.73	มาก	4.12	0.70	มาก
7	เนื้อหาสาระการเรียนรู้มีการจัดลำดับได้ เหมาะสม	3.98	0.84	มาก	3.80	0.45	มาก
	รวม	4.09	0.71	มาก	3.93	0.72	มาก

จากตาราง 8 พบว่า อาจารย์ผู้สอน มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ด้านบริบท ประเด็น
เนื้อหาวิชาของหลักสูตรมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ รายวิชาในวิชาเอกเหมาะสมกับ
ความต้องการของผู้เรียน เนื้อหารายวิชาอื่นที่นอกเหนือจากรายวิชาเอกชัดเจนและไม่ซ้ำซ้อนกัน
เนื้อหาวิชาเอกต่าง ๆ ชัดเจนไม่ซ้ำซ้อนกัน ช่วยให้ผู้เรียนนำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานได้
มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน และเนื้อหา
สาระการเรียนรู้มีการจัดลำดับได้เหมาะสม ตามลำดับ

นิสิต มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ด้านบริบท ประเด็นเนื้อหาวิชาของหลักสูตรมาก
เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน มีความสอดคล้องกับ

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร รายวิชาในวิชาเอกเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนนำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานได้ เนื้อหารายวิชาเอกต่าง ๆ ชัดเจนไม่ซ้ำซ้อนกัน เนื้อหาสาระการเรียนรู้มีการจัดลำดับได้เหมาะสม และเนื้อหารายวิชาอื่นที่นอกเหนือจากรายวิชาเอกชัดเจนและไม่ซ้ำซ้อนกัน ตามลำดับ

ตาราง 9 การประเมินความคิดเห็นหรือความเห็นสมควรของอาจารย์ผู้สอน และนิสิต หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ด้านปัจจัยป้อน ประเด็นเอกสารตำราเรียน

ข้อ	รายการประเมิน	อาจารย์ผู้สอน			นิสิต		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	เอกสารประกอบหลักสูตรมีเพียงพอสำหรับช่วยในการศึกษาค้นคว้า	3.50	0.58	ปานกลาง	3.80	0.45	มาก
2	มีจำนวนหนังสือและวารสารอ้างอิงเพียงพอและตรงกับความต้องการ	3.61	1.04	มาก	3.20	0.54	ปานกลาง
3	มีรายงานการวิจัยจำนวนเพียงพอที่จะใช้ศึกษาค้นคว้า	3.39	0.89	ปานกลาง	3.40	0.89	ปานกลาง
4	ห้องสมุดมีหนังสือและวารสารที่ทันสมัยเป็นปัจจุบัน	3.09	1.00	ปานกลาง	3.00	1.22	ปานกลาง
	รวม	3.40	0.88	ปานกลาง	3.35	0.78	ปานกลาง

จากตาราง 9 พบว่า อาจารย์ผู้สอน มีความคิดเห็นต่อหลักสูตรระดับปานกลาง เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีจำนวนหนังสือและวารสารอ้างอิงเพียงพอและตรงกับความต้องการ เอกสารประกอบหลักสูตรมีเพียงพอสำหรับช่วยในการศึกษาค้นคว้า มีรายงานการวิจัยจำนวนเพียงพอที่จะใช้ศึกษาค้นคว้า และห้องสมุดมีหนังสือและวารสารที่ทันสมัยเป็นปัจจุบัน ตามลำดับ

นิสิต มีความคิดเห็นต่อหลักสูตรปานกลาง เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ เอกสารประกอบหลักสูตรมีเพียงพอสำหรับช่วยในการศึกษาค้นคว้า มีรายงานการวิจัยจำนวนเพียงพอที่จะใช้ศึกษาค้นคว้า มีจำนวนหนังสือและวารสารอ้างอิงเพียงพอและตรงกับความต้องการ และห้องสมุดมีหนังสือและวารสารที่ทันสมัยเป็นปัจจุบัน ตามลำดับ

ตาราง 10 การประเมินความคิดเห็นหรือความเห็นสมควรของอาจารย์ผู้สอน และนิสิต

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ด้านปัจจัยป้อน ประเด็นอุปกรณ์การเรียนการสอน
สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

ข้อ	รายการประเมิน	อาจารย์ผู้สอน			นิสิต		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	มีข้อมูลระบบอิเล็กทรอนิกส์ไว้บริการอย่างเพียงพอ	4.00	0.58	มาก	4.04	0.82	มาก
2	สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษามีคุณภาพเพียงพอและทันสมัย	4.25	0.97	มาก	3.75	0.52	มาก
3	มหาวิทยาลัยมีบริการด้านสื่อทางการสอนที่ทันสมัย	4.50	0.59	มาก	4.19	0.70	มาก
4	มีวัสดุที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ	4.00	0.82	มาก	4.12	0.83	มาก
5	ห้องเรียนมีบรรยากาศและสภาพที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน	4.50	0.78	มาก	4.58	0.61	มากที่สุด
6	ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนนิสิตและการจัดกิจกรรม	4.58	0.61	มากที่สุด	4.67	0.51	มากที่สุด
	รวม	4.31	0.73	มาก	4.23	0.76	มาก

จากตาราง 10 พบว่า อาจารย์ผู้สอน มีความคิดเห็นต่อหลักสูตรมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนนิสิตและการจัดกิจกรรม มหาวิทยาลัยมีบริการด้านสื่อทางการสอนที่ทันสมัย ห้องเรียนมีบรรยากาศและสภาพที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษามีคุณภาพเพียงพอและทันสมัย มีข้อมูลระบบอิเล็กทรอนิกส์ไว้บริการอย่างเพียงพอ มีวัสดุที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ ตามลำดับ

นิสิต มีความคิดเห็นต่อหลักสูตรมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนนิสิตและการจัดกิจกรรม ห้องเรียนมีบรรยากาศและสภาพที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยมีบริการด้านสื่อทางการสอนที่ทันสมัย มีวัสดุที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ และสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษามีคุณภาพเพียงพอและทันสมัย ตามลำดับ

ตาราง 11 การประเมินความคิดเห็นหรือความเห็นสมควรของอาจารย์ผู้สอน และนิสิต

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ด้านปัจจัยป้อน ประเด็นอื่น ๆ เช่น การให้บริการนิสิต การจัดอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นต้น

ข้อ	รายการประเมิน	นิสิต		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	การบริการด้านต่าง ๆ เช่น การยื่นคำร้องการลงทะเบียน การตอบปัญหาข้อสงสัยต่าง ๆ ในการศึกษา	4.58	0.68	มากที่สุด
2	การจัดอาจารย์สอนแต่ละรายวิชา	4.75	0.46	มากที่สุด
3	การจัดอาจารย์ที่ปรึกษาให้กับนิสิต	4.50	0.67	มาก
4	อาจารย์ที่ปรึกษาเอาใจใส่ติดตามและให้เวลากับนิสิตอย่างต่อเนื่อง	4.42	0.74	มาก
	รวม	4.56	0.68	มากที่สุด

จากตาราง 11 พบว่า นิสิต มีความคิดเห็นต่อหลักสูตรมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การจัดอาจารย์สอนแต่ละรายวิชา การบริการด้านต่าง ๆ เช่น การยื่นคำร้องการลงทะเบียน การตอบปัญหาข้อสงสัยต่าง ๆ ในการศึกษา การจัดอาจารย์ที่ปรึกษาให้กับนิสิต อาจารย์ที่ปรึกษาเอาใจใส่ติดตามและให้เวลากับนิสิตอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ

ตาราง 12 การประเมินความคิดเห็นหรือความเห็นสมควรของอาจารย์ผู้สอน และนิสิต

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ด้านกระบวนการ ประเด็นสภาพการเรียนการสอน

ข้อ	รายการประเมิน	นิสิต		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ผู้สอนเน้นความรู้ความสามารถนำไปปฏิบัติได้	4.67	0.52	มากที่สุด
2	ผู้สอนมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี	4.75	0.49	มากที่สุด

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	นิสิต		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ
3	ผู้สอนใช้วิธีสอนอย่างหลากหลาย เช่น การบรรยาย อภิปราย ให้ศึกษา ค้นคว้าเอง	4.50	0.56	มาก
4	การตรงต่อเวลาของอาจารย์ผู้สอน	4.75	0.67	มากที่สุด
5	การเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายพิเศษ	4.92	0.28	มากที่สุด
6	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.75	0.46	มากที่สุด
	รวม	4.72	0.50	มากที่สุด

จากตาราง 12 พบว่า นิสิต มีความคิดเห็นต่อหลักสูตรมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายพิเศษ ผู้สอนมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน เป็นอย่างดี การตรงต่อเวลาของอาจารย์ผู้สอน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนเน้นความรู้ความสามารถนำไปปฏิบัติได้ และผู้สอนใช้วิธีสอนอย่างหลากหลาย เช่น การบรรยาย อภิปราย ให้ศึกษาค้นคว้าเอง ตามลำดับ

ตาราง 13 การประเมินความคิดเห็นหรือความเห็นสมควรของอาจารย์ผู้สอน และนิสิต

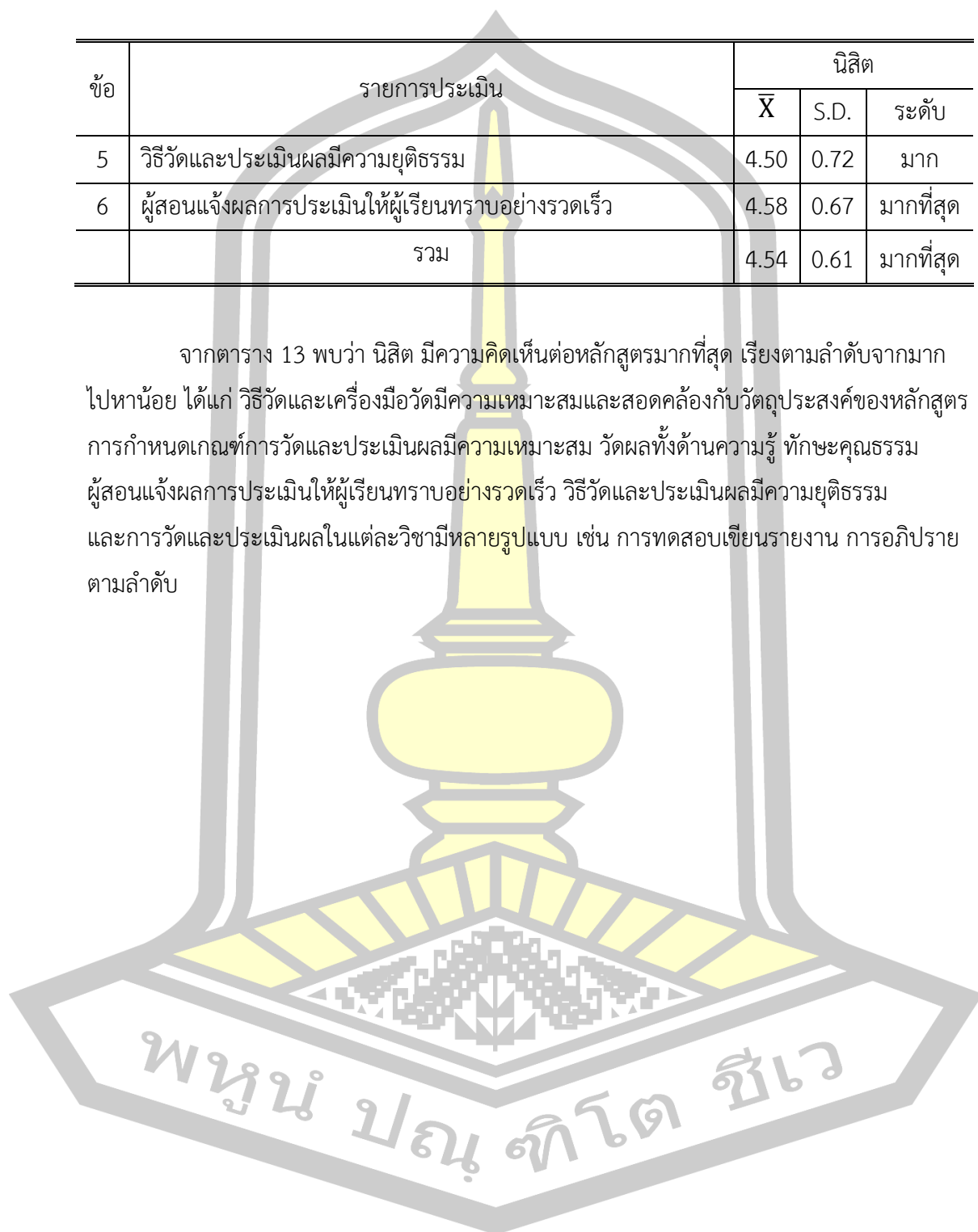
หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ด้านกระบวนการ ประเด็นการวัดผลประเมินผล

ข้อ	รายการประเมิน	นิสิต		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	การวัดและประเมินผลในแต่ละวิชามีหลายรูปแบบ เช่น การทดสอบเขียนรายงาน การอภิปราย	4.26	0.65	มาก
2	วิธีวัดและเครื่องมือวัดมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.67	0.52	มากที่สุด
3	การกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม	4.64	0.50	มากที่สุด
4	วัดผลทั้งด้านความรู้ ทักษะคุณธรรม	4.58	0.61	มากที่สุด

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	นิสิต		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ
5	วิธีวัดและประเมินผลมีความยุติธรรม	4.50	0.72	มาก
6	ผู้สอนแจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนทราบอย่างรวดเร็ว	4.58	0.67	มากที่สุด
	รวม	4.54	0.61	มากที่สุด

จากตาราง 13 พบว่า นิสิต มีความคิดเห็นต่อหลักสูตรมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ วิธีวัดและเครื่องมือวัดมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม วัดผลทั้งด้านความรู้ ทักษะคุณธรรม ผู้สอนแจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนทราบอย่างรวดเร็ว วิธีวัดและประเมินผลมีความยุติธรรม และการวัดและประเมินผลในแต่ละวิชามีหลายรูปแบบ เช่น การทดสอบเขียนรายงาน การอภิปรายตามลำดับ

ตาราง 14 การประเมินความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน อาจารย์นิเทศการสอน ครูพี่เลี้ยง ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อนร่วมงานนิสิต ของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ด้านผลผลิต ประเด็นความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน

ข้อ	รายการประเมิน	อาจารย์ผู้สอน		อาจารย์นิเทศการสอน		ครูพี่เลี้ยง		ผู้บริหารโรงเรียน		เพื่อนร่วมงานนิสิต						
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ			
1	มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน	4.20	0.67	มาก	4.31	0.66	มาก	4.50	0.71	มาก	4.58	0.67	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
2	มีความรับผิดชอบต่อนักที่	4.50	0.56	มาก	4.52	0.56	มากที่สุด	4.60	0.65	มากที่สุด	4.58	0.43	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
3	ความสามารถในการบริหารองค์กร	3.80	0.85	มาก	4.00	0.72	มาก	4.00	0.87	มาก	4.65	0.49	มากที่สุด	4.00	1.00	มาก
4	การปฏิบัติงานก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ	4.20	0.46	มาก	4.33	0.67	มาก	4.58	0.52	มากที่สุด	4.57	0.45	มากที่สุด	4.20	0.84	มาก
5	มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร	4.24	0.72	มาก	4.47	0.56	มาก	4.52	0.51	มากที่สุด	4.50	0.57	มาก	3.80	1.10	มาก
6	มีความสามารถในการเทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน	4.20	0.67	มาก	4.30	0.69	มาก	4.31	0.68	มาก	4.08	0.68	มาก	4.00	0.71	มาก
	รวม	4.19	0.66	มาก	4.32	0.64	มาก	4.42	0.66	มาก	4.49	0.55	มาก	4.17	0.79	มาก

จากตาราง 14 พบว่า อาจารย์ผู้สอน มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ด้านผลผลิต ประเด็น ความรู้ความสามารถ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีความ รับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร มีความรู้ความสามารถในการ ปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถ ในการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน และความสามารถในการบริหารองค์กร ตามลำดับ

อาจารย์นิเทศการสอน มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ด้านผลผลิต ประเด็นความรู้ ความสามารถ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีความรับผิดชอบต่อ หน้าที่ มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร การปฏิบัติงานก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตาม เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน มีความสามารถในการใช้ เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน และความสามารถในการบริหารองค์กร ตามลำดับ

ครูพี่เลี้ยง มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ด้านผลผลิต ประเด็นความรู้ความสามารถ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การปฏิบัติงานก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการวิเคราะห์ ข้อมูลข่าวสาร มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการ ปฏิบัติงาน และความสามารถในการบริหารองค์กร ตามลำดับ

ผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ด้านผลผลิต ประเด็นความรู้ความสามารถ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีความรู้ความสามารถในการ ปฏิบัติงาน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ความสามารถในการบริหารองค์กร การปฏิบัติงานก่อให้เกิด ผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร และมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ

เพื่อนร่วมงานนิสิต มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ด้านผลผลิต ประเด็นความรู้ ความสามารถ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีความรับผิดชอบต่อ หน้าที่ มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่าง มีประสิทธิภาพ ความสามารถในการบริหารองค์กร มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการ ปฏิบัติงาน และมีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร ตามลำดับ

ตาราง 15 การประเมินความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน อาจารย์นิเทศการสอน ครูพี่เลี้ยง ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อร่วมงานนิสิต ของหลักสูตรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ด้านผลผลิต ประเด็นภาวะผู้นำ

ข้อ	รายการประเมิน	อาจารย์ผู้สอน			อาจารย์นิเทศการสอน			ครูพี่เลี้ยง			ผู้บริหารโรงเรียน			เพื่อร่วมงานนิสิต		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	มีภาวะความเป็นผู้นำในการการทำงาน	4.40	0.55	มาก	4.40	0.55	มาก	4.75	0.45	มากที่สุด	4.00	0.82	มาก	4.60	0.67	มากที่สุด
2	มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจในการทำงานได้ถูกต้อง สมเหตุสมผลและทันต่อเหตุการณ์	4.60	0.55	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด	4.67	0.49	มากที่สุด	4.25	0.50	มาก	4.00	0.60	มาก
3	มีความสามารถในการเป็นผู้นำและผู้ตามได้	4.20	0.84	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด	4.83	0.39	มากที่สุด	4.75	0.50	มากที่สุด	4.50	0.52	มาก
4	เป็นผู้นำในการกระตุ้นให้บุคลากรในหน่วยงานให้มีจรรยาบรรณในการทำงาน	4.00	0.00	มาก	4.20	0.45	มาก	4.33	0.49	มาก	4.00	0.82	มาก	4.40	0.51	มาก
	รวม	4.30	0.49	มาก	4.50	0.50	มาก	4.65	0.46	มากที่สุด	4.25	0.66	มาก	4.38	0.58	มาก

จากตาราง 15 พบว่า อาจารย์ผู้สอน มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ด้านผลผลิต ประเด็น ภาวะผู้นำ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจในการทำงานได้ถูกต้อง สมเหตุสมผลและทันต่อเหตุการณ์ มีภาวะความเป็นผู้นำในการการทำงาน มีความสามารถในการเป็นผู้นำและผู้ตามได้ และเป็นผู้นำในการกระตุ้นให้บุคลากรในหน่วยงานให้มีจรรยาบรรณในการทำงาน ตามลำดับ

อาจารย์นิเทศการสอน มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ด้านผลผลิต ประเด็นภาวะผู้นำ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีความสามารถในการแก้ไขปัญหา และการตัดสินใจในการทำงานได้ถูกต้อง สมเหตุสมผลและทันต่อเหตุการณ์ มีความสามารถในการเป็นผู้นำและผู้ตามได้ มีภาวะความเป็นผู้นำในการการทำงาน และเป็นผู้นำในการกระตุ้นให้บุคลากรในหน่วยงานให้มีจรรยาบรรณในการทำงาน ตามลำดับ

ครูพี่เลี้ยง มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ด้านผลผลิต ประเด็นภาวะผู้นำ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีความสามารถในการเป็นผู้นำและผู้ตามได้ มีภาวะความเป็นผู้นำในการทำงาน มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจในการทำงาน ได้ถูกต้อง สมเหตุสมผลและทันต่อเหตุการณ์ และเป็นผู้นำในการกระตุ้นให้บุคลากรในหน่วยงานให้มีจรรยาบรรณในการทำงาน ตามลำดับ

ผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ด้านผลผลิต ประเด็นภาวะผู้นำ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีความสามารถในการเป็นผู้นำและผู้ตามได้ มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจในการทำงานได้ถูกต้อง สมเหตุสมผลและทันต่อเหตุการณ์ มีภาวะความเป็นผู้นำในการการทำงาน และเป็นผู้นำในการกระตุ้นให้บุคลากรในหน่วยงานให้มีจรรยาบรรณในการทำงาน ตามลำดับ

เพื่อนร่วมงานนิสิต มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ด้านผลผลิต ประเด็นภาวะผู้นำ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีภาวะความเป็นผู้นำในการทำงาน มีความสามารถในการเป็นผู้นำและผู้ตามได้ เป็นผู้นำในการกระตุ้นให้บุคลากรในหน่วยงานให้มีจรรยาบรรณในการทำงาน และมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจในการทำงานได้ถูกต้อง สมเหตุสมผลและทันต่อเหตุการณ์ ตามลำดับ

ตาราง 16 การประเมินความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน อาจารย์นิเทศการสอน ครูพี่เลี้ยง ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อนร่วมงานนิสิต ของหลักสูตรศสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ด้านผลผลิต ประเด็นความสามารถในการไม่หาความรู้ อย่างไม่เนื่อง

ข้อ	รายการประเมิน	อาจารย์ผู้สอน		อาจารย์นิเทศการสอน		ครูพี่เลี้ยง		ผู้บริหารโรงเรียน		เพื่อนร่วมงานนิสิต						
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ			
1	การนำความรู้ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เรียนมา ประยุกต์ใช้ในการ ปฏิบัติงาน	4.60	0.55	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด	4.83	0.39	มากที่สุด	4.75	0.50	มากที่สุด	4.71	0.61	มากที่สุด
2	ความสามารถรับ เทคโนโลยีใหม่และนำมาใช้ ในการปฏิบัติงาน	4.40	0.55	มาก	4.44	0.73	มาก	4.42	0.51	มาก	4.50	0.58	มาก	4.50	0.65	มาก
3	การนำความรู้ที่ได้รับจาก การศึกษาไปช่วยพัฒนา องค์กร	4.20	0.84	มาก	4.67	0.71	มากที่สุด	4.67	0.49	มากที่สุด	4.25	0.50	มาก	4.35	0.50	มาก
	รวม	4.40	0.65	มาก	4.63	0.63	มากที่สุด	4.50	0.46	มาก	4.52	0.53	มากที่สุด	4.50	0.59	มาก

จากตาราง 16 พบว่า อาจารย์ผู้สอน มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ด้านผลผลิต ประเด็นความสามารถในการใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การนำความรู้ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เรียนมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ความสามารถรับเทคโนโลยีใหม่และนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน และการนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปช่วยพัฒนาองค์กร ตามลำดับ

อาจารย์นิเทศการสอน ผู้สอน มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ด้านผลผลิต ประเด็นความสามารถในการใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การนำความรู้ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เรียนมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน การนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปช่วยพัฒนาองค์กร และความสามารถรับเทคโนโลยีใหม่และนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ

ครูพี่เลี้ยง ผู้สอน มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ด้านผลผลิต ประเด็นความสามารถในการใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การนำความรู้ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เรียนมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน การนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปช่วยพัฒนาองค์กร และความสามารถรับเทคโนโลยีใหม่และนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ

ผู้บริหารโรงเรียน ผู้สอน มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ด้านผลผลิต ประเด็นความสามารถในการใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การนำความรู้ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เรียนมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ความสามารถรับเทคโนโลยีใหม่และนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน และการนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปช่วยพัฒนาองค์กร ตามลำดับ

เพื่อนร่วมงานนิสิต ผู้สอน มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ด้านผลผลิต ประเด็นความสามารถในการใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การนำความรู้ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เรียนมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ความสามารถรับเทคโนโลยีใหม่และนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน และการนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปช่วยพัฒนาองค์กร ตามลำดับ

ตาราง 17 การประเมินความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน อาจารย์นิเทศการสอน ครูพี่เลี้ยง ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อนร่วมงานนิสิต ของหลักสูตรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ด้านผลผลิต ประเด็นความสามารถในการปรับตัว

ข้อ	รายการประเมิน	อาจารย์ผู้สอน			อาจารย์นิเทศการสอน			ครูพี่เลี้ยง			ผู้บริหารโรงเรียน			เพื่อนร่วมงานนิสิต		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	การนำความรู้ที่ได้รับจาก การศึกษาไปช่วยพัฒนา องค์กร	4.63	0.51	มากที่สุด	4.67	0.52	มากที่สุด	4.83	0.39	มากที่สุด	4.50	0.58	มาก	4.71	0.61	มากที่สุด
2	สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.50	0.55	มาก	4.50	0.55	มาก	4.50	0.52	มาก	4.25	0.50	มาก	4.36	0.50	มาก
3	สามารถปรับตัวให้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลงในการ ทำงาน	4.33	0.52	มาก	4.33	0.82	มาก	4.58	0.67	มากที่สุด	4.25	0.96	มาก	4.64	0.63	มากที่สุด
4	มีความสัมพันธ์ที่ดีและมี ทักษะที่ดีต่อเพื่อน ร่วมงาน	4.50	0.55	มาก	4.33	0.41	มาก	4.75	0.45	มากที่สุด	4.75	0.50	มากที่สุด	4.50	0.65	มาก
5	มีจิตใจเปิดกว้างยอมรับ ความคิดเห็นของผู้อื่น	4.61	0.52	มากที่สุด	4.50	0.55	มาก	4.50	0.52	มาก	4.25	0.50	มาก	4.43	0.51	มาก
	รวม	4.57	0.51	มากที่สุด	4.57	0.54	มากที่สุด	4.63	0.51	มากที่สุด	4.40	0.61	มาก	4.53	0.58	มากที่สุด

จากตาราง 17 พบว่า อาจารย์ผู้สอน มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ด้านผลผลิต ประเด็นความสามารถในการปรับตัว โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปช่วยพัฒนาองค์กร มีจิตใจเปิดกว้างยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสัมพันธ์ที่ดีและมีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน และสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในการทำงาน ตามลำดับ

อาจารย์นิเทศการสอน มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ด้านผลผลิต ประเด็นความสามารถในการปรับตัว โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปช่วยพัฒนาองค์กร สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีจิตใจเปิดกว้างยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในการทำงาน และมีความสัมพันธ์ที่ดีและมีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน ตามลำดับ

ครูพี่เลี้ยง มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ด้านผลผลิต ประเด็นความสามารถในการปรับตัว โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปช่วยพัฒนาองค์กร มีความสัมพันธ์ที่ดีและมีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีจิตใจเปิดกว้างยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ตามลำดับ

ผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ด้านผลผลิต ประเด็นความสามารถในการปรับตัว โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีความสัมพันธ์ที่ดีและมีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน การนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปช่วยพัฒนาองค์กร สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในการทำงาน และมึจิตใจเปิดกว้างยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ตามลำดับ

เพื่อนร่วมงานนิสิต มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ด้านผลผลิต ประเด็นความสามารถในการปรับตัว โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปช่วยพัฒนาองค์กร สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในการทำงาน มีความสัมพันธ์ที่ดีและมีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน มีจิตใจเปิดกว้างยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามลำดับ

ตาราง 18 การประเมินความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน อาจารย์นิเทศการสอน ครูพี่เลี้ยง ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อร่วมงานนิสิต ของหลักสูตรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ด้านผลผลิต ประเด็นการยึดมั่นในหลักจริยธรรมาภิบาล

ข้อ	รายการประเมิน	อาจารย์ผู้สอน			อาจารย์นิเทศการสอน			ครูพี่เลี้ยง			ผู้บริหารโรงเรียน			เพื่อร่วมงานนิสิต		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	มีความซื่อสัตย์เินการ ทำงาน	4.60	0.55	มากที่สุด	4.75	0.54	มากที่สุด	4.77	0.53	มากที่สุด	4.71	0.61	มากที่สุด	4.70	0.55	มากที่สุด
2	มีความเสียสละต่อส่วนรวม	4.50	0.55	มาก	4.60	0.57	มากที่สุด	4.51	0.55	มากที่สุด	4.56	0.50	มากที่สุด	4.61	0.62	มากที่สุด
3	ขยันหมั่นเพียร อุทิศเวลา ให้กับหน่วยงาน	4.70	0.45	มากที่สุด	4.70	0.72	มากที่สุด	4.43	0.82	มาก	4.63	0.61	มากที่สุด	4.48	0.70	มาก
4	มีความยุติธรรมต่อเพื่อน ร่วมงาน	4.60	0.55	มากที่สุด	4.40	0.61	มาก	4.33	0.41	มาก	4.53	0.67	มากที่สุด	4.50	0.74	มาก
5	แสดงความรับผิดชอบ ผลงานของตนเมื่อเกิด ความเสียหายต่อ การปฏิบัติงาน	4.20	0.84	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด	4.50	0.52	มาก	4.42	0.52	มาก	4.20	0.60	มาก
	รวม	4.52	0.59	มากที่สุด	4.61	0.60	มากที่สุด	4.51	0.57	มากที่สุด	4.57	0.58	มากที่สุด	4.50	0.64	มาก

จากตาราง 18 พบว่า อาจารย์ผู้สอน มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ด้านผลผลิต ประเด็น การยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ขยันหมั่นเพียร อุทิศเวลาให้กับหน่วยงาน มีความซื่อสัตย์ในการทำงาน มีความยุติธรรมต่อเพื่อนร่วมงาน มีความเสียสละต่อส่วนรวม และแสดงความรับผิดชอบผลงานของตนเมื่อเกิดความเสียหายต่อการปฏิบัติงาน ตามลำดับ

อาจารย์นิเทศการสอน มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ด้านผลผลิต ประเด็นการยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีความซื่อสัตย์ในการทำงาน ขยันหมั่นเพียร อุทิศเวลาให้กับหน่วยงาน ความเสียสละต่อส่วนรวม แสดงความรับผิดชอบต่อผลงานของตนเมื่อเกิดความเสียหายต่อการปฏิบัติงาน และมีความยุติธรรมต่อเพื่อนร่วมงาน ตามลำดับ

ครูพี่เลี้ยง มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ด้านผลผลิต ประเด็นการยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีความซื่อสัตย์ในการทำงาน มีความเสียสละต่อส่วนรวม แสดงความรับผิดชอบต่อผลงานของตนเมื่อเกิดความเสียหายต่อการปฏิบัติงาน ขยันหมั่นเพียร อุทิศเวลาให้กับหน่วยงาน และมีความยุติธรรมต่อเพื่อนร่วมงาน ตามลำดับ

ผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ด้านผลผลิต ประเด็นการยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีความซื่อสัตย์ในการทำงาน ขยันหมั่นเพียร อุทิศเวลาให้กับหน่วยงาน มีความเสียสละต่อส่วนรวม มีความยุติธรรมต่อเพื่อนร่วมงาน และแสดงความรับผิดชอบต่อผลงานของตนเมื่อเกิดความเสียหายต่อการปฏิบัติงาน ตามลำดับ

เพื่อนร่วมงานนิสิต มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ด้านผลผลิต ประเด็นการยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีความซื่อสัตย์ในการทำงาน มีความเสียสละต่อส่วนรวม มีความยุติธรรมต่อเพื่อนร่วมงาน ขยันหมั่นเพียร อุทิศเวลาให้กับหน่วยงาน และแสดงความรับผิดชอบต่อผลงานของตนเมื่อเกิดความเสียหายต่อการปฏิบัติงาน ตามลำดับ

พูน ปณ ทิโต ชิว

ตาราง 19 การประเมินความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน อาจารย์นิเทศการสอน ครูพี่เลี้ยง ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อนร่วมงานนิสิต ของหลักสูตรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ด้านผลผลิต ประเมินความรู้ความสามารถพิเศษ

ข้อ	รายการประเมิน	อาจารย์ผู้สอน			อาจารย์นิเทศการสอน			ครูพี่เลี้ยง			ผู้บริหารโรงเรียน			เพื่อนร่วมงานนิสิต		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	มีความเชื่อมั่น กล้าคิด กล้าตัดสินใจ	4.53	0.77	มากที่สุด	4.50	0.61	มาก	4.60	0.71	มากที่สุด	4.57	0.77	มากที่สุด	4.50	0.65	มาก
2	มีความรับผิดชอบในการ ปฏิบัติงานและกล้า แสดงออกในทางที่ถูกต้อง	4.60	0.56	มากที่สุด	4.53	0.76	มากที่สุด	4.60	0.68	มากที่สุด	4.58	0.63	มากที่สุด	4.60	0.58	มากที่สุด
3	มีความรู้ความสามารถใน การทำวิจัยเพื่อสร้างองค์ ความรู้ใหม่	4.50	0.75	มาก	4.52	0.71	มากที่สุด	4.50	0.85	มาก	4.50	0.69	มาก	4.30	0.67	มาก
4	มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับระเบียบในการ ปฏิบัติงาน	4.50	0.56	มาก	4.53	0.77	มากที่สุด	4.58	0.62	มากที่สุด	4.57	0.75	มากที่สุด	4.50	0.74	มาก
5	สามารถใช้ความรู้จากการ วิจัยให้เกิดประโยชน์ต่อ วิชาชีพ	4.44	0.71	มาก	4.47	0.66	มาก	4.52	0.59	มากที่สุด	4.50	0.72	มาก	4.20	0.84	มาก
	รวม	4.51	0.67	มากที่สุด	4.51	0.70	มากที่สุด	4.56	0.69	มากที่สุด	4.54	0.71	มากที่สุด	4.42	0.70	มาก

จากตาราง 19 พบว่า อาจารย์ผู้สอน มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ด้านผลผลิต ประเด็น ความรู้ความสามารถพิเศษ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานและกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง มีความเชื่อมั่น กล้าคิด กล้าตัดสินใจ มีความรู้ความสามารถในการทำวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบในการปฏิบัติงาน และสามารถนำความรู้จากการวิจัยให้เกิดประโยชน์ต่อวิชาชีพ ตามลำดับ

อาจารย์นิเทศการสอน มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ด้านผลผลิต ประเด็นความรู้ ความสามารถพิเศษ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีความ รับผิดชอบในการปฏิบัติงานและกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ ในการปฏิบัติงาน มีความรู้ความสามารถในการทำวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ มีความเชื่อมั่น กล้าคิด กล้าตัดสินใจ และสามารถนำความรู้จากการวิจัยให้เกิดประโยชน์ต่อวิชาชีพ ตามลำดับ

ครูพี่เลี้ยง มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ด้านผลผลิต ประเด็นความรู้ความสามารถพิเศษ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีความเชื่อมั่น กล้าคิด กล้าตัดสินใจ มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานและกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบในการปฏิบัติงาน สามารถนำความรู้จากการวิจัยให้เกิดประโยชน์ต่อ วิชาชีพ และความรู้ความสามารถในการทำวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ตามลำดับ

ผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ด้านผลผลิต ประเด็นความรู้ความสามารถ พิเศษ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีความรับผิดชอบในการ ปฏิบัติงานและกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง มีความเชื่อมั่น กล้าคิด กล้าตัดสินใจ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบในการปฏิบัติงาน มีความรู้ความสามารถในการทำวิจัยเพื่อสร้าง องค์ความรู้ใหม่ และสามารถนำความรู้จากการวิจัยให้เกิดประโยชน์ต่อวิชาชีพ ตามลำดับ

เพื่อนร่วมงานนิสิต มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ด้านผลผลิต ประเด็นความรู้ ความสามารถพิเศษ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีความ รับผิดชอบในการปฏิบัติงานและกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง มีความเชื่อมั่น กล้าคิด กล้าตัดสินใจ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบในการปฏิบัติงาน มีความรู้ความสามารถในการทำวิจัยเพื่อสร้าง องค์ความรู้ใหม่ และสามารถนำความรู้จากการวิจัยให้เกิดประโยชน์ต่อวิชาชีพ ตามลำดับ

3. ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตร

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับ ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดเด่น จุดด้อย ปัญหาและความต้องการ ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร การให้บริการด้านต่าง ๆ ข้อเสนอแนะและ ความคิดเห็นทั่ว ๆ ไป ของอาจารย์ผู้สอน นิสิต ได้ความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

ตาราง 20 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดเด่น จุดด้อย ของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอน
ภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

สถานภาพ	จุดเด่น	ความถี่	จุดด้อย	ความถี่
อาจารย์ผู้สอน	1. รายวิชาที่เปิดทำการเรียนการสอนมีความหลากหลายในสาขาการสอนภาษาไทย	14	1. เพิ่มเติมรายวิชาทางด้านนวัตกรรม/สื่อการสอนทางภาษาไทยที่เน้นปฏิบัติ	3
นิสิต	1. อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถทางด้าน การสอนภาษาไทย	11	1. นิสิตบางส่วนยังไม่กล้าแสดงออกในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทั้งในและนอกชั้นเรียน	8
	2. อาจารย์ผู้สอนมีความเมตตา		2. เน้นกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาเกินไป	3
	3. สาขาวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวางในสาขาวิชาการสอนภาษาไทย โดยการเชิญผู้เชี่ยวชาญมาอบรม/บรรยายพิเศษเพิ่มเติม	18	3. แหล่งค้นคว้ามีน้อย	42
	4. อาจารย์ผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ	9		
	5. อาจารย์ผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรักและศรัทธาในพระพุทธศาสนา	31		
	6. รายวิชาที่เรียนมีการสอดแทรกความรู้และการปฏิบัติทางพระพุทธศาสนา	12		
	7. สามารถนำความรู้ในสาขาวิชาที่ได้เรียนไปใช้ในการสอบบรรจุครูผู้ช่วยได้	10		

ตาราง 21 ความคิดเห็นเกี่ยวปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา
การสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

สถานภาพ	ปัญหา	ความถี่	ความต้องการ	ความถี่
อาจารย์ผู้สอน	1. พัฒนาศักยภาพอาจารย์	1	1. ส่งเสริมการเข้าสู่ตำแหน่ง หรือการผลิตตำราการสอน	1
นิสิต	1. สื่อสิ่งพิมพ์/ อุปกรณ์ในการค้นคว้าข้อมูล ไม่เพียงพอ	3	1. มีบริการหนังสือที่ สอดคล้องกับวิชาเรียน	3
	2. มาตรฐานการให้คะแนนไม่ เท่าเทียมของอาจารย์	2	2. ห้องสมุดที่มีหนังสือตรง ตามหมวดหมู่ที่เรียน เพื่อที่จะได้ค้นคว้าได้มากขึ้น	2
	3. บางรายวิชาสอนไม่ตรงกับ ชื่อวิชาและสั่งงานแบบงงๆ	1	3. มาตรฐานการให้คะแนน ที่เท่าเทียมกัน	1
	4. กิจกรรมในระหว่างเรียน มากขึ้น	1	4. อาจารย์ผู้สอนต้องคำนึงว่า มีทั้งนิสิตที่มีพื้นฐานและไม่มี พื้นฐาน ไม่ควรสอนเร็วเกินไป	3
			5. อยากเรียนภาษาอาเซียน เขมร เวียดนาม พม่า เป็น วิชาเสริม	1

ตาราง 22 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหมวดวิชาบังคับในหลักสูตร หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา
การสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

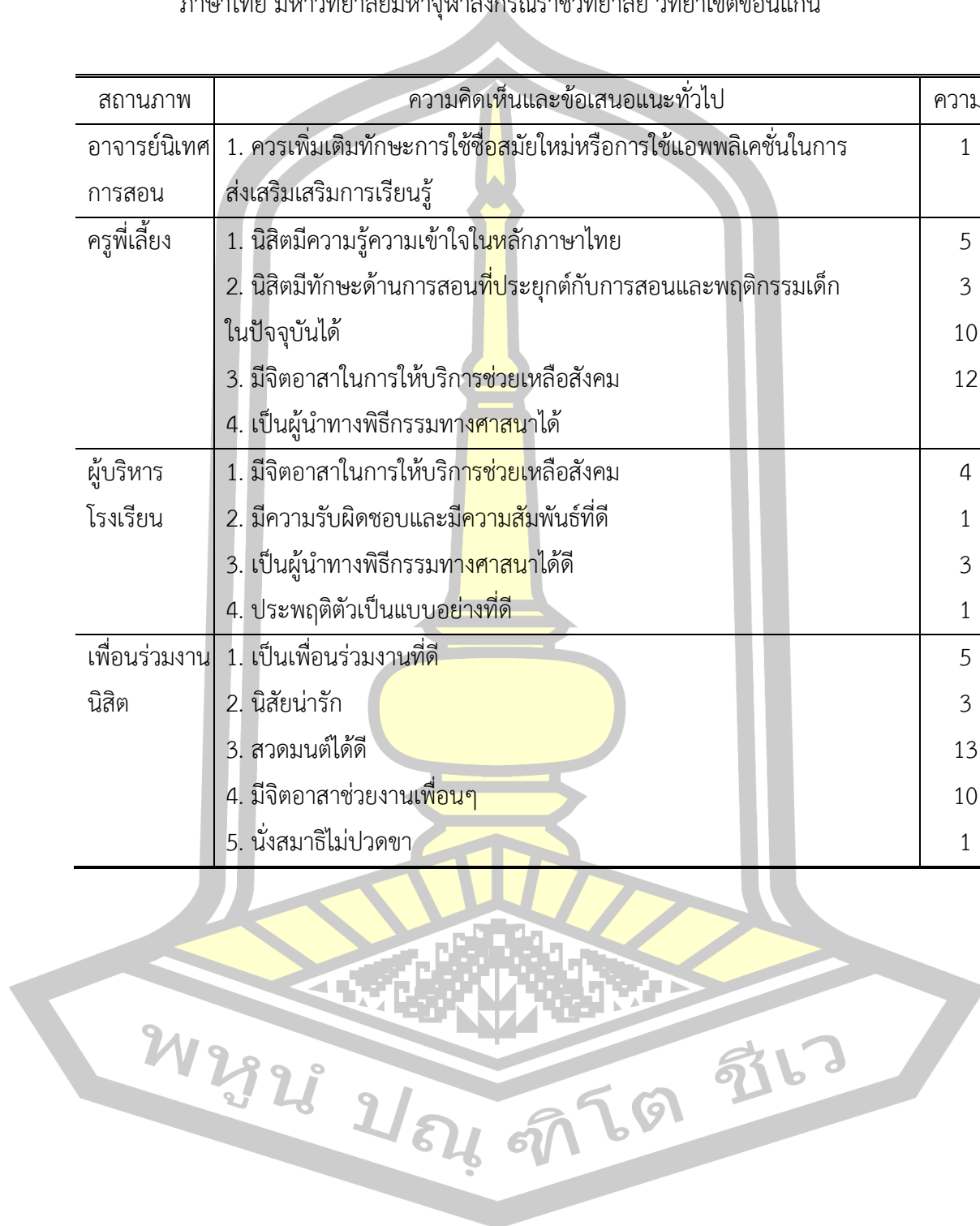
สถานภาพ	รายละเอียดหมวดวิชาบังคับในหลักสูตร	ความถี่	ระบุรายวิชาที่เพิ่มหรือลด
อาจารย์ผู้สอน	1. เพิ่มหมวดวิชาบังคับ/ระบุรายวิชา 2. คงไว้ตามสภาพเดิม 3. ลดหมวดวิชาบังคับ/ระบุรายวิชา	2	
นิสิต	1. เพิ่มหมวดวิชาบังคับ/ระบุรายวิชา 2. คงไว้ตามสภาพเดิม 3. ลดหมวดวิชาบังคับ/ระบุรายวิชา	3	

ตาราง 23 ความคิดเห็นเกี่ยวกับห้องสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ ห้องศึกษาค้นคว้า และการบริการ
ข้อมูลข่าวสารทางด้านวิชาการต่าง ๆ ของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอน
ภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

สถานภาพ	ห้องสมุดและ เทคโนโลยี สารสนเทศ	ความถี่	ห้องศึกษาค้นคว้า	ความถี่	การบริการ ข้อมูลข่าวสาร ทางด้าน วิชาการต่าง ๆ	ความถี่
อาจารย์ ผู้สอน	1. ไม่ทราบ แหล่งข้อมูลใน การค้นหาหนังสือ 2. Wifi ไม่เสถียร และช้ามากทำให้ เกิดปัญหาในการ ค้นสารสนเทศ ออนไลน์	1	1. มีพื้นที่ให้นิสิต ได้เรียนรู้ 2. มีบรรยากาศที่ เอื้อต่อการเรียนรู้	3 2	สาขาวิชาตอบ ข้อสงสัยได้ รวดเร็ว	2
นิสิต	1. บรรยากาศดี 2. หนังสืออ้างอิง วิชาการยังไม่ ครอบคลุม 3. หนังสือด้าน วรรณกรรมมี น้อยมาก 4. อินเทอร์เน็ต ช้าและไม่เสถียร	2 3 15 23	1. บรรยากาศดี 2. อินเทอร์เน็ตช้า และไม่เสถียร	4 12	เอกสารอ้างอิง วิชาการ ยังไม่ ครอบคลุม ต้องหาหนังสือ อ้างอิง จากแหล่งข้อมูล อื่น ๆ	

ตาราง 24 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไป ของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา
ภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

สถานภาพ	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไป	ความถี่
อาจารย์นิเทศ การสอน	1. ควรเพิ่มเติมทักษะการใช้สื่อสมัยใหม่หรือการใช้แอปพลิเคชันในการ ส่งเสริมเสริมการเรียนรู้	1
ครูพี่เลี้ยง	1. นิสิตมีความรู้ความเข้าใจในหลักภาษาไทย 2. นิสิตมีทักษะด้านการสอนที่ประยุกต์กับการสอนและพฤติกรรมเด็ก ในปัจจุบันได้ 3. มีจิตอาสาในการให้บริการช่วยเหลือสังคม 4. เป็นผู้นำทางพิธีกรรมทางศาสนาได้	5 3 10 12
ผู้บริหาร โรงเรียน	1. มีจิตอาสาในการให้บริการช่วยเหลือสังคม 2. มีความรับผิดชอบและมีความสัมพันธ์ที่ดี 3. เป็นผู้นำทางพิธีกรรมทางศาสนาได้ดี 4. ประพฤติตัวเป็นแบบอย่างที่ดี	4 1 3 1
เพื่อนร่วมงาน นิสิต	1. เป็นเพื่อนร่วมงานที่ดี 2. นิสัยน่ารัก 3. สวดมนต์ได้ดี 4. มีจิตอาสาช่วยงานเพื่อนๆ 5. นั่งสมาธิไม่ปวดขา	5 3 13 10 1

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2562 มีขั้นตอนสรุปได้ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2562 ในด้านบริบท ด้านปัจจัยป้อน ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

สรุปผล

1. ด้านบริบท มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ มีความชัดเจนด้านภาษาและเข้าใจง่าย สอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตร สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวางในสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ครอบคลุมเนื้อหาและโครงสร้างของหลักสูตร

1.2 โครงสร้างหลักสูตร จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรมีความเหมาะสม (184 หน่วยกิต) จำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาบังคับ (48 หน่วยกิต) หน่วยกิตหมวดวิชาเลือก (20 หน่วยกิต) จำนวนหน่วยกิตวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (16 หน่วยกิต) มีความสอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1.3 เนื้อหาวิชาของหลักสูตร รายวิชาในวิชาเอกเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน เนื้อหารายวิชาอื่นที่นอกเหนือจากรายวิชาเอกชัดเจนและไม่ซ้ำซ้อนกัน เนื้อหารายวิชาเอกต่าง ๆ ชัดเจนไม่ซ้ำซ้อนกัน ช่วยให้ผู้เรียนนำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานได้ มีความสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน เนื้อหาสาระการเรียนรู้มีการจัดลำดับ ได้เหมาะสม

2. ด้านปัจจัยป้อน มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกแต่ละ ประเด็นพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น ดังนี้

2.1 เอกสารตำราเรียน มีจำนวนหนังสือและวารสารอ้างอิงเพียงพอและตรงกับ ความต้องการ เอกสารประกอบหลักสูตรมีเพียงพอสำหรับช่วยในการศึกษาค้นคว้า มีรายงานการวิจัย จำนวนเพียงพอที่จะใช้ศึกษาค้นคว้า ห้องสมุดมีหนังสือและวารสารที่ทันสมัยเป็นปัจจุบัน

2.2 อุปกรณ์การเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสม กับจำนวนนิสิตและการจัดกิจกรรม ห้องเรียนมีบรรยากาศและสภาพที่เอื้ออำนวยต่อการเรียน การสอน มหาวิทยาลัยมีบริการด้านสื่อทางการสอนที่ทันสมัย มีวัสดุที่จำเป็นต่อการเรียนการสอน อย่างเพียงพอ สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษามีคุณภาพเพียงพอและทันสมัย

2.3 ประเด็นอื่น ๆ การจัดอาจารย์สอนแต่ละรายวิชา การบริการด้านต่าง ๆ เช่น การยื่นคำร้องการลงทะเบียน การตอบปัญหาข้อสงสัยต่าง ๆ ในการศึกษา การจัดหาอาจารย์ที่ปรึกษา ให้กับนิสิต อาจารย์ที่ปรึกษาเอาใจใส่ติดตามและให้เวลากับนิสิตอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านกระบวนการ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น เมื่อจำแนก แต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น ดังนี้

3.1 สภาพการเรียนการสอน มีการเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายพิเศษ ผู้สอนมี ความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี การตรงต่อเวลาของอาจารย์ผู้สอน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนเน้นความรู้ความสามารถนำไปปฏิบัติได้ ผู้สอนใช้วิธีสอนอย่าง หลากหลาย เช่น การบรรยาย อภิปราย ให้ศึกษา ค้นคว้าเอง

3.2 การวัดผลประเมินผล มีวิธีวัดและเครื่องมือวัดมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร การกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม วัดผลทั้งด้าน ความรู้ ทักษะคุณธรรม ผู้สอนแจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนทราบอย่างรวดเร็ว วิธีวัดและประเมินผล มีความยุติธรรม การวัดและประเมินผลในแต่ละวิชามีหลายรูปแบบ เช่น การทดสอบเขียนรายงาน การอภิปราย

4. ด้านผลผลิต มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกแต่ละประเด็นพบว่า มีความเหมาะสมและสอดคล้อง ดังนี้

4.1 การปฏิบัติงาน มีความรับผิดชอบหน้าที่ มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล ข่าวสาร มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน ความสามารถในการ บริหารองค์กร

4.2 ภาวะผู้นำ มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจในการทำงานได้ ถูกต้อง สมเหตุสมผลและทันต่อเหตุการณ์ มีภาวะความเป็นผู้นำในการการทำงาน มีความสามารถ ในการเป็นผู้นำและผู้ตามได้ เป็นผู้นำในการกระตุ้นให้บุคลากรในหน่วยงานให้มีจรรยาบรรณในการ ทำงาน

4.3 ความสามารถในการเฝ้าหาความรู้อย่างต่อเนื่อง มีการนำความรู้ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เรียนมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ความสามารถรับเทคโนโลยีใหม่และนำมาใช้ในการ ปฏิบัติงาน การนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปช่วยพัฒนาองค์กร

4.4 ความสามารถในการปรับตัว การนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปช่วยพัฒนา องค์กร มีจิตใจเปิดกว้างยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี ประสิทธิภาพ มีความสัมพันธ์ที่ดีและมีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน สามารถปรับตัวให้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลงในการทำงาน

4.5 การยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล ขยันหมั่นเพียร อุทิศเวลาให้กับหน่วยงาน มีความซื่อสัตย์ในการทำงาน มีความยุติธรรมต่อเพื่อนร่วมงาน มีความเสียสละต่อส่วนรวม แสดงความรับผิดชอบต่อผลงานของตนเมื่อเกิดความเสียหายต่อการปฏิบัติงาน

4.6 ความรู้ความสามารถพิเศษ มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานและกล้าแสดงออก ในทางที่ถูกต้อง มีความเชื่อมั่น กล้าคิด กล้าตัดสินใจ มีความรู้ความสามารถในการทำวิจัยเพื่อสร้าง องค์กรความรู้ใหม่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบในการปฏิบัติงาน สามารถใช้ความรู้จากการวิจัย ให้เกิดประโยชน์ต่อวิชาชีพ

5. ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตร

5.1 จุดเด่นของหลักสูตร เป็นหลักสูตรที่รายวิชาที่เปิดทำการเรียนการสอนมีความ หลากหลายในสาขาการสอนภาษาไทย อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถทางด้านการสอน ภาษาไทย อาจารย์ผู้สอนมีความเมตตา สาขาวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวางในสาขาวิชา การสอนภาษาไทย โดยการเชิญผู้เชี่ยวชาญมาอบรม/บรรยายพิเศษเพิ่มเติม อาจารย์ผู้สอนส่งเสริมให้ ผู้เรียนมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ อาจารย์ผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรักและศรัทธา ในพระพุทธศาสนา รายวิชาที่เรียนมีการสอดแทรกความรู้และการปฏิบัติทางพระพุทธศาสนา สามารถนำความรู้ในสาขาวิชาที่ได้เรียนไปใช้ในการสอบบรรจุครูผู้ช่วยได้

5.2 จุดด้อยของหลักสูตร เพิ่มเติมรายวิชาทางด้านนวัตกรรม/สื่อการสอนทางภาษาไทย ที่เน้นปฏิบัติ นิสิตบางส่วนยังไม่กล้าแสดงออกในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทั้งในและนอกชั้นเรียน เน้นกิจกรรมทางพระพุทธศาสนามากเกินไป และแหล่งค้นคว้ามีน้อย

5.3 ปัญหา การพัฒนาศักยภาพอาจารย์ สื่อสิ่งพิมพ์/อุปกรณ์ในการค้นคว้าข้อมูล ไม่เพียงพอมาตรฐานการให้คะแนนไม่เท่าเทียมของอาจารย์ บางรายวิชาสอนไม่ตรงกับชื่อวิชาและ สิ่งงานแบบงง ๆ กิจกรรมในระหว่างเรียนมากขึ้น

5.4 ความต้องการ ส่งเสริมการเข้าสู่ตำแหน่งหรือการผลิตตำราการสอน มีบริการ หนังสือที่สอดคล้องกับวิชาเรียน ห้องสมุดที่มีหนังสือตรงตามหมวดหมู่ที่เรียน เพื่อที่จะได้ค้นคว้า ได้มากขึ้น มาตรฐานการให้คะแนนที่เท่าเทียมกัน อาจารย์ผู้สอนต้องคำนึงว่ามีทั้งนิสิตที่มีพื้นฐานและ ไม่มีพื้นฐาน ไม่ควรสอนเร็วเกินไป อยากเรียนภาษาอาเซียน เขมร เวียดนาม พม่า เป็นวิชาเสริม

5.5 ห้องสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ ห้องศึกษาค้นคว้า และการบริการข้อมูล ข่าวสารทางด้านวิชาการต่าง ๆ ไม่ทราบแหล่งข้อมูลในการค้นหาหนังสือ Wifi ไม่เสถียรและช้ามาก ทำให้เกิดปัญหาในการค้นสารสนเทศออนไลน์ บรรยายภาคดี หนังสืออ้างอิงวิชาการยังไม่ครอบคลุม หนังสือด้านวรรณกรรมมีน้อยมากอินเทอร์เน็ตช้าและไม่เสถียร

5.6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไป นิสิตมีความรู้ความเข้าใจในหลักภาษาไทย นิสิตมีทักษะด้านการสอนที่ประยุกต์กับการสอนและพฤติกรรมเด็กในปัจจุบันได้ มีจิตอาสาในการ ให้บริการช่วยเหลือสังคม เป็นผู้นำทางพิธีกรรมทางศาสนาได้ มีจิตอาสาในการให้บริการช่วยเหลือ สังคม มีความรับผิดชอบและมีความสัมพันธ์ที่ดี เป็นผู้นำทางพิธีกรรมทางศาสนาได้ดี ประพฤติตัวเป็น แบบอย่างที่ดี เป็นเพื่อนร่วมงานที่ดี นิสัยน่ารัก สวดมนต์ได้ดี มีจิตอาสาช่วยงานเพื่อนๆ

อภิปรายผล

จากการประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2562 มีประเด็นที่สามารถนำผลการวิจัยมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ด้านบริบท มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกแต่ละประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมากทุกประเด็น ทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ สอดคล้องกับ งานวิจัยของนิวัฒน์ บุญสม และคณะ (2560) ที่พบว่า บริบทของหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ หลักสูตรมุ่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรม และจริยธรรมในวิชาชีพและมีความสามารถเป็นผู้นำทางการออกกกำลังกายและกีฬาอย่างมี

ประสิทธิภาพ หลักสูตรมุ่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพ และมีความสามารถเป็นผู้นำทางการออกกาลังกายและกีฬาอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพตามความคิดเห็นของนักศึกษา ผู้ใช้บัณฑิต กรรมการบริหารหลักสูตร อาจารย์ และผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่าหลักการของหลักสูตรมีความสมบูรณ์และเหมาะสม มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพ เป็นผู้ปฏิบัติตามกฎระเบียบและมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่

เนื้อหาวิชาของหลักสูตร รายวิชาในวิชาเอกเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน เนื้อหารายวิชาอื่นที่นอกเหนือจากรายวิชาเอกชัดเจนและไม่ซ้ำซ้อนกัน เนื้อหารายวิชาเอกต่าง ๆ ชัดเจนไม่ซ้ำซ้อนกัน ช่วยให้ผู้เรียนนำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานได้สอดคล้องกับงานวิจัยของเจษฎา จันทร์เปล่ง (2562) ที่พบว่าการประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) ด้านบริบท ประเด็นเนื้อหาวิชาของหลักสูตร พบว่า มีความเหมาะสมและสอดคล้อง คือ สามารถช่วยให้ผู้เรียนนำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานได้ มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร วิชาเอกเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน เนื้อหาในรายวิชาบังคับชัดเจนไม่ซ้ำซ้อนกันและเนื้อหาในรายวิชาอื่นที่นอกเหนือจากรายวิชาเอกชัดเจนสอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน

2. ด้านปัจจัยป้อน มีจำนวนหนังสือและวารสารอ้างอิงเพียงพอและตรงกับความต้องการ เอกสารประกอบหลักสูตรมีเพียงพอสำหรับช่วยในการศึกษาค้นคว้า มีรายงานการวิจัยจำนวนเพียงพอที่จะใช้ศึกษาค้นคว้า ห้องสมุดมีหนังสือและวารสารที่ทันสมัยเป็นปัจจุบัน ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนนิสิตและการจัดกิจกรรม ห้องเรียนมีบรรยากาศและสภาพที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยมีบริการด้านสื่อทางการสอนที่ทันสมัย มีวัสดุที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษามีคุณภาพเพียงพอและทันสมัย การจัดอาจารย์สอนแต่ละรายวิชา การบริการด้านต่าง ๆ เช่น การยื่นคำร้องการลงทะเบียน การตอบปัญหาข้อสงสัยต่าง ๆ ในการศึกษา การจัดอาจารย์ที่ปรึกษาให้กับนิสิต อาจารย์ที่ปรึกษาเอาใจใส่ติดตามและให้เวลากับนิสิตอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านกระบวนการ มีการเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายพิเศษ ผู้สอนมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี การตรงต่อเวลาของอาจารย์ผู้สอน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนเน้นความรู้ความสามารถนำไปปฏิบัติได้ ผู้สอนใช้วิธีสอนอย่างหลากหลาย เช่น การบรรยาย อภิปราย ให้ศึกษา ค้นคว้าเอง มีวิธีวัดและเครื่องมือวัดมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม วัดผลทั้งด้านความรู้ ทักษะคุณธรรม ผู้สอนแจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนทราบอย่างรวดเร็ว วิธีวัดและประเมินผลมีความยุติธรรม การวัดและประเมินผลในแต่ละวิชามีหลายรูปแบบ เช่น การทดสอบเขียน รายงาน การอภิปราย

4. ด้านผลผลิต มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกแต่ละประเด็นพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น มีความรับผิดชอบหน้าที่ นำความรู้ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เรียนมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถในการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน การบริหารองค์กร แก้ไขปัญหาและการตัดสินใจในการทำงานได้ถูกต้อง สมเหตุสมผลและทันต่อเหตุการณ์ มีภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตาม มีจรรยาบรรณในการทำงาน มีจิตใจเปิดกว้างยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสัมพันธ์ที่ดีและมีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในการทำงาน ขยันหมั่นเพียร อุทิศเวลาให้กับหน่วยงาน มีความซื่อสัตย์ ความยุติธรรมต่อเพื่อนร่วมงาน มีความเสียสละต่อส่วนรวม แสดงความรับผิดชอบต่อผลงานของตนเอง เมื่อเกิดความเสียหายต่อการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของสมพร ร่วมสุข (2559) ที่พบว่า หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีผลการประเมินโดยผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้บัณฑิตมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาอย่างครบถ้วน โดยผู้บังคับบัญชาบัณฑิตและเพื่อนร่วมงานบัณฑิตมีความคิดเห็นว่าบัณฑิตมีคุณภาพในระดับมาก สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผู้นำในวิชาชีพ มีความรับผิดชอบหน้าที่ มีความสามารถในการทำงาน สามารถปฏิบัติงานก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร และมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของเจษฎา จันทรเปล่ง (2562) ที่พบว่า การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ ด้านกระบวนการ ประเด็นการวัดผลและประเมินผล โดยรวมอยู่มีความคิดเห็นหรือความเห็นสมควร และสอดคล้องกับในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมและสอดคล้องเรียงตามลำดับ ได้แก่ บัณฑิตมีจิตสาธารณะ รู้จักการเสียสละและมีน้ำใจต่อองค์กรและเพื่อนร่วมงาน บัณฑิตมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น บัณฑิตปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณวิชาชีพ บัณฑิตมีการปฏิบัติตนและวางตัวที่ดีสามารถเป็นแบบอย่างให้แก่บุคคลอื่นได้ บัณฑิตประพฤติปฏิบัติตนตามหลักศีลธรรมพื้นฐาน (ของศาสนา) บัณฑิตให้เกียรติและเคารพในสิทธิของผู้อื่น และข้อ 8 บัณฑิตมีความสุภาพอ่อนโยนและมีสัมมาคารวะต่อผู้อื่น

5. ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร

เป็นหลักสูตรที่รายวิชาที่เปิดทำการเรียนการสอนมีความหลากหลายในสาขา การสอนภาษาไทย อีกทั้งอาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถทางด้าน การสอนภาษาไทย มีความ

เมตตา สาขาวิชา มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวางในสาขาวิชาการสอนภาษาไทย โดยการเชิญผู้เชี่ยวชาญมาอบรม/บรรยายพิเศษเพิ่มเติม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรักและศรัทธา ในวิชาชีพ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรักและศรัทธาในพระพุทธศาสนา รายวิชาที่เรียนมีการสอดแทรก ความรู้และการปฏิบัติทางพระพุทธศาสนาและสามารถนำความรู้ในสาขาวิชาที่ได้เรียนไปใช้ในการ สอบบรรจุครูผู้ช่วยได้

ความต้องการของอาจารย์ผู้สอนในการส่งเสริมการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการหรือ การผลิตตำราการสอน

ความต้องการของนักศึกษาต้องการให้มีบริการหนังสือที่สอดคล้องกับวิชาเรียน ห้องสมุดควรจัดหาหนังสือให้ตรงตามหมวดหมู่ที่เรียนเพื่อที่จะได้ค้นคว้าได้มากขึ้น อีกทั้ง เรื่องมาตรฐานการให้คะแนนที่เท่าเทียมกัน อาจารย์ผู้สอนต้องคำนึงว่ามีทั้งนิสิตที่มีพื้นฐานและ ไม่มีพื้นฐาน ไม่ควรสอนเร็วเกินไป และนักศึกษาต้องการเรียนภาษาอาเซียน เขมร เวียดนาม พม่า เป็นวิชาเสริม

ข้อเสนอแนะ

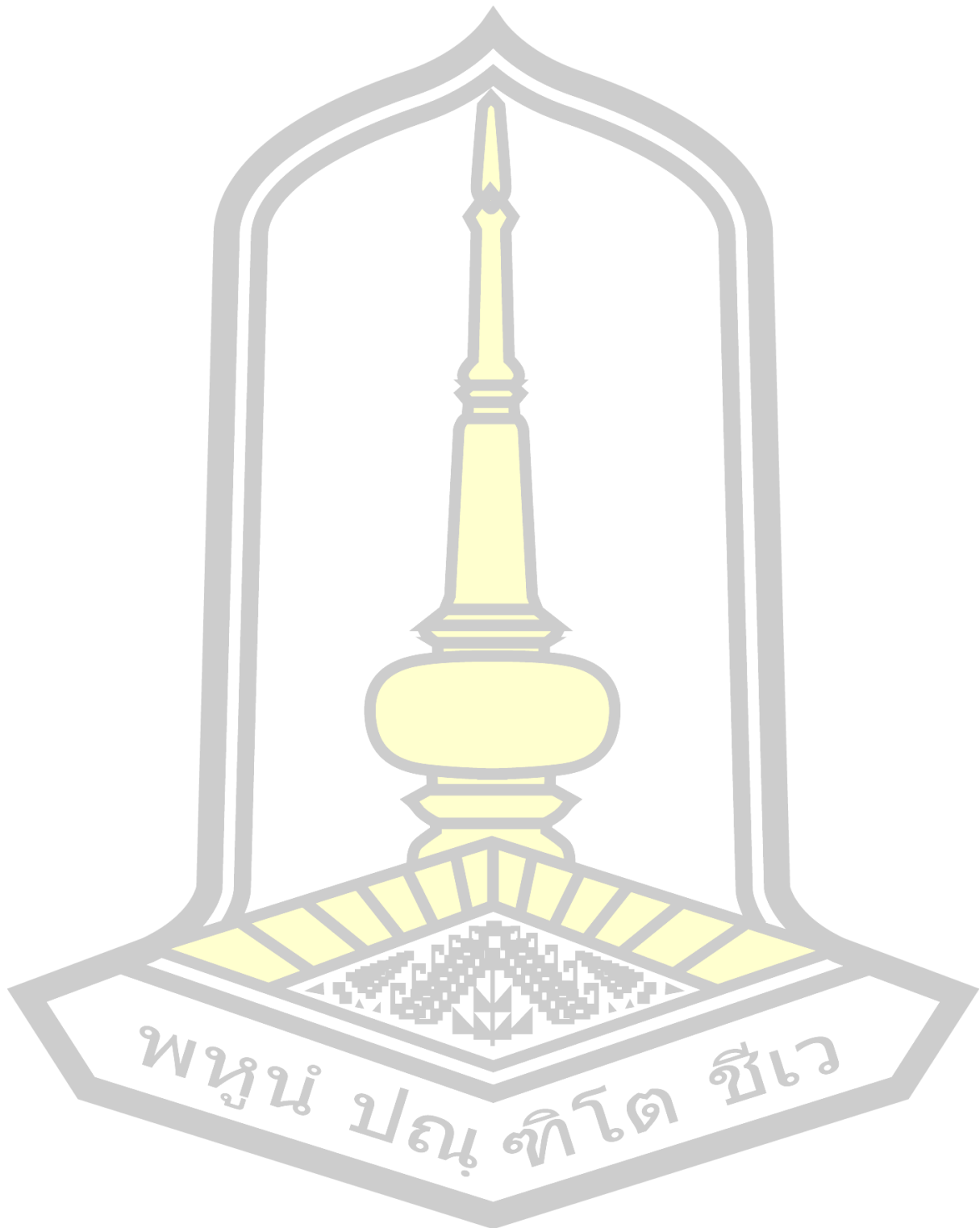
1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ควรมีรายวิชาเลือกให้หลากหลายครอบคลุมภาษาอาเซียน และแต่ละรายวิชา ควรเน้นการฝึกฝนในทักษะต่าง ๆ ทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน
- 1.2 ควรจัดหาทรัพยากรสารสนเทศประเภทหนังสือเรียน หนังสืออ้างอิง หนังสือด้าน วรรณกรรมให้เพียงพอกับความต้องการใช้นองนิสิตและให้สอดคล้องกับวิชาเรียน
- 1.3 ควรมีการเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย และอินเทอร์เน็ตที่สามารถเชื่อมต่อให้สามารถค้นคว้าได้ให้มีจำนวนเพียงพอต่อการใช้งาน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับงานวิจัยทางการประเมินหลักสูตร ครุศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย เพื่อถอดบทเรียน นำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย มาพัฒนาเป็นองค์ความรู้ต่อไปและเพื่อจะได้มีแนวทางในปรับหลักสูตรให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น
- 2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการประเมินหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการสอน ภาษาไทยในรูปแบบอื่น ๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). *ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- จิรัญญา บุรีมาศ และชนาธิป สันติวงศ์. (2559). การประเมินหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2553 คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. *วารสารราชพฤกษ์*, 14(1), 53-59
- จุฬาลักษณ์ บุปผาวาส มนตรี วงษ์สะพาน และกนกพร ทองสอดแสง. (2558). การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนเทศบาลหนองหญ้ามา อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 12(58), 137-146.
- เจษฎา จันท์เปล่ง. (2562). *การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ใจทิพย์ เข็้อรัตนพงษ์. (2539). *การพัฒนาหลักสูตร: หลักการแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- ฉลา มิสสัย. (2540). *การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมการป้องกันโรคเอดส์สำหรับผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดสิงห์บุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชมพันธ์ กุญชร ณ อยุธยา. (2540). *การพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ข่าวทหารอากาศ.
- ชลธิชา หอมพุ่ม และคณะ. (2559). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 9(3), 408-420.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2559). *การวิจัยและการพัฒนาหลักสูตร แนวคิดและกระบวนการ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ซัชจรียา ไบลี และคณะ. (2564). การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 8(2), 108-126.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2557). *การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : วีพริ้นท์.
- ญาณภัทร สีหะมงคล. (2565). *การวัดและประเมินผลการเรียนรู้*. มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.
- ธำรง บัวศรี. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : ธนรัชการพิมพ์.

- นิคม ชมพูหลง. (2545). *วิธีการและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา*. มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์.
- นิธิตา อติภัทรนันท์. (2560). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรการสอน และเทคโนโลยีการเรียนรู้ แขนงวิชาการสอนภาษาอังกฤษ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 10(1), 709–720.
- นิวัฒน์ บุญสม และคณะ. (2560). การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ การกีฬา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 10(1), 786-806.
- นิวัฒน์ บุญสม และคณะ. (2560). *รายงานการวิจัยการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บรรพต สุวรรณประเสริฐ. (2544). *การพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นเรียนเป็นสำคัญ*. เชียงใหม่ : โรงพิมพ์แสงศิลป์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). *การพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญมี เณรยอด. (2531). *หลักการพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565. (ลงวันที่ 9 กันยายน 2565). *ประกาศราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 139 ตอนพิเศษ 212
- พระโสภณพัฒนบัณฑิต. (2559). *ประวัติวิวัฒนาการพระอารามหลวง ขอนแก่น*. ขอนแก่น : ขอนแก่นการพิมพ์.
- เพชร บุดสีทา. (2560). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. [ออนไลน์]. ได้จาก : <https://zhort.link/HBN>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 16 พฤษภาคม 2565].
- เพ็ญพนอ พ่วงแพ และคณะ. (2560). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 10(2), 682-693.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และคณะ. (2557). *เติบโตตามศักยภาพสู่ศตวรรษที่ 21 ของการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- มณฑิชา ชนะสิทธิ์. (2539). การศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน
ประถมศึกษาในโครงการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยภูมิปัญญาท้องถิ่น สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2558). ประวัติและพัฒนาการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : 21 เซ็นจูรี่.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2543). การสังเคราะห์งานวิจัยทางด้านหลักสูตร. นครปฐม : มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2554). การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วสันต์ ทองไทย. (2549). การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิตและวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ (หลักสูตรปรับปรุง 2545). กรุงเทพฯ :
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วาริรัตน์ แก้วอุไร. (2564). การพัฒนาหลักสูตร จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัย
นเรศวร.
- วิจารณ์ พานิชย์. (2555). วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี
สฤษดิ์วงศ์.
- วิจารณ์ พานิชย์. (2556). งานสำคัญของการศึกษาไทยสร้าง “ทักษะ” ให้กับผู้เรียนพร้อม
ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2542). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น: สานต่อที่ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ :
เซ็นเตอร์ดีสคัฟเวอรี.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล. (2557). การโค้ชเพื่อการรู้คิด. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2533). การพัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
รุ่งเรืองธรรม.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วิทยาลัยสงฆ์ขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2562). หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาภาษาไทย. ขอนแก่น : วิทยาลัยสงฆ์ขอนแก่น มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- วิลาสินี พรรณะ และประสาท เนื่องเฉลิม. (2562). การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาภูมิสารสนเทศ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 16(2), 411-422.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สงบ ลักษณะ. (2542). *ปฏิรูปหลักสูตร: ที่สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สังต์ อุทรานันท์. (2532). *พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : เซนต์เตอร์พับลิเคชั่น.
- สังต์ อุทรานันท์. (2538). *หลักสูตรและการสอน*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สนิท พาราษฎร์. (2559). *การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สมจิตรา เรืองศรี และคณะ. (2560). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การประเมินและการวิจัยการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555) มหาวิทยาลัยรามคำแหง. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 9(1), 57-71.
- สมชัย วงษ์นายะ และทวนทอง เขาวงกิตพิงศ์. (2560). การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การบริหารและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556). *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 23(2), 62-72.
- สมพร ร่วมสุข. (2559). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 9(1), 1117-1128.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2541). *รวมบทความทางวิธีวิทยาการวิจัย เล่ม 1*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สันต์ ธรรมบำรุง. (2527). *หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : นรสิ่ง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ : เซ็นจูรี่.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

- สำเร็จ อ่อนสัมพันธ์. (2560). *การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- สิริววรรณ จรัสรวีวัฒน์ และคณะ. (2560). การประเมินหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการสอนภาษาญี่ปุ่น (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์*, 14(65), 231-242.
- สุนีย์ ชัยสุขสังข์. (2557). *กลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนทางเลือก*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). *แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตรยุคปฏิรูปการศึกษาไทย*. เชียงใหม่ : The Knowledge Centre.
- สุมิตร คุณานุกร. (2533). *หลักสูตรและการสอน*. กรุงเทพฯ : ขวณพิมพ์.
- สุมิตร คุณานุกร. (2536). *หลักสูตรและการสอน*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- เสนีย์ พิทักษ์อรุณพ. (2524). การประเมินโครงการ. *สารพัฒนาหลักสูตร*, 10, 43.
- หัตยา เจียมศักดิ์. (2539). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมในท้องถิ่น ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 ของอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อรสา ปราชญ์นคร. (2533). *หลักสูตรและแบบเรียนมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- อานันท์ กรมน้อย และคณะ. (2563). การประเมินหลักสูตรรายวิชา อ 21101 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยใช้ รูปแบบ CIPP MODEL. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์*, 3(1), 36-46.
- อำนาจ จันทร์แป้น. (2532). *การพัฒนาหลักสูตร: ทฤษฎีสู่การปฏิบัติระดับโรงเรียน*. เชียงใหม่ : ส.ทรัพย์การพิมพ์.
- Alfredo, D. (2013). *Teaching and Learning in 21 st Century Classrooms*. [online]. Available from : http://www.ehow.com/way_5241398_teaching-learning21stcentury-classrooms.html. [accessed 28 December 2022].
- Alkin, M.C. (1969). *Evaluation Theory Development*. Los Angeles : U.S.A.
- Cronbach, L.J. (1963). *Educational Psychology*. New York : Harcourt Brace and World, Inc.

- Doris Lorraine, Cox-Peterson. (2004). *A Qualitative Analysis of A Cohort Doctoral Program in Educational Administration*. Ph.D. Thesis, University of Purdue.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education*. Education. Edited by Carter V. Good. New York : McGraw–Hill book Company, Inc.
- Gorman, M. (2012). *21st Century educational technology and learning*. [online]. Available from : <http://21centuryedtech.wordpress.com>. [accessed 28 December 2022].
- Kittel, R.S. (2004). Abstinence Education : Creating Education Criteria and Evaluating Curriculum. *Dissertation Abstracts International*, 65(3), 883–A.
- Mingucci, M.M. (2002). Action Research as ESL Teacher Professional Development. *Dissertation Abstracts International*, 63(2), 451-A.
- Oliva, P.F. (1992). *Developing The Curriculum*. 3rd ed. New York : Harper Collins Publishers.
- Partnership for 21st century skills. (2011). *Framework for 21st Century Learning*. [online]. Available from : http://www.p21.org/storage/documents/21_Framework_Definitions.pdf. [accessed 28 December 2022].
- Provus, M. (1971). *Discrepancy evaluation for educational program improvement and assessment*. Berkeley, CA : McCutchan Publishing.
- Saylor, G.J. and Alexander, W.M. (1974). *Planing Curriculum for Schools*. 3rd ed. New York : Holt Rinchart and Winston.
- Saylor, G.J., Alexander, W.M. and Lewis, A.J. (1981). *Curriculum Planning for Better Teaching and Learning*. 4th ed. New York : Holt, Rinehart and Winston.
- Sowell, E.J. (1996). *Curriculum: An Integrative Introduction*. United States of America : Merrill Prentice Hall.
- Stake, R.E. (1967). The Countenance of Educational Evaluation. *Teachers College Record*, 68, 523-540.
- Stufflebeam, D.L. and others. (1971). *Educational evaluation and decision making*. Itasca, IL : Peacock.
- Stufflebeam, D.L. and Shinkfield, A.J. (2007). *Evaluation Theory, Models, & Application*. San Francisco : John Wiley.

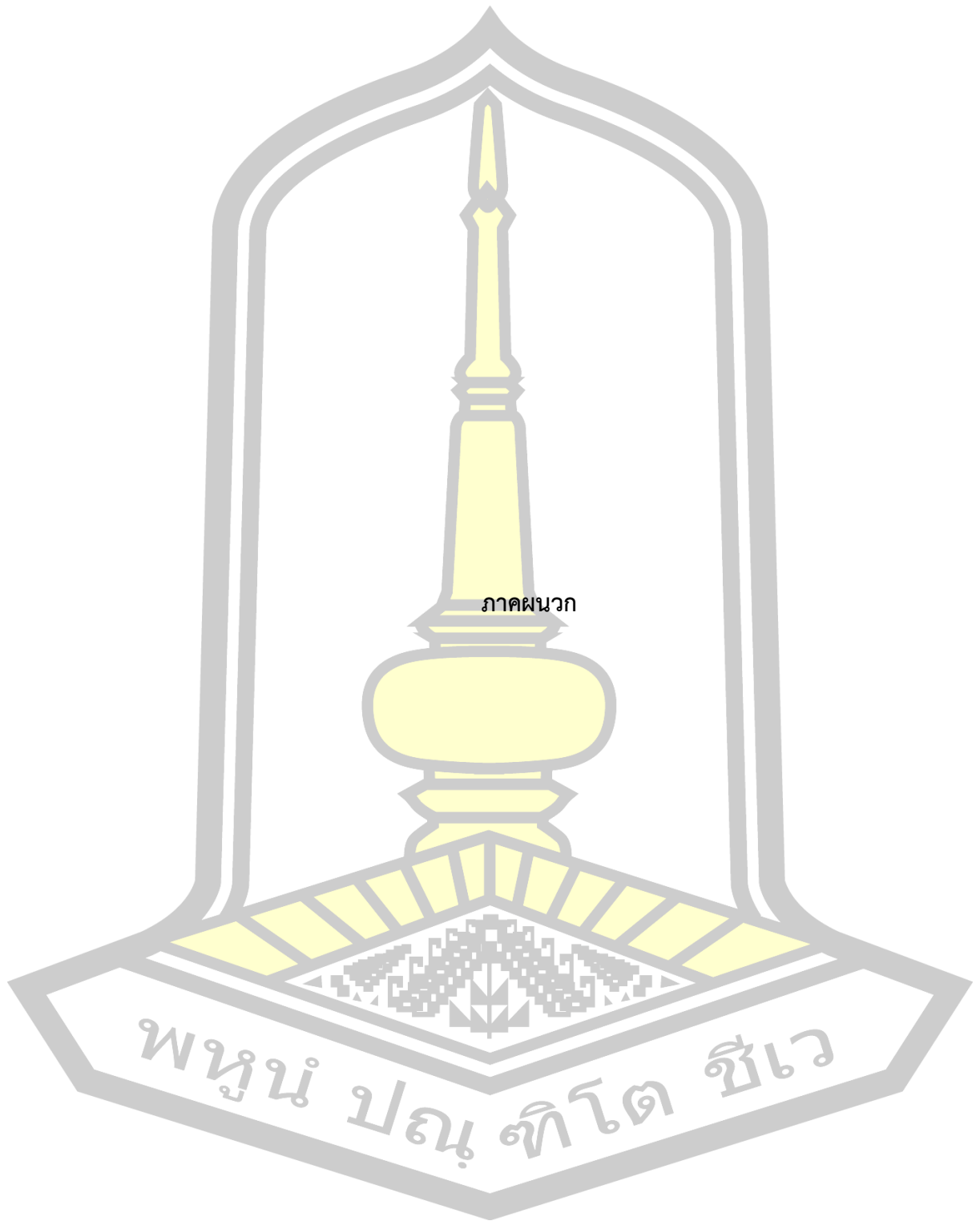
Taba, H. (1962). *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York :
Harcourt Brace and World.

Tyler, R.W. (1950). *Basic Principles of curriculum and Instruction*. Chicago :
The University of Chicago press.

UNC Ferda. (2010). *Evolution of English Language Teaching Program ATA Public
University Using CIPP Model*. [online]. Available from :
<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:https://etd.lib.metu.edu.tr/upload/12611570/index.pdf>. [accessed 28 December 2022].

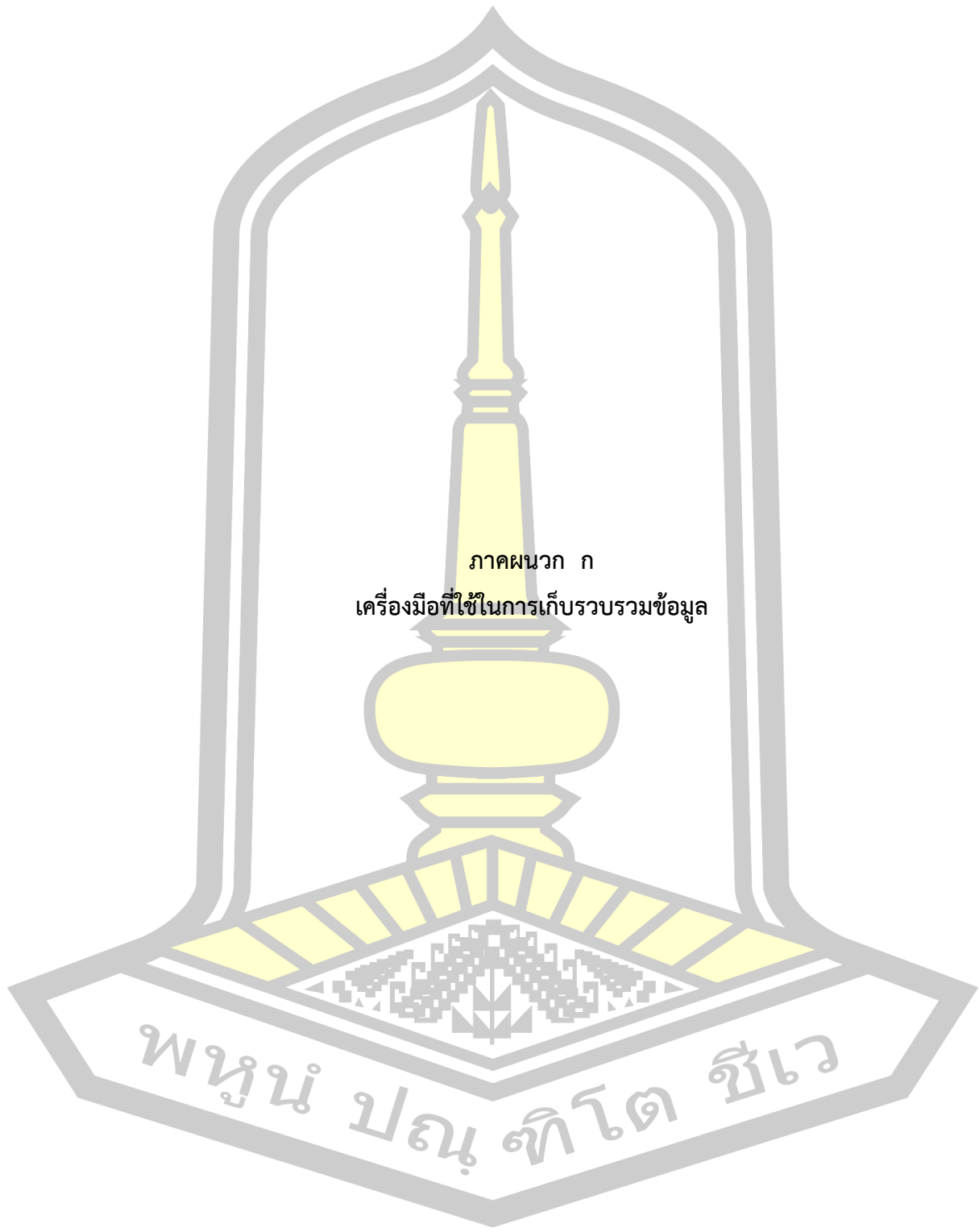
Wiboonupattum. (2003). *The ureau of Information and Communication Technology,
Ministry of Education, Thailand*http. [online]. Available from :
<http://gauge.u-gakugei.ac.jp/apeid/apeid03/PresentationPDF/thailand.pdf>.
[accessed 28 December 2022].

ภาคผนวก

พหุบัณฑิตยาลัย

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

พหุบัน ปณุ ทิโต ชีเว

ฉบับที่ 1 สำหรับอาจารย์ผู้สอน และอาจารย์นิเทศการสอน
แบบประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ซึ่งคำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพต่อไป
2. แบบประเมินฉบับนี้มี 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน
 - ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรและคุณภาพของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มี 4 ด้าน ประกอบด้วย บริบท ปัจจัยป้อน กระบวนการ และผลผลิต
 - ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดเด่น จุดอ่อน ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับหลักสูตร ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นต่างๆไป
3. โปรดตอบแบบประเมินที่มีระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความเป็นจริงลงในช่องว่างและทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ให้ถูกต้อง

ขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบประเมินในครั้งนี้

พระปลัดนัฐพงศ์ หมั่นแก้ว

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปรนุ ทิโต ชีเว

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

1. สถานภาพ

1. บรรพชิต 2. คฤหัสถ์ชาย 3. คฤหัสถ์หญิง

2. อายุ.....ปี

3. การศึกษาสูงสุด/สาขา

1. ปริญญาเอก สาขา.....

2. ปริญญาโท สาขา.....

4. ตำแหน่งทางวิชาการ

1. ศาสตราจารย์
 2. รองศาสตราจารย์
 3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์
 4. ไม่มี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยป้อน ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อผลิตบัณฑิตสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

1. มีความรู้ ความเข้าใจ ในภาษาไทย
2. มีทักษะด้านการสอน ด้านการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข และการสื่อสารเทคโนโลยี
3. สามารถพัฒนารูปแบบการสอน และจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยอย่างต่อเนื่อง
4. สามารถนำความรู้ทางภาษาไทยไปประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. เป็นผู้นำด้านการสอนภาษาไทยที่มีคุณธรรม ศีลธรรม และมนุษยธรรม
6. มีจิตอาสาในการให้บริการช่วยเหลือบุคคลตามจรรยาบรรณวิชาชีพ
7. มีความรับผิดชอบและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน

พจนานุกรมศัพท์โต ชีว

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ด้านบริบท						
1.1 ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร						
1	มีความชัดเจนด้านภาษาและเข้าใจง่าย					
2	สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน					
3	ครอบคลุมเนื้อหาและโครงสร้างของหลักสูตร					
4	ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวางในสาขาวิชาการสอนภาษาไทย					
5	ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ					
6	สอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตร					
1.2 ด้านโครงสร้างของหลักสูตร						
1	มีความสอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร					
2	จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรมีความเหมาะสม (184 หน่วยกิต)					
3	จำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาบังคับ (48 หน่วยกิต)					
4	จำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเลือก (20 หน่วยกิต)					
5	จำนวนหน่วยกิตวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (16 หน่วยกิต)					
1.3 ด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตร						
1	มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร					
2	เนื้อหารายวิชาเอกต่าง ๆ ชัดเจนไม่ซ้ำซ้อนกัน					
3	เนื้อหารายวิชาอื่นที่นอกเหนือจากรายวิชาเอกชัดเจนและไม่ซ้ำซ้อนกัน					
4	ช่วยให้ผู้เรียนนำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานได้					
5	รายวิชาในวิชาเอกเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน					
6	เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน					
7	เนื้อหาสาระการเรียนรู้มีการจัดลำดับได้เหมาะสม					

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
2. ด้านปัจจัยป้อน						
2.1 เอกสารตำราเรียน						
1	เอกสารประกอบหลักสูตรมีเพียงพอสำหรับช่วยในการศึกษาค้นคว้า					
2	มีจำนวนหนังสือและวารสารอ้างอิงเพียงพอและตรงกับความต้องการ					
3	มีรายงานการวิจัยจำนวนเพียงพอที่จะใช้ศึกษาค้นคว้า					
4	ห้องสมุดมีหนังสือและวารสารที่ทันสมัยเป็นปัจจุบัน					
2.2 อุปกรณ์การเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา						
1	มีข้อมูลระบบอิเล็กทรอนิกส์ไว้บริการอย่างเพียงพอ					
2	สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษามีคุณภาพเพียงพอและทันสมัย					
3	มหาวิทยาลัยมีบริการด้านสื่อทางการสอนที่ทันสมัย					
4	มีวัสดุที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ					
5	ห้องเรียนมีบรรยากาศและสภาพที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน					
6	ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนนิสิตและการจัดกิจกรรม					
2.3 อื่น ๆ						
1	การบริการด้านต่าง ๆ เช่น การยื่นคำร้องการลงทะเบียน การตอบปัญหาข้อสงสัยต่าง ๆ ในการศึกษา					
2	การจัดอาจารย์สอนแต่ละรายวิชา					
3	การจัดอาจารย์ที่ปรึกษาให้กับนิสิต					
4	อาจารย์ที่ปรึกษาเอาใจใส่ติดตามและให้เวลากับนิสิตอย่างต่อเนื่อง					
3. ด้านกระบวนการ						
3.1 ด้านสภาพการเรียนการสอน						
1	ผู้สอนเน้นความรู้ความสามารถนำไปปฏิบัติได้					
2	ผู้สอนมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี					
3	ผู้สอนใช้วิธีสอนอย่างหลากหลาย เช่น การบรรยาย อภิปราย ให้ศึกษาค้นคว้าเอง					
4	การตรงต่อเวลาของอาจารย์ผู้สอน					

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
5	การเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายพิเศษ					
6	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
3.2 ด้านการวัดผลประเมินผล						
1	การวัดและประเมินผลในแต่ละวิชามีหลายรูปแบบ เช่น การทดสอบเขียนรายงาน การอภิปราย					
2	วิธีวัดและเครื่องมือวัดมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร					
3	การกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม					
4	วัดผลทั้งด้านความรู้ ทักษะคุณธรรม					
5	วิธีวัดและประเมินผลมีความยุติธรรม					
6	ผู้สอนแจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนทราบอย่างรวดเร็ว					
4. ด้านผลผลิต						
4.1 ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน						
1	มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน					
2	มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่					
3	ความสามารถในการบริหารองค์กร					
4	การปฏิบัติงานก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ					
5	มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร					
6	มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน					
4.2 ด้านภาวะผู้นำ						
1	มีภาวะความเป็นผู้นำในการการทำงาน					
2	มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจในการทำงาน ได้ถูกต้อง สมเหตุสมผลและทันต่อเหตุการณ์					
3	มีความสามารถในการเป็นผู้นำและผู้ตามได้					
4	เป็นผู้นำในการกระตุ้นให้บุคลากรในหน่วยงานให้มีจรรยาบรรณในการทำงาน					

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
4.3 ด้านความสามารถในการเฝ้าหาความรู้อย่างต่อเนื่อง						
1	การนำความรู้ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เรียนมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน					
2	ความสามารถรับเทคโนโลยีใหม่และนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน					
3	การนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปช่วยพัฒนาองค์กร					
4.4 ด้านความสามารถในการปรับตัว						
1	การนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปช่วยพัฒนาองค์กร					
2	สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
3	สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในการทำงาน					
4	มีความสัมพันธ์ที่ดีและมีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน					
5	มีจิตใจเปิดกว้างยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น					
4.5 ด้านการยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล						
1	มีความซื่อสัตย์ในการทำงาน					
2	มีความเสียสละต่อส่วนรวม					
3	ขยันหมั่นเพียร อุทิศเวลาให้กับหน่วยงาน					
4	มีความยุติธรรมต่อเพื่อนร่วมงาน					
5	แสดงความรับผิดชอบผลงานของตนเมื่อเกิดความเสียหายต่อการปฏิบัติงาน					
4.6 ด้านความรู้ความสามารถพิเศษ						
1	มีความเชื่อมั่น กล้าคิด กล้าตัดสินใจ					
2	มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานและกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง					
3	มีความรู้ความสามารถในการทำวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่					
4	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบในการปฏิบัติงาน					
5	สามารถใช้ความรู้จากการวิจัยให้เกิดประโยชน์ต่อวิชาชีพ					

ตอนที่ 3: ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดเด่น จุดด้อย ปัญหาและความต้องการ ความคิดเห็นเกี่ยวกับ
หลักสูตร การให้บริการด้านต่าง ๆ ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั่ว ๆ ไป

1. จุดเด่น.....

.....

2. จุดด้อย.....

.....

3. ปัญหาและความต้องการ.....

.....

4. เกี่ยวกับจำนวนหมวดวิชาบังคับในหลักสูตร ท่านมีความเห็นอย่างไร

() 4.1 ควรเพิ่มหมวดวิชาบังคับคือวิชา.....

.....

() 4.2 ควรคงไว้ตามสภาพเดิม

() 4.3 ควรลดหมวดวิชาบังคับคือวิชา.....

.....

5. การให้บริการด้านต่าง ๆ

5.1 ห้องสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ.....

.....

5.2 ห้องศึกษาค้นคว้า.....

.....

5.3 การบริการข้อมูลข่าวสาร ทางด้านวิชาการต่าง ๆ.....

.....

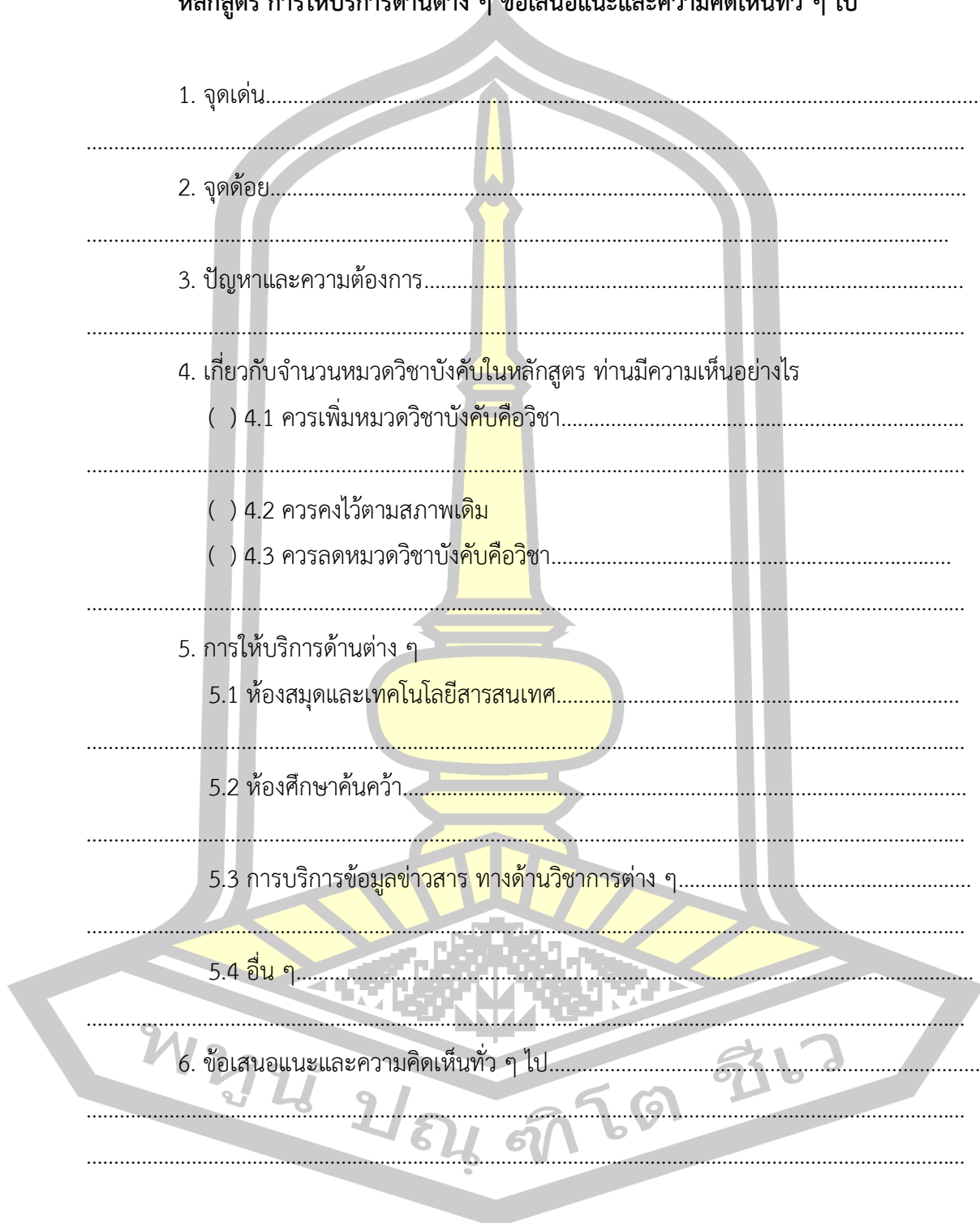
5.4 อื่น ๆ.....

.....

6. ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั่ว ๆ ไป.....

.....

.....

ฉบับที่ 2 สำหรับนิสิต

แบบประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ซึ่งคำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพต่อไป
2. แบบประเมินฉบับนี้มี 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน
 - ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรและคุณภาพของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มี 3 ด้าน ประกอบด้วย บริบท ปัจจัยป้อน และกระบวนการ
 - ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดเด่น จุดอ่อน ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับหลักสูตร ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั่ว ๆ ไป
3. โปรดตอบแบบประเมินที่มีระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความเป็นจริงลงในช่องว่างและทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ให้ถูกต้อง

ขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบประเมินในครั้งนี้

พระปลัดนัฐพงศ์ หมั่นแก้ว

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปรณ ทัต ชีเว

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

1. สถานภาพ

1. บรรพชิต 2. คฤหัสถ์ชาย 3. คฤหัสถ์หญิง

2. อายุ.....ปี

3. กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยป้อน และ ด้านกระบวนการ

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อผลิตบัณฑิตสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

1. มีความรู้ ความเข้าใจ ในภาษาไทย
2. มีทักษะด้านการสอน ด้านการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข และการสื่อสารเทคโนโลยี
3. สามารถพัฒนารูปแบบการสอน และจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยอย่างต่อเนื่อง
4. สามารถนำความรู้ทางภาษาไทยไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. เป็นผู้นำด้านการสอนภาษาไทยที่มีคุณธรรม ศีลธรรม และมนุษยธรรม
6. มีจิตอาสาในการให้บริการช่วยเหลือบุคคลตามจรรยาบรรณวิชาชีพ
7. มีความรับผิดชอบและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1 ด้านบริบท						
1.1 ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร						
1	มีความชัดเจนด้านภาษาและเข้าใจง่าย					
2	สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน					
3	ครอบคลุมเนื้อหาและโครงสร้างของหลักสูตร					
4	ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวางในสาขาวิชาการสอนภาษาไทย					
5	ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ					

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
6	สอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตร					
1.2 ด้านโครงสร้างของหลักสูตร						
1	มีความสอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร					
2	จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรมีความเหมาะสม (184 หน่วยกิต)					
3	จำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาบังคับ (48 หน่วยกิต)					
4	จำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเลือก (20 หน่วยกิต)					
5	จำนวนหน่วยกิตวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (16 หน่วยกิต)					
1.3 ด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตร						
1	มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร					
2	เนื้อหารายวิชาเอกต่าง ๆ ชัดเจนไม่ซ้ำซ้อนกัน					
3	เนื้อหารายวิชาอื่นที่นอกเหนือจากรายวิชาเอกชัดเจนและไม่ซ้ำซ้อนกัน					
4	สามารถช่วยให้ผู้เรียนนำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานได้					
5	รายวิชาในวิชาเอกเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน					
6	เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน					
7	เนื้อหาสาระการเรียนรู้มีการจัดลำดับได้เหมาะสม					
2. ด้านปัจจัยป้อน						
2.1 เอกสารตำราเรียน						
1	เอกสารประกอบหลักสูตรมีเพียงพอสำหรับช่วยในการศึกษาค้นคว้า					
2	มีจำนวนหนังสือและวารสารอ้างอิงเพียงพอและตรงกับความต้องการ					
3	มีรายงานการวิจัยจำนวนเพียงพอที่จะใช้ศึกษาค้นคว้า					
4	ห้องสมุดมีหนังสือและวารสารที่ทันสมัยเป็นปัจจุบัน					
2.2 อุปกรณ์การเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา						
1	มีข้อมูลระบบอิเล็กทรอนิกส์ไว้บริการอย่างเพียงพอ					
2	สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษามีคุณภาพเพียงพอ และทันสมัย					
3	มหาวิทยาลัยมีบริการด้านสื่อทางการสอนที่ทันสมัย					
4	มีวัสดุที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ					
5	ห้องเรียนมีบรรยากาศและสภาพที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน					

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
6	ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนนิสิตและการจัดกิจกรรม					
2.3 อื่น ๆ						
1	การบริการด้านต่าง ๆ เช่น การยื่นคำร้องการลงทะเบียน การตอบปัญหาข้อสงสัยต่าง ๆ ในการศึกษา					
2	การจัดอาจารย์สอนแต่ละรายวิชา					
3	การจัดอาจารย์ที่ปรึกษาให้กับนิสิต					
4	อาจารย์ที่ปรึกษาเอาใจใส่ติดตามและให้เวลากับนิสิตอย่างต่อเนื่อง					
3. ด้านกระบวนการ						
3.1 ด้านสภาพการเรียนการสอน						
1	ผู้สอนเน้นความรู้ความสามารถนำไปปฏิบัติได้					
2	ผู้สอนมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี					
3	ผู้สอนใช้วิธีสอนอย่างหลากหลาย เช่น การบรรยาย อภิปราย ให้ศึกษา ค้นคว้าเอง					
4	การตรงต่อเวลาของอาจารย์ผู้สอน					
5	การเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายพิเศษ					
6	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
3.2 ด้านการวัดผลประเมินผล						
1	การวัดและประเมินผลในแต่ละวิชามีหลายรูปแบบ เช่น การทดสอบเขียนรายงาน การอภิปราย					
2	วิธีวัดและเครื่องมือวัดมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร					
3	การกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม					
4	วัดผลทั้งด้านความรู้ ทักษะคุณธรรม					
5	วิธีวัดและประเมินผลมีความยุติธรรม					
6	ผู้สอนแจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนทราบอย่างรวดเร็ว					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดเด่น จุดด้อย ปัญหาและความต้องการ ความคิดเห็นเกี่ยวกับ
หลักสูตร การให้บริการด้านต่าง ๆ ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั่ว ๆ ไป

1. จุดเด่น.....

2. จุดด้อย.....

3. ปัญหาและความต้องการ.....

4. เกี่ยวกับจำนวนหมวดวิชาบังคับในหลักสูตร ท่านมีความเห็นอย่างไร

() 4.1 ควรเพิ่มหมวดวิชาบังคับคือวิชา.....

() 4.2 ควรคงไว้ตามสภาพเดิม

() 4.3 ควรลดหมวดวิชาบังคับคือวิชา.....

5. การให้บริการด้านต่าง ๆ

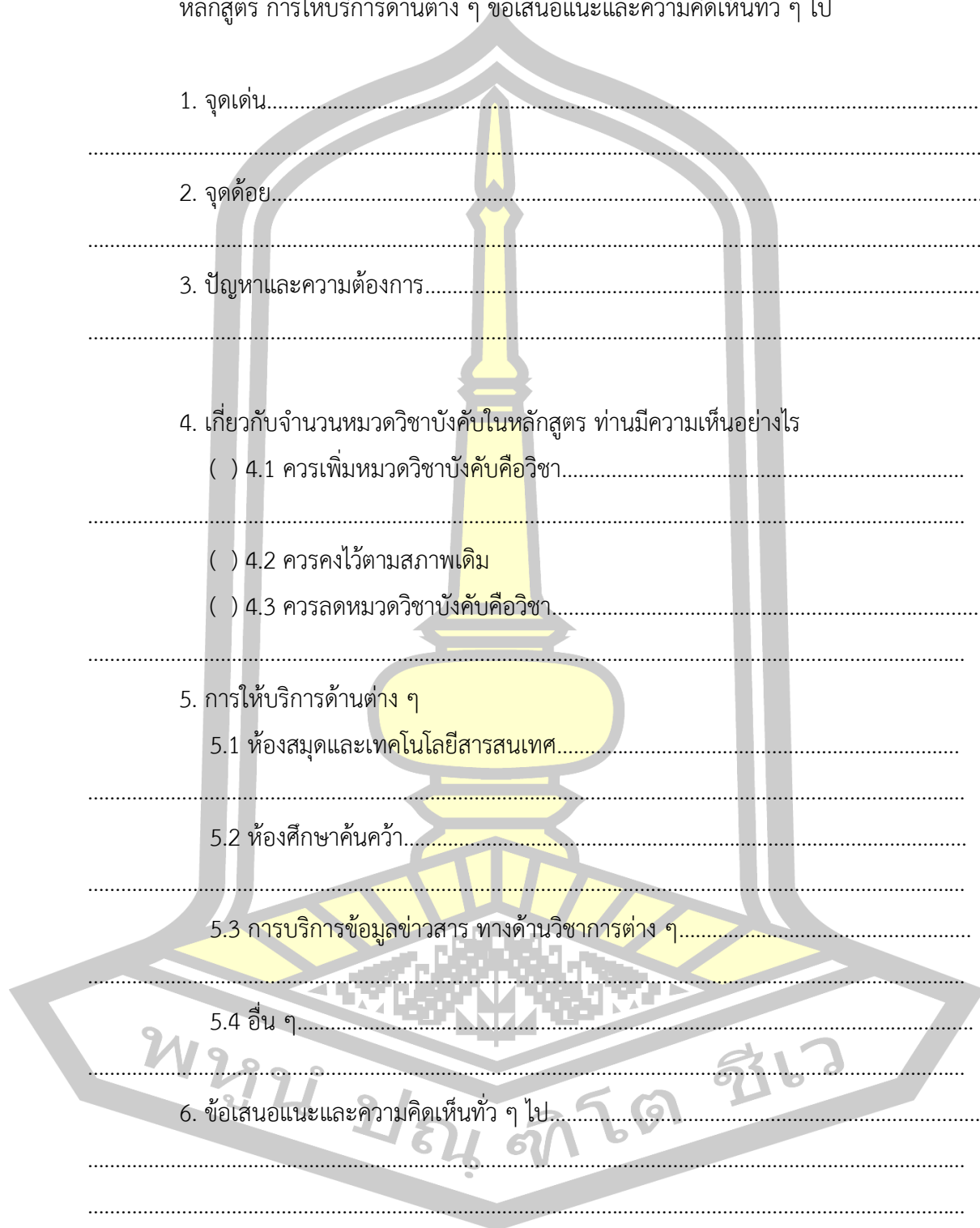
5.1 ห้องสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ.....

5.2 ห้องศึกษาค้นคว้า.....

5.3 การบริการข้อมูลข่าวสาร ทางด้านวิชาการต่าง ๆ.....

5.4 อื่น ๆ.....

6. ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั่ว ๆ ไป.....

ฉบับที่ 3 สำหรับครูที่เลี้ยง

แบบประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ซึ่งคำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพต่อไป
2. แบบประเมินฉบับนี้มี 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน
 - ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรและคุณภาพของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มี 4 ด้าน ประกอบด้วย บริบท ปัจจัยป้อน กระบวนการ และ ผลผลิต
 - ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดเด่น จุดอ่อน ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับหลักสูตร ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั่ว ๆ ไป
3. โปรดตอบแบบประเมินที่มีระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความเป็นจริงลงในช่องว่างและทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ให้ถูกต้อง

ขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบประเมินในครั้งนี้

พระปลัดนัฐพงศ์ หมั่นแก้ว

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปรนุ ทิโต ชีเว

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

1. สถานภาพ

1. บรรพชิต 2. คฤหัสถ์ชาย 3. คฤหัสถ์หญิง

2. อายุ.....ปี 3. ผลการศึกษาเฉลี่ย.....

4. อาชีพปัจจุบัน.....ตำแหน่ง.....
หน่วยงาน.....เริ่มทำงานเมื่อ.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยป้อน ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อผลิตบัณฑิตสาขาวิชาการสอนภาษาไทยให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

1. มีความรู้ ความเข้าใจในภาษาไทย
2. มีทักษะด้านการสอน ด้านการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข และการสื่อสารเทคโนโลยี
3. สามารถพัฒนารูปแบบการสอน และจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยอย่างต่อเนื่อง
4. สามารถนำความรู้ทางภาษาไทยไปประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. เป็นผู้นำด้านการสอนภาษาไทยที่มีคุณธรรม ศีลธรรม และมนุษยธรรม
6. มีจิตอาสาในการให้บริการช่วยเหลือบุคคลตามจรรยาบรรณวิชาชีพ
7. มีความรับผิดชอบและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน

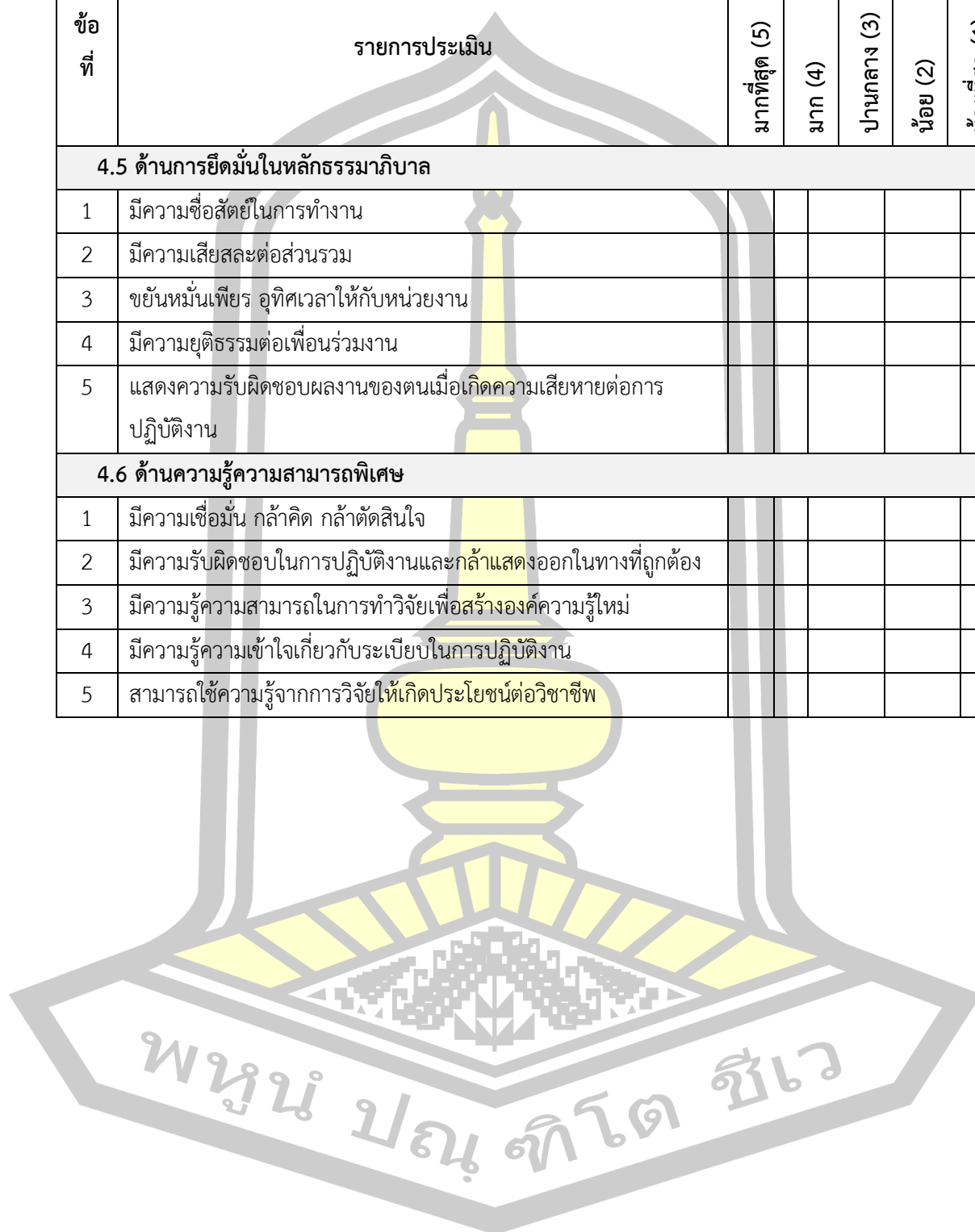
ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1 ด้านบริบท						
1.1 ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร						
1	มีความชัดเจนด้านภาษาและเข้าใจง่าย					
2	สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน					
3	ครอบคลุมเนื้อหาและโครงสร้างของหลักสูตร					
4	ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวางในสาขาวิชาการสอนภาษาไทย					
5	ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ					

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
6	สอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตร					
1.2 ด้านโครงสร้างของหลักสูตร						
1	มีความสอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร					
2	จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรมีความเหมาะสม (184หน่วยกิต)					
3	จำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาบังคับ (48 หน่วยกิต)					
4	จำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเลือก(20 หน่วยกิต)					
5	จำนวนหน่วยกิตวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (16 หน่วยกิต)					
1.3 ด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตร						
1	มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร					
2	เนื้อหารายวิชาเอกต่าง ๆ ชัดเจนไม่ซ้ำซ้อนกัน					
3	เนื้อหารายวิชาอื่นนอกเหนือจากรายวิชาเอกชัดเจนและไม่ซ้ำซ้อนกัน					
4	สามารถช่วยให้ผู้เรียนนำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานได้					
5	รายวิชาในวิชาเอกเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน					
6	เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน					
7	เนื้อหาสาระการเรียนรู้มีการจัดลำดับได้เหมาะสม					
2. ด้านปัจจัยป้อน						
2.1 เอกสารตำราเรียน						
1	เอกสารประกอบหลักสูตรมีเพียงพอสำหรับช่วยในการศึกษาค้นคว้า					
2	มีจำนวนหนังสือและวารสารอ้างอิงเพียงพอและตรงกับความต้องการ					
3	มีรายงานการวิจัยจำนวนเพียงพอที่จะใช้ศึกษาค้นคว้า					
4	ห้องสมุดมีหนังสือและวารสารที่ทันสมัยเป็นปัจจุบัน					
2.2 อุปกรณ์การเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา						
1	มีข้อมูลระบบอิเล็กทรอนิกส์ไว้บริการอย่างเพียงพอ					
2	สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษามีคุณภาพเพียงพอ และทันสมัย					
3	มหาวิทยาลัยมีบริการด้านสื่อทางการสอนที่ทันสมัย					
4	มีวัสดุที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ					
5	ห้องเรียนมีบรรยากาศและสภาพที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน					

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
6	ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนนิสิตและการจัดกิจกรรม					
2.3 อื่น ๆ						
1	การบริการด้านต่าง ๆ เช่น การยื่นคำร้องการลงทะเบียน การตอบปัญหาข้อสงสัยต่าง ๆ ในการศึกษา					
2	การจัดอาจารย์สอนแต่ละรายวิชา					
3	การจัดอาจารย์ที่ปรึกษาให้กับนิสิต					
4	อาจารย์ที่ปรึกษาเอาใจใส่ติดตามและให้เวลากับนิสิตอย่างต่อเนื่อง					
3. ด้านกระบวนการ						
3.1 ด้านสภาพการเรียนการสอน						
1	ผู้สอนเน้นความรู้ความสามารถนำไปปฏิบัติได้					
2	ผู้สอนมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี					
3	ผู้สอนใช้วิธีสอนอย่างหลากหลาย เช่น การบรรยาย อภิปราย ให้ศึกษาค้นคว้าเอง					
4	การตรงต่อเวลาของอาจารย์ผู้สอน					
5	การเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายพิเศษ					
6	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
3.2 ด้านการวัดผลประเมินผล						
1	การวัดและประเมินผลในแต่ละวิชามีหลายรูปแบบ เช่น การทดสอบเขียนรายงาน การอภิปราย					
2	วิธีวัดและเครื่องมือวัดมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร					
3	การกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม					
4	วัดผลทั้งด้านความรู้ ทักษะคุณธรรม					
5	วิธีวัดและประเมินผลมีความยุติธรรม					
6	ผู้สอนแจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนทราบอย่างรวดเร็ว					

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
4. ด้านผลผลิต						
4.1 ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน						
1	มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน					
2	มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่					
3	ความสามารถในการบริหารองค์กร					
4	การปฏิบัติงานก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ					
5	มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร					
6	มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน					
4.2 ด้านภาวะผู้นำ						
1	มีภาวะความเป็นผู้นำในการการทำงาน					
2	มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจในการทำงานได้ถูกต้อง สมเหตุสมผลและทันต่อเหตุการณ์					
3	มีความสามารถในการเป็นผู้นำและผู้ตามได้					
4	เป็นผู้นำในการกระตุ้นให้บุคลากรในหน่วยงานให้มีจรรยาบรรณในการทำงาน					
4.3 ด้านความสามารถในการเฝ้าหาความรู้อย่างต่อเนื่อง						
1	การนำความรู้ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เรียนมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน					
2	ความสามารถรับเทคโนโลยีใหม่ๆและนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน					
3	การนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปช่วยพัฒนาองค์กร					
4.4 ด้านความสามารถในการปรับตัว						
1	การนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปช่วยพัฒนาองค์กร					
2	สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
3	สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในการทำงาน					
4	มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานและมีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน					
5	มีจิตใจเปิดกว้างยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น					

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
4.5 ด้านการยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล						
1	มีความซื่อสัตย์ในการทำงาน					
2	มีความเสียสละต่อส่วนรวม					
3	ขยันหมั่นเพียร อุทิศเวลาให้กับหน่วยงาน					
4	มีความยุติธรรมต่อเพื่อนร่วมงาน					
5	แสดงความรับผิดชอบผลงานของตนเมื่อเกิดความเสียหายต่อการปฏิบัติงาน					
4.6 ด้านความรู้ความสามารถพิเศษ						
1	มีความเชื่อมั่น กล้าคิด กล้าตัดสินใจ					
2	มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานและกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง					
3	มีความรู้ความสามารถในการทำวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่					
4	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบในการปฏิบัติงาน					
5	สามารถใช้ความรู้จากการวิจัยให้เกิดประโยชน์ต่อวิชาชีพ					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดเด่น จุดด้อย ปัญหาและความต้องการ ความคิดเห็นเกี่ยวกับ
หลักสูตร การให้บริการด้านต่าง ๆ ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั่ว ๆ ไป

1. จุดเด่น.....

2. จุดด้อย.....

3. ปัญหาและความต้องการ.....

4. เกี่ยวกับจำนวนหมวดวิชาบังคับในหลักสูตร ท่านมีความเห็นอย่างไร

() 4.1 ควรเพิ่มหมวดวิชาบังคับคือวิชา.....

() 4.2 ควรคงไว้ตามสภาพเดิม

() 4.3 ควรลดหมวดวิชาบังคับคือวิชา.....

5. การให้บริการด้านต่าง ๆ

5.1 ห้องสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ.....

5.2 ห้องศึกษาค้นคว้า.....

5.3 การบริการข้อมูลข่าวสาร ทางด้านวิชาการต่าง ๆ.....

5.4 อื่น ๆ.....

6. ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั่ว ๆ ไป.....

พหุ ประถมศึกษา

ฉบับที่ 4 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน
แบบประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ซึ่งคำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. แบบประเมินฉบับนี้มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านผลผลิต คุณภาพของบัณฑิต และความต้องการคุณลักษณะของนิสิตที่จบการศึกษาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย โดยประเมินด้านต่าง ๆ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านภาวะผู้นำ ด้านความสามารถในการเฝ้าหาความรู้อย่างต่อเนื่อง ด้านความสามารถในการปรับตัว ด้านการยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล และด้านความรู้ความสามารถพิเศษ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั่วไป

3. โปรดตอบแบบประเมินที่มีระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความเป็นจริงลงในช่องว่างและทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ให้ถูกต้อง

ขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบประเมินในครั้งนี้

พระปลัดนัฐพงศ์ หมื่นแก้ว

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ด้านผลผลิต						
1.1 ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน						
1	มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน					
2	มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่					
3	ความสามารถในการบริหารองค์กร					
4	การปฏิบัติงานก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ					
5	มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร					
6	มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน					
1.2 ด้านภาวะผู้นำ						
1	มีภาวะความเป็นผู้นำในการการทำงาน					
2	มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจในการทำงานได้ถูกต้อง สมเหตุสมผลและทันต่อเหตุการณ์					
3	มีความสามารถในการเป็นผู้นำและผู้ตามได้					
4	เป็นผู้นำในการกระตุ้นให้บุคลากรในหน่วยงานให้มีจรรยาบรรณในการทำงาน					
1.3 ด้านความสามารถในการใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง						
1	การนำความรู้ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เรียนมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน					
2	ความสามารถรับเทคโนโลยีใหม่ๆและนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน					
3	การนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปช่วยพัฒนาองค์กร					
1.4 ด้านความสามารถในการปรับตัว						
1	การนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปช่วยพัฒนาองค์กร					
2	สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
3	สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในการทำงาน					
4	มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานและมีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน					

ฉบับที่ 5 สำหรับเพื่อนร่วมงานนิสิต
แบบประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ซึ่งคำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพต่อไป
2. แบบประเมินฉบับนี้มี 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน
 - ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านผลผลิต คุณภาพของบัณฑิต และความต้องการคุณลักษณะของนิสิตที่จบการศึกษาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย โดยประเมินด้านต่าง ๆ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านภาวะผู้นำ ด้านความสามารถในการเฝ้าหาความรู้อย่างต่อเนื่อง ด้านความสามารถในการปรับตัว ด้านการยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล และด้านความรู้ความสามารถพิเศษ
 - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั่ว ๆ ไป
3. โปรดตอบแบบประเมินที่มีระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความเป็นจริงลงในช่องว่างและทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ให้ถูกต้อง

ขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบประเมินในครั้งนี้

พระปลัดนัฐพงศ์ หมื่นแก้ว

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

1. สถานภาพ

1. บรรพชิต 2. คฤหัสถ์ชาย 3. คฤหัสถ์หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ศาสนา

1. พุทธ 2. อิสลาม 3. คริสต์
 4. อื่น ๆ (ระบุ).....

4. ประสบการณ์ในการทำงาน

1. ต่ำกว่า 2 ปี 2. 2-3 ปี
 3. 4-5 ปี 4. 6 ปี ขึ้นไป

5. ตำแหน่งปัจจุบัน.....

หน่วยงาน.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรในด้านผลผลิต

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อผลิตบัณฑิตสาขาวิชาการสอนภาษาไทยให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

1. มีความรู้ ความเข้าใจ ในภาษาไทย
2. มีทักษะด้านการสอน ด้านการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข และการสื่อสารเทคโนโลยี
3. สามารถพัฒนารูปแบบการสอน และจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยอย่างต่อเนื่อง
4. สามารถนำความรู้ทางภาษาไทยไปประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. เป็นผู้นำด้านการสอนภาษาไทยที่มีคุณธรรม ศีลธรรม และมนุษยธรรม
6. มีจิตอาสาในการให้บริการช่วยเหลือบุคคลตามจรรยาบรรณวิชาชีพ
7. มีความรับผิดชอบและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ด้านผลผลิต						
1.1 ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน						
1	มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน					
2	มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่					
3	ความสามารถในการบริหารองค์กร					
4	การปฏิบัติงานก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ					
5	มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร					
6	มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน					
1.2 ด้านภาวะผู้นำ						
1	มีภาวะความเป็นผู้นำในการการทำงาน					
2	มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจในการทำงานได้ถูกต้อง สมเหตุสมผลและทันต่อเหตุการณ์					
3	มีความสามารถในการเป็นผู้นำและผู้ตามได้					
4	เป็นผู้นำในการกระตุ้นให้บุคลากรในหน่วยงานให้มีจรรยาบรรณในการทำงาน					
1.3 ด้านความสามารถในการเฝ้าหาความรู้อย่างต่อเนื่อง						
1	การนำความรู้ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เรียนมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน					
2	ความสามารถรับเทคโนโลยีใหม่ๆและนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน					
3	การนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปช่วยพัฒนาองค์กร					
1.4 ด้านความสามารถในการปรับตัว						
1	การนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปช่วยพัฒนาองค์กร					
2	สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
3	สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในการทำงาน					
4	มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานและมีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน					
5	มีจิตใจเปิดกว้างยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น					
1.5 ด้านการยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล						
1	มีความซื่อสัตย์ในการทำงาน					

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
2	มีความเสียสละต่อส่วนรวม					
3	ขยันหมั่นเพียร อุทิศเวลาให้กับหน่วยงาน					
4	มีความยุติธรรมต่อเพื่อนร่วมงาน					
5	แสดงความรับผิดชอบผลงานของตนเมื่อเกิดความเสียหายต่อการปฏิบัติงาน					
1.6 ด้านความรู้ความสามารถพิเศษ						
1	มีความเชื่อมั่น กล้าคิด กล้าตัดสินใจ					
2	มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานและกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง					
3	มีความรู้ความสามารถในการทำวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่					
4	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบในการปฏิบัติงาน					
5	สามารถใช้ความรู้จากการวิจัยให้เกิดประโยชน์ต่อวิชาชีพ					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั่ว ๆ ไป

.....

.....

.....

ฉบับที่ 1.1 สำหรับอาจารย์ผู้สอน และอาจารย์นิเทศการสอน
 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....ตำแหน่ง.....

วันที่ให้สัมภาษณ์ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1. รายวิชาที่เปิดสอนหรือที่ท่านรับผิดชอบสอนเหมาะสม จำเป็นหรือไม่อย่างไร

.....

2. นิสิตได้รับประโยชน์อะไรบ้างจากการเรียนรายวิชานี้

.....

3. เวลาเรียน เนื้อหา กิจกรรมในรายวิชานี้เหมาะสม มีคุณภาพ มีเป้าหมาย จุดประสงค์ดีพอหรือไม่
 อย่างไร

.....

4. ประเด็นที่ควรปรับปรุงในรายวิชาที่รับผิดชอบสอนมีอะไรบ้างและอย่างไร

.....

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

ฉบับที่ 1.2 สำหรับนิสิต

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....ตำแหน่ง.....

วันที่ให้สัมภาษณ์ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1. ท่านมีความภาคภูมิใจมากน้อยเพียงใดที่ได้เข้าศึกษาในหลักสูตรนี้

.....

.....

.....

2. ภาพรวมในการสอนของอาจารย์มีคุณภาพมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

3. รายวิชาที่มีในหลักสูตรเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

4. มีสิ่งใดที่เป็นจุดเด่น จุดด้อยในหลักสูตรนี้

.....

.....

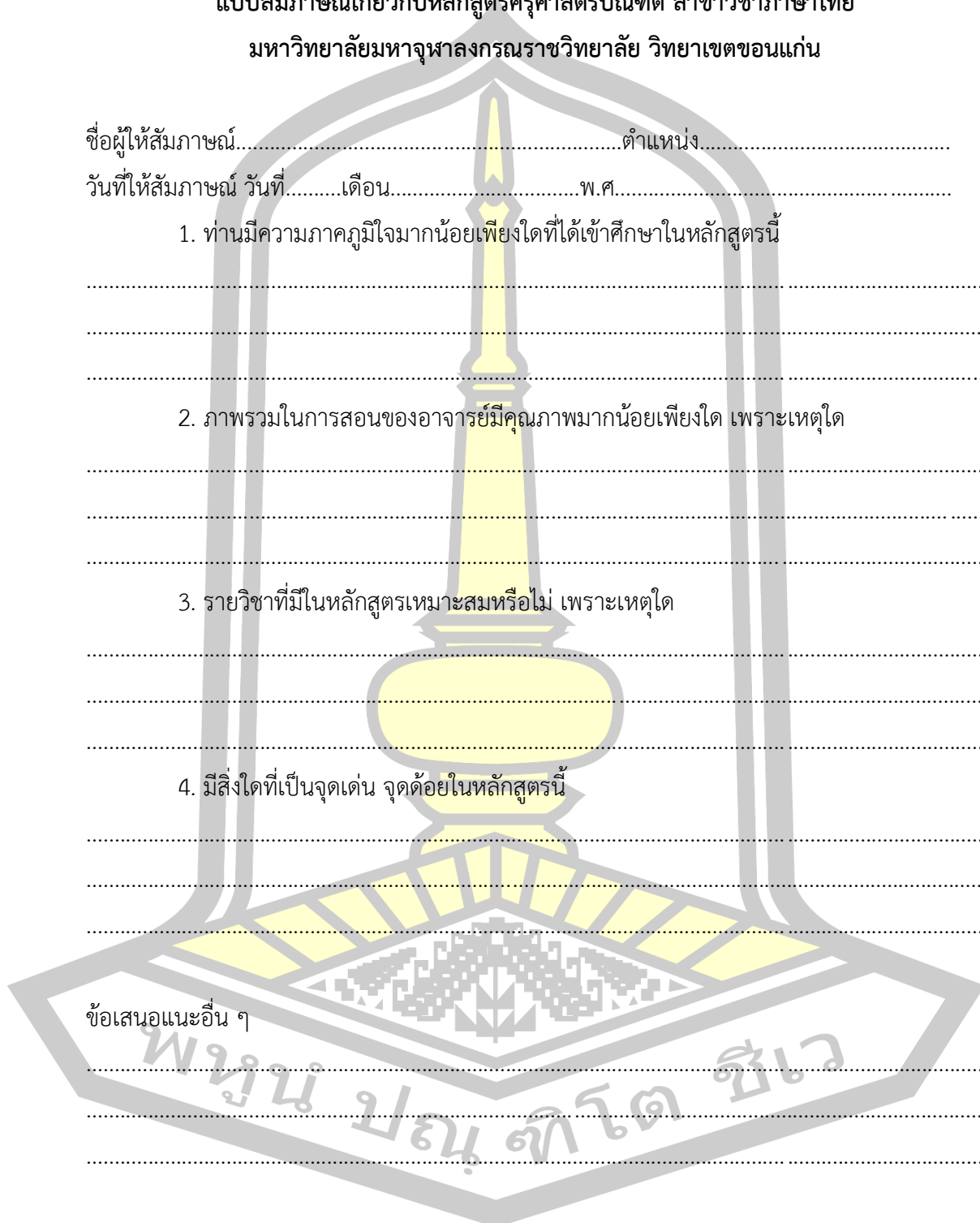
.....

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

ฉบับที่ 1.3 สำหรับครูพี่เลี้ยง
แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....ตำแหน่ง.....

วันที่ให้สัมภาษณ์ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1. ท่านมีความภาคภูมิใจมากน้อยเพียงใดที่ได้เข้าศึกษาในหลักสูตรนี้

.....

.....

.....

2. ภาพรวมในการสอนของอาจารย์มีคุณภาพมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

3. รายวิชาที่มีในหลักสูตรเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

4. มีสิ่งใดที่เป็นจุดเด่น จุดด้อยในหลักสูตรนี้

.....

.....

.....

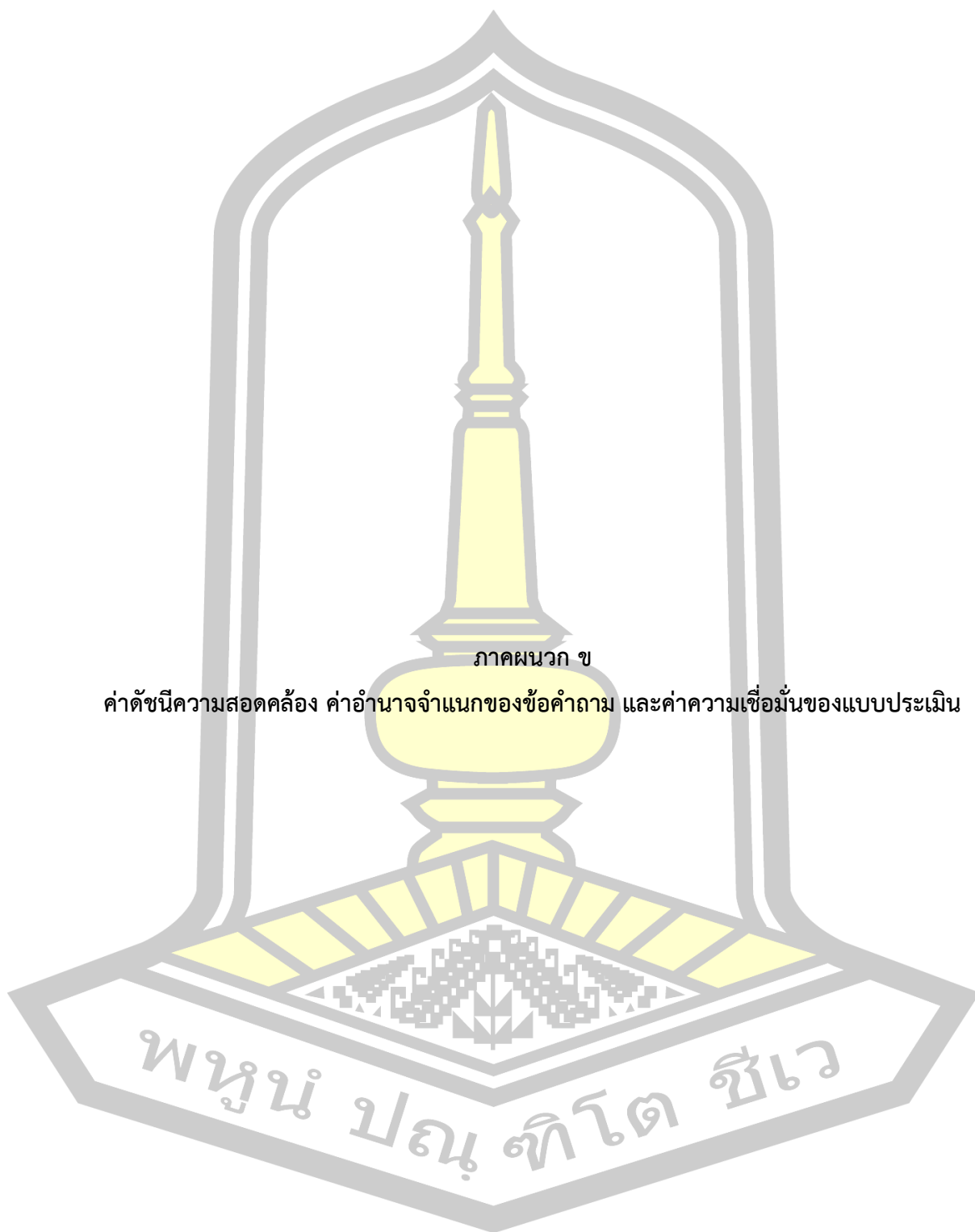
ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

พญนุ มณฺ ภิโต ชิว

ภาคผนวก ข

คำดัชนีความสอดคล้อง คำอำนาจจำแนกของข้อคำถาม และค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมิน

พหุจน์ ปณฺ ทิโต ชีเว

ตาราง 25 สรุปผลความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแบบสอบถามการประเมินหลักสูตร
การประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น หลักสูตร
ปรับปรุง พุทธศักราช 2562

รายการประเมิน	ค่าดัชนี ความสอดคล้อง	สรุปผล
1. ด้านบริบท		
ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร		
1. มีความชัดเจนด้านภาษาและเข้าใจง่าย	1.00	ใช้ได้
2. สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน	1.00	ใช้ได้
3. ครอบคลุมเนื้อหาและโครงสร้างของหลักสูตร	1.00	ใช้ได้
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวางในสาขาวิชาการสอนภาษาไทย	1.00	ใช้ได้
5. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ	1.00	ใช้ได้
6. สอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตร	1.00	ใช้ได้
ด้านโครงสร้างของหลักสูตร		
1. มีความสอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	1.00	ใช้ได้
2. จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรมีความเหมาะสม (184 หน่วยกิต)	1.00	ใช้ได้
3. จำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาบังคับ (48 หน่วยกิต)	1.00	ใช้ได้
4. จำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเลือก (20 หน่วยกิต)	1.00	ใช้ได้
5. จำนวนหน่วยกิตวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (16 หน่วยกิต)	1.00	ใช้ได้
ด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตร		
1. มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	1.00	ใช้ได้
2. เนื้อหารายวิชาเอกต่าง ๆ ชัดเจนไม่ซ้ำซ้อนกัน	1.00	ใช้ได้
3. เนื้อหารายวิชาอื่นที่นอกเหนือจากรายวิชาเอกชัดเจนและ ไม่ซ้ำซ้อนกัน	1.00	ใช้ได้
4. ช่วยให้ผู้เรียนนำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานได้	1.00	ใช้ได้
5. รายวิชาในวิชาเอกเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน	1.00	ใช้ได้

ตาราง 25 (ต่อ)

รายการประเมิน	ค่าดัชนี ความสอดคล้อง	สรุปผล
6. เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน	1.00	ใช้ได้
7. เนื้อหาสาระการเรียนรู้มีการจัดลำดับได้เหมาะสม	1.00	ใช้ได้
2. ด้านปัจจัยป้อน		
เอกสารตำราเรียน		
1. เอกสารประกอบหลักสูตรมีเพียงพอสำหรับช่วยในการศึกษาค้นคว้า	1.00	ใช้ได้
2. มีจำนวนหนังสือและวารสารอ้างอิงเพียงพอและตรงกับความต้องการ	1.00	ใช้ได้
3. มีรายงานการวิจัยจำนวนเพียงพอที่จะใช้ศึกษาค้นคว้า	1.00	ใช้ได้
4. ห้องสมุดมีหนังสือและวารสารที่ทันสมัยเป็นปัจจุบัน	1.00	ใช้ได้
อุปกรณ์การเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา		
1. มีข้อมูลระบบอิเล็กทรอนิกส์ไว้บริการอย่างเพียงพอ	1.00	ใช้ได้
2. สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษามีคุณภาพเพียงพอและทันสมัย	1.00	ใช้ได้
3. มหาวิทยาลัยมีบริการด้านสื่อทางการสอนที่ทันสมัย	1.00	ใช้ได้
4. มีวัสดุที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ	1.00	ใช้ได้
5. ห้องเรียนมีบรรยากาศและสภาพที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน	1.00	ใช้ได้
6. ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนนิสิตและการจัดกิจกรรม	1.00	ใช้ได้
อื่น ๆ		
1. การบริการด้านต่าง ๆ เช่น การยื่นคำร้องการลงทะเบียน การตอบ		
2. ปัญหาข้อสงสัยต่าง ๆ ในการศึกษา	1.00	ใช้ได้
2. การจัดอาจารย์สอนแต่ละรายวิชา	1.00	ใช้ได้
3. การจัดอาจารย์ที่ปรึกษาให้กับนิสิต	1.00	ใช้ได้
4. อาจารย์ที่ปรึกษาเอาใจใส่ติดตามและให้เวลากับนิสิตอย่างต่อเนื่อง	1.00	ใช้ได้

ตาราง 25 (ต่อ)

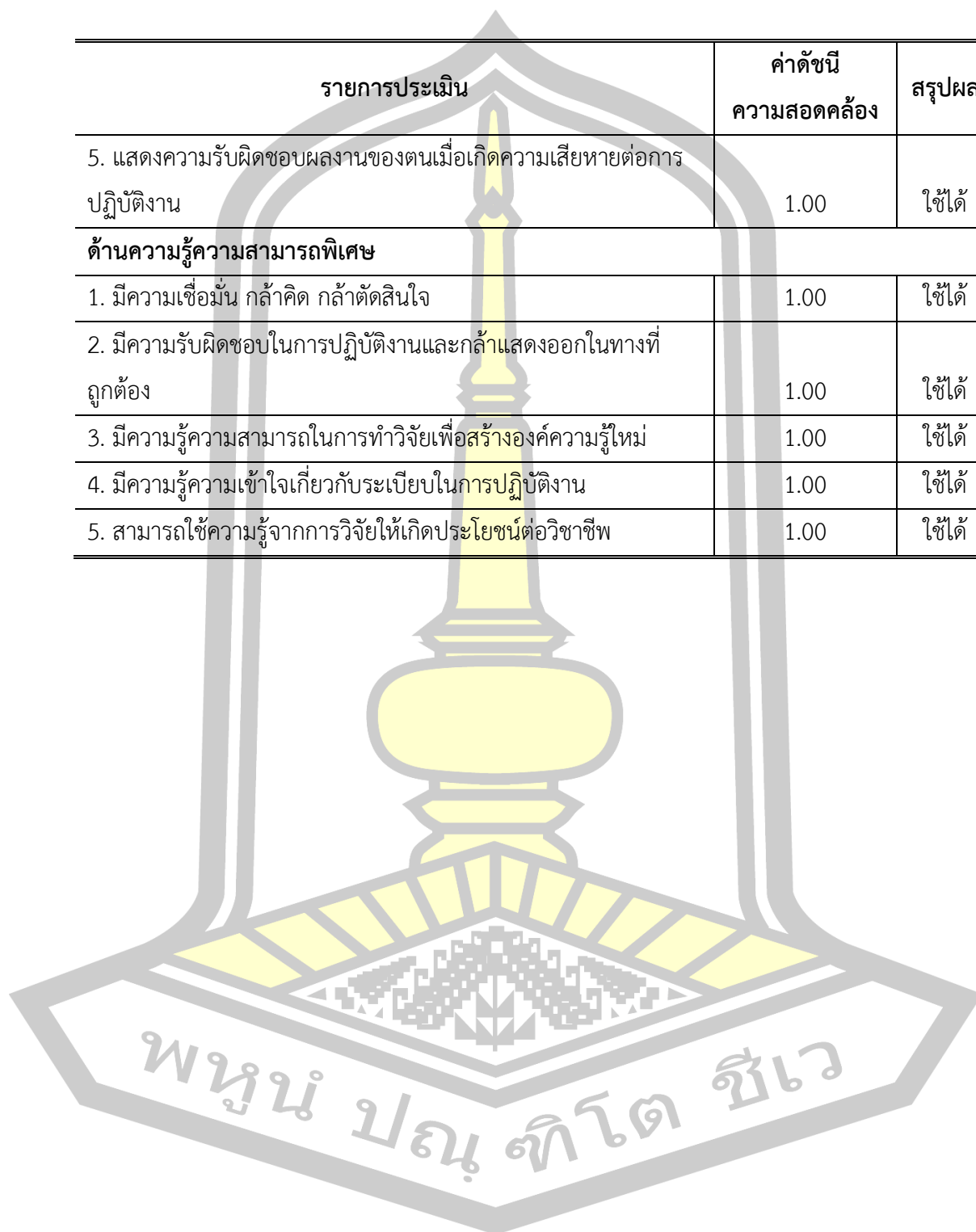
รายการประเมิน	ค่าดัชนี ความสอดคล้อง	สรุปผล
3. ด้านกระบวนการ		
ด้านสภาพการเรียนรู้การสอน		
1. ผู้สอนเน้นความรู้ความสามารถนำไปปฏิบัติได้	1.00	ใช้ได้
2. ผู้สอนมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี	1.00	ใช้ได้
3. ผู้สอนใช้วิธีสอนอย่างหลากหลาย เช่น การบรรยาย อภิปราย ให้ศึกษาค้นคว้าเอง	1.00	ใช้ได้
4. การตรงต่อเวลาของอาจารย์ผู้สอน	1.00	ใช้ได้
5. การเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายพิเศษ	1.00	ใช้ได้
6. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน	1.00	ใช้ได้
ด้านการวัดผลประเมินผล		
1. การวัดและประเมินผลในแต่ละวิชามีหลายรูปแบบ เช่น การทดสอบเขียนรายงาน การอภิปราย	1.00	ใช้ได้
2. วิธีวัดและเครื่องมือวัดมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	1.00	ใช้ได้
3. การกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม	1.00	ใช้ได้
4. วัดผลทั้งด้านความรู้ ทักษะคุณธรรม	1.00	ใช้ได้
5. วิธีวัดและประเมินผลมีความยุติธรรม	1.00	ใช้ได้
6. ผู้สอนแจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนทราบอย่างรวดเร็ว	1.00	ใช้ได้
4. ด้านผลผลิต		
ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน		
1. มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน	1.00	ใช้ได้
2. มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่	1.00	ใช้ได้
3. ความสามารถในการบริหารองค์กร	1.00	ใช้ได้
4. การปฏิบัติงานก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ	1.00	ใช้ได้

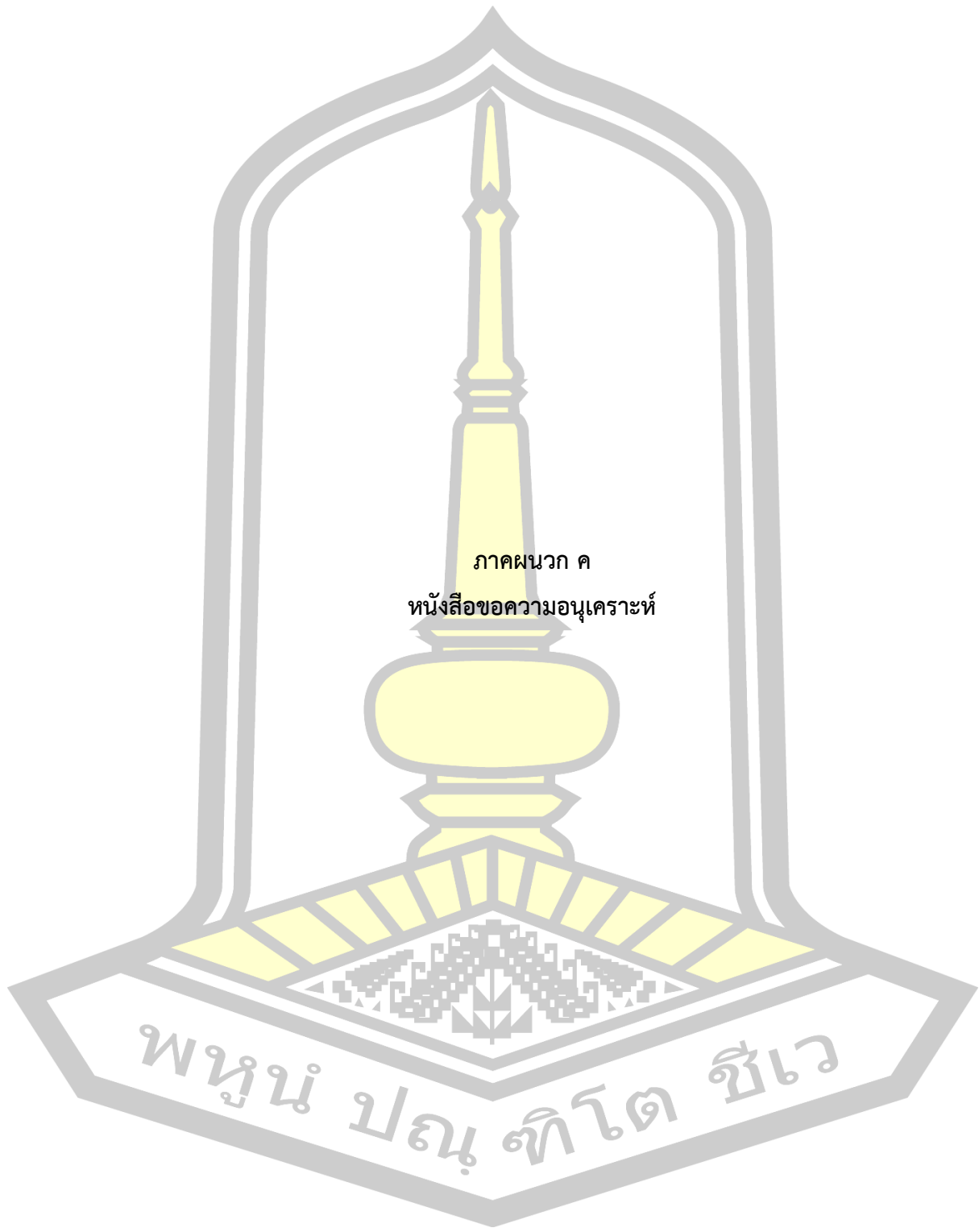
ตาราง 25 (ต่อ)

รายการประเมิน	ค่าดัชนี ความสอดคล้อง	สรุปผล
5. มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร	1.00	ใช้ได้
6.มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน	1.00	ใช้ได้
ด้านภาวะผู้นำ		
1. มีภาวะความเป็นผู้นำในการการทำงาน	1.00	ใช้ได้
2. มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจในการทำงาน ได้ถูกต้อง สมเหตุสมผลและทันต่อเหตุการณ์	1.00	ใช้ได้
3. มีความสามารถในการเป็นผู้นำและผู้ตามได้	1.00	ใช้ได้
4. เป็นผู้นำในการกระตุ้นให้บุคลากรในหน่วยงานให้มีจรรยาบรรณใน การทำงาน	1.00	ใช้ได้
ด้านความสามารถในการเฝ้าหาความรู้อย่างต่อเนื่อง		
1. การนำความรู้ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เรียนมาประยุกต์ใช้ในการ ปฏิบัติงาน	1.00	ใช้ได้
2. ความสามารถรับเทคโนโลยีใหม่และนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน	1.00	ใช้ได้
3. การนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปช่วยพัฒนาองค์กร	1.00	ใช้ได้
ด้านความสามารถในการปรับตัว		
1. การนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปช่วยพัฒนาองค์กร	1.00	ใช้ได้
2. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1.00	ใช้ได้
3. สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในการทำงาน	1.00	ใช้ได้
4. มีความสัมพันธ์ที่ดีและมีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน	1.00	ใช้ได้
ด้านการยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล		
1. มีความซื่อสัตย์ในการทำงาน	1.00	ใช้ได้
2. มีความเสียสละต่อส่วนรวม	1.00	ใช้ได้
3. ขยันหมั่นเพียร อุทิศเวลาให้กับหน่วยงาน	1.00	ใช้ได้
4. มีความยุติธรรมต่อเพื่อนร่วมงาน	1.00	ใช้ได้

ตาราง 25 (ต่อ)

รายการประเมิน	ค่าดัชนี ความสอดคล้อง	สรุปผล
5. แสดงความรับผิดชอบผลงานของตนเมื่อเกิดความเสียหายต่อการปฏิบัติงาน	1.00	ใช้ได้
ด้านความรู้ความสามารถพิเศษ		
1. มีความเชื่อมั่น กล้าคิด กล้าตัดสินใจ	1.00	ใช้ได้
2. มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานและกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง	1.00	ใช้ได้
3. มีความรู้ความสามารถในการทำวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่	1.00	ใช้ได้
4. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบในการปฏิบัติงาน	1.00	ใช้ได้
5. สามารถใช้ความรู้จากการวิจัยให้เกิดประโยชน์ต่อวิชาชีพ	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์

พหุ ประทีป ชัยเว

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
ที่ อว 0605.5(2)/ว94 วันที่ 10 มกราคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ เรือนนกะการ

ด้วย พระปลัดนัฐพงศ์ หมั่นแก้ว (ขณติสมปนโน) นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การประเมินหลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต ขอนแก่น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดมหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาณภัทร สีหะมงคล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ กุลีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
ที่ อว 0605.5(2)/ว94 วันที่ 10 มกราคม 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี วงษ์สะพาน

ด้วย พระปลัดนันทพงศ์ หมื่นแก้ว (ขณติสมปนโน) นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การประเมินหลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาณภัทร สีหะมงคล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ กุลีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
ที่ อว 0605.5(2)/ว94 วันที่ 10 มกราคม 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระพร ชะโน

ด้วย พระปลัดนัฐพงศ์ หมื่นแก้ว (ชนตีสมนปโน) นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การประเมินหลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต ขอนแก่น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาณภัทร สีหะมงคล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ กุลี้อ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ที่ อว 0605.5(2)/ว94

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

10 มกราคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน พระครูคัมภีร์ธรรมานวัตร, ดร.

ด้วย พระปลัดนัฐพงศ์ หมั่นแก้ว (ชนตีสุมปนโน) นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การประเมินหลักสูตร ครุศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาณภัทร สีหะมงคล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทองศักดิ์ กุสสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0844039167

ที่ อว 0605.5(2)/ว94

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

10 มกราคม 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพชรกฤต ศรีบุญเรือง

ด้วย พระปลัดนิรุพงศ์ หมื่นแก้ว (ขนตีสมนปนโน) นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การประเมินหลักสูตร ครุศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดมหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาณภัทร สีหะมงคล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูลีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0844039167

ที่ อว 0605.5(2)/1171

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

7 เมษายน 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

กราบเรียน รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ด้วย พระปลัดนัฐพงศ์ หมื่นแก้ว (ขนุตสมปนโน) นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การประเมินหลักสูตร ครุศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาณภัทร สีหะมงคล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ พระปลัดนัฐพงศ์ หมื่นแก้ว (ขนุตสมปนโน) ทำการทดลองใช้เครื่องมือเพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูลีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0844039167

ที่ อว 0605.5(2)/1172

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

7 เมษายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

กราบเรียน รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ด้วย พระปลัดนัฐพงศ์ หมื่นแก้ว (ขนตีสมนปโน) นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การประเมินหลักสูตร ครุศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาณภัทร สีหะมงคล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ พระปลัดนัฐพงศ์ หมื่นแก้ว (ขนตีสมนปโน) เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ กุสรีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174

เบอร์โทรนิสิต 0844039167

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	พระปลัดนัฐพงศ์ หมื่นแก้ว (ขนตีสมนปโน)
วันเกิด	วันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2533
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	วัดธาตุ พระอารามหลวง เลขที่ 237 ถนนกลางเมือง ตำบลในเมือง อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น รหัสไปรษณีย์ 40000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	นักวิชาการศึกษา
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2555 ปริญญาพุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ.) สาขาวิชาปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2565 ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2566 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ ทัโต ชีเว